

PRAWO URZĘDNICZE

PRAWO URZĘDNICZE

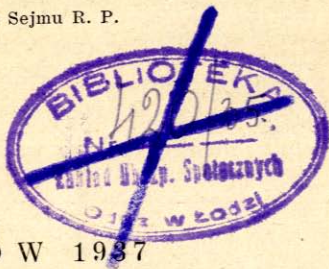
USTAWA O PAŃSTWOWEJ SŁUŻBIE CYWILNEJ
POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE
PRZEPISY UPOSAŻENIOWE

PRZEPISY ZWIĄZKOWE. — ROZPORZĄDZENIA
WYKONAWCZE. — OKÓLNIKI. — ORZECZNICTWO.

OPRACOWAŁ

LEON ZIELENIEWSKI

Radca w Biurze Sejmu R. P.

KRAKÓW 1937

KSIEGARNIA POWSZECHNA

46432

14 8999

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0201276

DRUKARNIA PRZEMYSŁOWA W KRAKOWIE

D-2M/83

PRZEDMOWA.

Prawo urzędnicze w latach 1932—35 uległo bardzo znacznym zmianom. Pragmatyka urzędnicza w tym czasie uległa dwukrotnej nowelizacji; postępowanie dyscyplinarne zostało unormowane nowym dekretem Prezydenta Rz. P. łącznie z rozporządzeniem wykonawczem Rady Ministrów; nowy kodeks karny jednolicie uregulował przestępstwa urzędnicze.

Obowiązujące przepisy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i innych świadczeniach na ich korzyść ze strony Państwa ukazały się prawie że bez wyjątku we wspomnianym okresie.

Zebranie i przejrzyste ułożenie tych norm prawnych łącznie z przepisami związkowymi było głównym zadaniem przy opracowaniu tego zbioru. Pod poszczególnymi artykułami lub paragrafami zostały umieszczone tezy z orzecnictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego. Ustępy z okólników Prezesa (Prezydium) Rady Ministrów, Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu zostały przytoczone w tym wypadku, gdy wyjaśniają one ogólne obowiązujące postanowienia pragmatyki urzędniczej oraz innych ustaw lub dekrétów.

Zbiór niniejszy zawiera przepisy dotyczące funkcjonarjuszów administracji państwowej w szerszem tego słowa znaczeniu. Przytoczyliśmy

ponadto tytuły ustaw i rozporządzeń dotyczących jedynie pewnych kategorii funkcjonarjuszów państwowych (np. urzędników Najwyższej Izby Kontroli).

Aczkolwiek stosunki służbowe pracownikom kontraktowym w urzędach państwowych są regulowane na podstawie całkiem innych przepisów (rozporządzenie Prezydenta Rz. z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych) tem niemniej uznaliśmy za celowe ze względów praktycznych przytoczyć także w rozdziale końcowym kilka okólników w sprawie umów z pracownikami kontraktowymi.

Leon Zieleniewski.

SPIS RZECZY.

Przedmowa	V
Objaśnienia skrótów	XI

I.

PRZEPISY ZASADNICZE.

Ustawa z 17. II. 1922 r. o państwowej służbie cywilnej	1
Ustawa z 11. VII. 1919 r. normująca stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej	82

II.

PRZEPISY DISCYPLINARNE I KARNE.

Rozp. Prezydenta Rz. z 7. X. 1932 r. o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym	88
Rozp. Rady Ministrów z 17. X. 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i o postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym	95
Kodeks karny z 11. VII. 1932 r. Rozdział XLI. Przestępstwa urzędnicze	129

III.

PRZEPISY O UPOSAŻENIU.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28. X. 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych	143
---	-----

Rozp. Rady Ministrów z 19. XII. 1933 r. o zasadach zasze- regowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funk- cjonarjuszów państwowych	167
Dekret Prezydenta Rz. z 14. XI. 1935 r. o specjalnym po- datku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy pu- blicznych	190
Rozp. Prezydenta Rz. z 30. XII. 1924 r. w sprawie potrą- cania z uposażeń funkcjonarjuszów państwowych war- tości, otrzymywanych ze Skarbu Państwa świadczeń w naturze	207
Okólnik Prezesa Rady Ministrów z 22. VI. 1934 r. w spra- wie zaliczek na uposażenie	208

IV.

PRZEPISY O INNYCH ŚWIADCZENIACH I ULGACH.

Rozp. Rady Ministrów z 28. III. 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejscie służbowe	212
Rozp. Ministra Skarbu z 5. VI. 1934 r. w sprawie wysokości dięt przy podróżach służbowych, delegacjach (odko- menderowaniach) i przeniesieniach poza granicami Państwa	263
Rozp. Rady Ministrów z 28. I. 1934 r. o państwowej pomo- cy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin	269
Rozp. Rady Ministrów z 28. I. 1934 r. o ulgach dla funkcyj- narjuszów państwowych przy przejazdach kolejami państwowymi	281
Rozp. Ministra Komunikacji z 8. I. 1936 r. instrukcja Nr. H 1 a zawierająca zbiór ulg pozataryfowych na przewóz osób i bagażu na linjach P. K. P.	282
Rozp. Rady Ministrów z 28. I. 1934 r. o opłatach za mie- szkanie zajmowane przez funkcjonarjuszów państwo- wych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych	289

V.

PRACOWNICY KONTRAKTOWI.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów z 16. X. 1930 r. w sprawie zmiany wzoru umów z pracownikami kontraktowymi	297
Okólnik Prezydium Rady Ministrów z 9. I. 1934 r. w spra- wie zmiany umów, zawartych z pracownikami kon- traktowymi	309
Okólnik Prezydium Rady Ministrów z 14. XII. 1934 r. o wynagrodzeniu pracowników kontraktowych, peł- niących obowiązki niższych funkcjonarjuszów za służ- bę w niedziele i święta	340

OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW.

art.	artykuł.
Dz. U. R. P.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy.
Dz. Urz. M. S. W.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
Dz. Urz. Min. Skarbu	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu.
G. A.	Gazeta Administracji i Policji Państwowej.
Min. Skarbu	Ministerstwo Skarbu.
M. P.	Monitor Polski.
M. S. W.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
M. U.	Streszczenie Motywów Ustawodawczych Komisji Kodyfikacyjnej.
N. T. A.	Najwyższy Trybunał Administracyjny.
Ok.	Okólnik.
Ok. P. R. M.	Okólnik Prezesa Rady Ministrów.
Ok. Pr. R. M.	Okólnik Prezydium Rady Ministrów.
O. M. O.	Orzecznictwo Ministerstwa W. R. i O. P.
O. P. A.	Orzecznictwo Sądów Najwyższych w sprawach podatkowych i administracyjnych.
O. S. P.	Orzecznictwo Sądów Polskich.
poz.	pozycja.
rozp.	rozporządzenie.
Rz.	Rzeczypospolitej.
S. N.	Sąd Najwyższy.
S. N. I. II.	Sąd Najwyższy, Izba II.
Zb. u.	Zbiór urzędowy orzeczeń Sądu Najwyższego.
Zb. W.	Zbiór Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego.
Zb. z.	Zbiór zarządzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wyd. I.
Zob. str.	Zobacz na stronie niniejszego zbioru.

L **PRZEPISY ZASADNICZE.**

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

(Ogłoszona w Dz. U. R. P. 1922, poz. 164, zmieniona ustawą z 28 VII. 1922, poz. 606, ustawą z 21 III. 1924, poz. 286, ustawą z 31 marca 1925, poz. 294, ustawą z 22 XII. 1925, poz. 920, rozp. Prezydenta Rz. z 22 III. 1928, poz. 367, rozp. Prezydenta Rz. z 3 XII. 1930, poz. 658, rozp. Prezydenta Rz. z 7 X. 1932, poz. 737, art. II. rozp. Prezydenta Rz. z 27 X. 1932, poz. 804 i rozp. Prezydenta Rz. z 28 X. 1933, poz. 661. Rozciągnięta na Ziemię Wileńską rozp. Rady Ministrów z 19 czerwca 1922 r., poz. 458; na górnośląską część wojew. śląskiego ustawą z 13 lutego 1924 r., poz. 224).

Tytuł pierwszy. Postanowienie wstępne.

Art. 1.

Stosunek państwowej służby cywilnej ma charakter publiczno-prawny; może być zmieniony, zawieszony, lub rozwiązany wyłącznie przy zastosowaniu przepisów prawa publicznego, a w szczególności postanowień ustawy niniejszej.

Od odwołań w toku instancyj administracyjnych od orzeczeń opartych na ustawie o państwowej służbie cywilnej z 17 lutego 1922 r., o ile ustawa ta nie zawiera szczególnych odmiennych postanowień, mają zastosowanie ogólne przepisy o środkach prawnych w postępowaniu administracyjnym. (N. T. A. 27 marca 1928, Z. W. Nr. 1420).

Prawa i obowiązki służby kontraktowej normuje w każdym poszczególnym wypadku wyłącznie dwustronnie dla danego stosunku zawarta umowa. Ten przeto rodzaj stosunku służbowego nie posiada charakteru służby publicznej i nie korzysta z żadnych jej prerogatyw. (Ok. M. S. W. 18 stycznia 1926. Zb. z. 949).

Za główne kryterium przy obsadzaniu pracownikami kontraktowymi etatów przyjąć należy, że w trybie stosunku kontraktowego (prywatno-prawnego) nie powinny być obsadzane stanowiska służbowe, do których są przywiązane atrybucje wykonawcze władzy administracyjnej, a także stanowiska, których piastowanie uprawnia do zastępczego lub częściowego wykonywania władzy administracyjnej, czy to stałe, czy z mocy delegacji, komisji lub zleceń. (Ok. M. S. W. 18 stycznia 1926. Zb. z. 949).

Umowy z pracownikami kontraktowymi zawierane są według wzorów, ustalonych przez Prezesa Rady Ministrów (ostatnio okólnikiem Prezesa Rady Ministrów z 16 października 1930 Dz. Urz. Min. Skarbu, poz. 526) oraz na zasadach określonych rozp. Prezydenta Rz. z 16 marca 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych (poz. 525) Zob. str. 297.

Art. 2.

Ministrowie oraz konstytucyjnie odpowiedzialni kierownicy władz naczelných podlegają postanowieniom niniejszej ustawy, o ile ustawa konstytucyjna lub ustawy specjalne nie zawierają przepisów odmiennych.

Przy powołaniu ministrów nie obowiązują przepisy art. 11 i 12 niniejszej ustawy.

Ustawa konstytucyjna z 25 kwietnia 1935 (poz. 227). Ministrów dotyczą następujące art. art. 12, 14, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 45, 46, 48 i 71.

Art. 3.

Funkcjonariuszów państwowej służby cywilnej dzieli się na dwie kategorie:

- 1) urzędników,
- 2) niższych funkcjonariuszów państwowych.

Tytuł drugi.

O urzędnikach.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 4.

Stosunek służbowy urzędnika zawiązuje się przez mianowanie z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego.

W piśmie nominacyjnym wymienia się urząd, w którym mianowany urzędnik ma pełnić służbę, tytuł urzędowy i grupę uposażenia.

Rozp. Prezydenta Rz. z 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (poz. 806).

Art. 6. Z pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się:

3) sprawy mianowania na publiczne urzędy i stanowiska, o ile nie dotyczą naruszenia prawa ich obsadzania lub przedstawiania na nie kandydatów;

Ordynacja wyborcza do Sejmu z 8 lipca 1935 r. (poz. 319).

Art. 86. (1) Wygaśnięcie mandatu następuje w razie śmierci posła lub zrzeczenia się mandatu.

(2) Utrata mandatu następuje z mocy samego prawa w przypadkach

e) objęcia płatnej służby państwowej z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora szkoły akademickiej;

f) objęcia stanowiska funkcjonariusza publicznego, jeżeli powołanie na to stanowisko nastąpiło nie na podstawie wyboru albo wniosku organów samorządu terytorjalnego lub gospodarczego;

Ordynacja wyborcza do Senatu z 8 lipca 1935 r. (poz. 320).

Art. 45 (1) Wygaśnięcie mandatu następuje w razie śmierci senatora lub zrzeczenia się mandatu.

(2) Utrata mandatu następuje z mocy samego prawa w przypadkach:

e) objęcia płatnej służby państwowej z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu, przedstawiciela dyplomatycznego lub profesora szkoły akademickiej;

f) objęcia stanowiska funkcjonariusza publicznego, jeżeli powołanie na to stanowisko nastąpiło nie na podstawie wyboru albo wniosku organów samorządu terytorjalnego lub gospodarczego.

Rozp. Rady Ministrów z 17 czerwca 1933 r. w sprawie trybu nadawania stanowisk w cywilnej służbie państwowej, samorządowej lub w przedsiębiorstwach państwowych wysłużonym podoficerom zawodowym wojska lub marynarki wojennej (poz. 434).

Ustawa o państw. służbie cyw. z 17 lutego 1922 nie przewiduje mianowań z mocą wsteczną. (N. T. A. 21 marca 1924. Z. W. Nr. 342).

Akt nominacji nakłada nie tylko obowiązek, ale nada- je także prawo pełnienia funkcji, przywiązanych do na- danego nim stanowiska służbowego. Naruszenie tego prawa uprawnia danego funkcjonariusza państwowego do wniesie- nia skargi przed N. T. A. (N. T. A. 6 czerwca 1924. Z. W. Nr. 430).

W myśl art. 6 ust. 2 ustawy z 25 marca 1933 o orderze wojennym „Virtuti Militari” „Państwo zobowiązane jest do- starczyć kawalerom orderu „Virtuti Militari” pracy, zapew- niającej im utrzymanie” w myśl zaś art. 7 lit. b) te same usta- wy przysługuje im, jeżeli są obywatelami polskimi, prawo pierwszeństwa przy obsadzaniu urzędów państwowych i sa- morządowych. Wprawdzie powołana wyżej ustawa przewi- duje wydanie rozporządzenia wykonawczego, które określi sposób, w jaki następuje dostarczenie pracy kawalerom or- deru „Virtuti Militari” jednakże ustawowo zastrzeżone im prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do służby pań- stwowej lub samorządowej, nawet bez rozporządzenia wy- konawczego, stwarza wyraźny obowiązek uwzględniania ich

podań przed innymi kandydatami. (Ok. P. R. M. z 5 czerwca 1934 Dz. Urz. M. S. W. poz. 158).

Przy przyjmowaniu kandydatów do służby państwowej należy badać, czy dany kandydat nie podlega obowiąz- kowi czynnej służby wojskowej i jeśli podlega — odma- wiać przyjęcia do służby. Jeśli kandydat, podlegający obow- iązkowi czynnej służby wojskowej, nie korzysta z odro- czeń tej służby dla ukończenia studjów, a może być z ko- rzyścią dla urzędu użyty w czasie przed powołaniem do wojska, można go zatrudnić tylko w charakterze pracow- nika kontraktowego, zawierając umowę na okres do czasu powołania do wojska. (Ok. M. S. W. z 5 listopada 1929. Zb. z. 427).

Zawijając stosunek służbowy w myśl art. 4 i 89 usta- wy o państw. służbie cyw. (pierwsze mianowanie), należy „formułę mianowania” oddzielić od „formuły przyznania uposażenia” przez umieszczenie tej drugiej formuły w oso- bnym wierszu. (Ok. M. S. W. z 11 maja 1934 Dz. Urz. poz. 128).

Art. 5.

Mianowanie może nastąpić na stałe lub do odwołania. Mianowanie do odwołania (prowizorycznie) winno być uwidocznione w piśmie nomi- nacyjnem, przy równoczesnem oznaczeniu albo terminu ustania stosunku służbowego, albo ter- minu, w jakim urzędnik zostanie zawiadomiony o mającem nastąpić odwołaniu (rozwiązaniu sto- sunku służbowego).

Trzymiesięczny termin wypowiedzania stosunku służ- bowego należy stosować również do urzędników mianowa- nych do odwołania (prowizorycznie) na zasadzie art. 5 usta- wy o państw. służbie cyw. bez oznaczenia czasu trwania stosunku służbowego. (Ok. M. S. W. z 4 czerwca 1925. Zb. z. 1239).

Art. 6.

Urzędnikiem może być mianowany jedynie obywatel polski, o nieskazitelnej przeszłości, po-

siadający zdolność do działań prawnych oraz uzdolniony fizycznie i umysłowo do pełnienia obowiązków służbowych, tudzież władający biegle językiem polskim w mowie i piśmie.

Przy przyjmowaniu do służby państwowej osób nieletnich i kobiet zamężnych władza będzie przestrzegać zasad obowiązujących ustaw cywilnych.

Rozp. Prezydenta Rz. z 19 stycznia 1928 o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (poz. 86).

Art. 15. Przyjęcie do służby państwowej osób, podlegających przepisom o państwowej służbie cywilnej, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

O ile chodzi o inne osoby, opinia właściwego wojewody winna być zasięgnięta przed uzyskaniem charakteru funkcjonariusza stałego.

Art. 16. We wszystkich działach administracji państwowej wyznaczanie funkcjonariuszów na stanowiska samostne lub kierownicze, z wyjątkiem funkcjonariuszów władz centralnych, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

O ile wyznaczenie nie należy do kompetencji władzy naczelnej, może być w razie ujemnej opinii wojewody dokonane dopiero na skutek decyzji właściwego ministra.

Art. 17. W wypadkach przewidzianych w art. 15 i 16, właściwym do wyrażania opinii jest wojewoda tego województwa, w którego obrębie ma być obsadzone stanowisko.

Art. 18. Każda władza państwowa jest obowiązana bezwzględnie rozpatrzyć skierowany do niej wniosek właściwego wojewody o usunięcie lub przeniesienie podległego tej władzy funkcjonariusza pełniącego funkcje na terenie województwa.

O ile odnośna władza uzna wniosek za nieuzasadniony, winna przedłożyć sprawę do decyzji właściwemu ministrowi.

Art. 19. Odznaczenia (ordery, krzyże, medale), z wyjątkiem orderów i odznaczeń za zasługi wojskowe oraz odznaczeń funkcjonariuszów władz centralnych, mogą być nadawane jedynie po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwego wojewody.

Rozp. Rady Ministrów z 2 lipca 1931 r. o stanowisku wojewodów i starostów jako przedstawicieli Rządu (poz. 546).

§ 24. Opinie wojewody o osobach, które mają być przyjęte do służby państwowej na podstawie przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej (art. 15 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) zasięga władza centralna względnie lokalna, od której zależy przyjęcie funkcjonariusza na służbę w drodze zgłoszenia wojewodzie danych o kandydacie na piśmie (wzór zał. Nr. 3).

Wojewoda obowiązany jest udzielić odpowiedzi w ciągu miesiąca od chwili otrzymania zapytania. Brak odpowiedzi w tym terminie uważa się za niepodniesienie zastrzeżeń.

O ile wojewoda sprzeciwia się przyjęciu kandydata, winien to umotywować.

Tryb postępowania przewidziany w poprzednich ustępach ma analogiczne zastosowanie, o ile chodzi o sprawę nadania charakteru funkcjonariusza stałego osobie niepodlegającej przepisom o państwowej służbie cywilnej.

§ 25. Władza wyznaczająca funkcjonariusza na stanowisko kierownicze lub samoistne zgłasza celem uzyskania opinii wojewody (art. 16 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) dane o kandydacie na piśmie (wzór zał. Nr. 4).

Stanowiska samoistne i kierownicze podaje zał. Nr. 5. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwym ministrem może w miarę potrzeby uzupełniać powyższy wykaz.

W wypadkach, gdy stanowisko kierownicze obejmuje działalność rozciągającą się na obszar wchodzący w skład dwóch lub więcej województw, właściwym dla wyrażenia opinii jest wojewoda tego województwa, na którego obszarze znajduje się siedziba urzędu, który ma być obsadzony.

Wojewoda obowiązany jest udzielić opinii w ciągu 14-tu dni.

Brak opinii w powyższym terminie uważa się za niepodniesienie zastrzeżeń.

O ile wojewoda sprzeciwia się wyznaczeniu funkcjonariusza na dane stanowisko, decyduje właściwy minister: władza lokalna, która zamierza mimo negatywnej opinii

wojewody, przedłożyć wniosek o wyznaczenie danego funkcjonariusza do decyzji właściwej władzy naczelnej (ministra) obowiązana jest powiadomić o tem równocześnie wojewodę.

Jeżeli ze względu na potrzebę utrzymania ciągłości w urzędowaniu poszczególnej władzy (urzędu, instytucji), okaże się konieczność natychmiastowego powierzenia funkcji kierowniczych względnie samoistnych — wyznaczenie do tych funkcji może być dokonane tymczasowo przez właściwą władzę bez uprzedniego zasięgnięcia opinii wojewody, jednak pod warunkiem równoczesnego zawiadomienia go o wydanem zarządzeniu.

Dalsze postępowanie normują ustępy 5, 6 i 7 niniejszego paragrafu.

§ 26. Wojewoda występuje z wnioskiem o usunięcie lub przeniesienie funkcjonariusza (art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) do tej władzy bezpośrednio podlegającej władzy centralnej, której dany funkcjonariusz podlega; wniosek taki powinien być przesłany na piśmie wraz z umotywowaniem.

Władza, do której wojewoda skierował wniosek, obowiązana jest rozpatrzyć go bezzwłocznie i najdalej w ciągu trzydziestu dni powiadomić wojewodę, czy opinię jego podziela, czy też nie podziela opinii wojewody i sprawę przedkłada do decyzji właściwego ministra.

§ 27. Uprawnienia wojewody wynikające z §§ 24—26 nie odnoszą się do administracji wojskowej oraz do sedziów i wszystkich funkcjonariuszów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa, jako też do administracji oświecenia publicznego.

§ 28. Władza, zamierzająca wystąpić z wnioskiem o odznaczenie obywatela polskiego orderem, krzyżem lub medalem, obowiązana jest zasięgnąć uprzednio opinii właściwego wojewody tak co do istotnych zasług kandydata, niekazitelności jego charakteru, jak również co do rodzaju i stopnia odznaczenia.

W tym celu wniosek o odznaczenie, sporządzony w formie przepisanej dla przedstawiania tego rodzaju wniosków, zanim zostanie skierowany do władzy powołanej do wydania decyzji, przesyła się wojewodzie z dołączeniem danych

o kandydacie, analogicznych do określonych w załączniku Nr. 3 — jeżeli odznaczonym ma być obywatel nie pozostający w stosunku służbowym do Państwa, względnie w załączniku Nr. 4 — jeżeli kandydat do odznaczenia jest funkcjonariuszem państwowym.

Wojewoda opinię swoją wpisuje do właściwej rubryki formularza wniosku, lub też wyraża opinię w specjalnem piśmie, które powinno być załączone do wniosku przy przedstawianiu go władzy powołanej do wydania decyzji.

Wojewoda obowiązany jest udzielić opinii w przeciągu miesiąca od chwili otrzymania wniosku.

Opinia wojewody nie jest wymagana przy odznaczeniach funkcjonariuszów władz centralnych, przy odznaczeniach za zasługi wojskowe oraz przy przyznawaniu odznak o charakterze pamiątkowym.

W wypadkach, w których chodzi o odznaczenie osób wojskowych za zasługi wyłącznie cywilne, opinia wojewody dotyczy tylko skwalifikowania istotnych zasług kandydata.

§ 29. Niezależnie od postanowień wynikających z §§ 24—28 wojewoda jest uprawniony komunikować naczelnikom wszelkich władz, urzędów i zakładów państwowych podległych bezpośrednio władzom centralnym, a o ile chodzi o osoby tych naczelników — właściwym ministrom, swoje spostrzeżenia dotyczące wszystkich funkcjonariuszów państwowych na obszarze województwa ze stanowiska interesów bezpieczeństwa Państwa oraz porządku i spokoju publicznego.

§ 30. Przepisy §§ 24—28 odnoszą się do Komisarza Rządu m. st. Warszawy z tem, że odnośnie uprawnienia nie służą mu odnośnie do państwowych władz i urzędów centralnych oraz ich funkcjonariuszów.

Uprawnienia wojewodów, o których mowa w § 29 nie mogą być przekazywane starostom.

Przy przyjmowaniu kandydatów na posady w służbie państwowej, władza przyjmująca, o ile tylko dowie się, że kandydat już poprzednio znajdował się w służbie państwowej zasięga o nim obowiązkowo opinii u władzy, w której był poprzednio zajęty. (Ok. P. R. M. z 25 kwietnia 1921. Zb. z. 420).

Artykuł ten wyklucza ze sposobów nabycia obywatelstwa wyszczególnionych w art. 4 ustawy z 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (poz. 44) — nabycie obywatelstwa przez przyjęcie urzędu publicznego. Posiadanie obywatelstwa polskiego przez kandydatów na urzędników winno być przez władze — powołane do nominacji — stwierdzone przed mianowaniem. Dotyczy to również i państwowych funkcjonariuszów niższych (art. 89 ustawy o państwie służbie cyw.). Wskutek powyższego polecam, by przy przyjmowaniu do służby państwowej — żądano od kandydata w liczbie dokumentów, o których mowa w art. 16 ustawy o służbie cyw., także dowodu posiadania obywatelstwa polskiego. (Ok. Pr. R. M. z 13 kwietnia 1922. Zb. z. 845).

Stan zdrowia kandydatów do służby państwowej, poza pracownikami kolei państwowych, badają na pisemne zlecenie władz urzędowych lekarze powiatowi (grodzcy) właściwi ze względu na miejsce zamieszkania kandydatów. W wyjątkowych wypadkach, gdy badanie przez właściwego lekarza przewlekłoby znacznie załatwienie sprawy, a badanie było pilne, zbadać może na zlecenie władzy lekarz urzędowy, na którego terytorium mieści się zainteresowany urząd. Lekarze powiatowi (grodzcy) ustalają ocenę zdolności do służby państwowej na zasadzie „tabeli stanów chorobowych”, ogłoszonej okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 82 z dnia 15 V. 1931 r. L. D. O. 20780/31. Wyniki badania w formie świadectwa lekarskiego, sporządzonego według wzoru, dołączonego do niniejszego okólnika, przesyła lekarz jako pismo poufne w drodze urzędowej bezpośrednio władzy, która zarządziła badanie. Lekarze urzędowi są obowiązani do bardzo dokładnego badania kandydatów do poszczególnych rodzajów służby państwowej i ostrożnego kwalifikowania; obowiązani są również do indywidualizowania cierpień, kalectw i odchyień od normy stosownie do właściwości służby, w której kandydat zamierza pracować. W wypadkach wątpliwych lekarze powiatowi (grodzcy) wydają orzeczenia po zapoznaniu się z opinią specjalisty. (Ok. M. S. W. z 2 czerwca 1932. Dz. Urz. poz. 112).

Przyjmowanie obywateli obcych (choćby narodowości polskiej) na jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej wymaga każdorazowej uprzedniej zgody Prezesa

Rady Ministrów. Właściwe Ministerstwa, zgłaszając do Prezydium Rady Ministrów wnioski w tej sprawie, winny w nich przedstawić możliwie dokładnie działalność proponowanych osób poza granicami Rzeczypospolitej, ze zwróceniem — co do osób narodowości polskiej — szczególnej uwagi na ich działalność społeczną i polityczną w polskich ośrodkach emigracyjnych lub mniejszościowych. Zarządzenie powyższe dotyczy również pracowników kontraktowych urzędów zagranicznych. (Ok. P. R. M. z 31 stycznia 1934. Dz. Urz. M. S. W. poz. 27).

Art. 7.

Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe lub upadłościowe, albo też postępowanie o pozbawienie jej własnej woli, nie może być mianowana urzędnikiem, dopóki trwa powyższe postępowanie.

Art. 8.

Mianowanie urzędnika wymaga zezwolenia właściwej władzy naczelnej, o ile kandydat:

- a) nie ukończył osiemnastego roku życia,
- b) ukończył już czterdziesty rok życia, lecz przedtem nie pozostawał w służbie państwowej.

Również wymaga zezwolenia właściwej władzy naczelnej mianowanie urzędnika, o ile kandydat był karany sądownie lub wydany ze służby państwowej.

Osoby, karane za przestępstwa, pochodzące z chęci zysku, nie mogą być wogóle przyjmowane do służby państwowej.

Z przepisu ostatniego ustępu art. 8 ustawy o państwie służbie cyw., nie wynika, by także osoby, pozostające już w służbie państwowej, w razie zasądzenia za wspomniane przestępstwa tracić miały, z mocy tego przepisu zdolność do piastowania nadal publicznego urzędu, wobec czego nie

jest uzasadnione, dokonane na obszarze b. zaboru austriackiego, na podstawie art. 71 cytowanej ustawy w związku z art. 8 tej ustawy oraz § 6 ustawy z 15 listopada 1867 Nr. 131 austr. Dz. P. P., wydalenie ze służby bez postępowania dyscyplinarnego urzędnika, zasądzonego za przekroczenie z chęci zysku popełnione. (N. T. A. 22 czerwca 1926. Z. W. Nr. 992).

W myśl art. 8 ustęp ostatni — ustawy o państw. służbie cyw. ukaranie za przestępstwo z chęci zysku stanowi bezwzględna przeszkoda do przyjęcia karanego do służby państwowej oraz powoduje unieważnienie uzyskanej nominacji w myśl art. 65 tejże ustawy — także w wypadku wykreślenia („Loschung“) adnotacji o karze z rejestrów karnych na podstawie niemieckiego ces. dekretu amnestyjnego z 27 stycznia 1916. (N. T. A. 14 listopada 1932. Ruch Prawniczy 1933, kw. I. str. 470).

Art. 9.

Prócz wypadków, wskazanych w art. 8, zezwolenia właściwej władzy naczelnej wymagane mianowanie takiej osoby, która przez mianowanie weszłaby w stosunek bezpośredniego przełożonego lub podwładnego w służbie do swego małżonka, do swego krewnego wstępnego lub zstępnego z urodzenia albo przysposobienia, bądź też do krewnego w linii bocznej lub powinowatego, nie dalej niż w trzecim stopniu pokrewieństwa, a w drugim powinowactwa.

Art. 10.

Małżonkowie, krewni wstępn i zstępni z urodzenia lub przysposobienia, krewni w linii bocznej do trzeciego oraz powinowaci do drugiego stopnia włącznie — nie mogą być urzędnikami tego samego urzędu (władzy), do którego należą czynności kasowe, zarząd i dysponowanie mate-

riałami gospodarczymi, albo prowadzenie rachunkowości lub kontroli.

Osoby, pozostające do siebie w wymienionym wyżej stosunku, również nie mogą jednocześnie być urzędnikami w urzędach kasowych lub gospodarczych z jednej, a w urzędach rachuby i kontroli z drugiej strony, o ile pierwsze podlegają drugim pod względem rachunkowości i kontroli.

Art. 11.

Pod względem poziomu wykształcenia, wymaganego od kandydatów na urzędników, dzieli się urzędników, względnie stanowiska służbowe w urzędach na następujące trzy kategorie:

I. wymagające wykształcenia wyższego, potwierdzonego złożeniem odpowiednich egzaminów;

II. wymagające ukończenia wykształcenia średniego ogólnokształcącego lub zawodowego;

III. wymagające ukończenia szkoły powszechnej lub niższych klas szkoły średniej.

Kandydaci, ubiegający się o nadanie stanowiska w urzędzie, obowiązani są złożyć dowód poziomu wykształcenia, przepisanego dla jednej z powyższych kategorii.

Zaliczenia poszczególnych stanowisk w urzędzie do wyżej wymienionych kategorii, wskazania, jakie zakłady naukowe należy uważać za wyższe lub średnie w rozumieniu niniejszej ustawy, oraz jakie egzaminy za wystarczające, zarówno jak ustalenia specjalnych wymagań od kandydatów na poszczególne stanowiska w urzędzie — w tej liczbie wprowadzenia egzaminów praktycz-

nych — dokona osobnem rozporządzeniem Rada Ministrów.

W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może właściwa władza naczelna zamianować lub zezwolić na zamianowanie osoby nie posiadającej poziomu wykształcenia, przepisanego na stanowiska II lub III kategorii. Mianowanie na stanowiska I kategorii wymaga w tych przypadkach zgody Prezesa Rady Ministrów.

Przy ubieganiu się o mianowania na stanowiska służbowe II kategorii osób, posiadających nominację na oficera zawodowego, wykazywanie poziomu wykształcenia średniego jest zbędne.

Rozp. Rady Ministrów z 8 listopada 1929 r. o zakładach naukowych i egzaminach szkolnych, wystarczających do osiągnięcia stanowiska urzędniczego w państwowej służbie cywilnej (poz. 663 i 1932 poz. 791).

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1935 r. w sprawie zmiany uprawnień do zwalniania od egzaminów praktycznych kandydatów na stanowiska urzędników I, II i III kategorii w państwowej służbie cywilnej (poz. 592).

§ 1. Uprawnienia do zwalniania w wyjątkowych przypadkach od egzaminu praktycznego kandydatów na stanowiska urzędników I, II i III kategorii w państwowej służbie cywilnej, przysługujące Radzie Ministrów na wniosek właściwej władzy naczelnej, w myśl rozporządzeń Rady Ministrów, wydanych na podstawie art. 11 i 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, przekazuje się właściwym władzom naczelnym, z tem zastrzeżeniem, że zwolnienie od egzaminu kandydatów na stanowiska I i II kategorii wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

Rozp. Rady Ministrów z 7 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej (poz. 48);

Rozp. Rady Ministrów z 7 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie praktycznym kandydatów na

stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kategorii w służbie państwowej (poz. 49);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska administracyjne I kategorii w państwowej służbie skarbowej (poz. 78);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska techniczne I kategorii w państwowej służbie skarbowej (poz. 79);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie technicznej w dziale Ministerstwa Robót Publicznych (poz. 80);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie pocztowo-administracyjnej i państwowej służbie techniczno-administracyjnej w dziale Poczty, Telegrafów i Telefonów (poz. 92, 1930 r., poz. 539);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie administracyjnej (poz. 103, 1928 poz. 646);

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie sanitarnym dla kandydatów na stanowiska administracyjnych urzędników lekarskich i farmaceutycznych I kategorii w państwowej służbie zdrowia (poz. 139);

Rozp. Rady Ministrów z 13 maja 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii w państwowej służbie administracyjnej (poz. 424, 1928 poz. 646);

Rozp. Rady Ministrów z 21 października 1925 r. o ustaleniu wymagań od kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości (poz. 804);

Rozp. Rady Ministrów z 19 stycznia 1926 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawie-

dliwości, jakoteż w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości (poz. 90);

Rozp. Rady Ministrów z 17 marca 1926 r. o ustaleniu wymagań od kandydatów na stanowiska urzędników kategorii I w państwowej służbie weterynaryjnej (poz. 187);

Rozp. Rady Ministrów z 4 sierpnia 1926 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii w zarządzie centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości, jakoteż w sądach i urzędach wymiaru sprawiedliwości (poz. 504);

Rozp. Rady Ministrów z 10 stycznia 1927 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w gałęziach fachowych działu Ministerstwa Przemysłu i Handlu (poz. 45);

Rozp. Rady Ministrów z 11 lipca 1927 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska urzędników statystycznych I kategorii w Głównym Urzędzie Statystycznym (poz. 594);

Rozp. Rady Ministrów z 29 sierpnia 1927 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska techniczne I kategorii w dziale Ministerstwa Reform Rolnych (poz. 715);

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1927 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w niektórych gałęziach fachowych działu Ministerstwa Rolnictwa (poz. 878);

Rozp. Rady Ministrów z 25 stycznia 1928 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii służby techniczno-leśnej w administracji lasów państwowych oraz w państwowej służbie ochrony lasów (poz. 145);

Rozp. Rady Ministrów z 19 marca 1928 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorii państwowej służby leśnej ochronnej i technicznej w dyrekcjach lasów państwowych i nadleśnictwach (poz. 451);

Rozp. Rady Ministrów z 8 listopada 1929 r. o służbie przygotowawczej kandydatów na stanowiska służbowe I kategorii w Ministerstwie Spraw Zagranicznych i o egzaminie dyplomatyczno-konsularnym (poz. 605);

Rozp. Rady Ministrów z 11 kwietnia 1930 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie bibliotecznej (poz. 294);

Rozp. Rady Ministrów z 11 kwietnia 1930 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie bibliotecznej (poz. 295).

Rozp. Rady Ministrów z 25 września 1931 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w administracyjnej służbie pocztowej, telegraficznej i telefonicznej (poz. 708);

Rozp. Rady Ministrów z 25 września 1931 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w administracyjno-rachunkowej służbie pocztowej, telegraficznej i telefonicznej (poz. 709);

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych (poz. 780).

Rozp. Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk w administracji lasów państwowych (poz. 66 i 329).

O przynależności urzędnika do jednej z trzech kategorii, określonych art. 11 ustawy o państw. służbie cyw., decyduje nie stopień wykształcenia danego urzędnika, lecz zajmowane przez niego stanowisko. (N. T. A. 9 marca 1928. M. P. Nr. 150/29).

O przynależności funkcjonariusza państwowego do jednej z trzech kategorii, określonych w art. 11 ustawy o państw. służbie cyw., rozstrzyga mianowanie na dane stanowisko, a nie zakres sprawowanych faktycznie przez niego czynności. (N. T. A. 17 września 1933 Z. W. Nr. 674 A.).

Do urzędnika, który wobec wygaśnięcia z dn. 31 marca 1929 r. mocy obowiązującej art. 116 ustawy o państw. służbie cyw., uzyskał stabilizację, ma zastosowanie art. 11 tej ustawy, dający mu prawo do zajmowania stanowiska tylko tej kategorii, która odpowiada posiadanemu przez niego wykształceniu. (N. T. A. 19 marca 1932. Ruch Prawniczy 1932, kw. IV, str. 1055).

Rada Ministrów uchwałą z 24 czerwca 1929 r. upoważniła Prezesa Rady Ministrów i Ministrów do zwalniania
Prawo Urzędnicze.

w wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, od poziomu wykształcenia, wymaganego w art. 11 ustawy o państw. służbie cyw., osób, które mają być mianowane na stanowiska służbowe od XII do VI st. sł. włącznie, jeżeli wykazują dobre kwalifikacje. Zwolnienie od wymaganego poziomu wykształcenia przy mianowaniu na stanowiska VII i VI st. sł. uzależnia się od zgody Prezesa Rady Ministrów. (Ok. Pr. R. M. z 26 czerwca 1929. Zb. z. 1489).

Wyjednanie w trybie art. 11 (ustęp ostatni) ustawy o państw. służbie cyw. zezwolenia na mianowanie osoby, nieposiadającej poziomu wykształcenia, przepisane dla właściwej kategorii stanowisk — jest niezbędne nie tylko przy pierwszym, ale także przy każdym ponownym mianowaniu, mocą którego następuje albo zmiana luźniejszego stosunku na ściślejszy, albo podwyższenie bądź stopnia służbowego, bądź kategorii służbowej. (Ok. M. S. W. z 2 listopada 1929 r. Zb. z. 1489).

Art. 12.

Mianowanie na stanowiska służbowe poprzedza jednoroczna służba przygotowawcza (praktyka).

Osoby, dopuszczone do służby przygotowawczej, podlegają przepisom ustawy niniejszej, ustalonym dla urzędników, o ile nie zawiera ona odrębnych dla nich postanowień.

W wypadkach wyjątkowych właściwa władza naczelna może przedłużyć lub skrócić jednoroczny okres służby przygotowawczej, lub zezwolić na mianowanie urzędnika bez obowiązku odbycia służby przygotowawczej.

Na dowód dopuszczenia do służby przygotowawczej praktykant otrzymuje pismo, do którego analogicznie stosuje się przepis art. 4 niniejszej ustawy.

Dopuszczanie po myśli art. 12 ustawy o państw. służbie cyw. do służby przygotowawczej należy do kompetencji władz, powołanych do mianowania urzędników. (N. T. A. 18 czerwca 1926. Z. W. Nr. 988).

Art. 13.

Objęcie służby następuje w dniu, który władza w tym celu wyznaczy; o ile zaś takiego dnia nie oznaczono, to w ciągu dni piętnastu od doręczenia pisma nominacyjnego lub stwierdzającego dopuszczenie do służby przygotowawczej.

W celu objęcia służby urzędnik (praktykant) powinien zgłosić się do władzy służbowej, t. j. do zwierzchnika, który powołany jest do sprawowania nad nim bezpośredniego nadzoru służbowego. Władzę tę należy wymienić w piśmie nominacyjnym.

Objęcie służby władza służbowa stwierdza na piśmie nominacyjnym i w aktach osobowych.

W razie niezgłoszenia się nominata w przepisany terminie (ust. 1), mianowanie lub dopuszczenie do służby przygotowawczej unieważnia się, o ile nowomianowany urzędnik (praktykant) w ciągu dalszych dni piętnastu nie usprawiedliwi zwłoki.

Art. 14.

Czas służby liczy się zarówno przy pierwotnym, jak przy ponownym mianowaniu (reaktywacji) od dnia rzeczywistego objęcia służby (art. 13 ust. 3).

W razie bezpośredniego przejścia ze służby państwowej, unormowanej innymi przepisami, zalicza się do czasu służby w rozumieniu ust. 1 czas

służby poprzedniej, o ile był on zaliczony według przepisów, normujących dany rodzaj służby.

Dla urzędników, którym w myśl ustaw o uposażeniu zaliczono do wysługi lat pewien czas poprzedniej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej, czas ten uważa się za czas służby w rozumieniu ustępu pierwszego artykułu niniejszego. Przepis ten nie dotyczy sposobu obliczenia wysługi lat przy wymiarze emerytury.

Czas służby prowizorycznej i przygotowawczej (praktyki) wlicza się do czasu służby stałej, o ile urzędnik prowizoryczny lub praktykant uzyskał nominację na urzędnika stałego w czasie służby prowizorycznej lub bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej.

W razie bezpośredniego przejścia urzędnika z państwowej służby kontraktowej do państwowej służby stałej odnośna władza (art. 2) może zaliczyć w całości lub w części czas służby kontraktowej do służby stałej.

W myśl ostatniego ustępu art. 14 ustawy o państw. służbie cyw. przerwa pomiędzy państwową służbą kontraktową a służbą stałą — uniemożliwia zaliczenie tej służby kontraktowej do służby stałej, ponieważ przejście z pierwszej do drugiej nie może być uznane za bezpośrednie. Postanowienie ostatniego ustępu art. 14 powołanej ustawy jest postanowieniem wyjątkowym, a zatem interpretacja rozszerzająca nie może być do niego stosowana, aczkolwiek za jej przyjęciem w pewnych wypadkach przemawiałyby względy słuszności, ponieważ przerwa była krótka, kilkudniowa, względnie dwutygodniowa i powstała bez winy pracownika. Jednakże przyjęcie interpretacji rozszerzającej umożliwiłoby także zaliczenie służby kontraktowej mimo istnienia przerwy dłuższej np. kilkoletniej (bo ustawa nie daje żadnego kryterium do ograniczenia czasu trwania przerwy), oraz mimo powstania przerwy, np. wskutek wy-

powiedzenia umowy przez pracownika. Dowolnem byłoby również — zdaniem Prezydium Rady Ministrów — przyjęcie, że przerwa nie stoi na przeszkodzie zaliczeniu służby kontraktowej, jeżeli w czasie jej trwania pracownik nie posiada żadnego zarobkowego zajęcia. Okoliczność ta bowiem ze stanowiska ustawy jest zupełnie obojętna. Do wyjaśnienia omawianej kwestji przyczynić się może również rozważenie postanowień ustępu przedostatniego art. 14 cytowanej ustawy. Jeżeli zaliczenie służby prowizorycznej do służby stałej następuje tylko w razie uzyskania nominacji na stałe „w czasie służby prowizorycznej”, to tu niewątpliwie jakkolwiek przerwa uniemożliwia zaliczenie, a odmienna interpretacja byłaby „contra legem”. Niema więc powodu do korzystniejszego traktowania służby kontraktowej, niż służby prowizorycznej, zwłaszcza, że zaliczenie pierwszej jest fakultatywne (a więc bardziej ograniczone), a drugiej następuje „ipso iure”. (Ok. Pr. R. M. z 6 maja 1929 r. Zb. z. 619).

Stosowania postanowień ostatniego ustępu art. 14 ustawy o państw. służbie cyw. unikać należy w tych wypadkach, gdy funkcjonariusz, w czasie służby kontraktowej, poprzedzającej mianowanie na stałe, odbywał studia w wyższych zakładach naukowych i zakończył je przepisaniem egzaminami. Niesłusznem byłoby bowiem stawiać w korzystniejszym położeniu funkcjonariuszów, którym służba kontraktowa umożliwiła zakończenie studjów, w stosunku do tych, którzy cały swój czas poświęcali wyłącznie studjom. (Ok. P. R. M. z 1 kwietnia 1925 r. Zb. z. 618).

Art. 15.

Urzędnik, mianowany stałym, składa w przepisanej formie przysięgę służbową wobec przełożonej władzy służbowej.

Szczególne przepisy mogą postanowić, że niektórzy urzędnicy składać będą przysięgę tę wobec Prezydenta Rzeczypospolitej.

Urzędnicy, mianowani prowizorycznie, oraz praktykanci przy objęciu służby składają w przepisanej formie przyrzeczenie służbowe, do które-

go stosują się analogiczne postanowienia o przysiędze służbowej.

Rozp. Rady Ministrów z 22 listopada 1919 r. w przedmiocie nowego tekstu roty przysięgi dla ministrów, urzędników i sędziów (poz. 486).

Art. 1. Na zasadzie art. 6-go dekretu o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej z dnia 22 listopada 1918 r. (Dz. Pr. poz. 41) ustanawia Rada Ministrów przysięgę dla ministrów, urzędników i sędziów w następującej rocie:

a) dla ministrów:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonem mi urządzie Ministra Państwa Polskiego dążyć będę do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której wierności zawsze dochowam, honoru i godności Narodu, oraz przepisów prawa strzec będę niezłomnie, a obowiązki moje zawsze sumiennie i z całą świadomością ciężającej na mnie odpowiedzialności wypełniać będę.

Tak mi Panie Boże dopomóż“.

b) dla urzędników:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że na powierzonem mi stanowisku urzędowym przyczyniać się będę w mym zakresie działania ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę; wszystkich obywateli kraju w równym mając zachowaniu, przepisów prawa strzec będę pilnie, obowiązki mego urzędu spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia mych przełożonych wykonywać dokładnie, a tajemnicy urzędowej dochowam.

Tak mi Panie Boże dopomóż“.

Art. 16.

Władza służbowa prowadzi dla każdego urzędnika (praktykanta) wykaz służbowy, do którego wpisuje się wszystkie istotne dane, dotyczące urzędnika oraz przebiegu jego służby, w szczególności zaś okoliczności, mające wpływ na przy-

znanie wyższego uposażenia służbowego, wymiar pensji emerytalnej oraz zaopatrzenie wdowie lub sierocie.

Urzędnik (praktykant) przy pierwotnem objęciu obowiązków służbowych składa władzy służbowej dokumenty osobiste, stwierdzające dane, wymienione w ustępie pierwszym, w dalszym zaś ciągu służby obowiązany jest składać dokumenty, świadczące o wszelkich zmianach zachodzących w tych stosunkach, o ile zmiany te nie wynikają z zarządzeń władz przełożonych.

Władza zatrzymuje w aktach urzędowych odpisy złożonych dokumentów, same zaś dokumenty zwraca ich właścicielowi.

Wzór wykazu służbowego, jako też szczegółowe przepisy co do jego wypełniania i prowadzenia, ustala Prezes Rady Ministrów.

Urzędnik ma prawo przeglądać swój wykaz służbowy.

Rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. o wykazach stanu służby urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych (poz. 81).

Władze cywilne przy zakładaniu, względnie uzupełnianiu wykazów stanu służby lub kart ewidencyjnych podwładnych funkcjonarjuszów powinny przedewszystkiem wykorzystać wojskowe dowody osobiste, znajdujące się w posiadaniu tychże funkcjonarjuszów i z dowodów tych sporządzać odpowiednie urzędowe wyciągi lub odpisy. A tylko w wypadkach gdy wojskowe dokumenty osobiste danego funkcjonarjusza są niewystarczające, niejasne lub wzbudzające wątpliwość, mogą zwracać się bezpośrednio do właściwej P. K. U. o wydanie urzędowych zaświadczeń, nie żądać zaś od podwładnych funkcjonarjuszów — o ile chodzi o służbę w Wojsku Polskiem — uzyskania i przedstawiania takich zaświadczeń. (Ok. M. S. W. z 14 listopada 1931 r. Dz. Urz. poz. 313).

Wydawane opuszczającym służbę funkcjonariuszom państwowym na ich żądanie świadectwa służby mogą być wystawiane tylko przez władzę, powołaną do prowadzenia wykazu służbowego (art. 16 ustawy o państw. służbie cyw). (Ok. M. S. W. z 5 lipca 1935 r. Dz. Urz. poz. 155).

Legitymacje sporządzone według nowych wzorów mają równocześnie służyć od dnia 1 kwietnia 1935 r., jako wyłączny dowód dla otrzymywania ulg przy przejazdach kolejami państwowymi. Ze swej strony zarządzam traktowanie przez wszystkie podległe mi władze i urzędy państwowe tudzież przez zarządy miejskie i gminne legitymacyj powyższych jako dowodów tożsamości, równorzędnych z dowodami osobistymi. (Ok. M. S. W. z 9 marca 1935 r. Dz. Urz. poz. 44).

Art. 17.

Mianowanie należy do właściwej władzy naczelnej, która może je przekazać kierownikom władz, urzędów i instytucyj bezpośrednio podległych, o ile mianowanie nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia.

Mianowanie urzędników I kategorii, zawierające awans do wyższej grupy uposażenia, wymaga każdorazowo zgody Prezesa Rady Ministrów. Mianowanie urzędników Sejmu i Senatu, oraz Kontroli Państwowej nie wymaga tej zgody.

Mianowanie urzędników II i III kategorii, zawierające awans do wyższej grupy uposażenia, może być uzależnione od warunków, które ustala Prezes Rady Ministrów. Postanowienie to nie ma zastosowania do urzędników Sejmu i Senatu, oraz Kontroli Państwowej.

Mianowania na stanowiska podsekretarzy stanu i wojewodów dokonywa Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, uchwalony przez Radę Ministrów, mianowania zaś ambasadorów, posłów nadzwyczajnych i mini-

strów pełnomocnych, oraz mianowania na inne stanowiska służbowe urzędników, podlegających niniejszej ustawie, zastrzeżone odrębnymi ustawami Prezydentowi Rzeczypospolitej, dokonywa Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

(Ustęp V. został zmieniony art. 13 i 14 ustawy konstytucyjnej z 23 kwietnia 1935 r., poz. 227).

Urzędników Sejmu mianuje Marszałek Sejmu, urzędników Senatu — Marszałek Senatu.

Ustawa konstytucyjna z 23 kwietnia 1935 r. (poz. 227).

Art. 12. Prezydent Rzeczypospolitej:

a) mianuje według swego uznania Prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek mianuje Ministrów:

h) obsadza urzędy państwowe, Jemu zastrzeżone.

Art. 13. (1) Prezydent Rzeczypospolitej korzysta z uprawnień osobistych, stanowiących Jego prerogatywy.

(2) Do prerogatyw tych należy:

c) mianowanie i odwoływanie Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;

g) mianowanie i zwalnianie Szefa i urzędników Kancelarii Cywilnej;

Art. 14. (1) Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają do swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego Ministra.

(2) Akty urzędowe, wypływające z prerogatyw Prezydenta Rzeczypospolitej, nie wymagają kontrasygnaty.

Rozp. Prezydenta Rz. z 7 października 1932 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (poz. 737).

Art. 2. Urzędnicy II i III kategorii, którzy do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali wyższe stopnie służbowe od ustalonych w art. 1 p. 10, zatrzymują posiadane stopnie służbowe w dotychczasowej kategorii stanowisk.

Art. 3. Uprawnienia do mianowania urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, podlegających ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, ustalone odrębnymi przepisami niezgodnie z postanowieniami niniejszego rozporządzenia, uchyla się.

Tytuły stanowisk, ustalone w odrębnych przepisach, mogą być zmienione w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidzianego w art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Rozp. Prezidenta Rz. z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (poz. 86).

Art. 30. Wojewoda mianuje, przenosi na inne miejsce służbowe, zwalnia oraz przenosi w stan spoczynku w ramach obowiązujących przepisów wszystkich podległych mu funkcjonariuszów do VIII stopnia służbowego włącznie.

W myśl art. 17 ustawy o państw. służbie cyw. w stosunku do urzędników Sądu Okręgowego w sprawach służbowych władzą I instancji jest Prezes Sądu Apelacyjnego, a władza II instancji władza naczelną, t. j. Ministerstwo Sprawiedliwości. (N. T. A. 9 lutego 1932. Z. W. Nr. 497 A.).

Art. 18. uchylony art. 1 pkt. 11 rozp. Prezydenta Rz. z 7 października 1932 r. (poz. 737).

Art. 19.

Stosunek hierarchiczny pomiędzy urzędnikami, pełniącymi obowiązki, przywiązane do stanowisk danej kategorii, zależy nie od posiadanej grupy uposażenia, lecz od rodzaju stanowiska, którego obowiązki pełnią.

Skasowane zostały stopnie służbowe, natomiast nową tabelą stanowisk ustalono hierarchję stanowisk, niezależną

od wysokości uposażenia, pobieranego przez urzędnika, dane stanowisko zajmującego. Wskutek tego pojęcie „mianowania na stanowisko” uległo wyraźnemu odróżnieniu od pojęcia „awansu do wyższej grupy uposażenia”, przyczem tryb dokonywania awansów ustalony został odmiennie od trybu dokonywania mianowań na stanowiska. Niektóre funkcje do których pełnienia wyznaczano dotąd urzędników w trybie zwyczajnych poruczeń władzy przełożonej, zostały podniesione do godności odrębnych stanowisk, wymagających mianowania, jak np. stanowiska kierownika oddziału i wicestarosty. (Ok. M. S. W. z 11 maja 1934 r. Dz. Urz. poz. 128).

Art. 20.

Dla każdego urzędnika państwowego, z wyjątkiem urzędników, zajmujących stanowiska kierownicze, które określa Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z właściwą władzą naczelną, prowadzi władza służbowa listę kwalifikacyjną, obejmującą oceny kwalifikacyjne urzędnika.

Oceny kwalifikacyjne są sporządzane corocznie z końcem każdego roku kalendarzowego.

Ocena kwalifikacyjna składa się zasadniczo z opinii dwóch osób, powołanych do wykonywania nadzoru służbowego.

Stopnie oceny kwalifikacyjnej są następujące: dobra, dostateczna i niedostateczna.

O niedostatecznej kwalifikacji władza winna urzędnika zawiadomić.

Przepisy o sposobie kwalifikowania ustala rozporządzenie Rady Ministrów.

Rozdział II.

Obowiązki.

Art. 21.

Urzędnik obowiązany jest wiernie służyć Rzeczypospolitej, przestrzegać ściśle ustaw i przepisów, wypełniać obowiązki swego urzędu gorliwie, sumiennie i bezstronnie, oraz dbać według najlepszej woli i wiedzy o dobro sprawy publicznej i spełniać wszystko, co temu dobru służy, a unikać wszystkiego, coby mu mogło zaszkodzić.

Kto pozostaje w służbie Rządu, wstrzymać się winien od wszelkiej krytyki swych władz przełożonych i głośnego wyrażania swych poglądów, o ile te sprzeczne są z intencjami i polityką Rządu. Ład i porządek społeczny wymaga tego rodzaju ograniczenia swobody wypowiedzania przez urzędników swych poglądów i zapatrywań politycznych, sprzecznych z intencjami Rządu, zwłaszcza u nas, gdy poczynamy budować własne Państwo. (Ok. M. S. W. z 14 stycznia 1919 r. Zb. z. 839).

Urzędnik powinien liczyć się z tem, że krytyka zarządzeń lub osób swoich zwierzchników i kolegów nawet w rozmowach prywatnych nie odpowiada dobru służby i wogóle istotnym wymogom służby urzędniczej. (Ok. M. S. W. z 7 lipca 1923 r. Zb. z. 840).

Do zakresu czynności urzędnika należy także wszelkie prawne przeciwdziałanie karalnym wystąpieniom przeciw władzy, którą w chwili urzędowania reprezentuje. Urzędnik, któryby po znieważeniu go w czasie jego urzędowania nie przedsięwziął wszelkich możliwych dla niego środków, zmierzających do przywrócenia naruszonej powagi władzy, dopuściłby się zaniechania ciążących na nim obowiązków służbowych. (S. N. 17 października 1934. Zb. u. 181/35).

Art. 22.

Urzędnik obowiązany jest wypełniać każde zlecenie swoich przełożonych, o ile ono wyraźnie

nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom ustawowym.

O ile zlecenie służbowe jest w przekonaniu urzędnika przeciwne dobru służby, albo dobru publicznemu w ogólności lub też zawiera znamiona pomyłki co do faktu albo co do prawa — urzędnik obowiązany jest spostrzeżenie swoje wyjawiać władzy przełożonej, lecz w razie potwierdzenia zlecenie to wykonać. O ile zlecenie wydane było ustnie, urzędnik może w wyżej wymienionym wypadku żądać potwierdzenia go na piśmie.

W wypadkach, gdy zniesienie się z władzą przełożoną pociągnęłoby za sobą niewykonalność lub bezprzedmiotowość zlecenia, nie przeciwnego wyraźnie przepisom obowiązującym — urzędnik obowiązany jest zlecenie to wykonać, wyjawwszy wypadek grożącej stąd niepowetowanej szkody.

Art. 23.

W razie koniecznej potrzeby urzędnik obowiązany jest załatwiać czasowo na zlecenie władzy przełożonej również takie czynności urzędowe, które nie należą do jego zwykłych obowiązków służbowych.

Art. 24.

Urzędnik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość dzięki swemu stanowisku służbowemu lub dowiedział się przy wykonywaniu swych obowiązków służbowych, o ile sprawy takie wyraźnie uznano za poufne, lub gdy utrzymanie ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne, albo inne względy służbowe.

Urzędnik powinien zachować tajemnicę wobec każdego, komu nie jest obowiązany donosić o tych sprawach służbowo, o ile jego przełożona lub bezpośrednio wyższa władza w poszczególnym wypadku nie uwolni go od tego obowiązku.

Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie czynnej służby, jako też po przejściu w stan nieczynny i na emeryturę, oraz po rozwiązaniu stosunku służbowego z jakiegokolwiek powodu.

Urzędnikowi nie wolno wyrażać poza urzędem zdania o załatwianych w urzędzie sprawach interesantów i prawdopodobnym ich wyniku.

Kodeks karny z 11 lipca 1932 r. (poz. 571).

Art. 289 § 1. Urzędnik ujawniający na szkodę Państwa tajemnicę urzędową,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby podlega karze więzienia do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do miesiący 6.

Kodeks postępowania karnego z 19 marca 1928 r. (1932 poz. 725).

Art. 105. § 1. Urzędników publicznych i wojskowych, chociażby już nie pozostawali w czynnej służbie, wolno słuchać jako świadków co do okoliczności, na które rozciąga się ich obowiązek zachowania tajemnicy urzędowej, jedynie za zezwoleniem ich obecnej lub ostatnio przełożonej władzy służbowej.

§ 2. Zezwolenia wolno odmówić jedynie wtedy, gdyby złożenie zeznania wyrządzić miało poważną szkodę Państwu.

§ 3. Sąd może zwrócić się o zwolnienie urzędnika lub wojskowego z obowiązku tajemnicy do władzy naczelnej odnośnego działu zarządu państwowego.

Tylko te okoliczności nie mogą być bez zezwolenia władz przełożonych przez urzędników publicznych na rozprawie ujawnione, na które według przepisów o organizacji władz państwowych, samorządowych i wojskowych rozciąga się obowiązek tajemnicy urzędowej. (S. N. 4 stycznia 1932. Zb. u. poz. 72).

Konieczność żądania zwolnienia urzędnika lub wojskowego z tajemnicy urzędowej (art. 105 § 1 k. p. k.) zależy od własnego uznania sądu i to niezależnie od wniosku strony, który w tej mierze nie może sądu wiązać. (S. N. 11 marca 1935. G. A. Nr. 21 z 1935 r.).

W wypadku, gdy władza przełożona urzędnika lub wojskowego odmówiła swego zezwolenia, sąd może (ale nie jest obowiązany) zwrócić się do władzy centralnej (art. 105 § 3 k. p. k.). (S. N. 11 marca 1935. G. A. Nr. 21 z 1935 r.).

Kodeks Postępowania Cywilnego z 29 listopada 1930 r. (1932 poz. 934).

Art. 284. Świadcami nie mogą być:

.....

3) wojskowi i urzędnicy publiczni, nie zwolnieni od zachowania tajemnicy urzędowej, o ileby zeznanie ich miało być połączone z jej naruszeniem.

Art. 25.

Pod względem zachowania się obowiązują urzędnika następujące zasady:

1) urzędnik powinien w służbie i poza służbą strzec powagi swego stanowiska, zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i unikać wszystkiego, co mogłoby obniżyć poważanie i zaufanie, którego stanowisko jego wymaga; również po przeniesieniu w stan nieczynny (art. 54, 55, 56) winien zachowywać się w sposób, któryby powadze jego stanowiska nie ubliżał;

2) urzędnikowi nie wolno wchodzić w związki lub zmywy, które mogą zakłócić należyty bieg

zarządu państwowego lub normalnego toku urzędowania;

3) wobec swych przełożonych urzędnik powinien zachowywać się z uszanowaniem, w stosunku zaś z innymi urzędnikami i podwładnymi z uprzejmością;

4) w stosunkach urzędowych z interesantami powinien urzędnik, zachowując należytą powagę, być bezstronnym, uprzejmym i w granicach dopuszczalnych służyć im radą i pomocą;

5) wszelkie prośby, przedstawienia i zażalenia w sprawach osobistych i urzędowych, wynikające ze stosunku służbowego, urzędnik powinien wnosić w drodze służbowej, a tylko w wypadkach, w których rodzaj sprawy tego wymaga — bezpośrednio do wyższych władz przełożonych;

6) urzędnikowi bez zezwolenia władzy służbowej nie wolno w żadnej formie wytaczać w prasie spraw, związanych z jego urzędowaniem, jak również spraw, dotyczących jego stosunku służbowego.

Rozp. Prezydenta Rz. z 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach (poz. 808).

Art. 7. Stowarzyszenia funkcjonariuszów państwowych podlegają przepisom niniejszego prawa.

Stowarzyszenia te nie mogą mieć celu lub ustroju, oraz stosować środków działania, niedających się pogodzić z przepisami służbowymi i wymaganiami służby.

Przepisy ust. 1 i 2 stosują się również do innych pracowników państwowych, których stosunek służbowy ma charakter publiczno-prawny.

Art. 8. Żadne stowarzyszenie nie ma prawa czynić przedmiotem rozważania swych sądów koleżeńskich albo przedmiotem swych uchwał, względnie w inny sposób potępiać, działalności służbowej funkcjonariusza państwowego,

go, będącego członkiem stowarzyszenia, zanim właściwe do oceny tej działalności władze przełożone funkcjonariusza względnie instytucje dyscyplinarne lub sądy karne, nie potępiły tej działalności przez wymierzenie kary.

Postanowienia art. 25 p. 5 ustawy o państw służbie cyw. nie stanowią same przez się żadnego *lex specialis* w stosunku do trybu wnoszenia odwołań a przeto są w zupełnej harmonii z przepisami ogólnymi, regulującymi postępowanie w tej dziedzinie. (Ok. M. S. W. z 19 stycznia 1932, Dz. Urz. poz. 10).

Art. 26.

Urzędnikowi nie wolno żądać, ani przyjmować darów, ofiarowywanych w związku z jego stanowiskiem urzędowym bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie, ani też jakimkolwiek sposobem wywoływać zaofiarowanie takiego daru.

Również nie wolno urzędnikowi przez wyzyskiwanie swego stanowiska urzędowego przysparzać lub starać się o przysporzenie sobie lub rodzinie jakichkolwiek korzyści.

Kodeks karny z 11 lipca 1932 r. (poz. 571).

Art. 290. § 1. Urzędnik, który w związku z urzędowaniem przyjmuje dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową lub osobistą, albo ich obietnicę, bądź też takiej korzyści żąda,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca uzależnia czynność urzędową od otrzymania dla siebie lub innej osoby korzyści majątkowej lub osobistej, albo przyjmuje korzyść taką lub jej obietnicę za czynność, która sprzeciwia się lub ma się sprzeciwiać ustawie,

podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 27.

Urzędnik powinien załatwiać powierzone mu czynności możliwie szybko i celowo, jak również przestrzegać przepisanych godzin urzędowych, a o ile tego wymagają, według uznania władzy, ważne względy służbowe — sprawować czynności swe także poza przepisaniem godzinami zajęć służbowych. W każdym razie o ile to da się pogodzić z nieodzownymi wymogami służby, należy umożliwić urzędnikowi odpoczynek niedzielny i pozostawić mu uroczyste święta wolne od służby.

Władza służbowa lub władza wyższa może z ważnych powodów czasowo uwolnić urzędnika od przestrzegania godzin urzędowych.

Art. 28.

Urzędnik obowiązany jest donieść natychmiast władzy służbowej o każdej przeszkodzie do pełnienia służby, wywołanej czy to chorobą, czy innymi uzasadnionymi powodami. Władza może żądać od urzędnika udowodnienia tej przeszkody, w przypadku choroby poddać go badaniu lekarskiemu.

O ile stan zdrowia urzędnika, wymagający odpoczynku lub leczenia, nie wyklucza pełnienia obowiązków służbowych, urzędnik może wstrzymać się od pełnienia służby nie inaczej, jak po otrzymaniu urlopu. Prośba o taki urlop ma być bez zwłoki rozpatrzona i rozstrzygnięta.

Usprawiedliwiona nieobecność na służbie, a odnośnie do urzędnika-kobiety również nieobecność, spowodowana okresem połogu, nie pociąga za sobą ujemnych skutków służbowych ani co do

pobierania uposażenia, ani co do innych praw urzędnika; urzędnik wszakże, którego nieobecność na służbie wskutek choroby, a także urlop z powodu choroby trwa dłużej niż rok, może być jednostronnem zarządzeniem władzy przeniesiony na emeryturę na zasadach, wskazanych w ustawie emerytalnej.

Urlop z powodu choroby, w rozumieniu art. 28 ustawy o państw. służbie cyw., jako istotnie odmienny od urlopu dla poratowania zdrowia, wedle art. 38 tejże ustawy, nie upoważnia władzy do wstrzymania pborów służbowych po upływie sześciu miesięcy. (N. T. A. 17 października 1923, Z. W. Nr. 131).

Wstrzymanie przez władzę służbową pborów urzędnikowi z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności jego na służbie, jako nie przewidziane żadnym wyraźnym przepisem, jest niezgodne z ustawą. (N. T. A. 3 lutego 1925, Z. W. Nr. 540).

Uznanie przez komisję dyscyplinarną prawomocnym wyrokiem nieobecności funkcjonariusza w służbie za nieusprawiedliwioną pociąga za sobą — w myśl art. 28 ustęp 5 ustawy o państw. służbie cyw. — utratę prawa do uposażenia służbowego za czas takiej nieobecności oraz niepoli-czenie tegoż okresu do wysługi emerytalnej. (N. T. A. 19 września 1931, Z. W. Nr. 426 A.).

Urlopy dla poratowania zdrowia, o których mowa w drugim ustępie art. 28 i w art. 38 ustawy o państw. służbie cyw., winny być udzielane funkcjonariuszom państwowym tylko na podstawie świadectwa lekarskiego. Funkcjonariuszom państwowym, którzy zachorowali podczas urlopu zdrowotnego lub wypoczynkowego, może właściwy lekarz powiatowy (grodzki) wydać świadectwo z wnioskiem na przedłużenie urlopu tylko w wypadku obłożnej choroby. (Ok. M. S. W. z 2 czerwca 1932, Dz. Urz. poz. 112).

Kobietom urzędnicom na okres porodowy i pójogowy należy się urlop zgodnie z uwagą do § 84 „tabeli stanów chorobowych” ogłoszonej okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 82 z dnia 15 V. 1931 r. L. Z. O. 20780/31. (Ok. M. S. W. z 2 czerwca 1932, Dz. Urz. poz. 112).

Art. 29.

Urzędnikowi nie wolno przyjąć żadnej posady, ani stanowiska, ani też oddawać się poza urzędem takim zajęciom, których wykonywanie stoi w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi, przeszkadza mu w ścisłym wykonywaniu czynności urzędowych lub może wywołać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność.

Urzędnikowi nie wolno przyjmując zajęcia ubocznego, przynoszącego mu jakąkolwiek korzyść materialną, bez zezwolenia władzy naczelnej, lub władzy przez nią upoważnionej. Udzielenie zezwolenia urzędnikom władz naczelnych wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

Urzędnik nie może zawierać transakcji gospodarczych z urzędami tego działu zarządu państwowego, w którym pełni obowiązki służbowe.

Formalnie art. 29 nie krępuje władzy, która może zezwolenia udzielić lub odmówić według swobodnego uznania. Decyzje jednak nie powinny mieć charakteru dowolnego, lecz opierać się w każdym konkretnym wypadku na rozważeniu okoliczności sprawy. Należy przede wszystkim mieć na uwadze, że wobec klęski bezrobocia we wszelkich dziedzinach pracy trzeba dążyć do ograniczenia konkurencji ze strony osób, posiadających dostateczne źródła utrzymania. Dlatego, udzielając zezwolenia, powinno się rozważyć sytuację materialną funkcjonariusza. Następnie ważnym jest rodzaj zajęcia, jakiego funkcjonariusz ma się podjąć. Nie można zezwalać na zajęcia wogóle niedopuszczalne w myśl zasad, wyrażonych w ustępie 1 art. 29, jako też na zajęcia, których wykonywanie przez urzędników państwowych w danych okolicznościach jest niewskazane ze względu na dobro sprawy publicznej (art. 21 ustawy o państw. służbie cyw.). Specjalnej oceny wymagają wypadki podejmowania się przez urzędników fachowych (inżynierów, mierniczych i t. p.) wykonywania projektów i innych prac

technicznych dla osób i instytucji prywatnych, oraz dla związków komunalnych. Tu powinien decydować z jednej strony charakter podejmowanej pracy, z drugiej — warunki lokalne i szczególne okoliczności, mogące być materialem do oceny sprawy z punktu widzenia, przedstawionego w ustępie poprzednim. Należy więc zezwolenia odmówić: 1) gdy zajęcie uboczne byłoby wykonywane kosztem czasu i nakładu pracy, potrzebnego dla należytego pełnienia obowiązków służbowych, 2) gdy zachodzi podejrzenie, że osoba prywatna powierza wykonanie pracy urzędnikowi, licząc na szybsze i pomyślniejsze załatwienie związanej z tą pracą sprawy urzędowej, 3) gdy przez podjęcie się pracy urzędnik znalazłby się w sytuacji uprzywilejowanego konkurenta względem osób i instytucji, uprawiających wolne zawody i opłacających z tego tytułu podatki oraz ponoszących inne ciężary publiczne. — Wydawanie zezwoleń w tym zakresie powinno być zatem ograniczone do wypadków, uzasadnionych względami natury publicznej lub trudnością pozyskania dla wykonania danej czynności odpowiednich fachowców uprawiających wolny zawód. (Ok. M. S. W. z 26 marca 1934 r. Dz. Urz. poz. 74).

Art. 30.

Urzędnik, zajmujący stanowisko kierownicze I lub II kategorii, nie może bez zezwolenia właściwej władzy naczelnej pełnić służby w okręgu, w którym znajduje się jego posiadłość ziemska, przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe.

Art. 31.

Bez zezwolenia władzy służbowej nie wolno urzędnikowi występować w charakterze rzeczoznawcy w sprawach, pozostających w bezpośrednim związku z jego zadaniami służbowymi, wyjąwszy wypadek, gdy opinii jego, jako rzeczoznawcy, zażąda sąd.

Władza służbowa udzieli zezwolenia, o ile wydanie opinii ze względu na jej przedmiot oraz sta-

nowisko i zakres działania urzędnika nie narazi dobra służby.

Art. 32.

Urzędnik powinien obrać sobie miejsce zamieszkania w ten sposób, by mógł czynić zadość wszystkim obowiązkom służby, ma wskazać władzy służbowej miejsce swego pobytu i donosić o każdej jego zmianie.

Urzędnik w czasie nieczynnym obowiązany jest podać tej władzy, przy której ostatnio pełnił służbę, każdorazowy dokładny adres, pod którym należy przysyłać mu zawiadomienia urzędowe.

O ile szczególne stosunki służbowe tego niezbędnie wymagają, władza naczelna może zarządzić chwilowe ograniczenie wydalenia się urzędnika z siedziby urzędowej, nawet poza godzinami zajęć urzędowych. W okolicznościach nadzwyczajnych i niecierpiących zwłoki ograniczenie takie zarządzić może również władza służbowa.

R o z d z i a ł III.

Prawa urzędnika.

Art. 33.

Urzędnik stały posiada wszystkie prawa, zastrzeżone w ustawie niniejszej, i może być wydany lub usunięty ze służby jedynie prawomocnym zarządzeniem władzy, wydanym na mocy niniejszej ustawy lub orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Prowizoryczne mianowanie nie może być podstawą do żądania nominacji na urzędnika stałego.

Urzędnik w administracyjnej służbie skarbowej, nabywający z chwilą wygaśnięcia mocy obowiązującej art. 116 ustawy o państw. służbie cyw. prawa urzędnika stabilizowanego w rozumieniu art. 33 tejże ustawy, nie podlega obowiązkowi składania egzaminu, przewidzianego rozp. Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 poz. 78. (N. T. A. 19 stycznia 1933. *Ruch Prawniczy* 1933, kw. III. str. 758).

Art. 34.

Urzędnikowi służy przy pełnieniu służby prawo do szczególnej ochrony prawnej, określone w ustawach karnych.

Kodeks karny z 11 lipca 1932 r. (poz. 571).

Art. 126. Kto przemocą lub groźbą karalną wywiera wpływ na czynności urzędowe Rządu, Ministra lub Sądu, albo tym czynnościami przeskadza, podlega karze więzienia do lat 10.

Art. 128. Kto podczas zajęć urzędowych organu państwowego lub samorządowego w siedzibie lub poza siedzibą urzędu zachowuje się w sposób nieprzyzwoity, podlega karze aresztu do miesiący 6 lub grzywny.

Art. 129. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika albo osoby, do pomocy urzędnikowi przybranej, do zaniechania prawnej czynności urzędowej,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 5.

Art. 130. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika do przedsięwzięcia czynności urzędowej,

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 5.

Art. 131. Jeżeli czynu, przewidzianego w art. 129 lub 130, dopuszcza się trzy lub więcej osób działających w porozumieniu,

każda z nich podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 132. § 1. Kto znieważa urzędnika albo osobę, do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas pełnienia obowiązków służbowych,

podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2

.....

Art. 133. § 1. Kto dopuszcza się czynnej napaści na urzędnika lub osobę, do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych, podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 134. Kto udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie, aby skłonić urzędnika do naruszenia obowiązku służbowego,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

Art. 135. Kto udziela korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie za naruszenie przez urzędnika obowiązku służbowego,

podlega karze więzienia do lat 3 i grzywny.

Art. 255. § 1. Kto pomawia inną osobę, instytucję lub zrzeszenie, choćby nie mające osobowości prawnej, o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć je w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności,

podlega karze aresztu do lat 2 i grzywny.

§ 2. Niema przestępstwa, jeżeli zarzut był prawdziwy. Jeżeli zarzut uczyniony był publicznie, to dowód prawdy przeprowadzić wolno tylko wówczas, gdy sprawca działał w obronie uzasadnionego interesu publicznego lub prywatnego, własnego lub cudzego, a nadto dowód nie dotyczy okoliczności życia prywatnego lub rodzinnego.

§ 3. Wyrok skazujący należy na wniosek oskarżyciela ogłosić w czasopiśmie na koszt skazanego.

§ 4. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

§ 5. W razie zniesławienia urzędnika, ściganie może nastąpić również na wniosek władzy przełożonej.

Art. 256. § 1. Kto obraża godność osobistą innej osoby w jej obecności, albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby obraża do osoby tej dotarła, podlega karze aresztu do roku lub grzywny.

§ 2. Jeżeli obrazę wywołało zachowanie się obrażonego lub jeżeli obrażony odpowiedział obrazą wzajemną lub naruszeniem nietykalności cielesnej, sąd może sprawcę od kary uwolnić.

§ 3. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

§ 4. W razie obrazy urzędnika z powodu pełnienia obowiązków służbowych, ściganie może nastąpić również na wniosek władzy przełożonej.

Art. 35.

Urzędnik ma prawo do tytułu, przywiązanego do nadanego mu stanowiska służbowego.

Urzędnik ma prawo do noszenia munduru lub odznak służbowych, odpowiadających działowi zarządu państwowego i piastowanemu stanowisku, o ile mundur lub odznaki służbowe wprowadzone zostaną specjalnymi przepisami.

Po wejściu w życie ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwach służbie cyw. prawo do używania tytułu urzędowego rozpatrywane być może tylko na podstawie tej ustawy oraz na podstawie przepisów rozporządzeń Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 poz. 629 i 631. (N. T. A. 17 grudnia 1932. O. M. O. Nr. 268).

Zakazuje w szczególności podwładnym używania, względem przełożonych tytułów im nie przysługujących, a na przełożonych nakładam obowiązek zwracania podwładnym uwagi na popełnioną niewłaściwość, o ile zakaz ten przekroczył. (Ok. M. S. W. z 19 grudnia 1927. Zb. z. 1515).

Rozp. Rady Ministrów z 19 lutego 1926 r. w sprawie umundurowania urzędników służby dyplomatycznej i konsularnej (poz. 200 1928, poz. 170);

Rozp. Rady Ministrów z 24 czerwca 1929 r. o umundurowaniu urzędników celnych (poz. 420);

Rozp. Rady Ministrów z 8 listopada 1929 r. o umundurowaniu funkcjonariuszów państwowych, pełniących nadzór nad rybołówstwem morskim (poz. 611);

Rozp. Rady Ministrów z 1 marca 1930 r. o umundurowaniu i oznakach służbowych funkcjonariuszów administracji lasów państwowych (poz. 222);

Rozp. Rady Ministrów z 27 czerwca 1930 r. o umundurowaniu państwowych urzędników służby drogowej, wyko-

nających kontrolę ruchu na drogach publicznych (poz. 466);

Rozp. Rady Ministrów z 12 lutego 1931 r. o umundowaniu i oznakach służbowych urzędników władz górniczych (poz. 124).

Art. 36.

Urzędnik i praktykant, który przesłużył przynajmniej rok w służbie państwowej ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku, o ile nie zachodzą ważne przeszkody służbowe.

Praktykanci i urzędnicy mają prawo do urlopu wypoczynkowego, a to do 10 lat służby przez 4, ponad 10 do 20 lat służby przez 5, ponad 20 lat służby przez 6 tygodni.

Do wymiaru urlopu dla wypoczynku władza może wliczyć wszystkie urlopy, udzielone urzędnikowi w ciągu roku, z wyjątkiem krótkich urlopów dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych, nie przenoszących jednorazowo dni trzech.

Wynikające z przepisów art. 36 i 37 ustawy o państw. służbie cyw. prawo do urlopu wypoczynkowego nie stoi na przeszkodzie do zwolnienia urzędnika ze służby przed wykorzystaniem przez niego tegoż urlopu. (N. T. A. 25 maja 1928. M. P. Nr. 150/29).

Prawo na urlop wypoczynkowy z art. 36 ustawy o państw. służbie cyw. nie może powodować przesunięcia terminu przeniesienia funkcjonariusza w stan spoczynku aż do ukończenia okresu takiego urlopu, należnego ewentualnie funkcjonariuszowi. (N. T. A. 7 grudnia 1925. Z. W. Nr. 827).

Usunięcie urzędnika administracyjnego od pełnienia funkcji z jego nominacji wynikających w drodze urlopu, przymusowo mu udzielonego, nie ma uzasadnienia w ustawie o państw. służbie cyw. i jako takie jest niedopuszczalne. (N. T. A. 6 czerwca 1924. Z. W. Nr. 450).

Wobec tego, że ustawa o państw. służbie cyw. urlop wypoczynkowy urzędnika i niższego funkcjonariusza zalicza do jego praw i ustala tylko dolną granicę tego urlopu, — Pan Prezes Rady Ministrów polecił, by już obecnie przy udzielaniu urlopów dla wypoczynku brano pod uwagę okresy służby w polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, w niepodległościowych organizacjach wojskowych i Wojsku Polskiem narówni z latami, zaliczonymi do czasu służby w rozumieniu art. 14 ustawy o państw. służbie cyw. (Ok. M. S. W. z 9 sierpnia 1935. Dz. Urz. poz. 149).

Wykaz polskich formacji wojskowych, uznanych przez państwo, i niepodległościowych organizacji wojskowych zawiera Rozp. Ministra Spraw Wojskowych z 29 sierpnia 1935 r. (poz. 428).

Art. 37.

Urlop dla wypoczynku można każdej chwili odwołać, o ile tego wymagają ważne i niecierpiące zwłoki względy służbowe.

Skoro jednak następnie służba na to pozwoli, należy urzędnikowi umożliwić wykorzystanie udzielonego urlopu, a nadto zwrócić mu koszty podróży tam i z powrotem, spowodowane nieprzewidzianem odwołaniem z urlopu, według norm, ustalonych dla podróży służbowych.

Jeżeli urzędnikowi odmówiono urlopu zupełnie lub skrócono jego czas, należy to w miarę możliwości uwzględnić przy wymiarze urlopu dla wypoczynku w roku następnym.

Ponieważ art. 37 ustawy o państw. służbie cyw. mówi o zwrocie kosztów podróży tam i z powrotem, spowodowanych odwołaniem, może to mieć znaczenie w wypadku, gdy urzędnik, otrzymawszy możliwość dokończenia przerwanej urlopu, wyjeżdża ponownie do tej samej lub innej miejscowości i tylko te koszty ponownej podróży winny mu być zwrócone, jednakże tylko najwyżej do wysokości kosztów poniesionych przez funkcjonariusza państwowego przy

pierwszym wyjeździe tam i z powrotem. Takie stanowisko, że należy, zwracać dopiero koszty ponownego wyjazdu, wynika także z faktu połączenia w cytowanym ustępie sprawy umożliwienia wykorzystania urlopu ze sprawą zwrotu kosztów podróży, spowodowanych odwołaniem. O ile chodzi o rozmiar zwrotu tych kosztów podróży, należy je zwracać według norm ustalonych dla zwrotu kosztów przejazdu przy podróżach służbowych, z zaznaczeniem jednak, że diety nie należą się. (Ok. Min. Skarbu z 17 czerwca 1930. Dz. Urz. poz. 375).

Przez koszty „spowodowane nieprzewidzianem odwołaniem z urlopu”, funkcjonariusza w myśl art. 37 ustawy o państw. służbie cyw. należy rozumieć koszty ponownej podróży funkcjonariusza dla dokończenia przerwanego urlopu. (N. T. A. 26 stycznia 1933. Ruch Prawniczy 1933, kw. III., str. 758).

Art. 38.

Urzędnik może otrzymać urlop w celu załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych lub poratowania zdrowia.

Gdy urlop dla poratowania zdrowia trwa nieprzerwanie dłużej niż sześć miesięcy, a urlop z innych powodów dłużej, niż dwa miesiące, to za dalszy czas urlopu wstrzymuje się uposażenie służbowe i czasu tego urlopu nie liczy się do czasu służby czynnej.

Czas trwania takiego urlopu bez uposażenia nie może przenosić lat dwóch.

Władza może od warunków tych odstąpić w całości lub w części tylko wówczas, gdy udzielenie dłuższego urlopu pożądanego jest z ważnych względów publicznych.

Przy obliczeniu półrocznego, względnie dwumiesięcznego czasu trwania urlopu liczą się jako przerwy tylko te okresy odbywania czynnej służ-

by, które wynoszą przynajmniej połowę czasu, spędzonego bezpośrednio przedtem na urlopie. O ile służba czynna trwała krócej, nie stanowi ona przerwy, a poszczególne okresy urlopu liczą się razem.

Rozp. Rady Ministrów z 12 grudnia 1930 r. o uprawnieniach wojewodów i starostów do udzielania urlopów podwładnym funkcjonariuszom państwowym. (1931 poz. 7).

Niestawienie się do służby funkcjonariusza państwowego po upływie dwuletniego urlopu bez uposażenia winno być uważane jako zerwanie przezeń stosunku służbowego ze skutkami, przewidzianymi w art. 64 ustęp I. ustawy o państw. służbie cyw., chyba że przyczyna niestawienia zostanie przez władzę służbową uznana za usprawiedliwioną. (N. T. A. 19 września 1924. Z. W. Nr. 444).

Art. 39.

Uposażenie urzędnika normuje specjalna ustawa o uposażeniu.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (poz. 663) zob. str. 143.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407) zob. str. 167.

Art. 40 skreśla się (Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933, poz. 661).

Art. 41.

Urzędnik awansuje do bezpośrednio wyższej grupy uposażenia, według uznania władzy przełożonej, przy zachowaniu postanowień art. 17.

Art. 42.

W czasie, którego nie zalicza się do czasu służby czynnej (wysługi lat) urzędnik nie może awansować, a praktykant być mianowanym urzędnikiem.

Art. 43.

W razie wdrożenia przeciw urzędnikowi (praktykantowi) postępowania karnego lub dyscyplinarnego, albo zawieszenia go w pełnieniu służby — nie można przed zakończeniem tego postępowania lub zniesieniem zawieszenia awansować go do wyższej grupy uposażenia, ani też mianować praktykanta urzędnikiem.

Art. 44.

Urzędnikowi i jego najbliższej rodzinie zapewnia się opiekę lekarską i środki lecznicze w zakresie, przewidzianym w osobnej ustawie.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (poz. 663).

Art. 12. Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla funkcjonarjuszów państwowych i ich rodzin.

Rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej, członków ich rodzin oraz emerytów (poz. 81) zob. str. 269.

Art. 45 skreśla się (Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r., poz. 661).

Art. 46.

Urzędnikowi służy prawo do uposażenia emerytalnego, a wdowie i sierotom po nim do zaopa-

trzenia wdowiego i sierocego na zasadach, unormowanych w osobnej ustawie (ustawa emerytalna).

Ustawa z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (1934 poz. 160, 1935 poz. 521).

Art. 47, 48 i 49 skreśla się. (Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r., poz. 661).

Art. 50.

Ustępowanie pod jakimkolwiek tytułem prawa do pobierania uposażenia, lub wynagrodzenia praktykantów jest wzbronione. Wszelka umowa przeciwna temu jest nieważna.

Art. 51.

Stosunki służbowe urzędników podczas pełnienia służby wojskowej normuje specjalna ustawa.

Ustawa z 11 lipca 1919 r. normująca stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (poz. 357) zob. str. 82.

Rozp. Rady Ministrów z 20 października 1919 r. celem wykonania ustawy z 11 lipca 1919 r. normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (poz. 474, 1923 poz. 736) zob. str. 83.

Rozdział IV.

Zmiany w stosunku służbowym i rozwiązanie stosunku służbowego.

Art. 52.

O ile dobro służby tego wymaga, można przenieść urzędnika do innej miejscowości i na inne stanowisko służbowe bez obniżenia posiadanej

grupy uposażenia, w tej samej kategorii urzędników i w tym samym dziale zarządu państwowego.

Przeniesienia urzędnika dokonywa władza naczelna, względnie władza, bezpośrednio podległa władzy naczelnej, której przekazane zostało mianowanie na dane stanowiska służbowe. O ile na zasadzie art. 17 niniejszej ustawy mianowanie urzędników przekazano kierownikom władz, bezpośrednio podlegających władzy naczelnej, przeniesienie tych urzędników z okręgu terytorjalnego kierownika władzy, który ich mianował, do innego okręgu terytorjalnego należy do władzy naczelnej.

Przy przeniesieniach z urzędu lub w drodze konkursu należą się urzędnikowi koszty przeniesienia.

Przy przeniesieniach na prośbę urzędnika przyznanie kosztów przeniesienia zależeć będzie od decyzji właściwej władzy naczelnej.

Właściwa władza naczelna może ze względu na dobro służby przenieść urzędnika do służby, podlegającej innym przepisom, w tym samym dziale zarządu państwowego, bez obniżenia posiadanej grupy uposażenia, jeżeli stosunek służbowy, unormowany innemi przepisami, ma charakter publiczno-prawny.

Do przesiedlenia się należy urzędnikowi wyznaczyć odpowiedni termin i uwolnić go na odpowiedni czas od pełnienia służby, uwzględniając przytem jego warunki osobiste i rodzinne.

Przeniesienie na stanowisko służbowe z jednej miejscowości do drugiej, w obrębie danej gałęzi i działu służby, pozostawione jest uznaniu władzy wedle art. 52 ustawy o państw. służbie cyw. (N. T. A. 7 marca 1924 Z. W. Nr. 327).

Przepis art. 52 ustawy o państw. służbie cyw. zastrzega urzędnikom jedynie prawo, ażeby przy przeniesieniach bez prośby nie byli przenoszani na stanowiska takie, dla zajęcia których wymagany jest cenzus wykształceniowy niższej kategorii. (N. T. A. 15 lutego 1924. Z. W. Nr. 299).

Dla przesiedlenia się urzędnika, przeniesionego do innej miejscowości wyznacza się w myśl ustępu ostatniego art. 52-go ustawy o państw. służbie cyw., termin siedmiodniowy, o ile urzędnik jest samotny, czternastodniowy zaś, jeżeli ma na utrzymaniu rodzinę, z którą prowadzi wspólne gospodarstwo. Bieg tych terminów rozpoczyna się z dniem następującym po zwolnieniu przenoszonego urzędnika z poprzednich obowiązków służbowych. Przeniesiony obowiązany jest zgłosić się do władzy służbowej nowego miejsca urzędowania (art. 15 ustęp 2 ustawy o państw. służbie cyw.) najpóźniej w ostatnim dniu czasokresu wyznaczonego dla przesiedlenia się. Jeżeli urzędnik mający rodzinę, nie przesiedla jej odrazu na nowe miejsce służbowe, to nowe obowiązki służbowe powinien objąć w terminie, wyznaczonym dla samotnych. Przysługuje mu jednak prawo do zwolnienia w czasie późniejszym od pełnienia służby — dla przesiedlenia rodziny. (Ok. M. S. W. z 1 kwietnia 1927 r. Zb. z. str. 950).

Art. 53.

Urzędnik może przejść na własną prośbę do innego działu zarządu państwowego o ile dotychczasowa jego władza przełożona na to zezwoli.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów z 2 listopada 1931 r. (L. 12430/I. Og.) o przechodzeniu oficerów z czynnej służby wojskowej do państwowej służby cywilnej. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 19 poz. 302).

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 czerwca 1931 r. (O. J. 375) w sprawie przyjmowania urzędników przeniesionych z innych działów służby państwowej. (Dz. Urz. Nr. 6, poz. 157).

Art. 54.

Właściwa władza naczelna za zgodą Prezesa Rady Ministrów przenosi stałego urzędnika w stan nieczynny, gdy:

Prawo Urzędnicze.

a) wskutek zmiany w organizacji władz i urzędów niema dla niego czasowo odpowiedniego stanowiska służbowego w tym samym dziale zarządu państwowego, lub

b) zajądą okoliczności, niepozwalające ze względu na dobro służby na dalsze jej pełnienie w tym samym dziale zarządu państwowego.

Przeniesienie w stan nieczynny urzędników Sejmu i Senatu oraz urzędników Kontroli Państwowej nie wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.

Podsekretarzy stanu i wojewodów przenosi w stan nieczynny Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, uchwalony przez Radę Ministrów, innych zaś urzędników mianowanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej, przenosi w stan nieczynny Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Na mocy art. 54 ustawy o państw. służbie cyw. władza może przenieść w stan nieczynny ustalonego w służbie funkcjonariusza państwowego tylko w tym wypadku, gdy zajmowane przez danego funkcjonariusza stanowisko zostanie przy reorganizacji skreślone z etatu. (N. T. A. 4 lutego 1928. Z. W. Nr. 1369).

Ocena tak co do faktu zaistnienia okoliczności, powodujących przeniesienie w stan nieczynny, jak i co do tego, czy zaszła okoliczność, usprawiedliwiająca to przeniesienie z punktu widzenia dobra służby, należy do zakresu swobodnego uznania władzy, przenoszącej w stan nieczynny na podstawie art. 54 ust. II. ustawy o państw. służbie cyw. (N. T. A. 21 października 1924 r. l. rej. 226/24).

Przeniesienie w stan nieczynny w wypadkach z ustępu 1, art. 54, a więc w razie zmiany w organizacji władz i urzędów, należy do właściwej władzy naczelnej, w wy-

padkach zaś z ustępu 2, a więc ze względu na dobro służby — do Rady Ministrów. Przeniesienie w stan nieczynny w myśl ustępu 1 jest możliwe wtedy, gdy dla urzędnika stalego niema czasowo odpowiedniego stanowiska służbowego wskutek zmiany w organizacji władz, lub urzędów, z czego wynika, że zarządzenie oparte na tym przepisie nie należy w pełnej mierze do swobodnego uznania władzy, bo to swobodne uznanie jest ograniczone wyżej wymienionymi warunkami. Jeżeliby zatem funkcjonariusz państwowy, do którego zastosowano przepis ustępu 1 zaskarżył oparte na nim zarządzenie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wówczas na władzy ciążyłby obowiązek przeprowadzenia dowodów, że dla funkcjonariusza zabrakło odpowiedniego stanowiska w danym dziale zarządu państwowego, wskutek zmiany w organizacji władz i urzędów. Ustawa nie określa bliżej zmiany w organizacji władz i urzędów, w szczególności nie wyjaśnia w jaki sposób zmiana ta ma być przeprowadzona. Przyjąć więc należy, że zmiana winna być dokonana na tej samej drodze, w jakiej ustalono organizację władz i urzędów. Redukcja personelu sama przez się nie stanowi zmiany w organizacji. Natomiast, jeżeli zmiana organizacji została dokonana i skutkiem niej zmniejszyła się ilość stanowisk, wówczas każdy z funkcjonariuszów, zajmujących odpowiednie stanowisko może być przeniesiony w stan nieczynny, a niekoniecznie ten, którego stanowisko skasowano. W tem więc znaczeniu swobodne uznanie władzy przy przeniesieniu funkcjonariusza w stan nieczynny istnieje wprawdzie, lecz jest ograniczone i może być wobec tego zaskarżone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Natomiast w wypadkach z ustępu 2 art. 54 przeniesienie w stan nieczynny ze względu na dobro służby jest zarządzeniem, które w zupełności należy do swobodnego uznania władzy i podpada pod p. b) art. 3 ustawy z dnia 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z r. 1926 Nr. 68, poz. 400). (Ok. Pr. R. M. z 29 września 1931 r. Dz. Urz. M. S. W. poz. 282).

Sprzeczne ze stanem faktycznym, wynikającym z akt, zastosowanie do funkcjonariusza państwowego przepisu ustępu 2 art. 54 ustawy o państw. służbie cyw. nie stanowi wadliwości istotnej w rozumieniu art. 84 ust. 2 rozporządzenia o N. T. A., jeżeli ani z akt nie wynika, ani skarżący nie wykazał, że z powodu powołania w zarządzeniu, przenoszą-

cem go w stan nieczynny, niewłaściwego przepisu ustawy poniósł jakkolwiek szkodę. (N. T. A. 30 stycznia 1934 r. O. P. A. Nr. 7—8/34 poz. 788).

Art. 55.

Przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym urzędnik pobiera w pełnej mierze należne mu uposażenie służbowe.

Czas, spędzony w stanie nieczynnym, zalicza się urzędnikowi tylko do wymiaru emerytury.

Art. 56.

Urzędnik w stanie nieczynnym może być w każdej chwili powołany zpowrotem do służby czynnej, o ile jednak powołanie takie nie nastąpi w ciągu pół roku od chwili przeniesienia urzędnika w stan nieczynny, należy go zwolnić ze służby państwowej przy zastosowaniu odnośnych postanowień ustawy emerytalnej.

Pozostawienie funkcjonariusza państwowego wbrew przepisom art. 56 ustawy o państw. służbie cyw. dłużej niż 6 miesięcy w stanie nieczynnym nie stwarza dla tego funkcjonariusza prawa żądania przesunięcia terminu przeniesienia w stan spoczynku poza termin 6 miesięcy, wskazany przepisami art. 56 ustawy o państw. służbie cyw. (N. T. A. 27 marca 1929. Z. W. Nr. 52 A.).

Art. 57.

Urzędnika, wybranego do ciała ustawodawczego, zwalnia się na czas trwania mandatu od sprawowania urzędu z równoczesnym wstrzymaniem mu za cały ten czas uposażenia służbowego.

Po wygaśnięciu mandatu urzędnik powraca do sprawowania swego urzędu, względnie innego odpowiedniego urzędu, bez obniżenia posiadanej

grupy uposażenia, w tym samym dziale zarządu państwowego.

Czas sprawowania mandatu do ciała ustawodawczego zalicza się całkowicie do czasu służby (wysługi lat).

Działalność urzędnika w czasie wykonywania mandatu poselskiego nie może pociągnąć dla niego żadnych represji służbowych.

Postanowienia ustępu pierwszego tego artykułu nie dotyczą ministrów i podsekretarzy stanu.

Ordynacja wyborcza do Sejmu z 8 lipca 1935 r. (poz. 319).

Art. 84. (1) Funkcjonariusze państwowi, sędziowie i prokuratorzy oraz pracownicy samorządowi, wybrani na posłów, otrzymują z mocy samego prawa urlop bezpłatny na czas piastowania mandatu poselskiego; w razie zaś piastowania mandatu w ciągu co najmniej dziesięciu lat w następujących po sobie kadencjach Izby Ustawodawczych, będą przeniesieni w stan spoczynku, jeżeli przyjmą mandat do nowo wybranego Sejmu.

(2) Przepisy niniejszego artykułu nie dotyczą ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów szkół akademickich.

Ordynacja wyborcza do Senatu z 8 lipca 1935 r. (poz. 320).

Art. 42. (1) Funkcjonariusze państwowi, sędziowie i prokuratorzy oraz pracownicy samorządowi, powołani na senatorów, otrzymują z mocy samego prawa urlop bezpłatny na czas piastowania mandatu senatorskiego; w razie zaś piastowania mandatu w ciągu dziesięciu co najmniej lat w następujących po sobie kadencjach Izby Ustawodawczych będą przeniesieni w stan spoczynku, jeżeli przyjmą mandat do nowo wybranego Senatu.

(2) Przepisy niniejszego artykułu nie dotyczą ministrów, podsekretarzy stanu, przedstawicieli dyplomatycznych i profesorów szkół akademickich.

Art. 58.

Stosunek służbowy urzędnika stałego i prowizorycznego oraz praktykanta można rozwiązać poza wypadkami, przewidzianymi w rozdziale V ustawy niniejszej, przez dobrowolne wystąpienie urzędnika (praktykanta) ze służby państwowej; stosunek zaś służbowy urzędnika prowizorycznego i praktykanta — nadto przez jednostronne zarządzanie władzy, pod warunkami, wskazanymi w art. 62—63 włącznie.

Aczkolwiek niedoręczenie zwolnionemu urzędnikowi na piśmie zwalniającego dekretu stanowi istotną wadliwość postępowania, która w pewnych warunkach może powodować unieważnienie rozporządzenia, to jednak okoliczność ta nie wyłącza uprawomocnienia się zwalniającego zarządzenia, jeśli było ono znane zwolnionemu i w właściwym terminie nie zostało zaskarżone. (N. T. A. 15 marca 1928. Z. W. Nr. 1409).

Ustawa o państw. służbie cywilnej nie uzależnia momentu rozwiązania stosunku służbowego od momentu uprzedniego zlikwidowania uprawnień zwolnionego urzędnika do uposażenia służbowego. (N. T. A. 27 maja 1930. Przegląd Prawa Urzędniczego Nr. 9/1930).

Art. 59.

Urzędnik zarówno w służbie czynnej, jak w stanie nieczynnym, ma prawo zgłosić wystąpienie ze służby państwowej.

Zgłoszenie takie wnosi się na piśmie do władzy służbowej.

Urzędnik, który z mocy art. 59 ustawy o państw. służbie cyw. zgłosił wystąpienie ze służby państwowej, ma prawo cofnąć to zgłoszenie, jak długo nie została mu zakomunikowana decyzja władzy co do przyjęcia zgłoszenia wystąpienia lub też jak długo nie upłynął wskazany w art. 61 powyższej ustawy termin czterotygodniowy. (N. T. A. 24 marca 1931. Z. W. Nr. 370 A.).

Art. 60.

Zgłoszenie wystąpienia wymaga przyjęcia ze strony tej władzy, która urzędnika mianowała.

Przyjęcie zgłoszenia można uzależnić od należytego oddania urzędowania, ostateczną zaś decyzję co do przyjęcia zgłoszenia odroczyć tylko wtedy, gdy urzędnik pozostaje w śledztwie karnym lub dyscyplinarnym, lub zalega z zobowiązaniami pieniężnymi, wynikłymi ze stosunku służbowego.

W czasie toczącego się dochodzenia dyscyplinarnego nie należy urzędnika, przeciw któremu wytoczono dochodzenie zwalniać ze służby ani na własną jego prośbę, ani w drodze zarządzenia władzy służbowej, bez otrzymania na to specjalnego w każdym wypadku zezwolenia Ministerstwa. (Ok. M. S. W. z 19 kwietnia 1922 r. Zb. z. str. 190).

Art. 61.

O ile urzędnikowi nie zakomunikowano żadnej decyzji w sprawie jego zgłoszenia w ciągu czterech tygodni, zgłoszenie to uważa się za przyjęte.

Przeciwno warunkowemu przyjęciu lub odroczeniu przyjęcia zgłoszenia o wystąpieniu ze służby urzędnik może wnieść w ciągu piętnastu dni od dnia doreczenia decyzji za pośrednictwem swej władzy służbowej zażalenie do władzy naczelnej, która najdalej w ciągu miesiąca wyda ostateczną decyzję.

Art. 62.

Rozwiązanie stosunku służbowego urzędnika, którego mianowano do odwołania (prowizorycznie), może nastąpić każdej chwili z zarządzenia władzy przy zastosowaniu przepisów art. 5.

Służba prowizoryczna nie może trwać bez zgody urzędnika dłużej, niż lat pięć.

Faktyczne pozostawienie urzędnika na stanowisku próbnem (prowizorycznem) dłużej niż lat 5, bez wyraźnego wypowiedzenia zgody w myśl ustępu II. art. 62 ustawy o państw. służbie cyw., nie nadaje mu samo-przez się praw urzędnika stałego, ani nie pozbawia władzy możliwości rozwiązania stosunku służbowego w myśl ustępu I. art. 62 pow. ustawy. (N. T. A. 20 czerwca 1925. Z. W. Nr. 715).

Art. 62 ustawy o państw. służbie cyw. nie zawiera zastrzeżenia, z któregooby wynikało, iż urzędnik prowizoryczny po upływie 5 lat służby automatycznie nabywa charakter funkcjonariusza stałego. (N. T. A. 24 stycznia 1931. O. M. O. Nr. 202).

Art. 63.

Stosunek służbowy praktykanta można rozwiązać, gdy władza, która go przyjęła, uzna, że nie jest zdatny do sprawowania urzędu, w którego zakresie służba przygotowawcza się odbywa.

O ile zachowanie się praktykanta było przez czas pełnienia służby przygotowawczej bez zarzutu, należy mu przyznać zasiłek w wysokości jedno do dwumiesięcznego wynagrodzenia.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego z powodu niezłożenia w przepisany terminie egzaminów praktycznych, wymaganych do uzyskania nominacji na urzędnika stałego, rozstrzygać będą przepisy o egzaminach, wydane dla właściwego działu zarządu państwowego i właściwej kategorii urzędników.

Art. 64.

Przez dobrowolne wystąpienie ze służby, jak również przez rozwiązanie stosunku służbowego, w myśl postanowień powyższych (art. 59 do 63

włącznie), urzędnik (praktykant) i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego.

W razie ponownego wstąpienia do służby państwowej przywrócenie praw, nabytych poprzednią służbą, może nastąpić za zgodą właściwej władzy naczelnej.

Przywrócenie praw, nabytych poprzednią służbą, w trybie art. 64 ustawy o państw. służbie cyw., przy wymiarze uposażenia emerytalnego nie może zastąpić zaliczenia do wysługi emerytalnej czasu służby, spędzonej przed przerwą, w trybie, wskazanym w ustępie 8 art. 37 ustawy emerytalnej w brzmieniu, obowiązującym przed wydaniem noweli z 18 marca 1931 r. (N. T. A. 21 marca 1935. G. A. Nr. 22 z 1935 r.).

Art. 65.

Mianowanie urzędnika będzie uznane za nieważne, a urzędnik wydalonym ze służby, jeśli mianowanie uzyskał na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, albo wyjdą na jaw okoliczności, w myśl obowiązujących przepisów nie dopuszczające mianowania.

Orzeczenie o unieważnieniu nominacji i wydaleniu ze służby wyda właściwa władza.

Art. 65a.

Urzędnik, który w ciągu bezpośrednio po sobie następujących lat trzech otrzymał dwukrotnie niedostateczną ocenę kwalifikacyjną, winien być zwolniony ze służby, przy zachowaniu nabytych praw emerytalnych.

Art. 65b.

Gdy przeciw urzędnikowi wdrożono postępowanie karno-sądowe, lub dyscyplinarne, władza

służbowa ma prawo zawiesić go w pełnieniu służby, o ile ze względu na rodzaj i doniosłość zarzucanego mu przestępstwa, lub występkę służbowego, wskazane jest usunąć go od wykonywania obowiązków służbowych.

W przypadku zarządzenia względem urzędnika aresztu śledczego, władza zawiesza go w pełnieniu służby.

Każdy przełożony, powołany do wykonywania bezpośredniego, lub pośredniego nadzoru służbowego, ma prawo zawiesić urzędnika w pełnieniu służby, gdy ten odmówił iawnie posłuszeństwa służbowego wśród szczególnie ważnych okoliczności, albo gdy ze względu na jakość występkę służbowego, zarzucanego urzędnikowi, dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę urzędu, lub groziło dobru służby. Prawo zawieszania w służbie w tych przypadkach przysługuje także urzędnikowi, któremu powierzono przeprowadzenie inspekcji urzędu.

Przeciwko zarządzeniu władzy służbowej o zawieszeniu w służbie w myśl ust. 1 przysługuje zawieszonemu prawo wniesienia zażalenia w terminie dni 5 do władzy bezpośrednio wyższej. O każdym zawieszeniu w służbie zawiadamia władza służbowa bezzwłocznie władzę bezpośrednio wyższą, która może z urzędu uchylić zawieszenie, zarządzone w myśl ust. 1.

Przeciwko zawieszeniu w służbie w myśl ust. 3 przysługuje zawieszonemu prawo wniesienia zażalenia w terminie, określonym w ust. 4, do władzy przełożonej nad urzędnikiem, który zarządził zawieszenie. Urzędnik, który zarządził zawieszenie, zawiadamia o zawieszeniu bezzwłocznie władzę

służbową zawieszonego oraz swoją władzę przełożoną, która może z urzędu uchylić zawieszenie.

Wniesienie zażalenia przeciwko zawieszeniu w służbie nie wstrzymuje skutków zawieszenia.

Władza, zarządzając, lub zatwierdzając zawieszenie w służbie, może ograniczyć uposażenie urzędnika najwyżej do połowy, poczynwszy od dnia pierwszego miesiąca następującego po zawieszeniu.

Przeciw zarządzeniu, zmniejszającemu uposażenie, może urzędnik wnieść zażalenie do władzy wyższej w ciągu dni 5 od dnia doreczenia. Zażalenie nie wstrzymuje wykonania. Jeżeli na skutek zażalenia decyzja zostanie uchylona — wypłaca się urzędnikowi wstrzymaną część uposażenia.

Władza służbowa, względnie w przypadkach zawieszenia na podstawie ust. 3 — władza przełożona nad urzędnikiem, który zarządził zawieszenie, uchyła zawieszenie, jeżeli odpadną przyczyny, które je spowodowały. W razie wdrożenia postępowania dyscyplinarnego zawieszenie w służbie kończy się najpóźniej z chwilą ostatecznego zakończenia tego postępowania.

Art. 65c.

Gdy obwinionego skazano na karę dyscyplinarną, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do służby czynnej.

W tych przypadkach, oraz wówczas, gdy urzędnika wydano w drodze administracyjnej, lub zasądzono wyrokiem sądu karnego, nie służy mu prawo otrzymania części uposażenia, której wypłatę wstrzymano w myśl art. 65 b) ust. 7. We wszystkich innych przypadkach czas zawieszenia

liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić urzędnikowi część uposażenia, którą wstrzymano.

Rozdział V.

Odpowiedzialność służbowa.

Art. 66.

Bezpośrednio i pośrednio przełożona władza ma prawo wytykać i ganić podległym urzędnikom niewłaściwości w urzędowaniu lub zachowaniu się oraz niedbalstwo w służbie.

Art. 67.

Urzędników, którzy naruszają obowiązki swego stanowiska i urzędu w służbie lub poza służbą przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie pociąga się, niezależnie od ich sądowej odpowiedzialności karnej lub cywilnej, do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej według przepisów ustawy niniejszej.

Art. 68.

Urzędnik ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za występki służbowe, odpowiedzialność zaś porządkową za wykroczenia służbowe.

Art. 69.

Występkiem służbowym jest takie naruszenie obowiązków służbowych, które powoduje obrazę interesu publicznego, lub naraża dobro publiczne na szkodę.

Wykroczeniem służbowym jest każde naruszenie obowiązku służbowego, nie posiadające wyżej podanych znamion występkę służbowego.

Zbieg kilku wykroczeń służbowych lub ich powtarzanie się, jak również wykroczenie wśród okoliczności szczególnie obciążających — uważa się za występек służbowy.

Art. 70.

Postępowanie dyscyplinarne lub porządkowe z powodu naruszenia obowiązków służbowych, które posiada znamiona czynu karygodnego, ściągane ustawami karnymi, może się toczyć równocześnie z karne postępowaniem sądowym w tej samej sprawie; może być jednak zawieszone aż do ostatecznego zakończenia karnego postępowania sądowego.

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym. (poz. 790).

§ 12. Jeżeli naruszenie obowiązku służbowego posiada cechy czynu karalnego, ściągane z urzędu w drodze sądowej, władza czyni doniesienie karne po uprzednim wstępem zbadaniu sprawy i jeżeli uważa, że wyniki dochodzeń nie są uzależnione od wyników postępowania sądowo-karnego — prowadzi postępowanie dyscyplinarne wedle postanowień § 9—11. W przeciwnym razie zawiesza to postępowanie najdalej do prawomocnego ukończenia postępowania sądowo-karnego.

§ 14 (ustęp II). Komisja dyscyplinarna może tylko wtedy zawiesić swoje postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowo-karnego, — jeżeli orzeczenie komisji dyscyplinarnej jest ściśle uzależnione od wyroku sądu karnego.

Art. 71.

Urzędnik, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, podlega wydaleniu ze służby bez postępowania dyscyplinarnego, o ile skazanie pociąga utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego.

Kodeks karny z 11 lipca 1932 r. (poz. 571).

Art. 45. Utrata praw publicznych obejmuje utratę biernego i czynnego prawa wyboru do wszelkich ciał ustawodawczych, samorządowych oraz do innych instytucji prawa publicznego, udziału w wymiarze sprawiedliwości, utratę urzędów i stanowisk publicznych i zdolności do ich użytkowania.

Art. 47. § 1. Sąd orzeka utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w razie skazania:

- a) na karę śmierci lub dożywotniego więzienia;
- b) na karę więzienia za zbrodnie stanu lub zbrodnie przeciw interesom zewnętrznym Państwa i stosunków międzynarodowych;
- c) na karę więzienia za inne zbrodnie, popełnione z chęci zysku.

§ 2. Sąd może orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w razie skazania na więzienie za każde inne przestępstwo, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

Art. 72.

Do postępowania porządkowego i dyscyplinarnego, nie należy rozstrzyganie o pretensjach cywilnych.

Art. 73.

Za wykroczenie służbowe nakłada się następujące kary porządkowe:

- 1) upomnienie,
- 2) skrócenie lub odmowa urlopu wypoczynkowego.

Art. 74.

Kary porządkowe nakłada władza służbowa lub przełożona władza wyższa.

Przed nałożeniem kary porządkowej należy dać obwinionemu urzędnikowi możliwość usprawiedliwienia się.

Art. 75.

O nałożonej karze porządkowej zawiadamia się urzędnika na piśmie z podaniem motywów. Kar porządkowych nie wciąga się do wykazu służbowego.

Art. 76.

Orzeczenie o karze porządkowej, nałożonej nie przez władzę naczelną, urzędnik może zaskarżyć w ciągu dni ośmiu do władzy bezpośrednio wyższej, która sprawę rozstrzyga ostatecznie.

Od orzeczeń władz naczelnych o nałożeniu kar porządkowych odwołanie nie służy.

Rozp. Prezydenta Rz. z 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym. (poz. 806).

Art. 6. Z pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się:

- 6) sprawy dotyczące odpowiedzialności służbowej.

Art. 77.

Za występki służbowe nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

- 1) nagane,
- 2) odliczenie lat służby od roku do trzech,
- 3) obniżenie grupy uposażenia o jedną lub dwie, z zawieszeniem możliwości awansu na przeciąg jednego roku do lat trzech,
- 4) przeniesienie w stały stan spoczynku z umniejszonym uposażeniem emerytalnym względnie odprawą najwyżej do 50%,
- 5) wydalenie ze służby.

Dyscyplinarna kara odliczenia lat służby, przewidziana punktem 2 art. 77 ustawy o państw. służbie cyw., polega na tem, że orzeczony okres odliczenia lat, jednorazowo odlicza

się od liczby lat, już przez ukaranego przesłużonych. (N. T. A. 18 stycznia 1927. M. P. Nr. 155/29).

W razie, jeśli przy orzeczeniu kary dyscyplinarnej odliczenia lat służby, w okresie, przypadającym do odliczenia, miał miejsce awans zasadzonego urzędnika, wykonanie tej kary pod względem starszeństwa służbowego winno nastąpić w ten sposób, że z czasu już przesłużonego odlicza się okres od daty awansu, a resztę wyrażonego w orzeczeniu dyscyplinarnem czasu odlicza się ze służby po dacie prawomocności tegoż orzeczenia. (N. T. A. 17 kwietnia 1928. M. P. Nr. 150/29).

Wykonywując orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej, skazujące funkcjonariusza na zwolnienie ze służby z zachowaniem praw emerytalnych, władza winna, zwalniając go ze służby, przyznać mu uposażenie emerytalne, o ile funkcjonariusz, wedle odnośnych przepisów emerytalnych, nabył prawa emerytalne. (N. T. A. 9 marca 1925. Z. W. Nr. 586).

Orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej o zwolnieniu funkcjonariusza państwowego ze służby ze zmniejszonym procentowo uposażeniem emerytalnym nie może być uważane za orzeczenie, stwierdzające nabycie przez niego praw do uposażenia emerytalnego, które w myśl art. 27 ustawy emerytalnej przyznaje i wymierza wyłącznie właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu, względnie upoważniona przez tę władzę władza II instancji w porozumieniu z właściwą władzą skarbową. (N. T. A. 29 grudnia 1926. Z. W. Nr. 1089).

Wydalenie ze służby, jako najwyższa ze wszystkich kar dyscyplinarnych, pociąga za sobą zupełne rozwiązanie stosunku służbowego z winy urzędnika, a tem samem i utratę przez niego wszelakich praw, ze stosunku tego wynikających, w tej liczbie i prawa do emerytury. (N. T. A. 5 października 1925. Z. W. Nr. 752).

Ograniczenie prawa do uposażenia w służbie czynnej i do uposażenia emerytalnego z powodu samowolnego niepełnienia przez urzędnika służby — może nastąpić tylko na mocy prawomocnego orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej. (N. T. A. 2 kwietnia 1927. Z. W. Nr. 1178).

Art. 78.

Kary dyscyplinarne nakładać może jedynie w drodze orzeczenia właściwa komisja dyscyplinarna na podstawie wyniku postępowania dyscyplinarnego, przeprowadzonego zgodnie z ustawą o postępowaniu dyscyplinarnem. Przy wymierzaniu kar dyscyplinarnych, wymienionych w art. 77, należy w każdym poszczególnym wypadku mieć na względzie doniosłość występków służbowego i powstałych z tego powodu szkód, stopień winy, jako też dotychczasowe zachowanie się urzędnika. Orzeczenia dyscyplinarnego nie można zmienić, ani znieść zarządzeniem administracyjnym.

W drodze aktu łaski Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadzie art. 13 ustawy konstytucyjnej z 25 kwietnia 1935 r. (poz. 227) może być darowana kara dyscyplinarna i jej skutki.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 3 sierpnia 1932 r. o postępowaniu w sprawach o ulaskawienie funkcjonariuszów państwowych skazanych dyscyplinarnie. (Dz. Urz. poz. 158).

Na podstawie pisma Ministra Sprawiedliwości z dnia 30. IV. 1932 r. Nr. III. K. P. 5001/32 oraz pisma Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12. VII. 1932 r. Nr. 9224/32 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje, że ustalone zostały następujące zasady postępowania w sprawach o ulaskawienie funkcjonariuszów państwowych, skazanych dyscyplinarnie:

1. Ulaskawienie na zasadzie art. 47 Konstytucji jest możliwe co do wszystkich kar (nie tylko sądowych), będących objawem państwowego prawa karania. Takimi karami są również i kary, orzeczone przez państwowe komisje dyscyplinarne względem funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów.

2. Celowem jest stosowanie prawa łaski tylko w wypadkach wydalenia ze służby lub przeniesienia w stały stan spoczynku ze zmniejszonym uposażeniem emerytalnym względnie odprawą (co do funkcjonariuszów państwowych

w stanie nieczynnym i w stanie spoczynku — w wypadkach utraty wszystkich praw, wynikających ze stosunku do państwa), jeśli istnieją wyjątkowe okoliczności zasługujące na uwzględnienie.

3. Prośby o ulaskawienie funkcjonariuszów państwowych, skazanych dyscyplinarnie, przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej wraz ze swym wnioskiem właściwy Minister bez potrzeby przysyłania prośb Ministrowi Sprawiedliwości.

4. Podania o ulaskawienie osób skazanych dyscyplinarnie, otrzymywane przez Kancelarję Cywilną Prezydenta Rzeczypospolitej nie od właściwego Ministra, Kancelarja Cywilna przysyłać będzie właściwym Ministrom, albo „według kompetencji”, albo też „celem nadesłania opinji”.

5. Podania o ulaskawienie skazanych dyscyplinarnie, przesyłane przez Kancelarję Cywilną „według kompetencji” załatwia się bądź przez zakomunikowanie petentowi, że podanie zostało pozostawione bez dalszego biegu z powodu braku podstawy do wystąpienia z wnioskiem przychylnym, bądź też przez wystąpienie właściwego Ministra z odpowiednim wnioskiem.

6. Podania o ulaskawienie skazanych dyscyplinarnie, nadsyłane przez Kancelarję Cywilną „celem nadesłania opinji”, są referowane Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej i jako takie wymagają wniosku właściwego Ministra, który to wniosek stosownie do uznania może być pozytywny lub negatywny.

7. Wnioski pozytywne w sprawie ulaskawienia skazanych dyscyplinarnie oraz te wnioski negatywne, co do których zażądano nadesłania opinji, winny być przesyłane do Kancelarii Cywilnej wraz z aktami.

Zob. wyrok N. T. A. pod art. 82 ustawy o państw. służbie cyw.

Art. 79.

Przy karze odliczenia lat służby nie zalicza się do czasu służby czynnej (wysługi lat) okresu tej kary, wskazanego w orzeczeniu. Okres trwania tej kary odlicza się od czasu służby czynnej (wysługi lat) niezależnie od okresów, potrącających

z czasu służby czynnej (wysługi lat) z innych powodów, określonych postanowieniami ustawy niniejszej lub ustaw specjalnych.

Art. 80.

Obniżenie grupy uposażenia może nastąpić tylko w obrębie tej samej kategorii stanowisk służbowych.

Art. 81.

Przy karach dyscyplinarnych nagany i odliczenia lat służby urzędnik nie może awansować: przy karze nagany — przez rok jeden, przy karze odliczenia lat — przez czas trwania tej kary.

Art. 82.

Wydalenie urzędnika ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw, z piastowaniem urzędu związanych, a w tej liczbie prawa do emerytury.

Darowanie w drodze łaski przez Prezydenta Rzeczypospolitej skutków kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby przywraca wydalonemu funkcjonariuszowi od dnia wydania aktu łaski prawa do uposażenia emerytalnego. (N. T. A. 28 maja 1931, Ruch Prawniczy 1931, kw. 4, str. 1049).

Art. 83.

Członkom rodziny wydalonego może właściwa władza naczelna w razie okoliczności, zasługujących na szczególne uwzględnienie, przyznać odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierociego.

Zasiłek taki przyznać można albo już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia urzędnika wydalonego, albo od chwili jego śmierci.

Do powyższego zasiłku mają zastosowanie postanowienia ustawy emerytalnej o utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego i sierocego.

Ustawa z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. (1934 poz. 160, 1935 poz. 521). (art. 72 i 73).

Art. 84.

Urzędnicy w stanie nieczynnym podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

- 1) występku służbowego, którego dopuścili się w czasie czynnej służby,
- 2) popełnienia w czasie trwania stanu nieczynnego takich naruszeń obowiązków, które noszą cechy występku służbowego.

Urzędnicy, przeniesieni w stan spoczynku, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu występku służbowego, którego dopuścili się w czasie czynnej służby.

Art. 85.

Na urzędników, pozostających w stanie nieczynnym, nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

- 1) nagane,
- 2) stałe lub czasowe zmniejszenie uposażenia w stanie nieczynnym najwyżej o 25⁰/₁₀₀,
- 3) w razie okoliczności, szczególnie obciążających, utratę wszelkich praw, wypływających z jego stosunku do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia członków rodziny, z możliwością zastosowania analogicznego postanowień art. 83 ustawy.

Te same kary dyscyplinarne mają zastosowanie do urzędników, przeniesionych w stan spoczynku, przy zachowaniu właściwości tej komisji dyscyplinarnej, której podlegali w czasie pełnienia służby czynnej.

Art. 86.

Urzędnika w stanie nieczynnym, na którego nałożono karę dyscyplinarną stałego zmniejszenia uposażenia w stanie nieczynnym, nie można powołać zpowrotem do służby czynnej.

O ile powyższą karę dyscyplinarną orzeczono tylko na pewien oznaczony czas, urzędnik w stanie nieczynnym lub na emeryturze może być powołany zpowrotem do czynnej służby dopiero po zupełnem odcierpieniu kary dyscyplinarnej.

Art. 87.

Ściganie występków i wykroczeń służbowych nie podlega przedawnieniu.

Art. 88.

Organizację władz dyscyplinarnych i postępowanie dyscyplinarne normuje osobna ustawa.

Rozp. Prezydenta Rz. z 7 października 1932 r. o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym. (poz. 738). Zob. str. 88.

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym. (poz. 790). Zob. str. 95.

Tytuł trzeci.

O państwowych funkcjonarjuszach niższych.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 89.

Postanowienia art. 4 do 9 i art. 65 stosuje się analogicznie do funkcjonarjuszów niższych.

Art. 90.

Każdy ubiegający się o posadę funkcjonarjusza niższego powinien umieć czytać i pisać po polsku.

Specjalne wymagania od kandydatów na poszczególne posady funkcjonarjuszów niższych w obrębie poszczególnych władz i urzędów ustala właściwa władza naczelna.

Rozp. Ministra Robót Publicznych z 9 maja 1931 r. o ustaleniu specjalnych wymagań od kandydatów na niższych funkcjonarjuszów państwowych w dziale drogowym i na niektóre stanowiska w dziale wodnym służby na lądzie. (poz. 528).

Art. 91.

Postanowienia o objęciu służby i początku czasu służby, o przysiedze i przyrzeczeniu służbowym, jako też o wykazie stanu służby, zawarte w art. 13 do 16 włącznie niniejszej ustawy, należy stosować analogicznie do funkcjonarjuszów niższych.

Art. 92.

Zaliczenia poszczególnych grup funkcjonarjuszów państwowych do kategorii funkcjonarjuszów niższych, zarówno jak ustalenia ich tytułów

dokona Rada Ministrów, o ile chodzi o funkcjonarjuszów o jednakowych kwalifikacjach i wykonywujących jednakowe funkcje służbowe przy wszystkich lub większości władz i urzędów państwowych, a właściwa władza naczelna, o ile chodzi o funkcjonarjuszów o specjalnych kwalifikacjach, zajętych tylko w pewnym dziale zarządu państwowego.

Mianowanie niższych funkcjonarjuszów należy do właściwej władzy naczelnej, która może je przekazać kierownikom władz, urzędów i instytucyj bezpośrednio podległych, o ile mianowanie nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia.

Mianowanie zawierające awans do wyższej grupy uposażenia może być uzależnione od warunków, które ustala Prezes Rady Ministrów. Postanowienie to nie ma zastosowania do niższych funkcjonarjuszów Sejmu i Senatu, oraz Kontroli Państwowej.

Niższych funkcjonarjuszów sejmowych mianuje Marszałek Sejmu.

Niższych funkcjonarjuszów Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej mianuje Szef tej Kancelarii.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 lipca 1935 r. o zaliczeniu poszczególnych grup funkcjonarjuszów państwowych do kategorii funkcjonarjuszów niższych i ustaleniu ich tytułów. (poz. 360).

Na podstawie art. 92 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) zarządza się co następuje:

§ 1. Z pośród funkcjonarjuszów państwowych, posiadających jednakowe kwalifikacje i wykonywujących jednakowe funkcje służbowe przy wszystkich lub większości władz i urzędów państwowych, zalicza się do kategorii

funkcjonariuszów niższych funkcjonariuszów pełniących obowiązki woźnych, szoferów, mechaników, monterów, rzemieślników, palaczy, ogrodników i dozorców gmachów, a równocześnie ustala się ich tytuły służbowe w sposób następujący:

dla woźnych: 1) starszy woźny, 2) woźny, 3) pomocniczy woźny;

dla szoferów: 1) starszy kierowca samochodowy, 2) kierowca samochodowy, 3) pomocniczy kierowca samochodowy;

dla mechaników: 1) starszy mechanik, 2) mechanik, 3) pomocniczy mechanik;

dla monterów: 1) starszy monter, 2) monter, 3) pomocniczy monter;

dla rzemieślników: 1) starszy rzemieślnik, 2) rzemieślnik, 3) pomocniczy rzemieślnik;

dla palaczy: 1) starszy palacz, 2) palacz, 3) pomocniczy palacz;

dla ogrodników: 1) starszy ogrodnik, 2) ogrodnik, 3) pomocniczy ogrodnik;

dla dozorców gmachów: 1) starszy dozorca gmachu, 2) dozorca gmachu, 3) pomocniczy dozorca gmachu.

§ 2. (1) Służbę rozpoczyna się w każdym z rodzajów, wyliczonych w § 1 na stanowisku, wymienionem w pkt. 3) w charakterze prowizorycznym.

(2) Pracownicy kontraktowi, pełniący swe obowiązki przynajmniej od lat 2, mogą być w drodze wyjątku od postanowień, zawartych w ustępie poprzedzającym, mianowani na stanowiska, wymienione w pkt. 2).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy funkcjonariuszów niższych administracji lasów państwowych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 874), zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 594).

Art. 93 i 94 skreśla się (Rozp. Prezydenta Rz. z 7 października 1932, poz. 737).

Rozdział II.

Obowiązki.

Art. 95.

Funkcjonariusz niższy obowiązany jest wiernie służyć Rzeczypospolitej, przestrzegać ściśle przepisów obowiązujących, wypełniać obowiązki swoje gorliwie, sumiennie i bezstronnie oraz dbać według najlepszej woli i wiedzy o dobro sprawy publicznej i spełniać wszystko, co temu dobru służy, a unikać wszystkiego, coby mu mogło szkodzić.

Art. 96.

Powinności służbowe funkcjonariusza niższego określać będzie regulamin lub instrukcja, wydana przez władze przełożone, a dopóki przepisów takich nie wprowadzono — wskazówki, wydane na piśmie przez przełożonego tej władzy lub urzędu, przy którym funkcjonariusz pełni służbę.

O ile zakres powinności służbowych funkcjonariusza niższego nie zostanie ograniczony wyraźnie do pewnych oznaczonych świadczeń służbowych, będzie on obowiązany obsługiwać urząd, przy którym pełni służbę.

Art. 97.

W czasie pełnienia służby funkcjonariusz niższy obowiązany jest zajmować się wyłącznie wykonywaniem poruczonych sobie czynności.

W razie koniecznej potrzeby służbowej funkcjonariusz niższy obowiązany jest czasowo pełnić służbę także poza wyznaczonymi mu godzinami urzędowymi, zarówno jak spełniać czasowo inne

powinności służbowe, aniżeli te, które należą do zwykłego zakresu jego działania.

Art. 98.

Funkcjonariusz niższy ma obowiązek wykonywać wszelkie zlecenia służbowe przełożonego władzy lub urzędu, zajętych w nich urzędników i wogóle tych funkcjonariuszów, do których pozostaje w stosunku podwładności.

Niżsi funkcjonariusze państwowi są funkcjonariuszami państwowej służby cywilnej i ich powinności służbowe nie mogą obejmować czynności, wykraczających poza zakres, przewidziany w art. 96—98 powołanej ustawy. Wprawdzie funkcjonariusz niższy obowiązany jest wykonać każde zlecenie przełożonego władzy lub urzędu, oraz zajętych w urzędzie urzędników i wogóle tych funkcjonariuszów, do których pozostaje w stosunku podwładności; przełożeni ci jednak mają obowiązek pamiętać, że wolno im wydawać tylko zlecenia o charakterze służbowym (art. 98 ust. o państw. służbie cyw.), a więc tylko będące w związku z działalnością lub obsługą urzędu, w którym funkcjonariusz niższy pełni służbę. (Ok. M. S. W. z 30 czerwca 1930 r. Zb. z. str. 998).

Art. 99.

Funkcjonariusz niższy obowiązany jest zachować najściślejszą tajemnicę co do wszystkich spraw służbowych bez względu na to, w jaki sposób powziął o nich wiadomość, wobec każdego, komu nie jest obowiązany donosić o sprawach takich służbowo, o ile jego służbowa lub bezpośrednio wyższa władza w poszczególnym wypadku nie zwolni go od tego obowiązku.

Nie wolno funkcjonariuszowi niższemu wywiadywać się potajemnie o sprawach służbowych lub umożliwiać to osobom trzecim.

Art. 100.

Funkcjonariusz niższy obowiązany jest:

1) zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i unikać wszystkiego, co mogłoby obniżyć poszanowanie, którego wymaga jego stanowisko,

2) przestrzegać postanowień art. 25 ustępu 2, 5 i 6,

3) zachowywać się wobec swego przełożonego, urzędników i funkcjonariuszów niższych, do których pozostaje w stosunku podwładności, z uszanowaniem, w stosunku zaś do funkcjonariuszów, zajmujących równorzędne z nim lub podrzedne mu stanowiska, być zawsze uprzejmym.

W stosunkach urzędowych z interesantami funkcjonariusz niższy powinien być zawsze uprzejmym.

Art. 101.

Postanowienie art. 27 stosuje się analogicznie do funkcjonariusza niższego z następującymi zmianami:

1) czas służby funkcjonariusza niższego należy ustalić w ten sposób, aby w zasadzie nie przeosił ośmiu godzin dziennie,

2) w razie konieczności pełnienia służby w niedzielę przez czas przepisany normalnie w dniu powszednim, należy funkcjonariusza zwolnić w tygodniu następującym po tej niedzieli, na jeden dzień od służby, lub przyznać mu stosowne wynagrodzenie, którego wysokość ustala przepisy o należnościach szczególnych.

Postanowienie p. 2 ust. 1 nie ma zastosowania do funkcjonariuszów niższych administracji lasów państwowych, pełniących służbę w nadleśnictwach.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. (poz. 781 i 1934 poz. 885) §§ 40 i 41 zawierają postanowienia o dodatkach służbowych dla niższych funkcjonariuszów państwowych z tytułu zatrudnienia w niedziele i święta, zob. str. 183.

Okólnik Prezydium Rady Ministrów Nr. 55 z 14 grudnia 1934 r. w sprawie wynagrodzenia za służbę w niedziele i święta pracowników kontraktowych, pełniących obowiązki funkcjonariuszów niższych. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 3, poz. 11). Zob. str. 310.

Art. 102.

Postanowienia art. 28, 29 i 32 stosuje się analogicznie do funkcjonariuszów niższych.

Art. 103.

Funkcjonariuszowi niższemu nie wolno żądać za spełnienie czynności służbowych, albo wywoływać ofiarowywanie jakichkolwiek korzyści lub darów, jak również przez wyzyskiwanie swego stanowiska urzędowego przysparzać lub starać się o przysporzenie sobie, albo innym osobom jakichkolwiek korzyści.

Rozdział III.

Prawa.

Art. 104.

Postanowienia art. 33, 34 i 35 stosuje się analogicznie do funkcjonariuszów niższych.

Rozp. Rady Ministrów z 8 listopada 1929 r. o umundurowaniu funkcjonariuszów państwowych, pełniących nadzór nad rybołówstwem morskiem. (poz. 611).

Rozp. Rady Ministrów z 4 grudnia 1929 r. o umundurowaniu dozorców celnych. (1930 poz. 1).

Rozp. Rady Ministrów z 1 marca 1930 r. o umundurowaniu i oznakach służbowych funkcjonariuszów administracji lasów państwowych (poz. 222).

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. (poz. 781) § 43. Zob. str. 185.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. (poz. 27) § 14.

Art. 105.

Funkcjonariusz niższy ma prawo, o ile nie zachodzą ważne przeszkody służbowe, do corocznego urlopu dla wypoczynku.

Funkcjonariusze niżsi, mający od jednego roku do lat dziesięciu włącznie służby państwowej mają prawo do dwóch tygodni urlopu, od lat dziesięciu do lat dwudziestu włącznie służby państwowej — do trzech tygodni urlopu, wreszcie ponad lat dwadzieścia służby państwowej — do czterech tygodni urlopu.

Pozatem do funkcjonariuszów niższych stosuje się analogicznie postanowienia art. 36 ust. 3 i art. 37 i 38.

Art. 106.

Uposażenie funkcjonariusza niższego normuje specjalna ustawa o uposażeniu.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (poz. 663). Zob. str. 143.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (poz. 781, 1934 poz. 885 1935 poz. 407) Zob. str. 167.

Art. 107.

O ile w poszczególnych kategoriach funkcjonarjuszów niższych wprowadzony zostanie awans, stosuje się przy awansie funkcjonarjuszów niższych analogicznie postanowienia art. 41 i 42.

Art. 108.

Powody, wyliczone w art. 43, wstrzymują również przyznanie dodatku za wysługę lat, a w razie wprowadzenia awansu — również i awans.

Art. 109.

Funkcjonarjuszowi niższemu i jego najbliższej rodzinie zapewnia się opiekę lekarską i środki lecznicze w zakresie przewidzianym w osobnej ustawie.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (poz. 663).

Art. 12. Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarską dla funkcjonarjuszów państwowych i ich rodzin.

Rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej, członków ich rodzin oraz emerytów (poz. 81). Zob. str. 269.

Art. 110 skreśla się (Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933, poz. 661).

Art. 111.

Funkcjonarjuszowi niższemu służy prawo do uposażenia emerytalnego, a wdowie i sierotom po nim — do zaopatrzenia wdowiego i sierocego na

zasadach, unormowanych w ustawie osobnej (ustawa emerytalna).

Ustawa z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. (1934 poz. 160, 1935 poz. 521).

Art. 112.

Postanowienia art. 50 i 51 mają zastosowanie do funkcjonarjuszów niższych.

Rozdział IV.

Zmiany w stosunku służbowym i rozwiązanie stosunku służbowego.

Art. 113.

Postanowienia art. 52 do 62 włącznie 64, 65a, 65b i 65c stosuje się analogicznie do funkcjonarjuszów niższych.

Rozdział V.

Postanowienia o odpowiedzialności służbowej.

Art. 114.

Przepisy, zawarte w art. 66 do 88 ustawy niniejszej i w ustawie dyscyplinarnej, stosuje się analogicznie do funkcjonarjuszów niższych.

Tytuł czwarty.

Przepisy przejściowe.

Art. 115. — wygasł z dniem 31 marca 1929 r. (Rozp. Prezydenta Rz. z 22 marca 1928 r., poz. 367).

Art. 116. — wygasł z dniem 31 marca 1929 r. (Rozp. Prezydenta Rz. z 22 marca 1928 r., poz. 367).

Art. 117. — utracił moc obowiązującą, wobec wprowadzenia rozp. Prezydenta Rz. z 11 lipca 1932 r. (poz. 571 i 572) nowego Kodeksu Karnego i Prawa o wykroczeniach oraz rozp. z 19 marca 1928 r. — Kodeksu Postępowania Karnego (poz. 313) — obowiązujących na całym terytorjum Państwa Polskiego.

Art. 118.

Postanowieniom niniejszej ustawy nie podlegają sędziowie, prokuratorzy (wymiar sprawiedliwości), aplikanci sądowi, pracownicy państwowych kolei żelaznych, nauczyciele wszystkich szkół państwowych oraz — z wyjątkiem postanowień art. 65b i 65c — pracownicy przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“.

Do urzędników Kontroli Państwowej stosują się przepisy niniejszej ustawy, o ile ustawa o Kontroli Państwowej z dnia 3 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 314) inaczej nie stanowi.

Ponadto aż do czasu wydania specjalnych ustaw służbowych dla funkcjonariuszów policji państwowej, straży celnej oraz dozorców więziennych ustawa niniejsza ma zastosowanie w stosunku do tych osób, o ile nie stoi w sprzeczności z postanowieniami ustaw o uposażeniu, względnie specjalnymi przepisami, wynikającymi z charakteru służbowego odnośnych funkcjonariuszów.

Stosunek służbowy sędziów i prokuratorów normuje Prawo o ustroju sądów powszechnych z 6 lutego 1928 r. (1932 poz. 863), stosunek służbowy asesorów i aplikantów sądowych normuje powyższe prawo o ustroju sądów powszechnych oraz, wydane na jego podstawie rozp. Ministra Sprawiedliwości z 25 października 1932 r. (poz. 825 i 1935 poz. 168).

Stosunek służbowy pracowników kolejowych normuje rozp. Rady Ministrów z 1 stycznia 1934 r. (poz. 23).

Stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ normuje rozp. Rady Ministrów z 1 stycznia 1934 r. (poz. 25).

Stosunek służbowy nauczycieli (z wyjątkiem nauczycieli szkół akademickich i równorzędnych) normuje ustawa z 1 lipca 1926 r. (1932 poz. 873 i 1933 poz. 660).

Stosunek służbowy profesorów państwowych szkół akademickich i pomocniczych sił naukowych tych szkół normuje rozp. Prezydenta Rz. z 24 lutego 1928 r. (1933 poz. 551 i 659; 1934 poz. 976).

Ustawa o Kontroli Państwowej z 3 czerwca 1921 r. (poz. 314) normuje odmiennie poszczególne kwestje, dotyczące stosunku służbowego urzędników Kontroli, w art. 15, 18, 23, 27, 50 i 51.

Stosunek służbowy funkcjonariuszów Policji Państwowej normuje rozp. Prezydenta Rz. z 6 marca 1928 r. (1931 poz. 27, 1932 poz. 573, 740, 804; 1934 poz. 976; 1936 poz. 226).

Stosunek służbowy funkcjonariuszów Straży Granicznej normuje rozp. Prezydenta Rz. z 22 marca 1928 r. (poz. 349, 835; 1929 poz. 581; 1932 poz. 573, 749, 804).

Stosunek służbowy funkcjonariuszów Straży Więziennej normuje rozp. Prezydenta Rz. z 23 sierpnia 1932 r. (poz. 667, 804).

Nowe ustawy służbowe i emerytalne, o ile nie zawierają przeciwnych temu zastrzeżeń, stosują się w całości również i do urzędników, którzy już pełnili służbę w czasie wydania tych ustaw. (N. T. A. 26 lutego 1929. M. P. 199/29).

Art. 119.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Rady Ministrów i innym Ministrom, we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 120.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1922 r. Rada Ministrów może jednak w drodze rozporządzenia odroczyć ten termin na niektórych obszarach Rzeczypospolitej, najwyżej

Prawo Urzędnicze.

wszakże na trzy miesiące od terminu wyżej oznaczonego.

Z dniem 1 kwietnia 1922 r. tracą moc dotychczas obowiązujące ustawy i przepisy, wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

Artykułem 120 ust. 2 ustawy o państw. służbie cyw. uchylony został w stosunku do osób, podlegających przepisom tejże ustawy, dekret nadworny z 16 sierpnia 1841 Nr. 555 austr. Zb. Ust. Sąd. względnie dekret Kamery Nadw. z 26 stycznia 1845 austr. Zb. Ust. P. tom 77, Nr. 6, przepisujący dochodzenie wszelkich roszczeń Skarbu Państwa ze stosunku służbowego w drodze administracyjnej oraz przepis § 89 austr. pragmatyki urzędowej z 25 stycznia 1914 r. Nr. 15 Dz. p. p. (N. T. A. 6 grudnia 1930, Z. W. Nr. 320 A.).

Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państw. służbie cyw. i unormowanie w poszczególnych artykułach tej ustawy kwestji zawiązywania i rozwiązywania stosunku służbowego z funkcjonariuszami państwowymi stałymi i prowizorycznymi, wszelkie inne ustawy i przepisy, dotyczące tychże kwestyj, nie mogą być traktowane, jako odrębne i samoistne podstawy do normowania rzeczowego stosunku, lecz, o ile są z ustawą o służbie cywilnej sprzeczne, tem samem w myśl art. 120 tej ustawy, utraciły moc obowiązującą, o ile zaś nie pozostają w sprzeczności, to stanowią jedynie uzupełnienie obowiązujących przepisów, zawartych w wymienionej ustawie o państwowej służbie cywilnej. (Ok. M. S. W. z 2 stycznia 1925, Zb. z str. 1555).

Ustawa

z dnia 11 lipca 1919 r.

normująca stosunki służbowe funkcjonariuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej.

(Dz. P. Nr. 59, poz. 357).

Art. 1.

Funkcjonariusze państwowi mają dopełnić obowiązku służby wojskowej według ogólnych

przepisów ustawy wojskowej z zastosowaniem poniższych wyjątków i postanowień.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 października 1919 r. celem wykonania ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 59, poz. 357, normującej stosunki służbowe funkcjonariuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (poz. 474 i 1923 poz. 736).

W wykonaniu art. 11 ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 59, poz. 357, zarządza się, w porozumieniu z Najwyższą Izłą Kontroli Państwa, co następuje:

Postanowienia wstępne.

Za funkcjonariuszów państwowych w rozumieniu ustawy, normującej stosunki służbowe funkcjonariuszów państwowych w czasie pełnienia służby wojskowej, uważać należy wszystkie osoby, powołane przez władze cywilne do spełnienia funkcji urzędowych, bądź stale, bądź prowizorycznie i pobierające uposażenie bezpośrednio ze Skarbu Państwa lub z funduszy publicznych zawiadywanych przez Państwo.

O ile zachodzi wątpliwość czy dana osoba ma być uważana za funkcjonariusza państwowego, rozstrzyga tę kwestję aż do czasu jej ustawowego wyjaśnienia szef odpowiedniej władzy centralnej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Do art. 1.

Funkcjonariusz państwowy, powołany do służby wojskowej, winien o każdym powołaniu, o zmianach w stosunku służbowym wojskowym, a także o uznaniu za zdanego do służby wojskowej przy przeglądzie, donieść natychmiast swej bezpośrednio przełożonej cywilnej władzy służbowej, o ile ta nie powzięła o tem wiadomości w drodze urzędowej w inny sposób, np. przez pośrednictwo w doręczeniu funkcjonariuszowi karty powołującej i t. p.

Ustawa z 11 lipca 1919 r. (poz. 357) nie pozbawia władzy możliwości zastosowania do danego funkcjonariusza odpowiednich przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej w przedmiocie przeniesienia w stan nieczynny, jeżeli zachodzą wskazane w tej ostatniej ustawie warunki. (N. T. A. 9 maja 1935, *Ruch Prawniczy* 1935, kw. IV. str. 947).

Art. 2.

Funkcjonariusz państwowy, powołany do czynnej służby wojskowej, zostaje przez swoją władzę służbową zwolniony od służby cywilnej na czas pełnienia służby wojskowej.

Rozp. Rady Ministrów z 20 października 1919 r. (poz. 474 i 1923 poz. 736).

Do art. 2.

Minister Spraw Wojskowych ustali w porozumieniu z odpowiednimi ministrami wykaz stanowisk służbowych według kategorii służby, dających prawo do czasowego zwolnienia funkcjonariuszów państwowych, zajmujących te stanowiska, od czynnej służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia armii do stanu wojennego.

Pozatem celem uzyskania zwolnienia funkcjonariuszów, zajmujących stanowiska służbowe nie objęte powyższym wykazem (ust. 1), którzy są ze względów publicznych niezbędnie potrzebni w służbie cywilnej, bezpośrednio przełożona władza służbowa tych funkcjonariuszów winna złożyć w drodze służbowej albo równocześnie z ich powołaniem, albo i przedtem w razie spodziewanego powołania do służby wojskowej np. w razie uznania za zdolnego przy przeglądzie, przełożonej władzy centralnej należycie uмотywowany wniosek w trzech egzemplarzach na przepisany według dołączonego wzoru A formularzu (załącznik I).

Władza centralna przesyła wniosek, uzupełniony ewentualnie zdaniem władzy podległej bezpośrednio władzy centralnej, wraz z własną opinią, Ministerstwu Spraw Wojskowych. Przed ewentualnem odmownem załatwieniem wniosku o zwolnienie Ministerstwo Spraw Wojskowych porozumie się w krótkiej drodze z właściwą władzą centralną.

Decyzję Ministerstwa Spraw Wojskowych wpisuje się w rubrykę IX formularza wniosku, którego jeden egzemplarz pozostaje w aktach Ministerstwa, drugi odsyła się właściwej władzy centralnej, trzeci właściwej Powiatowej Komendzie Uzupełnień, celem wystawienia, w razie zwolnienia, świadectwa zwolnienia, według dołączonego wzoru B (Załącznik 2) i doręczenia go, lub przesłania za pośred-

nictwem bezpośrednio przełożonej władzy służbowej, zwolnionemu funkcjonariuszowi.

Z brzmienia art. 2 ustawy z 11 lipca 1919 r. wynika, iż pełnienie czynnej służby wojskowej wyklucza jednocześnie pozostawanie w służbie cywilnej, że zatem powołany do czynnej służby wojskowej funkcjonariusz winien być z obowiązku służby cywilnej zwolniony. Zwolnienie to jednak nie może nastąpić w inny sposób, jak w trybie, przewidzianym ustawą z 17 lutego 1922 r. o państw. służbie cywilnej. (Ok. M. S. W. z 2 stycznia 1925 r. Zb. z. str. 1555).

Art. 3.

Ministrowie, kierownicy ministerstw i innych naczelných urzędów centralnych oraz podsekretarze stanu są wolni od służby wojskowej, dopóki piastują swój urząd, zarówno w czasie pokoju jak i na wypadek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia do stanu wojennego.

Art. 4.

Funkcjonariusz etatowy, powołany do obowiązkowej czynnej służby wojskowej, pozostaje nadal na etacie osobowym danej władzy cywilnej i ma się zgłosić zpowrotem do służby bezzwłocznie po zwolnieniu z wojska.

Rozp. Rady Ministrów z 20 października 1919 r. (poz. 474 i 1923 poz. 736).

Do art. 4.

Władza wojskowa, zwalniając funkcjonariusza państwowego z czynnej służby wojskowej, lub udzielając mu urlopu w myśl art. 6 ust. 2 tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, winna zawiadomić o tem jego bezpośrednio przełożoną władzę służbową, której komunikować należy również wypadki śmierci i zbiegostwa, a także wypadki skazania funkcjonariusza państwowego w czasie pełnienia służby wojskowej przez sądy wojskowe. Władza służbowa funkcjonariusza winna wydać bezzwłocz-

nie stosowne zarządzenia lub donieść o tem władzy bezpośrednio wyższej, powołanej do wydania tych zarządzeń.

Niezgłoszenie się funkcjonarjusza, mimo zwolnienia ze służby wojskowej, z powrotem do służby cywilnej traktowane będzie na równi z samowolnem opuszczeniem służby.

W wypadku przewidzianym w art. 4 ustawy z 11 lipca 1919 r. (poz. 357), który stanowi, iż funkcjonarjusz etatowy (czyli w rozumieniu ustawy z 17 lutego 1922 r. „mianowany na stałe“) powołany do obowiązkowej czynnej służby wojskowej pozostaje nadal na etacie osobowym danej władzy cywilnej i ma się zgłosić z powrotem do służby bezzwłocznie po zwolnieniu z wojska, stosunek pełniącego służbę wojskową funkcjonarjusza do jego władzy cywilnej może być natenczas unormowany jedynie w sposób, przewidziany w art. 38 ustawy o służbie cywilnej, to jest przez udzielenie urlopu. Dla funkcjonarjuszków prowizorycznych atoli przepis powyższy nie ma zastosowania. W razie przeto powołania do czynnej służby wojskowej takiego funkcjonarjusza, zwolnienie ze służby cywilnej powinno nastąpić w trybie art. 62 ustawy o państw. służbie cyw. (Ok. M. S. W. z 2 stycznia 1925 r. Zb. z. str. 1555).

Stosunek służbowy praktykanta, w razie powołania praktykanta do pełnienia obowiązkowej służby wojskowej, winien być rozwiązany, a to z dniem poprzedzającym dzień wcielenia do wojska stałego. (Ok. P. R. M. z 12 maja 1927 r. Zb. z. str. 1593).

Art. 5, 6, 7 i 8 ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. (poz. 359) utraciły moc obowiązującą (art. 18 Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. poz. 663).

Art. 9.

Bez ustawowego obowiązku funkcjonarjusz państwowy może wstąpić dobrowolnie na pewien okres czasu do służby wojskowej, o ile jego cywilna władza służbowa udzieli mu w tym celu urlopu.

Władza ta może uzależnić udzielenie takiego urlopu od zrzeczenia się uposażenia na czas służby wojskowej, a nadto orzec, że czas ten nie liczy

się do czasokresów, wymaganych do osiągnięcia wyższego uposażenia służbowego.

Rozp. Rady Ministrów z 20 października 1919 r. (poz. 474 i 1923 poz. 736).

Do art. 9.

Udzielenia urlopu, przewidzianego w art. 9 ustawy, nie należy uzależniać od zrzeczenia się uposażenia i prawa do zaliczenia czasu służby wojskowej do czasokresów, wymaganych do osiągnięcia wyższego uposażenia służbowego, o ile czas dobrowolnej służby wojskowej nie przekracza trzech miesięcy.

O ile dobrowolna służba wojskowa ma trwać dłużej niż trzy miesiące, należy udzielenie urlopu uzależnić od warunków przewidzianych w ustępie drugim art. 9 ustawy, odstępować zaś od tych warunków można jedynie w tym wypadku, jeżeli funkcjonarjusz ma zamiar wstąpić dobrowolnie do wojska w czasie mobilizacji lub uzupełnienia do stanu wojennego.

Funkcjonarjusz państwowy, wstępujący dobrowolnie na pewien okres czasu do służby wojskowej, nie traci wedle art. 9 ustawy z 11 lipca 1919 r. tylko wówczas swego stanowiska służbowego, jeżeli otrzymał w tym celu urlop od swojej cywilnej władzy służbowej. (N. T. A. 3 kwietnia 1925, Z. W. Nr. 613).

Art. 10.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,¹⁾ z chwilą wejścia jej w życie przestają obowiązywać wszystkie sprzeczne z nią ustawy i rozporządzenia.

Art. 11.

Wykonanie tej ustawy porucza się wszystkim Ministrom.

¹⁾ t. j. z dniem 26 lipca 1919 r.

II.

PRZEPISY DYSCYPLINARNE I KARNE.

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 7 października 1932 r.

o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym.

(Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

Art. 1.

Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, podlegających ustawie z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej powołuje się komisje dyscyplinarne.

Komisje dyscyplinarne są następujące:

1) komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy naczelnej,

2) komisje dyscyplinarne czynne przy władzach naczelnym,

3) odwoławcze komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach naczelnym.

Gdy utworzenie komisji dyscyplinarnej przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy naczelnej, nie jest możliwe z powodu małego składu personelu, może właściwa władza naczelna orzekanie przekazać komisji dyscyplinarnej, istniejącej przy innej władzy równorzędnej, lub komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej.

Komisje dyscyplinarne dla podlegających niniejszemu rozporządzeniu urzędników i niższych funkcjonariuszów szkół akademickich, oraz innych szkół wyższych — utworzone będą przy szkołach, które oznaczy Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 2.

Skład komisyj dyscyplinarnych, ich właściwość, tryb postępowania dyscyplinarnego, oraz przepisy o kosztach postępowania dyscyplinarnego, ustala Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, przestrzegając zasady, że członkowie komisyj dyscyplinarnych są w wykonywaniu swoich funkcji samodzielni i niezawisli i że od orzeczenia komisji dyscyplinarnej, wydanego w pierwszej instancji, może zarówno obwiniony, jak rzecznik dyscyplinarny odwołać się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej z powodu orzeczenia o winie i karze.

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym. (poz. 790).

Art. 3.

W celu strzeżenia dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym, władza, przy której istnieje komisja, wyznacza z grona podległych sobie urzędników, rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców. W dziale Ministerstwa Spraw Wojskowych mogą być wyznaczeni rzecznicy i ich zastępcy z grona oficerów, a w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości — z grona sędziów i prokuratorów.

Prawa i obowiązki rzeczników dyscyplinarnych ustala Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1932 r. (poz. 790) §§ 5 i 6. Zob. str. 100.

Art. 4.

Urzędnikowi i niższemu funkcjonariuszowi państwowemu, pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej, wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcę z pośród urzędników, lub niższych funkcjonariuszów państwowych, zamieszkałych na obszarze, na który rozciąga się zakres działania komisji dyscyplinarnej.

Prawa i obowiązki obrońcy, tudzież przepisy o przydawaniu obwinionemu obrońcy z urzędu ustala Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Rozp. Rady Ministrów z 17 października 1932 r. (poz. 790) § 7. Zob. str. 102.

Art. 5.

Wszelkie zarządzenia, postanowienia i orzeczenia, wydane na zasadzie niniejszego rozporządzenia, oraz rozporządzeń wydanych na jego podstawie, podpadają pod p. f) art. 3 ustawy z dnia 3

sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z r. 1926 Nr. 68, poz. 400).

Zamiast wymienionej ustawy obowiązuje obecnie:

Rozp. Prezydenta Rz. z 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (poz. 806).

Art. 6. Ż pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się:

6) sprawy dotyczące odpowiedzialności służbowej.

Art. 6.

Pisma, dotyczące postępowania dyscyplinarnego wolne są od wszelkich opłat skarbowych.

Art. 7.

Nad jednolitością postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych w zakresie postępowania dyscyplinarnego we wszystkich działach zarządu państwowego czuwa Prezes Rady Ministrów.

Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z właściwą władzą naczelną może w poszczególnych sprawach dyscyplinarnych w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego delegować jednego ze swych rzeczników dyscyplinarnych.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów z 28 listopada 1932 r. Nr. 32 w sprawie jednolitości postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 19, poz. 257).

1) Przewodniczący wszystkich komisji dyscyplinarnych, działających na mocy powołanego rozporządzenia, — i to zarówno czynnych przy władzach, podlegających bezpośrednio władzy naczelnej, jak i obu instancji czynnych przy władzach naczelnym — winni przysyłać Prezesowi Rady Ministrów do wiadomości odpisy maszynowe wszystkich orzeczeń dyscyplinarnych, wydanych po dniu 1 listopada 1932 roku, i to równocześnie z doręczeniem orzeczeń rzecznikom dyscyplinarnym i oskarżonym (§ 20 ust. 4 rozp. Ra-

dy Ministrów z dnia 17 października 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790). Pismo Przewodniczącego komisji, którem będzie przedkładany Prezesowi Rady Ministrów odpis każdego wydanego orzeczenia dyscyplinarnego, ma nadto zawierać następujące dane:

a) datę pisma władzy służbowej oskarżonego funkcjonariusza lub przełożonej władzy wyższej, którem zawiadomiono go o wdrożeniu przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego,

b) stwierdzenie, czy funkcjonariusz został zawieszony w pełnieniu służby i w jakim procencie zostało ograniczone jego uposażenie służbowe,

c) datę wniosku rzecznika dyscyplinarnego o ukaranie.

2) O ile wydane orzeczenie dyscyplinarne nie zostanie przez żadną ze stron zacepione odwołaniem, przewodniczący komisji winien zawiadomić Prezesa Rady Ministrów bezwzględnie pismem dodatkowym o uprawomocnieniu się orzeczenia.

3) Wszyscy rzecznicy dyscyplinarni, czynni przy komisjach, ustanowionych przy władzach podlegających bezpośrednio władzy naczelnej, jak i komisjach, czynnych przy władzach naczelnym, mają obowiązek przysyłania odpisów wnoszonych przez nich odwołań od orzeczeń dyscyplinarnych do Prezydium Rady Ministrów (Naczelnym rzecznik dyscyplinarny), a to równocześnie ze złożeniem odwołania do rąk przewodniczącego komisji, która wydała zacepione orzeczenie.

4) Wobec treści art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) i w związku z zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1932 r. Nr. Pers. 502/10 pewne wątpliwości kompetencyjne nasunęły sprawy dyscyplinarne urzędników VI. st. sł., zawisłe w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przed dniem 1 listopada 1932 r. W kwestii tej Prezes Rady Ministrów równocześnie wyjaśnił, że wszystkie sprawy urzędników VI. st. sł. lub wyższego, nie będących naczelnikami wydziałów (wicewojewodami) urzędów wojewódzkich, Komisarjatu Rządu w Warszawie i Głównego Urzędu Statystycznego, zawisłe w dawnej Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Min. Spraw Wewnętrznych, muszą być przekazane do osądzenia nowym komi-

sjom, czynnym przy władzach podległych bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. Komisje te (nowe) będą atoli musiały rozstrzygać je według dawnych przepisów dyscyplinarnych.

Art. 8.

Postanowienia rozporządzenia niniejszego nie mają zastosowania do pełniących służbę w Policji Państwowej urzędników kancelaryjnych i niższych funkcjonariuszów do czynności pomocniczych.

Do urzędników Kontroli Państwowej stosują się przepisy rozporządzenia niniejszego, o ile ustawa o Kontroli Państwowej z dnia 3 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 314) inaczej nie stanowi.

Rozporządzenie niniejsze stosuje się ponadto do pracowników przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ do czasu wydania dla tych pracowników odrębnych przepisów o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym.

Ustawa o Kontroli Państwowej z 3 czerwca 1921 r. (poz. 314) art. 50.

Art. 9.

Sprawy dyscyplinarne, w których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego nastąpiło w myśl dotychczasowych przepisów doniesienie dyscyplinarne do właściwej komisji dyscyplinarnej, toczą się do końca według tych przepisów, przyczem w miejsce dotychczasowych komisji dyscyplinarnych czynnych przy władzach bezpośrednio podlegających władzy naczelnej, wyższych komisji dyscyplinarnych i Najwyższej

Komisji Dyscyplinarnej, wstępują komisje, utworzone na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Art. 10.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 11.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1932 r.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc — z zastrzeżeniem, wynikającym z art. 9 — ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) wraz z późniejszymi zmianami, oraz inne sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem przepisy.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 października 1932 r.

o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym.

(Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 7 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacji komisji dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł I.

Komisje dyscyplinarne. Rzecznicy dyscyplinarni. Obrona. Skład i właściwość komisji dyscyplinarnych.

§ 1. Każda komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępców i członków, powoływanych i odwoływanych przez właściwą władzę naczelną z grona urzędników i niższych funkcjonariuszów tej władzy, przy której ustanowiono komisję.

O ile poszczegółnej komisji dyscyplinarnej powierzono w myśl art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października

1932 r. o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) orzekanie w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszów innej władzy lub szkoły, wówczas właściwa władza naczelna powołuje potrzebną ilość członków z grona funkcjonariuszów tej władzy lub szkoły.

W skład komisji dyscyplinarnej dla funkcjonariuszów szkół, wymienionych w art. 1 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) wchodzić mogą profesorowie tej szkoły, lub tych szkół, dla których komisja jest utworzona.

W skład komisyj dyscyplinarnych w dziale Ministerstwa Spraw Wojskowych mogą wchodzić oficerowie służby czynnej.

W skład komisyj dyscyplinarnych dla funkcjonariuszów zarządu sprawiedliwości wchodzić mogą sędziowie i prokuratorzy, zatrudnieni w okręgu służbowym tej władzy, przy której komisja została utworzona.

§ 2. Pierwszą instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych są:

1) komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach podległych bezpośrednio władzy naczelnej, lub przy szkołach, wymienionych w § 1 ust. 3 — dla urzędników i niższych funkcjonariuszów, pełniących służbę przy tych władzach i władzach im podległych, lub szkołach, oraz dla urzędników i niższych funkcjonariuszów władz lub szkół, których sprawy dyscyplinarne przekazano w myśl art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr.

87, poz. 738). Orzecznictwu komisyj dyscyplinarnych przy władzach bezpośrednio podległych władzy naczelnej nie podlegają kierownicy tych władz, oraz urzędnicy, zajmujący inne stanowiska służbowe, które oznaczy właściwa władza naczelna;

2) komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach naczelnych — dla urzędników i niższych funkcjonariuszów tych władz, dla urzędników, wyłączonych z pod orzecznictwa komisyj dyscyplinarnych przy władzach bezpośrednio podległych władzy naczelnej, oraz dla urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, których sprawy dyscyplinarne przekazano w myśl art. 1 ust. 3 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r.

Drugą instancją dla spraw dyscyplinarnych są odwoławcze komisje dyscyplinarne, czynne przy właściwych władzach naczelnych.

§ 3. Właściwość komisji zależy od miejsca pełnienia służby i rodzaju zajmowanego stanowiska w chwili wdrożenia przeciw funkcjonariuszowi postępowania dyscyplinarnego, również wtedy, gdy chodzi o przewinienie służbowe w czasie pełnienia obowiązków w innym dziale zarządu państwowego, lub w czasie podlegania innym przepisom służbowym o ile stosunek służbowy miał charakter publiczno-prawny. W tych przypadkach należy przewinienie oceniać przede wszystkim według tych przepisów służbowych, którym obwiniony podlegał w chwili popełnienia czynu, albo dopuszczenia się zaniechania, lub zaniedbania, sprzeciwiającego się jego obowiązkowi.

Komisją dyscyplinarną, właściwą w sprawach przeciwko funkcjonariuszom w stanie spoczynku,

jest ta komisja, która była właściwa w chwili ustąpienia funkcjonariusza ze służby czynnej.

W razie współobwinienia o naruszenie obowiązków służbowych kilku funkcjonariuszów tego samego działu zarządu państwowego, z których jedni podlegają komisji dyscyplinarnej przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy naczelnej, inni zaś komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej — wszyscy uczestnicy podlegają właściwości komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej.

Jeżeli komisja dyscyplinarna, ustanowiona przy władzy, podlegającej bezpośrednio władzy naczelnej, nie rozporządza chwilowo ilością członków, potrzebną do utworzenia kompletu orzekającego, właściwa władza naczelna przekazuje sprawę innej komisji dyscyplinarnej.

Spory o właściwość rozstrzyga władza naczelna.

Spory o właściwość między komisjami w różnych działach zarządu państwowego rozstrzyga Prezes Rady Ministrów.

§ 4. Komisje dyscyplinarne obradują, postanawiają i orzekają w kompletach orzekających, złożonych z przewodniczącego komisji, lub jego zastępcy i dwóch członków. Przewodniczącego i członków do kompletu orzekającego wyznacza przewodniczący komisji.

Przewodniczący kompletu winien posiadać wykształcenie prawnicze.

Do kompletu orzekającego powinien należeć, jako członek, conajmniej jeden funkcjonariusz tej samej kategorii i rodzaju służby, do których należy funkcjonariusz, odpowiadający dyscyplinarnie przed danym kompletem.

Przepis ustępu poprzedniego niema zastosowania w postępowaniu przed komisją odwoławczą.

Do kompletu utworzonego dla spraw dyscyplinarnych funkcjonariuszów innej władzy bądź szkoły, wchodzi jeden lub dwóch członków komisji, powołanych w myśl § 1 ust. 2.

Kodeks postępowania karnego (1932 poz. 725).

Art. 41. § 1. Sędzia nie może brać udziału w prowadzeniu sprawy:

- a) jeżeli sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- b) jeżeli jest małżonkiem oskarżyciela, pokrzywdzonego, oskarżonego, albo ich pełnomocnika lub obrońcy;
- c) jeżeli jest krewnym lub powinowatym w linii prostej bez ograniczenia, a w linii bocznej aż do stopnia między dziećmi rodzeństwa osób wymienionych pod lit. b), albo jeżeli jest związany z jedną z tych osób z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;
- d) jeżeli w tej samej sprawie był przesłuchany jako świadek lub biegły, albo jeżeli był świadkiem czynu, o który sprawa się toczy;
- e) jeżeli brał udział w tej samej sprawie jako prokurator, obrońca, albo jako pełnomocnik oskarżyciela lub powoda cywilnego;
- f) jeżeli w tej samej sprawie prowadził śledztwo;
- g) jeżeli w niższej instancji brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia;
- h) w razie uchylenia wyroku, jeżeli brał udział w jego wydaniu, o ile ustawa inaczej nie stanowi.

§ 2. Powody wyłączenia trwają nawet po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 42. § 1. O przyczynie wyłączenia sędzia zawiadamia właściwy sąd i wstrzymuje się od udziału w sprawie, z wyjątkiem czynności niecierpiących zwłoki.

§ 2. Każda ze stron może zawiadomić sąd o przyczynie wyłączenia sędziego.

Art. 43. O wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a gdy chodzi o sędziego grodzkiego — sąd okręgowy.

Art. 44. Niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 41, sąd właściwy w myśl art. 43 wyłącza sędziego na własne jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli pomiędzy nim a jedną ze stron zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności.

Art. 45. § 1. Wniosek strony o wyłączenie w myśl art. 44 należy zgłosić najpóźniej na trzy dni przed terminem wyznaczonym do rozprawy głównej.

Art. 46. W razie wyłączenia całego sądu, sąd bezpośrednio wyższy przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu.

Obowiązki i prawa rzeczników dyscyplinarnych.

§ 5. Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest przy przeprowadzaniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży dobra służby, ścisłego wykonywania obowiązków służbowych przez funkcjonariuszów państwowych, oraz godności i powagi zajmowanego przez nich stanowiska służbowego.

Komisja dyscyplinarna wydaje każde postanowienie i orzeczenie nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego; przy naradach i głosowaniu kompletu orzekającego rzecznik nie może być obecny.

Rzecznicy dyscyplinarni, działając w ścisłej zależności od swych przełożonych, mają obowiązki:

- 1) uczestniczenia we wszystkich posiedzeniach komisji dyscyplinarnych;
- 2) stawiania w razie potrzeby wniosków o wezwanie świadków i biegłych i przeprowadzenie innych dowodów;
- 3) donoszenia władzy przełożonej o wszystkich przypadkach przewinień służbowych, które doszły do ich wiadomości w toku postępowania dyscyplinarnego;

- 4) brania udziału w dochodzeniach dyscyplinarnych na zlecenie władzy.

Rzecznika dyscyplinarnego przy komisji niższej instancji może zastąpić w razie potrzeby rzecznik dyscyplinarny przy komisji wyższej instancji; również rzecznika dyscyplinarnego w wyższej instancji może zastąpić w razie potrzeby rzecznik dyscyplinarny przy komisji niższej instancji. O zastępstwie decyduje władza naczelna.

Kodeks postępowania karnego (1932 poz. 725).

Art. 59. § 1. Oskarżyciel publiczny, co do którego zachodzi jedna z okoliczności, wskazanych w art. 41 pod lit. a), b), c), d), lub który brał udział w sprawie jako sędzia lub obrońca, powinien się wyłączyć i zawiadomić o tem swego bezpośredniego zwierzchnika.

§ 2. O przyczynie wyłączającej oskarżyciela publicznego każda ze stron może zawiadomić jego bezpośredniego zwierzchnika, który, skoro uzna, że przyczyna taka zachodzi, wyznacza innego oskarżyciela.

§ 3. Czynność dokonana przez oskarżyciela publicznego, który powinien się być wyłączyć, nie jest z tego powodu nieważna.

Utrata zdolności do pełnienia funkcji członka komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego.

§ 6. Gdy w stanowisku służbowym funkcjonariuszów powołanych na członków komisji dyscyplinarnej, lub wyznaczonych na rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców, zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki do ich powołania, względnie wyznaczenie — funkcjonariusze ci ustępują.

W czasie trwania postępowania sądowo-karnego lub dyscyplinarnego, toczącego się przeciw funkcjonariuszowi, nie można powoływać go do żadnej czynności urzędowej w komisji dyscyplinarnej.

Gdy postępowanie takie zakończy się ukaraniem funkcjonariusza, traci on stanowisko rzecznika dyscyplinarnego, bądź członka komisji dyscyplinarnej.

Funkcjonariusza karanego dyscyplinarnie, o ile nie zachodzi przypadek, przewidziany w § 24 ust. 5 — nie można powoływać na członka komisji dyscyplinarnej, ani wyznaczać go na rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcę.

Obowiązki i prawa obrońcy.

Obrońca z urzędu.

§ 7. Obrońca ma obowiązek przytoczyć w obrobie wszystkie okoliczności, które uważa w tym celu za konieczne i przydatne i zastosować przewidziane w rozporządzeniu niniejszem środki obrony. Jest on obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu w związku z obroną.

Obrońcy winna władza udzielić urlopu, nieodzownie potrzebnego do spełnienia tych czynności.

O ile postępowanie dyscyplinarne toczy się poza siedzibą służbową funkcjonariusza, występującego w charakterze obrońcy, przysługuje mu prawo do zwrotu kosztów podróży i diet na tych samych zasadach, jak przy podróżach służbowych.

Na prośbę obwinionego, zgłoszoną najpóźniej na 7 dni przed terminem rozprawy, władza, przy której jest czynna komisja dyscyplinarna, przydaje obwinionemu z grona podwładnych sobie urzędników obrońcę z urzędu, jeżeli nie przybrał sobie obrońcy z wyboru.

Funkcjonariuszowi państwowemu, pełniącemu obowiązki służbowe wolno nie podjąć się obrony, z wyjątkiem przypadku ustanowienia go obrońcą z urzędu. Nie wolno mu przyjmować wynagrodzenia za spełnianie czynności obrońcy.

Kodeks postępowania karnego (1952 poz. 725).

Art. 92. Jednego obrońcę dla kilku współoskarżonych można wyznaczyć tylko wtedy, gdy obrona jednego z nich nie jest w sprzeczności z obroną drugiego.

Rozdział II.

Postępowanie dyscyplinarne.

Obowiązek strzeżenia tajemnicy w postępowaniu dyscyplinarnym.

§ 8. Całe postępowanie dyscyplinarne powinno być otoczone jak najściślejszą tajemnicą.

Szczegółów z postępowania dyscyplinarnego nie wolno podawać do publicznej wiadomości.

Postanowienia i orzeczenia komisji dyscyplinarnych można ogłaszać jedynie za zezwoleniem władzy naczelnej.

Wdrożenie postępowania. Dochodzenie.

§ 9. Władza służbowa lub przełożona władza wyższa w razie dostrzeżenia lub otrzymania wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez podwładnego funkcjonariusza państwowego, po wstępnym zbadaniu sprawy, o ile dopatruje się w naruszeniu obowiązków występku służbowego, — wdraża postępowanie dyscyplinarne, o czym zawiadamia funkcjonariusza.

§ 10. Jeżeli stan sprawy tego wymaga, władza po wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego za-

rażda przeprowadzenie dochodzeń i w razie potrzeby wyznacza w tym celu jednego lub więcej podległych jej urzędników.

W każdym stadium dochodzeń władza, która wdrożyła postępowanie dyscyplinarne, może je umorzyć.

O umorzeniu postępowania należy zawiadomić obwinionego. Prowadzący dochodzenie przesłuchuje świadków, a w razie potrzeby biegłych i bada wszystkie okoliczności potrzebne do wyjaśnienia sprawy, jako też zbiera środki dowodowe.

Prowadzący dochodzenia przy przesłuchaniu świadków uprzedza, że złożenie fałszywego zeznania jest przestępstwem, zagrożonem karą przewidzianą w kodeksie karnym.

Prowadzący dochodzenia sporządza z przebiegu przesłuchania protokół, zawierający dokładne oznaczenie miejsca i czasu przesłuchania, imię i nazwisko świadka lub biegłego, jego zeznania i oświadczenia z możliwą dokładnością, oraz stwierdzenie, że świadka lub biegłego uprzedzono o grożącej mu odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania. Protokół podpisuje prowadzący dochodzenie i świadek (biegły). Przed podpisaniem protokołu należy go odczytać i zaznaczyć to w protokole.

Prowadzący dochodzenie może się zwrócić o współdziałanie w dochodzeniach do władz administracyjnych i policyjnych.

Prowadzący dochodzenie winien dać obwinionemu zarówno w czasie dochodzeń, jak i po ich zakończeniu, sposobność wypowiedzenia się tak co do wszystkich punktów obwinienia, jak również co do wyniku dochodzeń, jednakże odmowa, lub fizyczna

niemożność wypowiedzenia się ze strony obwinionego nie wstrzymuje dochodzeń.

Prowadzący dochodzenia nie może zasiadać w komplecie orzekającym, pełnić funkcji obrońcy, lub być powołanym do innej czynności w postępowaniu dyscyplinarnym. Pozatem podlega on postanowieniom § 6.

Kodeks postępowania karnego (1932, poz. 725).

Art. 98. Każda osoba, wezwana przez sąd na świadka, stawić się powinna w miejscu, dniu i godzinie, wskazanych w wezwaniu, i pozostać aż do zwolnienia.

Art. 99. Świadek, który nie może się stawić z powodu choroby lub kalectwa, można przesłuchiwać w jego mieszkaniu.

Art. 101. Nie wolno przesłuchiwać jako świadka:

a) duchownego co do faktów, o których dowiedział się na spowiedzi;

b) obrońcy oskarżonego co do faktów, o których się od niego dowiedział przy udzielaniu porady prawnej lub prowadzeniu sprawy.

Art. 103. § 1. Urzędników publicznych i wojskowych, chociażby już nie pozostawali w czynnej służbie, wolno słuchać jako świadków co do okoliczności, na które rozciąga się ich obowiązek zachowania tajemnicy urzędowej, jedynie za zezwoleniem ich obecnej lub ostatnio przełożonej władzy służbowej.

§ 2. Zezwolenia wolno odmówić jedynie wtedy, gdyby złożenie zeznania wyrządzić miało poważną szkodę Państwu.

§ 3. Sąd może zwrócić się o zwolnienie urzędnika lub wojskowego z obowiązku tajemnicy do władzy naczelnej odnośnego działu zarządu państwowego.

Art. 104. § 1. Mają prawo odmówić zeznań:

a) małżonek oskarżonego;

b) krewny i powinowaty oskarżonego w linii prostej;

c) krewny oskarżonego w linii bocznej aż do stopnia między dziećmi rodzeństwa;

d) brat i siostra małżonka oskarżonego;

e) osoba związana z oskarżonym z tytułu przysposobienia.

§ 2. Prawo odmowy zeznań trwa nawet po ustaniu małżeństwa lub przysposobienia.

§ 3. O prawie odmowy zeznań należy osoby te uprzedzić.

Art. 106. Świadek ma prawo nie odpowiadać na pytania co do okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność za przestępstwo jego samego lub osobę pozostającą z nim w stosunku wskazanym w art. 104.

Art. 107. Świadka, po uprzedzeniu go o odpowiedzialności za nieprawdziwe zeznania, należy przedewszystkiem zapytać o imię, nazwisko, wiek, zajęcie, miejsce zamieszkania i stosunek do stron.

Art. 108. Sąd na rozprawie głównej odbiera od świadka przysięgę, chyba że strony zwolnią świadka od przysięgi, a sąd nie uważa jej za potrzebną.

Art. 110. § 1. Nie składają przysięgi:

a) nieletni do lat czternastu,

b) osoby, które z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie zdają sobie sprawy ze znaczenia przysięgi,

c) podejrzani o udział w czynnie, będącym przedmiotem postępowania, lub o działalność przestępną, pozostającą w ścisłym związku z działalnością oskarżonego.

§ 2. Duchowni uznanych prawnie wyznań nie składają przysięgi.

Art. 111. § 1. Świadek składa przysięgę według roty następującej:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu i Wszechwiedzącemu, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego co mi jest wiadome. Tak mi, Panie Boże, dopomóż“.

§ 2. Osoby wyznające religję chrześcijańską przysięgają przed krzyżem.

§ 3. Osoby wyznające religję mojżeszową trzymają prawą rękę na torze — 2 ks. Mojżesza 20 rozdz. 7 wiersz.

Art. 112. § 1. Formy zapewnienia przez świadków, niewymienionych w art. 111, że zeznają prawdę, niczego nie ukrywając, określi, z uwzględnieniem poszczególnych kate-

goryj świadków, rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej wydane na podstawie uchwały Rady Ministrów.

§ 2. Przepisy dotyczące przysięgi i jej skutków prawnych mają tu zastosowanie.

Rozp. Prezydenta Rz. z 25 czerwca 1929 r. w sprawie formy zapewnienia w postępowaniu karnem przez świadków, biegłych, tłumaczy i przysięgłych zgodnego z prawem spełnienia ich obowiązku. (poz. 383).

Kodeks postępowania karnego (1932, poz. 725).

Art. 113. § 1. Świadek składa przysięgę, powtarzając za sędzią lub odczytując na głos jej rotę, przyczem wszyscy, nie wyłączając sędziów, stoją.

§ 2. Niemi piśmienni składają przysięgę przez podpisanie rot. Niemi niepiśmienni przysięgają przy pomocy tłumacza, czyniąc znaki.

§ 3. Przed odebraniem przysięgi sąd uprzedza świadka o znaczeniu tego aktu i odpowiedzialności za nieprawdziwe zeznanie.

Art. 114. Świadkom, którzy w danej sprawie zeznawali pod przysięgą, przypomina się przy ponownym przesłuchaniu poprzednio złożoną przysięgę, chyba że sąd uzna ponowne zaprzysiężenie za konieczne.

Art. 116. Jeżeli między zeznaniami świadków zajdą sprzeczności, sąd może zarządzić stawienie ich sobie do oczu.

Art. 117. § 2. Ponadto sąd w razie potrzeby zarządza przymusowe sprowadzenie świadka.

Art. 124. W wypadkach, wymagających wiadomości specjalnych, sąd wzywa biegłych.

Art. 125. § 1. Do pełnienia czynności biegłego obowiązany jest nie tylko biegły sądowy, lecz także każdy, kto uprawia zawód stwierdzający jego wiedzę w danej dziedzinie.

§ 2. Okoliczność, że ktoś jest świadkiem w danej sprawie, nie wyłącza przesłuchania go jako biegłego.

Art. 126. § 1. Nie mogą być biegłymi osoby, których w myśl art. 101 nie wolno przesłuchiwać jako świadków lub które w myśl art. 104 mają prawo odmówić zeznań.

§ 2. Jeżeli strona przytoczy ważne powody, osłabiające zaufanie do danego biegłego, sąd wzywa w jego miejsce innego.

Art. 132. Biegły składa ustnie lub pisemnie sądowi dokładne sprawozdanie ze swoich spostrzeżeń oraz opartą na nich opinię.

Art. 134. Biegli mogą za zgodą sądu przeglądać akta sprawy w całości lub w części oraz zadawać oskarżonemu i świadkom pytania potrzebne do ustalenia opinii.

Art. 135. Sąd kieruje badaniem dokonywanym przez biegłych, a jeżeli warunki badania tego wymagają, może wyznaczyć biegłym termin do złożenia opinii oraz wydać im za pokwitowaniem przedmioty ulegające badaniu.

Art. 136. Jeżeli przedmiot badania może ulec zniszczeniu lub zmianie przy badaniu, należy, w miarę możliwości, pozostawić część tego przedmiotu w przechowaniu sądowym.

Art. 137. Jeżeli opinia biegłych jest niejasna lub sprzeczna, sąd może zarządzić ponowne przesłuchanie tych samych biegłych lub wezwać innych.

Art. 138. Zamiast wzywania biegłych lub niezależnie od ich wezwania, sąd może zasięgnąć opinii odpowiedniego urzędu lub zakładu.

Art. 140. § 1. Sąd wzywa odpowiedniego tłumacza, jeżeli zachodzi potrzeba:

- a) przesłuchania głuchego lub niemego, z którym sąd nie może porozumieć się bezpośrednio;
- b) przesłuchania osoby, nie mówiącej językiem zrozumiałym dla sądu;
- c) przykładu pisma sporządzonego w obcym języku.

§ 2. Do tłumaczów mają odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące biegłych.

Art. 141. § 1. Art. 98, 107, 108, 109, 111 § 2, 3, art. 112, 115 § 1, 5 i art. 114—122 mają odpowiednie zastosowanie do biegłych i tłumaczów.¹

¹ W myśl § 30 rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (poz. 790) z postanowień, cytowanych w art. 141 § 1 kodeksu

§ 2. Przymusowe sprowadzenie biegłych i tłumaczów należy stosować tylko w wypadkach wyjątkowych.

Kodeks karny z 11 lipca 1932 r. (poz. 571).

Art. 140. § 1. Kto, składając zeznanie, mające służyć za dowód dla sądu lub innej władzy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę,

podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, by przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, bądź uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, bądź odebrał od niego przysięgę albo zapewnienie, zastępujące przysięgę.

Art. 141. Nie podlega karze, kto, nie będąc uprzedzony o prawie odmowy zeznania, składa fałszywe zeznanie z obawy przed odpowiedzialnością karną, grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu.

Art. 142. W przypadkach, wymienionych w art. 140, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub sprawcę od kary uwolnić, jeżeli:

- a) fałszywe zeznanie dotyczy okoliczności, nie mogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, albo
- b) sprawca czynu sprostuje fałszywe zeznanie, zanim nastąpi rozstrzygnięcie sprawy przez sąd lub inną władzę, przed którą zeznawał.

§ 11. Wynik dochodzeń otrzymuje w drodze służbowej władza, przy której istnieje właściwa komisja dyscyplinarna. Władza ta, po ewentualnem uzupełnieniu dochodzeń, zarządza przez rzecznika dyscyplinarnego przygotowanie wniosku o ukaranie — jeśli dopatruje się w naruszeniu obowiązków występku służbowego, w przeciwnym razie umarza postępowanie dyscyplinarne przy przestrzeganiu przepisu § 10 ust. 3. W przypadkach objętych art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P.

postępowania karnego, winny być stosowane do biegłych i tłumaczów w postępowaniu dyscyplinarnem postanowienia art. 98, 107, 116 i 117 § 2 tego kodeksu.

Nr. 87, poz. 738) właściwa do umarzania jest tylko władza przełożona nad funkcjonariuszem.

§ 12. Jeżeli naruszenie obowiązku służbowego posiada cechy czynu karalnego ściganego z urzędu w drodze sądowej, władza czyni doniesienie karne po uprzednim wstępnym zbadaniu sprawy i jeżeli uważa, że wyniki dochodzeń nie są uzależnione od wyników postępowania sądowo-karnego — prowadzi postępowanie dyscyplinarne wedle postanowień § 9—11. W przeciwnym razie zawiesza to postępowanie najdalej do prawomocnego ukończenia postępowania sądowo-karnego.

Zob. tezy S. N. i N. T. A. pod § 19.

Wniesienie oskarżenia.

§ 13. Rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek o ukaranie i przesyła go wraz z aktami do przewodniczącego komisji dyscyplinarnej.

Wniosek o ukaranie winien zawierać:

- a) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, siedzibę urzędową, oraz inne dane osobowe oskarżonego,
- b) dokładne określenie zarzucanego czynu ze wskazaniem czasu, miejsca i innych okoliczności jego popełnienia, oraz powołanie naruszonego tym czynem przepisu,
- c) wymienienie proponowanej kary dyscyplinarnej,
- d) uzasadnienie oskarżenia.

Wniosek w razie potrzeby winien zawierać wykaz świadków i biegłych, których wezwania na rozprawę żąda rzecznik dyscyplinarny, oraz winny być wskazane inne dowody, których przepro-

wadzenie na rozprawie dyscyplinarnej rzecznik uważa za niezbędne.

§ 14. Komisja dyscyplinarna postanawia, czy należy rozpisać rozprawę, czy też koniecznym jest jeszcze uzupełnienie dochodzeń i w jakim kierunku i przekazuje sprawę przewodniczącemu komisji, bądźto celem rozpisania rozprawy, bądź też celem zwrócenia się do władzy, przy której komisja jest czynna, o uzupełnienie dochodzeń we wskazanym kierunku.

Komisja dyscyplinarna może tylko wtedy zawiesić swoje postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowo-karnego, — jeżeli orzeczenie komisji dyscyplinarnej jest ściśle uzależnione od wyroku sądu karnego.

W razie cofnięcia przez rzecznika wniosku o ukaranie przed rozpoczęciem rozprawy dyscyplinarnej — przewodniczący komisji przesyła akta sprawy władzy, która umarza postępowanie dyscyplinarne przy zastosowaniu przepisu § 10 ust. 3.

Rozprawa dyscyplinarna.

§ 15. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wyznacza dzień rozprawy dyscyplinarnej, wzywa oskarżonego z równoczesnym doręczeniem mu wniosku rzecznika o ukaranie, oraz udziela do wiadomości listę członków kompletu orzekającego. Równocześnie zawiadamia o dniu rozprawy dyscyplinarnej rzecznika dyscyplinarnego, któremu również doręcza listę członków kompletu orzekającego, oraz zawiadamia obrońcę.

Komisja dyscyplinarna może, a w przypadkach wskazanych w § 13 ust. 3 winna wezwać do rozprawy dyscyplinarnej także świadków i biegłych.

Pomiędzy doręczeniem wniosku rzecznika obwinionemu, a terminem rozprawy powinno upłynąć co najmniej 14 dni.

§ 16. Po otrzymaniu wezwania na rozprawę oskarżony i jego obrońca mogą najpóźniej na 7 dni przed terminem rozprawy, wniesić do komisji dyscyplinarnej o wezwanie na rozprawę innych osób oraz wprowadzenie innych dowodów, prócz wskazanych przez rzecznika dyscyplinarnego; mogą również przeglądać akta sprawy z wyjątkiem protokółów posiedzeń niejawnych i sporządzać potrzebne odpisy.

Rzecznik dyscyplinarny i oskarżony oraz jego obrońca mają prawo w ciągu trzech dni po doręczeniu im listy członków kompletu orzekającego przedstawić komisji dyscyplinarnej wnioski o wyłączenie członków kompletu z uzasadnieniem powodu.

§ 17. Rozprawę dyscyplinarną należy w miarę możliwości przeprowadzić w jednym ciągu, z uwzględnieniem koniecznych przerw, można jednak uchwałą kompletu z ważnych powodów rozprawę odroczyć.

Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłącznie przy udziale osób niniejszem rozporządzeniem uprawnionych do udziału w sprawie.

W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa oskarżonego rozprawa dyscyplinarna może być przeprowadzona bez dopuszczenia obrońcy do rozprawy.

§ 18. Rozprawą kieruje przewodniczący, który przestrzega porządku wyjaśnień, replik, uwag, oraz czuwa nad formalnym i rzeczowym biegiem postępowania.

Rozprawę dyscyplinarną rozpoczyna się odczytaniem wniosku o ukaranie, poczem następuje przesłuchanie oskarżonego, wezwanych świadków i biegłych, oraz w miarę potrzeby odczytanie protokółów dochodzeń, jak również innych ważniejszych dla sprawy akt i dokumentów.

Oskarżonemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu służy prawo wypowiedzenia się co do poszczególnych środków dowodowych i odwodowych, oraz stawiania pytań świadkom i biegłym za zezwoleniem przewodniczącego.

Przewodniczący kompletu uprzedza świadków, że złożenie fałszywego zeznania przed komisją dyscyplinarną jest przestępstwem, zagrożonym karą w kodeksie karnym.

Po zamknięciu postępowania dowodowego następują wywody i wnioski rzecznika dyscyplinarnego tudzież oskarżonego i jego obrońcy.

Stronie oskarżonej w każdym przypadku służy ostatni głos.

Kodeks postępowania karnego (1932, poz. 725).

Art. 304. Przewodniczący kieruje rozprawą i czuwa nad jej prawidłowym tokiem, bacząc, aby, o ile szczególnie względy nie stoją temu na przeszkodzie, dowody na poparcie oskarżenia były przedstawione przed dowodami służącymi do obrony.

Art. 305. § 1. Oskarżonemu, świadkom i biegłym zarówno sędziowie jak strony zadają pytania bezpośrednio, o ile przewodniczący inaczej nie zarządzi.

§ 2. Przewodniczący uchyla pytania, które uznaje za niestosowne.

Art. 306. § 1. Przewodniczący daje stronom możliwość wypowiedzenia się co do wszystkich przedmiotów ulegających rozstrzygnięciu.

§ 2. Jeżeli w jakiegokolwiek kwestji jedna ze stron zabiera głos, prawo głosu służy również wszystkim innym

Prawo Urzędnicze.

stronom, w każdym jednak razie oskarżonemu lub jego obrońcy służy głos ostatni.

Art. 307. Przewodniczący rozstrzyga ostatecznie o przychylnem załatwieniu każdego wniosku strony, jeżeli inna strona się nie sprzeciwia. W przeciwnym razie musi zapaść postanowienie sądu.

Art. 308. Przewodniczący wydaje wszelkie zarządzenia niezbędne do utrzymania w sali sądowej spokoju i porządku.

Art. 310. § 1. Jeżeli oskarżony, pomimo upomnienia przez przewodniczącego, zachowuje się nadal w sposób zakłócający porządek rozprawy lub ubliżający powadze sądu, przewodniczący może wydalić go czasowo z sali sądowej.

§ 2. Po powrocie oskarżonego do sali, przewodniczący zawiadamia go o wszystkim, co się odbywało w jego nieobecności, i daje mu możność złożenia w tej mierze wyjaśnień.

Art. 311. Jeżeli obrońca lub pełnomocnik strony, mimo upomnienia przez przewodniczącego, zachowuje się nadal w sposób zakłócający porządek rozprawy lub ubliżający powadze sądu, przewodniczący odbiera mu głos, a sąd może usunąć go od udziału w sprawie.

Art. 315. § 1. Przy wejściu sądu na salę wszyscy obecni stoją, aż póki sędziowie nie zajmą swoich miejsc.

§ 2. Wstaje również każda osoba, do której sąd się zwraca, lub która do sądu przemawia.

Art. 330. W razie niestawiennictwa świadka lub biegłego, sąd, jeżeli uzna jego przesłuchanie za niezbędne, a zarządzenia zastosowane w celu spowodowania jego stawienia pozostaną bez skutku, przerywa lub odracza rozprawę.

Art. 331. § 1. Przed rozpoczęciem przewodu sądowego przewodniczący zarządza usunięcie świadków do osobnego pokoju.

Art. 336. Jeżeli wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do winy nie budzą wątpliwości, sąd może za zgodą stron nie przeprowadzać postępowania dowodowego lub przeprowadzić je tylko częściowo.

Art. 337. § 1. Oskarżony ma prawo być obecny przy wszystkich czynnościach postępowania dowodowego.

§ 2. Tylko wyjątkowo, jeżeli należy się obawiać, że obecność oskarżonego oddziaływałaby mogła krępująco na wyjaśnienia współoskarżonego albo na zeznania świadka lub biegłego, przewodniczący może zarządzić, aby na czas przesłuchania danej osoby oskarżony wydalił się z sali sądowej. Przepis art. 310 § 2 ma zastosowanie.

Art. 338. Każdego świadka wzywa się na salę osobno i przesłuchuje się w nieobecności tych świadków, którzy jeszcze nie zeznawali.

Art. 342. Złożone w toku rozprawy dokumenty, o ile mają znaczenie dla sprawy, sąd okazuje stronom, dołącza do akt i odczytuje w całości lub częściowo.

Art. 348. § 1. Przewodniczący może przerwać rozprawę główną dla wypoczynku, bezzwłocznego sprowadzenia dowodów lub innych ważnych przyczyn.

§ 2. Przerwa rozprawy może trwać najwyżej czterdzieści dni.

§ 3. Jeżeli przewodniczący zarządzając przerwę oznacza jednocześnie czas i miejsce, w których odbędzie się dalszy ciąg rozprawy, wówczas osoby obecne na przerwanej rozprawie obowiązane są stawić się w nowym terminie bez osobnego wezwania. Przepis art. 117 ma tu odpowiednie zastosowanie.

Art. 349. § 1. Rozprawę przerwana prowadzi się po przerwie w dalszym ciągu.

§ 2. Jednakże należy ją przeprowadzić od początku:

a) jeżeli sąd z własnej inicjatywy lub na wniosek stron uzna to za potrzebne;

b) jeżeli skład sądu uległ zmianie.

Art. 350. § 1. Odroczenie rozpoczętej rozprawy może nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu.

§ 2. W razie odroczenia rozprawy prowadzi się ją w nowym terminie od początku.

Art. 351. Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący zapytuje strony, czy nie życzą sobie uzupełnienia przewodu sądowego, a w razie odpowiedzi odmownej ogłasza, że przewód sądowy jest zamknięty.

Art. 352. Przewód sądowy można wznowić tylko na mocy postanowienia sądu.

Art. 353. Jeżeli na podstawie okoliczności, które wyszły na jaw w toku rozprawy, oskarżyciel zarzucił oskar-

zonemu inny czyn prócz tego, który akt oskarżenia wskazuje, sąd może przystąpić do natychmiastowego rozpoznania nowego oskarżenia tylko za zgodą oskarżyciela i oskarżonego.

Orzeczenie.

§ 19. Komisja dyscyplinarna może przy rozstrzygnięciu sprawy opierać się tylko na tych faktach i okolicznościach, które ujawniono na rozprawie dyscyplinarnej i na ich podstawie wydaje orzeczenie według swego przekonania.

Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie, w którym albo uwalnia funkcjonariusza od zarzutu popełnienia występku służbowego, albo uznaje go winnym. W tym ostatnim przypadku komisja dyscyplinarna orzeka karę dyscyplinarną.

Urzędnik oprócz odpowiedzialności karnej, narówni z wszystkimi obywatelami, ulega jeszcze odpowiedzialności dyscyplinarnej za uchybienia obowiązkom służbowym, bez względu na to, czy uchybienia te są przestępstwami, przy czem pociągnięcie urzędnika do odpowiedzialności karnej nie wyłącza równoczesnej jego odpowiedzialności w trybie dyscyplinarnym. (S. N. I. II 25 grudnia 1924, Zb. u. 235/24).

Odpowiedzialność dyscyplinarna w żadnym razie odpowiedzialności za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym, nie wyłącza. (S. N. I. II 19 marca 1925, Zb. u. 74/25).

Wyroki sądowe w sprawach o przestępstwa karne funkcjonariuszów państwowych nie stoją na przeszkodzie wydaniu przez komisje dyscyplinarne innej oceny tychże czynów. (N. T. A. 18 października 1928. M. P. Nr. 156/29).

§ 20. Narada i głosowanie kompletu orzekającego przy rozstrzygnięciu sprawy są poufne.

Sentencję orzeczenia sporządza się na piśmie, które podpisuje przewodniczący i członkowie kompletu.

Sentencję tę ogłasza stronom przewodniczący zaraz po naradzie i głosowaniu.

Odpis orzeczenia, które powinno być przygotowane w ciągu dni 8 po ogłoszeniu sentencji, doręcza się rzecznikowi dyscyplinarnemu i oskarżonemu.

Orzeczenie powinno zawierać:

- a) dzień wydania orzeczenia,
- b) wymienienie komisji dyscyplinarnej oraz nazwisk przewodniczącego, członków kompletu orzekającego, protokółanta i rzecznika dyscyplinarnego,
- c) wymienienie imienia, nazwiska, stanowiska służbowego i siedziby urzędowej oskarżonego,
- d) przedmiot oskarżenia,
- e) sentencję orzeczenia,
- f) uzasadnienie orzeczenia.

Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, w którym zapisać należy datę, miejsce rozprawy, nazwiska przewodniczącego i członków kompletu orzekającego, oraz protokółanta, stron i obrońcy, oraz dokładne streszczenie przebiegu rozprawy.

Protokół podpisują przewodniczący kompletu orzekającego i protokółant.

Kodeks postępowania karnego (1932 poz. 725).

Art. 359. Narada i głosowanie sędziów są tajne. Prócz sędziów należących do składu sądu może być przy niej obecny tylko protokółant.

Art. 361. § 1. Narada i głosowanie odbywają się osobno co do winy oraz co do kary i środków zabezpieczających.

§ 2. Narada i głosowanie co do winy obejmują również okoliczności, które według ustawy wyłączają, zmniejszają lub zwiększają przestępność czynu.

Art. 362. Po omówieniu sprawy, przewodniczący zbiera głosy sędziów, poczynając od najmłodszego. Przewodniczący głosuje ostatni.

Art. 363. § 1. Orzeczenie zapada bezwzględną większością głosów.

§ 2. Jeżeli przy rozstrzyganiu innego pytania, prócz pytania co do winy, zdania tak się podzieli, że żadne z nich nie uzyska bezwzględnej większości, zdanie najmniej przychylnie dla oskarżonego przyłącza się do zdania najbardziej doń zbliżonego.

§ 3. Sędzia, który głosował za uniewinnieniem, może się wstrzymać od głosowania co do kary, ale wtedy głos jego przyłącza się do zdania najprzychylniejszego dla oskarżonego.

Art. 364. § 1. Jeżeli przy naradzie ujawni się potrzeba uzupełnienia materiału dowodowego, sąd może wznowić przewód sądowy, przerwać lub odroczyć rozprawę i zarządzić zebranie materiału dowodowego, choćby strony tego nie żądały.

Art. 365. Po ukończeniu głosowania, jeden z sędziów lub protokółant pisze sentencję wyroku, którą wszyscy sędziowie podpisują, nie wyłączając przegłosowanego.

Art. 366. Sędzia przegłosowany ma prawo złożyć na piśmie uzasadnienie swego odrębnego zdania przed upływem terminu do uzasadnienia wyroku.

Art. 373. Po podpisaniu sentencji wyroku przewodniczący ogłasza ją publicznie, a obecni, z wyjątkiem sądu, wysłuchują jej stojąc.

Art. 374. Zaraz po ogłoszeniu sentencji przewodniczący przytacza ustnie najważniejsze powody wyroku.

Art. 376. Po ogłoszeniu sentencji przewodniczący wskazuje stronom sposób i termin odwołania się od wyroku.

Art. 379. § 1. Uzasadnienie każdego wyroku powinno zawierać:

a) dokładne ustalenie jego podstawy faktycznej przez wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione

lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych;

b) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem zastosowanych przepisów ustawy.

§ 2. Uzasadnienie wyroku skazującego powinno nadto zawierać przytoczenie okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary i stosowaniu środków wychowawczych lub zabezpieczających.

Art. 380. Wyrok z uzasadnieniem podpisują sędziowie, którzy brali udział w jego wydaniu. Jeżeli który z sędziów nie może podpisać, prezes sądu zaznacza przyczynę tego na wyroku.

Odwołanie.

§ 21. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji przysługuje prawo wniesienia odwołania w ciągu dni 8 po dniu doręczenia odpisu orzeczenia na rece przewodniczącego komisji dyscyplinarnej, który je bezzwłocznie przesyła wraz z właściwymi aktami do odwoławczej komisji dyscyplinarnej.

Odwołanie odracza wykonanie orzeczenia.

Odwołanie może dotyczyć całości orzeczenia, lub jego części.

Odwołanie od orzeczenia w przedmiocie winy uważa się za zwrócone także przeciwko orzeczeniu o karze.

Rzecznik dyscyplinarny i oskarżony mogą cofnąć odwołanie do chwili rozpoczęcia rozprawy w komisji odwoławczej.

§ 22. Komisja odwoławcza wydaje postanowienia w przypadkach:

1) gdy odwołanie jest spóźnione, lub wniesione przez osobę nieuprawnioną,

2) gdy uzna za potrzebne uzupełnienie dochodzeń.

W pierwszym przypadku komisja odwoławcza odrzuca odwołanie, a w drugim odnosi się do władzy o uzupełnienie dochodzeń we wskazanym kierunku.

We wszystkich innych przypadkach instancja odwoławcza przeprowadza rozprawę dyscyplinarną i wydaje orzeczenie, stosując analogiczne postanowienia o rozprawie dyscyplinarnej i orzekaniu w I instancji.

Kodeks postępowania karnego (1932 poz. 725).

Art. 497. § 1. Po wywołaniu sprawy, jeden z sędziów składa usne sprawozdanie, polegające na przedstawieniu stanu faktycznego sprawy tudzież treści apelacji i wywiazujących się stąd punktów spornych; odczytuje się przytem wyrok pierwszej instancji w tych częściach, które są przedmiotem apelacji, oraz w razie potrzeby — poszczególne ustępy z akt sprawy.

§ 2. Apelację lub inne pismo strony nieobecnej odczytuje się w całości.

Art. 499. Po głosach stron, sąd odwoławczy odbywa naradę i wydaje wyrok, mocą którego, albo

- a) zatwierdza wyrok zaskarżony, albo
- b) uchyla go w całości lub części, wydając nowe orzeczenie.

Art. 500. Sąd odwoławczy nie może:

- a) zwiększyć oskarżonemu kary wymierzonej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli założono apelację tylko na korzyść oskarżonego;
- b) przekroczyć granic apelacji, z wyjątkiem wypadków wskazanych w art. 501.

Art. 501. Sąd odwoławczy z urzędu, niezależnie od granic apelacji:

- a) uniewinnia oskarżonego, jeżeli w jego czynie niema znamion przestępstwa;
- b) poprawia przyjętą w wyroku pierwszej instancji błędną kwalifikację czynu;

d) uchyla wyrok na korzyść współoskarżonych, choćby nie apelowali, jeżeli uchylił go na rzecz współoskarżonego, na którego korzyść apelacja była założona, a te same względy przemawiają za uchyleniem wyroku na rzecz tamtych.

Umorzenie postępowania w razie śmierci obwinionego. Postępowanie dyscyplinarne w razie rozwiązania stosunku służbowego.

§ 23. Wskutek śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, podlega umorzeniu, winno być jednak przeprowadzone na żądanie małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego, albo rodzeństwa zmarłego.

Rozwiązanie stosunku służbowego nie powoduje umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

Wykonanie orzeczenia.

§ 24. Orzeczenia komisji dyscyplinarnych wydane w pierwszej instancji, a nie zaskarżone w terminie przepisany, stają się prawomocne z upływem tego terminu, orzeczenia zaś odwoławczych komisji dyscyplinarnych — niezwłocznie po ogłoszeniu sentencji.

Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne podlegają wykonaniu przez właściwe władze.

W tym celu przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła władzy, przy której istnieje komisja, odpis orzeczenia dyscyplinarnego, stwierdzając prawomocność orzeczenia. Na żądanie władzy komisja dyscyplinarna przesyła jej również akta przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego.

Odpis orzeczenia dyscyplinarnego dołącza się do akt osobowych, a karę dyscyplinarną wpisuje się do wykazu służbowego.

Po upływie 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego, z wyjątkiem orzeczeń skazujących na karę przeniesienia w stan spoczynku i na karę wydalenia ze służby, władza naczelna może, na prośbę skazanego, jeśli tenże w ciągu tego okresu nie był ponownie karany dyscyplinarnie, zarządzić sporządzenie dla niego nowego wykazu służbowego, z opuszczeniem wzmianki o karze dyscyplinarnej.

Wykonanie kary dyscyplinarnej winno nastąpić z datą uprawomocnienia się orzeczenia zasadzającego, oraz na podstawie stanu służbowego, zasadzonego z tej właśnie daty, a obojętna przytem jest okoliczność, że do wyższej instancji odwoływał się tylko oskarżony, a nie rzecznik dyscyplinarny. (N. T. A. 17 kwietnia 1928, M. P. Nr. 150/29).

Funkcjonariusz państwowy, skazany prawomocnie na karę dyscyplinarną, a tembardziej jego adwokat, nie mają prawa żądać udzielenia do wglądu akt sprawy dyscyplinarnej, przeciwko temu funkcjonariuszowi prawomocnie zakończonej. (N. T. A. 14 marca 1929, M. P. Nr. 150/29).

Wznowienie.

§ 25. Na prośbę funkcjonariusza, skazanego prawomocnie na karę dyscyplinarną, lub w razie jego śmierci na prośbę małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego, albo rodzeństwa, można wznowić postępowanie nawet po wykonaniu kary, o ile osoby te przedstawiają takie nowe fakty i środki dowodowe, nieznanne w poprzednim postępowaniu, które same przez się, lub w związku z faktami poprzednio ustalonymi i dowodami poprzednio zebranymi, mogą spowodować uwolnienie od zarzutu, al-

bo orzeczenie kary łagodniejszej niż wydalenie ze służby.

Na wniosek rzecznika dyscyplinarnego może nastąpić wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego, jeżeli umorzenie sprawy, albo wydanie orzeczenia nastąpiło wskutek przestępstwa.

Prośbę względnie wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosić należy do odwoławczej komisji dyscyplinarnej, która rozstrzyga o wznowieniu.

Prośbę o wznowienie postępowania dyscyplinarnego w myśl ust. 1 należy wnosić w ciągu 30 dni od dnia, w którym funkcjonariusz, a w razie jego śmierci — osoby, wymienione w ust. 1, powzięły wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

W razie dopuszczenia wznowienia postępowania dyscyplinarnego władza może wstrzymać wykonanie kar.

Wznowione postępowanie dyscyplinarne toczy się przed komisją dyscyplinarną I instancji, która w razie potrzeby może spowodować uzupełnienie, lub przeprowadzenie nowych dochodzeń, poczem przekazuje sprawę do rozprawy dyscyplinarnej.

Powołanemi do rozstrzygania o wznowieniu (ust. 3) i przeprowadzenia wznowionego postępowania (ust. 6) są komisje właściwe w myśl § 2 i 3 w chwili wniesienia prośby, względnie wniosku o wznowienie.

Jeżeli funkcjonariusza, na którego korzyść wznowione zostało postępowanie dyscyplinarne, uznano winnym ponownie, nie można orzec kary surowszej od nałożonej poprzednio.

O ile wskutek wznowienia postępowania dyscyplinarnego uwolniono funkcjonariusza, albo nałożono na niego łagodniejszą karę dyscyplinarną — Skarb Państwa obowiązany jest zwrócić mu, lub w razie jego śmierci, członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego, lub sierociego, to, co funkcjonariusz, lub wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego skazania stracili z dochodów służbowych lub zaopatrzenia.

Uprawomocniony wyrok sądowy, uniewinniający funkcjonariusza państwowego z zarzutu oszczerstwa, za które wydany został ze służby, stanowi dostateczną podstawę dla władzy orzekającej do poddania rewizji orzeczenia o wydaleniu. (N. T. A. 26 marca 1927, Z. W. Nr. 1170).

Rehabilitujące orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej, które w drodze rewizji uchyliło pierwotnie zapadłe skazujące orzeczenie dyscyplinarne, anuluje tem samem wszelkie skutki pierwotnego orzeczenia i przywraca osobie zrehabilitowanej prawo do poborów służbowych wstrzymanych na mocy pierwotnego dyscyplinarnego orzeczenia. (N. T. A. 24 października 1929, Przegląd Prawa i Admin. 1930, kw. I, str. 122).

Ustalenie jednolitych zasad postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych.

§ 26. Prezes Rady Ministrów ustala jednolite zasady postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych w zakresie postępowania dyscyplinarnego we wszystkich działach zarządu państwowego i udziela władzom dyscyplinarnym za pośrednictwem władz naczelnych odpowiednich wskazówek i opinij.

Władze, podlegające bezpośrednio władzy naczelnej, winne zawiadamiać władzę naczelną o każdej wszczętej sprawie dyscyplinarnej, oraz składać

jej co miesiąc sprawozdania o stanie spraw dyscyplinarnych.

Władze naczelne zawiadamiają Prezesa Rady Ministrów o każdej sprawie, wszczętej w komisji dyscyplinarnej przy władzy naczelnej, oraz przysyłają mu kwartalne wykazy sumaryczne i roczne szczegółowe, na ustalonych przez Prezesa Rady Ministrów formularzach, obejmujące sprawy toczące się we wszystkich komisjach dyscyplinarnych.

Organem pracy Prezesa Rady Ministrów w sprawach, objętych niniejszym paragrafem, jest naczelnny rzecznik dyscyplinarny, którego Prezes Rady Ministrów wyznacza z pośród podległych sobie urzędników. W wykonaniu swoich funkcji naczelnny rzecznik dyscyplinarny może w szczególności udzielać rzecznikom dyscyplinarnym ogólnych wskazówek, oraz — na zlecenie Prezesa Rady Ministrów wydane w porozumieniu z właściwą władzą naczelną — wstępować w poszczególnych sprawach dyscyplinarnych w miejsce właściwego rzecznika dyscyplinarnego.

Doręczenia, terminy.

§ 27. Wszelkie doręczenia, które mają nastąpić według rozporządzenia niniejszego, są ważne i powodują bieg terminów, o ile uskutecznione są do rąk własnych obwinionego (oskarżonego), dorosłego domownika, bądź obrońcy, tudzież do rąk rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy.

O ile doręczenie nie może być dokonane do rąk obwinionego (oskarżonego), dorosłego domownika lub obrońcy — to za doręczenie uważa się złożenie pisma u władzy służbowej obwinionego.

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następnym po doręczeniu. Niedziela i dni świąteczne nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminu. O ile koniec terminu przypada na niedzielę, lub dzień świąteczny, kończy się termin następnego dnia powszedniego.

Dzień nadania zażalenia i odwołania na pocztę uważa się za dzień ich wniesienia.

Zażalenia i odwołania wnosi się do tej władzy, względnie komisji dyscyplinarnej, która wydała decyzję w I instancji.

Przywrócenie terminu.

§ 28. W razie uchybienia terminu do wniesienia zażalenia lub odwołania — instancja odwoławcza może na prośbę obwinionego przywrócić termin, o ile obwiniony wykaze, że niezależnie od jego woli i winy okoliczności nie pozwoliły mu dotrzymać terminu.

Prośbę o przywrócenie terminu z równocześnie złożeniem odwołania lub zażalenia wnosić należy do właściwej władzy, względnie komisji I instancji, która przesyła ją z wnioskiem rzeczownika dyscyplinarnego do władzy rozstrzygającej, względnie komisji odwoławczej.

Koszty postępowania dyscyplinarnego.

§ 29. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi w razie uwolnienia oskarżonego Skarb Państwa, a w przypadku prawomocnego nałożenia kary dyscyplinarnej — skazany.

Wydatki w toku postępowania wykląda władza, przed którą toczy się postępowanie, a wydatki

w postępowaniu przed komisją dyscyplinarną — władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna.

Do kosztów postępowania należą:

- a) wydatki na doręczenie wezwań i innych pism,
- b) należności świadków i biegłych,
- c) koszty podróży i diety obrońcy.

Decyzję o obowiązku zwrotu kosztów postępowania i ich wysokości wydaje po uprawomocnieniu się orzeczenia skazującego władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna I instancji.

Władza może w przypadkach wyjątkowych z urzędu lub na wniosek komisji dyscyplinarnej uwolnić skazanego w całości, lub w części od zwrotu kosztów zależnie od wymiaru kary, lub jeżeli uzna, że uiszczenie ich byłoby zbyt uciążliwe dla niego, lub najbliższej rodziny, będącej na jego utrzymaniu.

Przeciwko decyzjom wydanym w myśl ust. 4 i 5 przez władzę podlegającą bezpośrednio władzy naczelnej, przysługuje funkcjonariuszowi prawo wniesienia zażalenia do władzy naczelnej w terminie 8 dni.

Koszty postępowania dyscyplinarnego ulegają ściągnięciu w trybie administracyjnym.

Obwinionemu, którego uwolniono od winy i kary, zwrócić należy koszty podróży na rozprawę dyscyplinarną.

Kodeks postępowania karnego (1932 poz. 725).

Art. 588. § 1. Świadkowie zamieszkali poza siedzibą sądu lub miejscem dokonywania czynności sądowej, otrzymują zwrot niezbędnych kosztów przejazdu i strawne, jeżeli odległość ich miejsca zamieszkania lub pobytu od sądu wynosi najmniej 25 kilometrów.

§ 2. Świadkowie, żyjący z zarobku dziennego, otrzymują nadto wynagrodzenie za utracony skutek stawiennictwa zarobek.

§ 3. Zwrot kosztów przejazdu nie może w żadnym razie przekraczać ceny biletu kolejowego klasy trzeciej za daną odległość w obie strony w pociągu osobowym bez względu na rodzaj środka lokomocji.

§ 4. Jeżeli kilku świadków korzystało z jednego pojazdu na wspólny koszt, należy przyznać każdemu świadkowi część kosztów na niego przypadających.

R o z d z i a ł III.

Postanowienia ogólne i końcowe.

§ 30. W postępowaniu dyscyplinarnym winny być w uzupełnieniu postanowień niniejszego rozporządzenia analogicznie stosowane postanowienia, objęte kodeksem postępowania karnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 83, poz. 725) w art. 41 § 1 i 2, art. 42, art. 43, art. 44, art. 45 § 1, art. 46, art. 59, art. 92, art. 98—99, art. 101, art. 103—104, art. 106—107, art. 108, art. 110—114, art. 116, art. 117 § 2, art. 124—126, art. 132, art. 134—138, art. 140, art. 304—308, art. 310—311, art. 315, art. 330, art. 331 § 1, art. 336—338, art. 342, art. 348—353, art. 359, art. 361—363, art. 364 § 1, art. 365—366, art. 373—374, art. 376, art. 379—380, art. 497, art. 499, art. 500 pkt. a) i b), art. 501 pkt. a), b), d), art. 588 § 1, 2, 3, 4, oraz art. 141 z tą zmianą, że do biegłych i tłumaczy winny być stosowane w miejsce postanowień, cytowanych w § 1 tegoż artykułu postanowienia art. 98, 107, 116 i 117 § 2.

§ 31. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

§ 32. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1932 r.

KODEKS KARNY

z 11 lipca 1932 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571).

Rozdział XLI.

Przestępstwa urzędnicze.

Art. 286. § 1. Urzędnik, który przekraczając swą władzę lub nie dopełniając obowiązku, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby,

podlega karze więzienia do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do miesiący 6.

Istota nadużycia władzy w obu jej postaciach polega na działaniu na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Rzeczywiste nastąpienie szkody nie jest konieczne, wystarcza sama jej możliwość. (M. U.).

Przy umyślnem nadużyciu władzy, szkoda musi być objęta zamiarem sprawcy bezpośrednim lub ewentualnym. (M. U.).

Pod ogólne pojęcie nadużycia władzy z art. 286 podpadają rozmaite przestępstwa urzędnicze, traktowane w niektórych ustawach odrębnie, jak niesprawiedliwość, wymuszenie zeznań, zaniechanie ścigania karnego i t. p. (M. U.).

1. Pod względem podmiotowym dopuścić się przekroczenia władzy może tylko urzędnik; przedmiotem zaś tego rodzaju przestępstwa może być tylko czynność służbowa,

Prawo Urzędnicze.

do której urzędnik nie był upoważniony ustawą lub udzieleniem mu zleceniem, albo wprawdzie był upoważniony, lecz do spełnienia tej czynności nie było podstaw prawnych. (S. N. I. II 20 maja 1925. Zb. u. 122/25).

2. Skazując za przekroczenie władzy, sąd jest obowiązany przytoczyć te przepisy służbowe, których przekroczenie zostało przypisane oskarżonemu. (S. N. I. II. 25 października 1927. Zb. u. 119/27).

3. Spełnienie przez urzędnika, aczkolwiek przy pełnieniu czynności służbowych lub z powodu pełnienia tych czynności, czynu, wogóle do właściwości żadnej władzy państwowej nie należącego, a więc nie podpadającego pod pojęcie jakiegokolwiek czynności służbowej, nie może być poczytywane za przekroczenie władzy. (S. N. I. II 20 maja 1925. Zb. u. 122/25).

4. Popelnienie przez urzędnika jakiegokolwiek czynu występku, karalnego z mocy ogólnych przepisów k. k., chociażby urzędnik dopuścił się tego czynu przy dokonywaniu lub z powodu dokonywania czynności urzędowych, nie może być poczytywane za przekroczenie władzy, lecz za ogólnie występną czyn, za którą sąd może jest karę odpowiednio zaostrzyć. (S. N. I. II 20 maja 1925. Zb. u. 122/25).

5. Ustanawianie i ściąganie przez urzędnika od interesantów w związku z wykonaniem czynności służbowych wszelkiego rodzaju poborów lub ofiar, w ustawie nie przewidzianych, gdy te pobory były przeznaczone nie na korzyść winnego, lecz na rzecz skarbu lub instytucji samorządowej, albo na cele filantropijne — zawiera wszystkie istotne czynniki przekroczenia władzy. (S. N. I. II 9 grudnia 1925. Zb. u. 240/25).

6. Nieznajomość ustawy lub błędne jej pojmowanie nie wystarcza do skazania za przekroczenie władzy. (S. N. I. II 4 września 1928. Zb. u. 78/28).

7. Bezczynność władzy ze strony zewnętrznej polega na nieprzedsięwzięciu środków lub na zaniechaniu działania, które mogłoby zapobiec szkodzie, zagrażającej zarządowi państwowemu lub prywatnemu, lub taką szkodę zatamować. (S. N. I. II 18 listopada 1926. Zb. u. 139/26).

8. Urzędnik może być pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej nie tylko wtedy, gdy przy wykonywaniu swych obowiązków nie spełnił tego, co nakazywał mu bądź

przepis prawa, bądź prawne rozporządzenie, bądź zarządzenie władzy, lecz i wtedy, gdy nie przedsięwziął wszystkich niezbędnych w danym wypadku środków, które nie pozostawały w sprzeczności z przepisami prawa lub rozporządzeniem, a które wypływały z samego charakteru obowiązków służbowych urzędnika lub też ze zlecenia służbowego. (S. N. I. II 18 listopada 1926. Zb. u. 139/26 i 10 marca 1927. Zb. u. 40/27).

9. Ta ostatnia kategoria środków, jako zależna od okoliczności faktycznych konkretnego wypadku, nie nadaje się do reglamentacji prawa. (S. N. I. II 10 marca 1927. Zb. u. 40/27).

10. Jakże w tym ostatnim wypadku urzędnik powinien był zastosować środki, jest to kwestją faktu, którą sąd rozstrzyga na podstawie okoliczności, w których znajdował się urzędnik, na podstawie charakteru i zakresu jego władzy, oraz na podstawie ustalenia, iż środki, które według zdania sądu urzędnik powinien był zastosować, mogły zapobiec szkodzie lub ją zatamować. (S. N. I. II 18 listopada 1926. Zb. u. 139/26 i 10 marca 1927. Zb. u. 40/27).

11. Przy ustalaniu karalnej bezczynności władzy sąd wyrokujący powinien wskazać, jakie środki w danym konkretnym wypadku urzędnik obowiązany był lub mógł przedsięwziąć, by nie dopuścić do szkody. (S. N. I. II 10 marca 1927. Zb. u. 40/27).

12. Późniejsze wyrównanie szkody bynajmniej nie wpływa na usunięcie tego czynnika w chwili działania oskarżonych. (S. N. I. II 20/31 października 1927. Zb. u. 125/27).

13. Stały lub czasowy charakter czynności służbowej, płaca etatowa lub od dnia, złożenie lub niezłożenie przysięgi, stanowisko ważne lub podrzędne, nie decydują o tem, czy dana osoba była lub też nie była urzędnikiem w rozumieniu prawa karnego. (S. N. I. II 22 listopada 1921. Zb. u. 168/21 i 22 kwietnia 1926. Zb. u. 175/26).

14. Wydzielenie z ustroju administracji państwowej jakiegokolwiek dziedziny pod zarząd samodzielny o charakterze autonomicznym, nie przekreśla odpowiedzialności w charakterze urzędnika, jeżeli funkcjonariusz takiej samodzielnej jednostki zachowuje charakter urzędnika państwowego. (S. N. I. II 14 stycznia 1931. Zb. u. 235/31).

15. Dla ustalenia, że dana osoba jest urzędnikiem w rozumieniu prawa karnego niezbędnym jest przede wszystkim stwierdzenie ustanowienia jej w bezpośredniej lub pośredniej służbie państwowej przez właściwą władzę i trybem właściwym. (S. N. I. II 14 czerwca 1929. Zb. u. 184/29).

16. Ustanowienie urzędnika zasadza się: 1) bądź na publiczno-prawnym stosunku danego urzędnika do państwa na podstawie nominacji i to bez względu na charakter wypełnianych funkcji, 2) bądź też na charakterze sprawowanych funkcji publiczno-prawnych, zwierzchniczych czynności w charakterze organu władzy, choćby stosunek osobisty urzędnika opierał się na umowie prywatno-prawnej. (S. N. I. II 14 czerwca 1929. Zb. u. 184/29).

17. Przy badaniu charakteru urzędniczego oskarżonego jest bez znaczenia okoliczność, czy małoletni oskarżony na objęcie urzędu otrzymał zezwolenie swego zastępcy prawnego. (S. N. I. V 10 maja 1922. O. S. P., II, 114).

18. Okoliczność, czy urzędnik państwowy jest etatowym, czy nieetatowym, nie ma wpływu na jego charakter urzędowy. (S. N. I. III 30 czerwca 1920. O. S. P. I. 245).

19. Okoliczność że stosunek osobisty do państwa osoby, pełniącej funkcje publiczno-prawne w charakterze organu władzy, jest prywatno-prawny, nie odbiera danej osobie charakteru urzędnika. (S. N. I. V 1 września 1923. O. S. P. II, 665).

20. Urzędnik, zawieszony w urzędowaniu, może być podmiotem przestępstwa służbowego. (S. N. I. II 31 marca 1922. Zb. u. 324/22).

21. Okoliczność, że urzędnik popełnia kradzież w czasie służby lub wykorzystując sposobność, nadarzającą mu się wskutek jego stanowiska urzędowego, nie nadaje jeszcze przestępstwu temu cech nadużycia władzy urzędowej. (S. N. I. III 16 grudnia 1924. O. S. P. IV, 141).

22. Do istoty czynu z § 1 art. 286 k. k. należy po stronie podmiotowej zamiar wyrządzenia szkody, choćby ewentualny, po stronie zaś przedmiotowej — możliwość jej nastąpienia. „Interesem” jest bądź istniejące bądź przyszłe dobro materialne lub osobiste, lub dobro idealne, związane z organizacją życia zbiorowego i prawidłowością jego funkcjonowania. „Publicznym” jest interes zbiorowy organizacji społecznej, państwa lub samorządu, albo wogóle życia społecznego; „prywatnym” jest interes poszczegółnej jednostki.

Nadużyciem władzy jest zarówno przekroczenie jej zakresu rzeczowego, jak działanie w tym zakresie, ale bez podstaw do jej wykonywania, byleby na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. (S. N. I. II 31 maja 1935. Zb. u. 157/35).

23. Szkoda, wymieniona w art. 286 § 1 k. k., nie jest obiektywnym warunkiem wypełnienia stanu faktycznego przestępstwa z powyższego przepisu, winna być jedynie objęta zamiarem sprawcy bezpośrednim lub ewentualnym; obiektywnie wystarcza zatem sama możliwość tej szkody, zawarta w naruszeniu obowiązków i uprawnień urzędnika. (S. N. 12 grudnia 1935. Zb. u. 68/34).

24. Dla zastosowania art. 286 § 2 k. k. nie jest konieczne rzeczywiste nastąpienie szkody, lecz wystarcza możliwość jej nastąpienia. Możliwość wynagrodzenia szkody lub nawet zapobieżenia szkodzie w drodze egzekucji z majątku oskarżonego jest okolicznością bez znaczenia dla bytu przestępstwa z art. 286 k. k. (S. N. 26 września 1934. Zb. u. 122/35).

25. Popełniony przez urzędnika podczas urzędowania lub w związku z urzędowaniem czyn, zawierający znamiona przestępstwa ogólnego (np. przestępstwa przeciwko zdrowiu, mieniu, wolności i t. p. — art. 291 k. k.) może podpadać pod przepis art. 286 k. k. na podstawie ogólnej zasady o zbiegu ustaw karnych wyższego rzędu (art. 36 k. k.). (S. N. Postanowienie składu siedmiu sędziów Izby Karnej z 26 stycznia 1935. Zb. u. 176/35).

26. Pobranie przez urzędnika i obrócenie na swoją korzyść grzywien, umorzonych z mocy amnestji, stanowi przestępstwo z § 2 art. 286 i art. 292 k. k. (S. N. 21 sierpnia 1935. G. A. 1934. Nr. 1).

27. Kodeks karny w art. 286—290 wymienia tylko przestępstwa urzędnicze właściwe, czyste, sensu stricto, które mogą być dokonane tylko przez urzędnika. Przedmiotem takiego rodzaju przestępstwa może być tylko czynność służbowa, do której urzędnik nie był upoważniony przez ustawę lub udzielone mu zlecenie, albo wprawdzie był upoważniony, lecz do spełnienia tej czynności nie było podstaw prawnych t. j. legalnych podstaw do jej spełnienia. Czynność nie mająca ze służbą nic wspólnego, chociażby była dokonana przez urzędnika w toku urzędowania, nie może stanowić przekroczenia władzy, które traktowane jest jako samoistne przestępstwo. (S. N. 20 marca 1934. G. A. 1934. Nr. 11).

28. Czyn urzędnika, polegający na sprzeniewierzeniu urzędowych pieniędzy, podpada pod § 2 art. 286 k. k., działał on bowiem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, t. j. po przedstawieniu sobie skutków swego działania zdecydował się na przestępne działanie. (S. N. 17 lutego 1933. G. A. 1934, Nr. 17).

29. Urzędnikiem w rozumieniu k. k. jest ten, kto w imieniu władzy publicznej (urzędu, instytucji) spełnia czynność zastrzeżoną w myśl obowiązujących przepisów dla tej władzy (urzędu, instytucji). Dla określenia pojęcia urzędnika jest rzeczą obojętną, czy jego stosunek do władzy jest stosunkiem publiczno-prawnym, czy prywatno-prawnym, obojętną jest kwestja, w jakim stosunku pozostaje do władzy, gdy chodzi o jego uposażenie, prawa emerytalne, odpowiedzialność służbową, czy stosunek ów opiera się na umowie, obejmującej dłuższy okres czasu i większą ilość prac, czy też tylko na zleceniu dokonania w pewnym ściśle określonym czasie pewnej określonej czynności. (S. N. I. II 17 grudnia 1934, O. S. P. XIV, poz. 288).

30. Decydującym czynnikiem przy ustaleniu cech przedmiotu przestępstw służbowych jest nie tylko faktyczne wykonywanie czynności służbowych, lecz i podstawa formalno-prawna stosunku służbowego, który polega na tem, że urzędnik z tytułu swego stanowiska otrzymuje pewien zakres działania, w tym zakresie korzysta z pewnych upoważnień i ma pewne obowiązki. Urzędnik zarządzeniem właściwej władzy na pewien czas usunięty lub zawieszony w czynnościach służbowych, może być podmiotem przestępstwa w urzędzie. (S. N. 5 marca 1935, G. A. 1935, Nr. 17).

31. Pojęcie urzędnika k. k. określa jak najszerzej i pojęcia tego nie uzależnia od spełnienia funkcji zwierzchniczych lub czynności, związanych bezpośrednio z wykonaniem „władztwa” w zakresie „zarządu Państwa” lub przedmiotem samorządu. (S. N. 11 marca 1935, G. A. 1935, Nr. 19).

Art. 287. § 1. Urzędnik poświadczający nieprawdę co do okoliczności, mającej znaczenie prawne,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby,

podlega karze więzienia do lat 10.

1. Do istoty przestępstwa z art. 667 k. k. z r. 1903 (obecnie art. 287) niezbędnym jest czynnik świadomości umieszczenia w dokumencie nieprawdy. (S. N. I. II 14 lutego 1921. Zb. u. 25/21).

2. § 348 k. k. z r. 1871 (obecnie art. 287) odnosi się do urzędników, upoważnionych do sporządzania dokumentów publicznych o wierze publicznej, a więc dokumentów, uposażonych w znanie wiary publicznej w stosunku do każdej osoby trzeciej i mających znaczenie bezwzględnego dowodu na zewnątrz co do okoliczności, w tym dokumencie przytoczonych. (S. N. I. II 8 stycznia 1929. Zb. u. 156/29).

3. Kwalifikacja z § 2 art. 287 k. k. może mieć jedynie wówczas zastosowanie, gdy sprawca działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, t. zn., gdy osiągnięcie korzyści majątkowej jest podstawą zamiaru przestępnego i gdy urzeczywistnienie przestępstwa następuje pod tym wpływem; natomiast w przypadku, gdy korzyść majątkowa została zrealizowana przed popełnieniem przestępstwa z art. 287 k. k. i sprawca działa następnie z chęci ukrycia dokonanego sprzeniewierzenia, ma zastosowanie § 1 art. 287 k. k. (S. N. 7 marca 1935. Zb. u. 449/35).

4. Pod przepis art. 287 k. k. mogą podpadać także poświadczenia nieprawdy w księgach i rejestrach co do okoliczności, których wpis jest nakazany ustawą, rozporządzeniem, choćby o charakterze instrukcyjnym, byleby okoliczności miały znaczenie prawne. Zamiar działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w rozumieniu § 1 art. 286 k. k., nie jest dla bytu przestępstwa z art. 287 k. k. niezbędny. Umyślne wpisy dokonane przez urzędnika do ksiąg i rejestrów, zawierające nieprawdę, choćby tylko celem wykazania się brakiem zaległości, wypełniają istotę przestępstwa z § 1 art. 287 k. k. (S. N. 6 maja 1935. Zb. u. 516/35).

Art. 288. Urzędnik, który przez niedbalstwo w urzędowaniu pozbawia człowieka wolności,

podlega karze aresztu do lat 3.

Umyślne pozbawienie człowieka wolności jest przestępstwem, które może spełnić każdy (art. 248): okoliczność, że dopuszcza się takiego przestępstwa urzędnik w związku z urzędowaniem, nadużywając swoich uprawnień, daje podstawę do kwalifikacji ogólnej ze względu na podmiot w myśl art. 291. (M. U.).

Przepisy ogólne (rozdz. XXXVI) nie przewidują kary za nieumyślne pozbawienie wolności. Natomiast, gdy jako podmiot nieumyślnego pozbawienia wolności występuje urzędnik, nieumyślnie działający i naruszający swój obowiązek nie wskutek złego zamiaru, ale przez niedbalstwo — Kodeks uważa czyn ten za przestępstwo. (M. U.).

Pozbawienie wolności odpowiada cechom tego działania, ustalonym w art. 248. Stan faktyczny będzie wypełniony nie tylko przez uwięzienie człowieka wolnego, ale i przez przetrzymanie ponad termin uprawniony człowieka już pozbawionego wolności, ponieważ pozbawienie wolności jest przestępstwem trwałym. (M. U.).

Art. 289. § 1. Urzędnik ujawniający na szkodę Państwa tajemnicę urzędową,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby,

podlega karze więzienia do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do miesięcy 6.

Art. niniejszy przewiduje umyślne (§ 1) lub nieumyślne (§ 3) naruszenie przez urzędnika obowiązku zachowania tajemnicy urzędowej niezależnie od tego, czy była mu powierzona lub dostępna w związku z urzędowaniem, czy poznał ją służbowo, czy przypadkowo. (M. U.).

Każde działanie, sprzeczne z interesem (nie tylko materialnym) Państwa w zakresie organizacji tej czy innej dziedziny życia zbiorowego, jest „działaniem na szkodę Państwa” w rozumieniu art. 289 k. k. Art. 289 k. k. obejmuje pojęciem „na szkodę Państwa” szkodę w najszerszym znaczeniu, a więc nie tylko szkodę dla interesów material-

nych Skarbu Państwa, lecz wszelką szkodę dla chronionych przez prawo dóbr i interesów Państwa, zarówno materialnych, jak idealnych, związanych z istotą zadań Państwa w zakresie organizacji życia zbiorowego. (S. N. 3 grudnia 1934, G. A. 1935, Nr. 10).

Art. 290. § 1. Urzędnik, który w związku z urzędowaniem przyjmuje dla siebie lub innej osoby korzyść majątkową lub osobistą, albo ich obietnicę, bądź też takiej korzyści żąda,

podlega karze więzienia do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca uzależnia czynność urzędową od otrzymania dla siebie lub innej osoby korzyści majątkowej lub osobistej, albo przyjmuje korzyść taką lub jej obietnicę za czynność, która sprzeciwia się lub ma się sprzeciwić ustawie,

podlega karze więzienia do lat 10.

Podstawowy stan faktyczny sprzedajności polega na przyjęciu przez urzędnika nienależnych korzyści w związku z urzędowaniem. Ścisłego odpowiednika tego stanu faktycznego niema w przepisach o przekupstwie (art. 154 i 155), z istoty rzeczy bowiem odpowiedzialność urzędnika musi być w tym wypadku daleko większa, aniżeli osoby postronnej. § 1 art. nin. stosuje się zarówno wówczas, kiedy urzędnik przyjął korzyść lub jej obietnicę, daną mu w tym celu, aby go pobudzić do wypełnienia obowiązku, jak i w tym celu, aby go za wypełnienie obowiązku wynagrodzić, zarówno wówczas, gdy urzędnik przyjął tę korzyść przed, jak po spełnieniu obowiązku bez jakiegokolwiek własnej inicjatywy lub jeśli po spełnieniu obowiązku taką inicjatywę wykazał. (M. U.).

Drugi przypadek kwalifikowanej już odpowiedzialności sprzedajnego urzędnika zachodzi wtedy, gdy urzędnik wykazuje inicjatywę i posuwa ją tak daleko, że uzależnia spełnienie czynności urzędowej od otrzymania wynagrodzenia; dotyczy to również czynności zgodnej z prawem, stanowiącej wypełnienie obowiązku urzędnika. (M. U.).

Wreszcie trzecim przypadkiem, również kwalifikowanym sprzedajności urzędniczej, jest przyjęcie przez urzęd-

nika wynagrodzenia za czynność sprzeczna z ustawą, a więc z obowiązkiem urzędnika, na ustawie opartym. W tym przypadku inicjatywa jest obojętna. (M. U.).

Korzyści nie muszą dotyczyć bezpośrednio urzędnika, wystarcza, jeżeli działanie urzędnika pozostaje w związku z udzieleniem korzyści innej jakiejś osobie, którą może być zarówno ktoś z krewnych urzędnika jak działający w porozumieniu z nim pośrednik i t. p. (M. U.).

1. Względem urzędnika, przyjmującego datek, k. k. ściga łapówkę zawsze, chociażby była dana i przyjęta bez żadnego pogwałcenia obowiązków służbowych. (S. N. I. II 25 października 1918. Zb. u. 24/18).

2. Urzędnik, pobierający wynagrodzenie za swą służbę od państwa lub innych instytucji o charakterze publiczno-prawnym, nie ma prawa pobierać i przyjmować wynagrodzenia od osób prywatnych za wykonywanie czynności, wchodzących w zakres jego obowiązków służbowych, o ile, ma się rozumieć, nie upoważniają go do tego szczególne przepisy (np. komornik sądowy, pisarz hipoteczny, notariusz). (S. N. I. II 9 stycznia 1926. Zb. u. 8/26).

3. Każdy urzędnik odpowiada karnie za zażądanie lub przyjęcie wynagrodzenia, jeśli wynagrodzenie to było żądane lub ofiarowane za czynność, wchodzącą w zakres jego obowiązków. (S. N. I. II 9 stycznia 1926. Zb. u. 8/26).

4. Przez żądanie łapówki ustawa rozumie takie oddziaływanie na wolę pokrzywdzonego, które, ze względu na charakter i okoliczności, mogło przymusić go do datku z obawy szkodliwych, w przeciwnym razie, następstw dla jego interesów osobistych lub materialnych. (S. N. I. II 20 marca 1922. Zb. u. 63/22).

5. Przez „korzyść majątkową“ w rozumieniu art. 134 i 290 k. k. nie można rozumieć zysku z przestępstwa, gdyż „korzyść“ powyższa musi być niezależna od przestępnej zdobyczy. (S. N. 4 listopada 1932. Zb. u. 6/35).

6. Korzyść w rozumieniu art. 290 k. k. musi być albo zachętą do wykonania danej czynności urzędowej, lub wynagrodzeniem za jej dokonanie. Czynnością urzędową jest czynność, którą miał wykonać urzędnik, albo już wykonał w sferze urzędowania, chociażby z naruszeniem podziału pracy w urzędzie lub wewnętrznego regulaminu. Nie traci tego charakteru i taka czynność, którą dany urzędnik

w sferze swego urzędowania miał prawo, lecz nie miał obowiązku dokonać. Musi to być czynność, wchodząca chociażby pośrednio w sferę urzędowania danego urzędnika. Czynność, wychodząca całkowicie poza tę sferę, nie będzie czynnością urzędową. Urzędnik, dzięki zajmowanemu stanowisku, ułatwiający komuś za pieniądze załatwienie spraw w innych urzędach, nie podpadnie pod art. 290 k. k. (S. N. 14 grudnia 1934. Zb. u. 278/35).

7. K. k. odróżnia przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy za czynność sprzeczna z ustawą (§ 2 art. 290 k. k.), od przyjęcia tych korzyści albo jej obietnicy za czynność dozwoloną, chociażby pobudką do niej było osiągnięcie korzyści. (§ 1 art. 290 k. k.). (S. N. 6 maja 1935. Zb. u. 518/35).

Art. 291. Jeżeli urzędnik dopuścił się jakiegokolwiek przestępstwa podczas urzędowania lub w związku z urzędowaniem,

sąd może wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego wymiaru kary, przepisanej za dane przestępstwo.

Kodeks stoi na stanowisku, że spełnienie jakiegokolwiek przestępstwa powszechnego przez urzędnika w związku z jego urzędowaniem lub podczas urzędowania nie zmienia — z wyjątkiem niektórych przypadków, omówionych osobno (art. 287 i 289) — istoty samego przestępstwa. Z tego też powodu Kodeks nie wprowadził do działu przestępstw urzędniczych osobnych stanów faktycznych, powtarzających właściwie dyspozycje ogólne, skomplikowane tylko przez podmiot, czas lub związek z urzędowaniem (np. obraza osoby prywatnej przez urzędnika podczas urzędowania, naruszenie nietykalności osobistej albo nietykalności mieszkania, dopuszczenie się czynności nierządnej i t. p. przez urzędnika podczas lub w związku z urzędowaniem), natomiast wprowadził w art. 291 klauzulę ogólną, ustanawiającą wyższą karalność urzędnika. (M. U.).

Art. niniejszy dotyczy wszystkich przestępstw ogólnych, bez jakichkolwiek wyłączeń oraz bez wskazywania szczególnych wypadków, w jakichby miał być przedewszystkiem stosowany. Forma kwalifikacji wobec ogólnego jej charakteru została ujęta w postaci powiększenia kary

w stosunku do kary, normalnie za dane przestępstwo przewidzianej. Stosunek ten został ustalony jako podwyższenie o połowę maksimum kary, przepisanej za dane przestępstwo. Minimum natomiast nie zostaje podwyższone, a to zgodnie z ogólnym systemem Kodeksu, który tylko w bardzo nielicznych wypadkach ustanawia specjalne minimum, poprzestając poza tem na ogólnem minimum ustawowem dla każdego rodzaju kary. (M. U.).

1. Występki zagrożone karą więzienia do lat 5, w razie popełnienia ich przez urzędnika w warunkach art. 291 k. k., nie stają się zbrodniami, a więc w myśl § 1 art. 381 k. p. k. mogą ulegać rozpoznaniu przez sąd jednoosobowy. (S. N. Postanowienie Izby Karnej w składzie 7 sędziów 10 czerwca 1933. Zb. u. 167/33).

2. Przewidziana w art. 291 k. k. wyższa karalność urzędnika wpływa na zmianę właściwości sądu grodzkiego, określonej na podstawie § 1 i 2 art. 16 k. p. k. (S. N. uchwała całej Izby Karnej 25 listopada 1933. Zb. u. 1/34).

Art. 292. Karom, przewidzianym w rozdziale niniejszym, podlegają, prócz urzędników pozostających w służbie Państwa lub samorządu, nadto osoby wykonywające zleczone czynności w zakresie zarządu państwowego lub samorządowego, tudzież funkcjonariusze wszelkich instytucyj prawa publicznego.

Wszędzie, gdzie kodeks mówi o urzędniku, ma on na względzie urzędnika w służbie państwowej lub samorządowej (art. 292 k. k.) a także osobę wojskową (art. 91 § 5 k. k.). Podmiotem przestępstw urzędniczych (rozdział XLI.) mogą być nie tylko urzędnicy, lecz także inne osoby, wymienione w art. 292 k. k., które wszakże urzędnikami w rozumieniu kodeksu nie są. Osoby tej ostatniej kategorii, jako nieobjęte definicją urzędnika, nie korzystają z ochrony prawnej, przyznanej urzędnikowi w odpowiednich przepisach kodeksu (art. 129—135), chyba że w poszczególnym przypadku osoby te występują jako przybrane do pomocy urzędnikowi. (S. N. 20 listopada 1933, G. A. 1934, Nr. 5).

Art. 293. Kto urzędnika lub inną osobę, wymienioną w art. 292, nakłania do popełnienia przestępstw, określonych w rozdziale niniejszym, albo udziela im pomocy do popełnienia tych przestępstw,

podlega karze jako podżegacz lub pomocnik.

III.

PRZEPISY O UPOSAŻENIU.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 28 października 1933 r.
o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych.
(Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

Art. 1.

Rozporządzenie niniejsze normuje uposażenie funkcjonarjuszów państwowych.

Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej oraz niżsi funkcjonarjusze państwowi.

Uposażenie wojska, sędziów i prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej oraz pracowników przedsiębiorstw i monopolów państwowych normują osobne przepisy.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (poz. 664).

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów. (poz. 665).

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej. (poz. 666).

Decyzje w przedmiocie wymiaru uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, jako wydawane na podstawie przepisów, wymagających w interesie publicznym bezwzględnej ich przestrzegania, nie nabierają wobec władz materialnej prawomocności, wobec czego mogą być, w razie stwierdzenia błędnego zastosowania przepisów ustawy, poddane rewizji i odpowiednio sprostowane, a to bez względu nawet na ewentualną ich formalną prawomocność. (N. T. A. 30 marca 1926, Z. W. Nr. 921).

Wobec nasuwających się wątpliwości, co do mocy obowiązującej postanowienia, zawartego w art. 7 ust. 2 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lutego 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. poz. 380 i z 1932 r. poz. 239), Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że postanowienie to, stanowiące, iż funkcjonariusze państwowi i zawodowi wojskowi przy każdorazowym osiągnięciu z jakiegokolwiek bądź tytułu uposażenia wyższej grupy lub szczebla oraz przy uzyskaniu lub podwyższeniu dodatku, zaliczalnemu do podstawy wymiaru emerytury, opłacają przez jeden rok połowę różnicy w wysokości uposażenia, zostało z dniem 1 lutego 1934 r. uchylone na mocy art. 1 p. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 r. (Dz. U. R. P. poz. 668). Wobec powyższego od dnia 1 lutego 1934 r. nie należy już potrącać z uposażeń w razie awansu połowy różnicy w wysokości uposażenia oraz zaniechać z tym dniem potrącania, gdy awans nastąpił przed dniem 1 lutego 1934 r. (Pismo Min. Skarbu z 15 kwietnia 1934, Dz. Urz. MSW. poz. 119).

Art. 2.

Ustanawia się 12 grup uposażenia zasadniczego według następującej tabeli:

Grupa uposażenia	Kwota uposażenia miesięcznego w złotych
I.	3.000
II.	2.000

Grupa uposażenia	Kwota uposażenia miesięcznego w złotych
III.	1.500
IV.	1.000
V.	700
VI.	450
VII.	335
VIII.	260
IX.	210
X.	160
XI.	130
XII.	100

Przez „uposażenie zasadnicze” rozumieć należy uposażenie, określone w art. 2 rozporządzenia o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych, art. 2 rozporządzenia o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz art. 2 rozporządzenia o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej. Przez uposażenie, jako podstawę do obliczenia należności służbowych (pośmiertnego, odprawy i t. p.) rozumieć należy — o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej — uposażenie zasadnicze wraz z ewentualnie przysługującymi dodatkami: lokalnym, funkcyjnym, służbowym i reprezentacyjnym (zagranicą i w Gdańsku) oraz zasiłkiem wyrównawczym. (Pismo okólne Min. Skarbu z 4 czerwca 1934 r. Dz. Urz. MSW. poz. 167).

Art. 3.

Rada Ministrów ustali zasady zaszeregowania osób, wymienionych w art. 1 ust. 2, do grup uposażenia, wyszczególnionych w art. 2, oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do

Prawo Urzędnicze.

wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych. (poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407) zob. str. 167.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej, o dodatkach funkcyjnych, lokalnych i służbowych oraz terminie płatności uposażenia i umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej. (poz. 27).

Art. 4.

Funkcjonarjuszom państwowym Rada Ministrów władna jest przyznać dodatki uzasadnione warunkami lokalnymi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska.

Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę zagranicą, przyznaje się dodatki lokalne, których wysokość ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Dodatki te przysługują od dnia objęcia stanowiska zagranicą do dnia odwołania z tego stanowiska, przyczem wysokość dzienna dodatku wynosi 1/30 jego wysokości miesięcznej.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. (poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407) §§ 35, 36 i 37. Zob. str. 170.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. (poz. 27) §§ 10 i 11.

Art. 5.

Funkcjonarjuszom państwowym, mianowanym (wybieranym) na stanowiska kierownicze, przyznaje się dodatek funkcyjny. Postanowienie to ma zastosowanie także do osób, pełniących obowiązki przywiązane do stanowisk kierowniczych z tą różnicą, że ich prawo do dodatku funkcyjnego

go powstaje dopiero od dnia pierwszego miesiąca po upływie okresu dwumiesięcznego pełnienia tych obowiązków.

Można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek funkcyjny, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków funkcyjnych służy uprawnionemu prawo wyboru.

Dodatek funkcyjny nie przysługuje osobom, pozostającym w stanie nieczynnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypadkach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków przywiązanych do stanowiska kierowniczego.

Stanowiska kierownicze oraz wysokość dodatku funkcyjnego określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym dodatki służbowe, uzasadnione szczególnymi właściwościami służby; osoby pobierające dodatek funkcyjny nie mogą otrzymać równocześnie dodatku służbowego.

Funkcjonarjuszom państwowym, pełniącym służbę zagranicą i w Biurze Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, może Minister Spraw Zagranicznych przyznać ze względu na specjalne właściwości ich służby dodatek reprezentacyjny. Funkcjonarjusze pobierający dodatek reprezentacyjny nie mają prawa do dodatku funkcyjnego i służbowego.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. (poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407) §§ 38, 39, 40, 41 i 42. Zob. str. 171.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. (poz. 27) §§ 12 i 13.

Jeżeli należności służbowe (dodatek funkcyjny, służbowy, diety) przyznane są osobom „pełniącym obowiązki przywiązane do stanowiska“, lub „pełniących obowiązki służbowe“, to należności te przysługują osobom, którym sprawowanie danego stanowiska (obowiązków służbowych) formalnie przez władzę poruczone zostało zarówno wskutek nieobsadzenia danego stanowiska (np. p. o. Naczelnika Wydziału, Kierownika Wydziału) jak i wskutek czasowego niepełnienia służby przez osobę, zajmującą dane stanowisko (pełniącą dane obowiązki służbowe np. wskutek urlopu, choroby, wyjazdu) (zastępstwo). Powstanie prawa do dodatku służbowego nie jest unormowane żadnymi przepisami specjalnymi, wobec czego mają tu zastosowanie przepisy art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1935 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych. Z uwagi jednak na postanowienie § 41 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), w myśl którego dodatek służbowy nie przysługuje w razie faktycznego niepełnienia z jakichkolwiek powodów obowiązków służbowych przez 2 miesiące, należy w przypadkach, w których dodatek służbowy przyznany został — w myśl § 40 tego rozporządzenia — funkcjonariuszom, pełniącym obowiązki służbowe o charakterze kierowniczym (np. Dyrektor Szkoły) uznać, że prawo do takiego samego dodatku służbowego osób, którym formalnie poruczono czasowe zastępstwo tych funkcjonariuszów, powstaje dopiero od dnia 1-go miesiąca po upływie okresu dwumiesięcznego pełnienia tych obowiązków, analogicznie z przepisami ust. 1, art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28. X. 1935 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych. Jeżeli początek okresu dwumiesięcznego, sześciomiesięcznego lub dwunastomiesięcznego, stanowiącego o nabyciu albo utracie prawa do dodatku funkcyjnego lub służbowego przypada przed 1 lutego 1934 r. a koniec tego okresu po dniu 1 lutego 1934 r., wówczas nabycie względnie utrata prawa do dodatku następuje w dniu faktycznego upływu omawianego okresu, mimo że początek tego okresu przypadał przed dniem 1 lutego 1934 r. (Pismo okólnie Min. Skarbu z 4 czerwca 1934 r. Dz. Urz. MSW. poz. 167).

Art. 6.

Funkcjonariuszowi państwowemu służy prawo do jednego tylko uposażenia, jako wynagrodzenia za ogół czynności, połączonych z jego stanowiskiem służbowym. Za spełnianie czynności dodatkowych, niezwiązanych z jego stanowiskiem, może funkcjonariusz państwowy otrzymać dodatkowe wynagrodzenie. Zasady przyznawania tego wynagrodzenia ustala Rada Ministrów.

Art. 7.

Funkcjonariusze państwowi mogą otrzymywać zasiłki i nagrody pieniężne, na wypłatę których wstawiane będą co roku odpowiednie kwoty do preliminarza budżetowego. Również wstawiane będą do preliminarza budżetowego specjalne kwoty dla funkcjonariuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę.

Zarządzenie Ministerstwa Skarbu z 25 września 1934 r. o specjalnych kwotach dla funkcjonariuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę. (Dz. Urz. M. S. W. poz. 68).

W porozumieniu z Prezydium Rady Ministrów Ministerstwo Skarbu zarządza co następuje:

Art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1935 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) przewiduje wstawianie do preliminarza budżetowego specjalnych kwot dla funkcjonariuszów państwowych, utrzymujących liczniejszą rodzinę.

O ile zatem kredyty na ten cel są w budżecie państwa przewidziane, należy przyznawać w ramach tych kredytów odnośne kwoty pod następującymi warunkami:

1) kwoty te mają charakter zasiłków, przyznanie ich zatem zależy od swobodnego uznania władzy i następuje wyłącznie na prośbę interesowanej osoby;

2) za liczniejszą rodzinę uważać należy co najmniej cztery osoby, pozostające na utrzymaniu uprawnionego, w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 X. 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664);

3) przy przyznawaniu omawianych kwot kierować się należy względami na materialną sytuację petenta, przyczem przyznawanie zasiłków winno być ograniczone do funkcjonariuszów pobierających uposażenie grupy nie wyższej od VII i analogicznych grup w innych rodzajach służby państwowej;

4) omawiane kwoty mogą być przyznane najwyżej na jeden rok budżetowy w razie istnienia warunków, wymaganych dla ich przyznania bądź jednorazowo, bądź w ratach (miesięcznych, kwartalnych i t. p.), przyczem wysokość kwoty, przyznanej danej osobie w ciągu roku budżetowego, nie może przekraczać jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego danej osoby;

5) stwierdzenie istnienia warunków, koniecznych dla przyznania omawianych kwot, następuje w sposób analogiczny, jak odnośnie do dawnych dodatków ekonomicznych z ustawy z dnia 9. X. 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Art. 8.

Uposażenie, wypłacane na zasadzie rozporządzenia niniejszego, wolne jest od państwowego podatku dochodowego i opłaty emerytalnej.

Wolne są również od państwowego podatku dochodowego wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, przewidziane w art. 7.

Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio również do uposażenia pracowników o charakterze publiczno-prawnym w przedsiębiorstwach i monopolach państwowych oraz do uposażenia funkcjonariuszów administracji lasów państwowych (art. 25).

Pismo Ministerstwa Skarbu z 5 lutego 1934 r. Zmiana przepisów uposażeniowych a podatek dochodowy (Dz. Urz. MSW. Nr. 4 poz. 43).

Ze zwolnienia od państwowego podatku dochodowego korzystają wszelkiego rodzaju wynagrodzenia, wypłacane na podstawie wymienionych wyżej rozporządzeń o uposażeniu osobom, których stosunek służbowy w dziedzinie wynagrodzenia jest unormowany na podstawie powyższych rozporządzeń. Nie korzysta zatem ze zwolnienia od państwowego podatku dochodowego wynagrodzenie, wypłacane pracownikom kontraktowym z uwagi na to, że wypłata wynagrodzenia opiera się na umowie prywatno-prawnej. Jeżeli pracownik państwowy obok wynagrodzenia, pobieranego na podstawie wymienionych wyżej rozporządzeń pobiera ponadto ze Skarbu Państwa wynagrodzenie z tytułu umowy prywatno-prawnej o najem usług, to to ostatnie wynagrodzenie podlega państwowemu podatkowi dochodowemu.

Za wynagrodzenie, wypłacone na podstawie wymienionych na wstępie rozporządzeń należy uważać: uposażenie zasadnicze, dodatki lokalne, dodatki funkcyjne, dodatki służbowe, zasiłki wyrównawcze, wszelkiego rodzaju inne dodatki, których wypłata opiera się na wymienionych, na wstępie rozporządzeniach (dodatki reprezentacyjne, dodatki na umundurowanie i wyekwipowanie, dodatki aeronautyczne i t. p.), wreszcie wszelkiego rodzaju zasiłki i nagrody pieniężne, wypłacane z funduszy wstawianych specjalnie na ten cel do preliminarza budżetowego.

Wynagrodzenia, otrzymane za spełnianie czynności komisarzy w instytucjach kredytowych, przy giełdach, w przedsiębiorstwach i t. p. jak również wynagrodzenia, otrzymywane za spełnianie czynności członków zarządu, rad nadzorczych oraz komisji rewizyjnych tudzież tym podobnych czynności, podlegają państwowemu podatkowi dochodowemu na ogólnych zasadach. Przy obliczeniu wysokości podatku dochodowego od tych wynagrodzeń nie należy brać pod uwagę wynagrodzenia wolnego od podatku dochodowego.

Wynagrodzeń wolnych od państwowego podatku dochodowego nie należy również brać pod rozwagę przy ustalaniu różnicy z tytułu kumulacji uposażeń w myśl art. 112 a ustawy o państwowym podatku dochodowym w brzmie-

niu art. 5 ustawy z dnia 7 listopada 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 771).

Wyjaśnienia zawarte w niniejszym okólniku mają odpowiednie zastosowanie do wynagrodzeń pracowników o charakterze publiczno-prawnym w monopolach państwowych oraz do wynagrodzeń funkcjonariuszów administracji lasów państwowych, wypłacanych na podstawie przepisów obowiązujących z dniem 1 lutego 1934 r.

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 19 marca r. b. Nr. D. III. 1824/1/34 wyjaśniło, że zwolnienie uposażenia od państwowego podatku dochodowego w myśl art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) obejmuje również dodatkowe wynagrodzenia z art. 6 tego rozporządzenia. Analogicznie winno być stosowane do tych wynagrodzeń i zwolnienie od opłat na Fundusz Pracy. Wyjaśnienie niniejsze ma zastosowanie m. in. do wynagrodzeń za administrację gmachów państwowych, redakcję i administrację dzienników urzędowych, za udział w komisjach egzaminacyjnych i t. p., o ile wynagrodzenia te wypływają ze stosunku publiczno-prawnego. (Pismo Min. Skarbu z 19 marca 1934, Dz. Urz. MSW. poz. 95).

Z brzmienia art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych, a mianowicie z użycia w ust. 1 tego przepisu słowa „uposażenie” bez bliższego określenia elementów tego uposażenia, w zestawieniu z postanowieniem ust. 2 o zwolnieniu od państwowego podatku dochodowego „zasiłków i nagród pieniężnych”, wynika, że celem tego przepisu było zwolnienie od państwowego podatku dochodowego wszelkich należności pieniężnych, przysługujących na podstawie tego rozporządzenia, a stanowiących dochód. (Pismo okólnie Min. Skarbu z 4 czerwca 1934 r. Dz. Urz. MSW. poz. 167).

Dekret Prezydenta Rz. z 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych (poz. 503). Zob. str. 190.

Art. 9.

Wyższym funkcjonariuszom Straży Więziennej przy pierwszej nominacji przyznaje się na wykwapowanie jednorazową kwotę w wysokości 430 złotych, a po upływie dwu lat od tej nominacji przyznaje się co roku dodatek na uzupełnienie wykwapowania w wysokości rocznej 215 złotych.

Niższym funkcjonariuszom Straży Więziennej przyznaje się wykwapowanie na koszt Skarbu Państwa.

Niższym funkcjonariuszom państwowym służby cywilnej, obowiązany do noszenia umundurowania w służbie, przyznaje się umundurowanie ze Skarbu Państwa za opłatą 25% jego wartości. Rozporządzenie Rady Ministrów określi, w których działach państwowej służby cywilnej obowiązuje noszenie munduru.

Rozp. Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 r. (poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407) § 43. Zob. str. 185.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. (poz. 27) § 14.

Art. 10.

W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe, przysługują funkcjonariuszowi państwowemu należności, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Rozp. Rady Ministrów z 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (poz. 320). Zob. str. 212.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 21 lipca 1934 r. o należnościach funkcjonariuszów Kontroli Państwowej w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miej-

scem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe. (poz. 689).

Art. 11.

Funkcjonariuszom państwowym może być udzielona w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, bezprocentowa zaliczka na uposażenie. Warunki przyznawania i spłaty zaliczek, tudzież ich wysokość określi Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Okólnik Nr. 26 Prezesa Rady Ministrów z 22 czerwca 1934 r. w sprawie zaliczek na uposażenie. (Dz. Urz. M. S. W. poz. 185). Zob. str. 208.

Art. 12.

Rozporządzenie Rady Ministrów unormuje pomoc lekarska dla funkcjonariuszów państwowych i ich rodzin.

Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonariuszom państwowym i ich małżonkom ulgi w przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi.

Rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej, i członków ich rodzin oraz emerytów. (poz. 81). Zob. str. 269.

Rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 r. o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi. (poz. 79). Zob. str. 281.

Rozp. Ministra Komunikacji z 22 grudnia 1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych przy przejazdach kolejami państwowymi. (M. P. Nr. 297 poz. 329).

Art. 13.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi normy należności za mieszkania w naturze oraz unormuje sprawę mieszkań służbowych i reprezentacyjnych.

Sprawę mieszkań funkcjonariuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wraz z późniejszymi zmianami oraz rozporządzenia na jej podstawie wydane.

Rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 r. o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonariuszów państwowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych. (poz. 82). Zob. str. 289.

Rozp. Rady Ministrów z 10 września 1930 r. w sprawie opłat za mieszkania otrzymywane w naturze przez funkcjonariuszów Ministerstwa Spraw Zagranicznych poza obszarem Państwa i na obszarze wolnego miasta Gdańska (poz. 538 i 1931 poz. 442).

Art. 14.

Funkcjonariusze państwowi zajmujący mieszkania, określone w art. 13 ust. 1, winni na żądanie przełożonej władzy z chwilą rozwiązania stosunku służbowego, przeniesienia w stan spoczynku, przejścia w stan pozasłużbowy lub zmiany stanowiska służbowego, z powodu którego przyszedł do mieszkania, nastąpić, opróżnić mieszkanie częściowo do dnia 28 od dnia doręczenia im odpowiedniego wezwania władzy, a całkowicie w terminie do 3 miesięcy od dnia doręczenia tego wezwania. Przy dobrowolnym wystąpieniu ze służby państwowej całkowite opróżnienie mieszkania powinno nastąpić natychmiast.

W razie nieopróżnienia mieszkania w oznaczonych terminach, władna będzie władza przełożona zarządzić eksmisję z przydzielonego mieszkania w drodze administracyjnej za pośrednictwem organów bezpieczeństwa publicznego.

Art. 15.

Prawo do uposażenia powstaje:

- a) dla wstępujących do służby państwowej czy to po raz pierwszy, czy ponownie, jeżeli istotne objęcie służby nie nastąpiło z dniem pierwszym miesiąca kalendarzowego, lecz w ciągu miesiąca, — od dnia objęcia służby, przyczem uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej po $\frac{1}{30}$ części uposażenia. Postanowienie to dotyczy także ponownego powołania emeryta do służby państwowej, winien on jednak za ten czas i w takim samym stosunku zwrócić Skarbowi Państwa pobrane do końca miesiąca zaopatrzenie emerytalne;
- b) w pozostałych przypadkach — z dniem pierwszym najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu mianowania (awansu) lub po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposażenia, jeżeli dzień mianowania (awansu) albo zmiany warunków nie zbiega się z terminem płatności uposażenia. W razie jednak zmiany miejsca służbowego, pociągającej za sobą zmianę wysokości uposażenia, prawo do uposażenia, odpowiadającego nowemu miejscu

służbowemu, przysługuje od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca po zwolnieniu od poprzednich obowiązków służbowych.

Postanowienie ustępu ostatniego art. 11 ustawy uposażeniowej z 9 października 1923 r. poz. 924 o obowiązku zwrotu przez funkcjonariuszów, którzy samowolnie opuścili służbę, uposażenia za czas nieprzesłużony, dotyczy tylko wypadków takiego samowolnego opuszczenia służby, które pociąga za sobą rozwiązanie stosunku służbowego wskutek nie powrócenia więcej do służby. (N. T. A. 2 maja 1931 r. *Ruch Prawniczy* 1931 kw. 4, str. 1046).

Art. 16.

Prawo do uposażenia gaśnie:

- a) w razie śmierci funkcjonariusza państwowego — z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła,
- b) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób — z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek służbowy istotnie ustał. Przepis ten nie dotyczy osób, które samowolnie opuściły służbę państwową; winny one zwrócić Skarbowi Państwa odpowiednią część uposażenia za dni nieprzesłużone według zasad, określonych w art. 15 lit. a.

W myśl art. 11 ustęp przedostatni ustawy z 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), „w razie śmierci funkcjonariusza lub wojskowego zawodowego, wstrzymuje się wypłatę uposażenia z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła”. Z powyższego postanowienia wynika, że jeżeli na zasadzie art. 12 ustęp drugi wyżej wymienionej ustawy z ostatnim lub przedostatnim (w wypadku gdy również ostatni dzień miesiąca jest wolny od zajęć) dniem miesiąca płatne jest uposażenie za następny miesiąc, a funkcjonariusz (wojskowy zawodowy) dożył tego

dnia (np. dnia 31 grudnia), wówczas ma on względnie jego spadkobiercy prawo do omawianego uposażenia, chociażby zmarł tego samego dnia. (Ok. Min. Skarbu z 30 grudnia 1927 r. Zb. z. str. 1546).

Art. 17.

Termin płatności uposażenia ustala Rada Ministrów.

Rozp. Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 r. w sprawie terminu płatności uposażenia (poz. 63).

§ 1. (1) Uposażenie funkcjonariuszów państwowych, żołnierzy zawodowych, sędziów i prokuratorów, oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej wypłaca się miesięcznie z góry w pierwszym dniu każdego miesiąca. Jeżeli dzień ten jest wolny od zajęć służbowych, wówczas wypłata uposażenia następuje w najbliższym poprzednim dniu zajęć.

(2) Należności, których wymiar może być ustalony jedynie na podstawie już dokonanych prac, wypłaca się miesięcznie zdołu.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. (poz. 27) § 4.

Art. 18.

Na czas pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach traci funkcjonariusz państwowy od najbliższego terminu płatności prawo do uposażenia z tytułu służby cywilnej. Po powrocie z tej służby wojskowej do służby cywilnej służy mu prawo do uposażenia od dnia objęcia służby — według zasad określonych w art. 15 lit. a.

Na czas odbywania perjurycznych ćwiczeń wojskowych zatrzymuje funkcjonariusz państwowy uposażenie z tytułu służby cywilnej.

Funkcjonariusz państwowy, powołany do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze

względnie na bezpieczeństwo Państwa, otrzymuje uposażenie, określone dla powołanych do służby wojskowej podczas mobilizacji, a nadto — jeżeli jego uposażenie z tytułu służby cywilnej jest wyższe od uposażenia wojskowego, — otrzymuje od swej władzy cywilnej różnicę do wysokości uposażenia w służbie cywilnej, z uwzględnieniem każdorazowych zmian, zachodzących w uposażeniu w służbie cywilnej i wojskowej.

Art. 19.

W razie dostania się funkcjonariusza państwowego do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych, prawo jego do uposażenia ulega zawieszeniu w całości aż do jego powrotu. O ile jednak pozostający w niewoli (zaginiony) pozostawił rodzinę, zawieszeniu ulega tylko połowa uposażenia, zaś drugą połowę należy wypłacać rodzinie, jeżeli pozostający w niewoli (zaginiony) jest ich jedynym żywicielem. Za rodzinę uważa się żonę i dzieci.

Jeżeli okoliczności wskazują na to, że funkcjonariusz popadł w niewolę rozmyślnie, — zawiesza się również prawo do uposażenia pobieranego przez rodzinę.

Po powrocie funkcjonariusza państwowego i po stwierdzeniu, że dostał się on do niewoli lub też zginął bez własnej winy, otrzymuje on za cały czas niewoli (zaginięcia) uposażenie, które uległo zawieszeniu, z potrąceniem ewentualnych zaliczek, wypłaconych w czasie niewoli (zaginięcia) i kwot uposażenia wypłaconego jego rodzinie w czasie niewoli (zaginięcia).

Gdy funkcjonarjusz państwowy, który zagiął na terenie działań wojennych, nie odnajdzie się najpóźniej w ciągu roku od chwili ratyfikacji pokoju, rodzina zaginionego traci prawo do uposażenia, otrzymuje natomiast tymczasowe zaopatrzenie w myśl obowiązujących przepisów.

W wyjątkowych przypadkach Rada Ministrów władna jest ten termin przedłużyć.

Postanowienia artykułu niniejszego stosują się odpowiednio także w czasie pokoju do funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub w służbie granicznej.

Art. 20.

W razie śmierci funkcjonarjusza państwowego przyznaje się osobie, która poniesie kosztą pogrzebu, zwrot tych kosztów, przyczem:

- a) jeżeli koszty pogrzebu ponoszą żona albo dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia,
- b) jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiste poniesionych i udowodnionych, powyżej jednak do wysokości określonej w lit. a) o ile zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Brak faktycznej wspólności małżeńskiej, bez sądowego w tym względzie orzeczenia (art. 78 ust. 1 ustawy z 11 grudnia 1925 r. poz. 46/24 Dz. U.) nie uzasadnia odmowy wdowie (wdowcowi) przyznania pośmiertnego. (N. T. A. 20 września 1927. Z. W. Nr. 1253).

Art. 21.

Z uposażenia mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

- 1) postanowień ustawowych;
- 2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności;
- 3) zarządzeń właściwych władz administracyjnych.

Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin. Roszczeniom Skarbu Państwa służy bez względu na czas ich powstania pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane narówni z roszczeniami Skarbu Państwa.

Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to rat zaliczek na uposażenie oraz opłat na świadczenie Skarbu Państwa w naturze, które potrąca się w pełnej wysokości niezależnie od potrąceń z innego tytułu.

Potrącenia skutecznia władza asygnująca uposażenie.

Sprawę potrąceń z uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w administracji wojskowej, normuje ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 58, poz. 439).

Kodeks postępowania cywilnego (1932 poz. 934).

Art. 575. § 1. Uposażenie służbowe i zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) osób, będących w publiczno-prawnym stosunku służbowym... jeżeli nie przewyższają tysiąca dwustu złotych miesięcznie, podlegają egzekucji w jednej piątej części, a na zaspokojenie należności alimentarnych także w drugiej piątej części, przyczem zawsze suma stu złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji, chyba że dochodzone są należności alimentarne. Jeżeli dłużnik otrzymuje miesięcznie powyżej tysiąca dwustu złotych, egzekucji podlega nadto połowa całej przewyżki, a na zaspokojenie należności alimentarnych również i druga połowa.

§ 2. Przy zbiegu egzekucji należności alimentarnych z egzekucją innych należności jedna piąta część podlega egzekucji za wszystkie długi ogółem, druga zaś część na zaspokojenie samych tylko należności alimentarnych, o ileby pierwsza część na nie przy zbiegu z innymi wierzytelnościami nie wystarczała. Według tej samej zasady podlega egzekucji przewyżka ponad tysiąc dwieście złotych miesięcznie.

§ 3. Dodatki, które dłużnik otrzymuje na utrzymanie członka rodziny, podlegają w całości egzekucji na zaspokojenie należności alimentarnych tego członka przed innymi należnościami.

§ 4. Uposażenie oraz zaopatrzenie emerytalne osób wojskowych podlega egzekucji według przepisów szczególnych.

Art. 576. § 1. Dochody, wymienione w artykule poprzedzającym, oblicza się wraz z wszystkimi dodatkami i wartością świadczeń w naturze, lecz po potrąceniu podatków, składek emerytalnych i opłat publicznych należnych z ustawy.

§ 2. Jeżeli dłużnik otrzymuje dochody z kilku źródeł, wymienionych w artykule poprzedzającym, podstawę obliczenia stanowi suma dochodów.

Rozp. Prezydenta Rz. z 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (poz. 342, 1934 poz. 976).

Rozp. Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (poz. 580, 1934 poz. 78).

§ 45. (1) Uposażenie służbowe i zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) osób, będących w publiczno-prawnym stosunku służbowym... jeżeli nie przewyższają tysiąca dwustu złotych miesięcznie — podlegają egzekucji w jednej piątej części, przyczem zawsze suma stu złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji. Jeżeli zobowiązany otrzymuje miesięcznie powyżej tysiąca dwustu złotych, egzekucji podlega nadto połowa całej przewyżki.

(2) Dochody, wymienione w ustępie poprzedzającym, oblicza się wraz z wszystkimi dodatkami i wartością w naturze lecz po potrąceniu podatków, składek emerytalnych i opłat publicznych, należnych z ustawy.

(3) Jeżeli zobowiązany otrzymuje dochody z kilku źródeł, wymienionych w ust. (1), podstawę obliczenia stanowi suma dochodów.

(4) Uposażenie oraz zaopatrzenie emerytalne osób wojskowych, tudzież funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej podlega egzekucji według przepisów szczególnych.

Ustawa z 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej (1933, poz. 439).

Rozp. Ministra Spraw Wojskowych z 6 kwietnia 1936 r. w sprawie wykonania ustawy z 2 kwietnia 1925 r. (poz. 288).

W sprawie stosowania art. 21 rozporządzenia o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych wyjaśnia się, jak następuje: Zarządzenia władz administracyjnych mogą stworzyć o tyle tylko tytuł prawny do potrącenia, o ile właściwa władza administracyjna jest kompetentna do wydania orzeczenia w sprawie, stanowiącej ten tytuł prawny.

W razie zbiegu roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego, należności i danin o porządku zaspokojenia tych roszczeń rozstrzyga termin doręczenia władzy asygnującej uposażenie zarządzenia właściwej władzy administracyjnej. W razie zbiegu potrąceń na podstawie tytułów egzekucji sądowej z potrąceniami na podstawie zarządzeń władz administracyjnych o porządku zaspokojenia stanowią przepisy kodeksu postępowania cywilnego oraz

art. 21 rozporządzenia o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych, który roszczeniom Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin przyznaje pierwszeństwo zaspokojenia. Z użycia w ust. 1 tego art. ogólnego pojęcia „uposażenie” oraz z powołania się w ust. 3 na przepisy dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej co do dopuszczalności potrąceń wynika, że potrącenia mogą być dokonywane ze wszystkich należności pieniężnych, przysługujących na podstawie tego rozporządzenia, o ile niektóre należności nie są wyraźnie wyjęte z pod egzekucji. Dopuszczalność w myśl art. 21 rozporządzenia o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych potrącenia należy stosować bez względu na czas powstania tytułu prawnego. (Pismo okólne Min. Skarbu z 4 czerwca 1934 r. Dz. Urz. MSW. poz. 167).

Art. 22.

Roszczenia osób, wymienionych w art. 1 ust. 2 do Skarbu Państwa, wynikające z tytułu uposażenia, przedawniają się po upływie lat trzech od dnia powstania odnośnego tytułu prawnego.

Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez te osoby w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności, jeżeli Skarb Państwa został o tych czynnościach zawiadomiony.

Przepisane w art. 22 rozporządzenia o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych przedawnienie stosuje się zarówno do roszczeń, wynikających z tytułu uposażenia, unormowanego w powołanym rozporządzeniu, jak i do roszczeń z tytułu uposażenia, unormowanego przepisami prawnymi, obowiązującymi przed wejściem w życie rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu z dnia 28 października 1933 r., przyczem bieg przedawnienia rozpoczyna się najwcześniej z dniem 1 lutego 1934 r. t. j. z dniem wejścia w życie postanowień art. 22 rozporządzenia z dnia 28 października 1933 r. Z treści art. 22 wynika niewątpliwie zamiar objęcia przedawnieniem wszystkich świadczeń, przysługujących na podstawie przepisów o uposażeniu. (Pismo

okólne Min. Skarbu z 4 czerwca 1934. Dz. Urz. MSW. poz. 167).

Art. 23.

Uprawnienia, przekazane rozporządzeniem niniejszem Radzie Ministrów, wykonywane będą w odniesieniu do funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozp. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z 9 stycznia 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej, o dodatkach funkcyjnych, lokalnych i służbowych oraz terminie płatności uposażenia i umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej (poz. 27).

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 24.

Funkcjonariusze państwowi, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pozostają w służbie państwowej, otrzymują uposażenie, jakie wynika z niniejszego rozporządzenia, niezależnie od dotychczasowej wysokości grupy i kwoty uposażenia.

Art. 25.

Przepisy o uposażeniu funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych wydaje Rada Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Do czasu wydania specjalnych przepisów uposażeniowych dla funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych należy do nich stosować postanowienia rozporządzenia niniejszego. Rada Ministrów władna będzie wprowadzić dodatkowe

dalsze grupy uposażenia, jak również przyznać specjalne należności uboczne, o ileby tego wymagały właściwości służby wymienionych funkcjonariuszów.

Rozp. Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 r. o uposażeniu funkcjonariuszów administracji lasów państwowych. (poz. 62 i 330).

Rozp. Rady Ministrów z 28 marca 1934 r. o zasiłku wyrównawczym dla prowizorycznych funkcjonariuszów administracji lasów państwowych (poz. 224).

Art. 26.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

Art. 27.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934.

Z dniem tym traci moc obowiązującą — z zastrzeżeniem art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 667) — ustawa z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) wraz ze wszystkimi zmianami i wszystkimi innymi przepisami w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszym.

Rozp. Prezydenta Rz. z 28 października 1933 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (poz. 667).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r.

o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych.

(Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781, 1934 poz. 885 i 1935 poz. 407).

Na podstawie art. 3, 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i 5, art. 7, 9 ust. 3 i art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) zarządza się co następuje:

Postanowienia wstępne.

§ 1. (1) Funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy oraz praktykanci, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych pozostający na etacie Państwa, funkcjonariusze Straży Więziennej i niżsi funkcjonariusze państwowi.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy funkcjonariuszów Kontroli Państwowej z wyjątkiem Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

§ 2. Grupami uposażenia w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są grupy uposażenia zasadniczego, ustanowione w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

§ 3. Przez wyrażenie „dotychczasowa grupa uposażenia“, użyte w dalszych postanowieniach rozporządzenia niniejszego, rozumieć należy grupę uposażenia, ustanowioną w art. 3 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

DZIAŁ I.

Zasady zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia oraz zasad automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia.

R o z d z i a ł 1.

Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonarjuszów państwowych i praktykantów.

§ 4. Prezes Rady Ministrów otrzymuje uposażenie grupy I.

Minister i Prezes Najwyższej Izby Kontroli grupy II.

Podsekretarz Stanu — grupy III.

§ 5. (1) Osoby dopuszczone do służby przygotowawczej na praktykę płatną otrzymują:

- 1) posiadające wyższe wykształcenie, zakończone przepisaniem egzaminami, uposażenie grupy X,

- 2) posiadające wykształcenie gimnazjalne, lub równorzędne — uposażenie grupy XI,
- 3) posiadające wykształcenie niższe, niż określone w p. 2) — uposażenie grupy XII.

(2) Po odbyciu praktyki otrzymują urzędnicy uposażenie grupy bezpośrednio wyższej od odpowiedniej grupy, podanej w ust. (1). Posiadający wyższe wykształcenie mogą otrzymać uposażenie grupy VIII.

(3) Urzędnicy nieposiadający wykształcenia wyższego mogą awansować najwyżej do VII grupy.

§ 6. Niżsi funkcjonariusze państwowi otrzymują przy przyjęciu na służbę uposażenie grupy XII i mogą awansować najwyżej do X grupy uposażenia.

§ 7. (1) W wyjątkowych przypadkach może Prezes Rady Ministrów, na wniosek właściwej władzy naczelnej, zezwolić na rozpoczęcie służby na stanowisku urzędniczym w wyższej grupie uposażenia, niż określono w § 5 ust. (2), na awansowanie urzędnika nieposiadającego wyższego wykształcenia do grupy uposażenia wyższej niż VII i na awansowanie niższego funkcjonarjusza do grupy uposażenia wyższej niż X.

(2) W odniesieniu do funkcjonarjuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (1) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

Przepisy o uposażeniu praktykantów i osób, rozpoczynających służbę państwową, jako też postanowienia o górnej granicy awansów funkcjonarjuszów państwowych, usunięto z ustawy o państwowej służbie cywilnej i zamknięto je w §§ 5—7 rozporządzenia Rady Ministrów z 19 grudnia

1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781). przyczem przepis o wynagrodzeniu praktykantów sformułowany został jako uposażenie „osób, dopuszczonych do służby przygotowawczej na praktykę płatną”, z czego wynika, że dopuszczalne jest również odbywanie służby przygotowawczej, jako praktyki bezpłatnej. (Ok. M. S. W. z 11 maja 1934, Dz. Urz. poz. 128).

DZIAŁ II.

Dodatki lokalne, funkcyjne i służbowe.

R o z d z i a ł 1.

Dodatki lokalne.

§ 35. Funkcjonariuszom państwowym, pełniącym służbę w m. st. Warszawie przysznaje się dodatek lokalny w następującej wysokości:

w grupie uposażenia złotych miesięcznie

I	450
II	300
III	225
IV	150
V	100
VI	65
VII	50
VIII	40
IX	30
X	25
XI	20
XII	15

§ 36. Funkcjonariuszom państwowym, pełniącym służbę na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Gdyni, Katowicach, Królewskiej Hucie, Tarnowskich Górach, Mysłowicach, Cieszyźnie,

Bielsku w województwie śląskim i Białej w województwie krakowskim przysznaje się dodatek lokalny w następującej wysokości:

w grupie uposażenia złotych miesięcznie

IV	100
V	70
VI	45
VII	35
VIII	25
IX	20
X	15
XI	15
XII	10

§ 37. Funkcjonariuszom państwowym, pełniącym służbę na obszarze W. M. Gdańska przysznaje się dodatek lokalny w wysokości 125% uposażenia zasadniczego.

R o z d z i a ł 2.

Dodatki funkcyjne.

§ 38. (1) Dla funkcjonariuszów państwowych, zajmujących stanowiska kierownicze, wymienione w § 39, ustanawia się 11 stawek dodatku funkcyjnego.

(2) Wysokość dodatku funkcyjnego w poszczególnych stawkach ustala się następująco:

1	stawka	—	3.000 zł.	miesięcznie
2	„	—	2.000 „	„
3	„	—	1.500 „	„
4	„	—	1.000 „	„
5	„	—	600 „	„
6	„	—	500 „	„

7 stawka —	400 zł. miesięcznie
8 „ —	300 „ „
9 „ —	200 „ „
10 „ —	100 „ „
11 „ —	50 „ „

§ 39. Dodatek funkcyjny przysługuje funkcjonarjuszom państwowym zajmującym niżej wymienione stanowiska kierownicze, według następujących stawek:

1 stawka — Prezes Rady Ministrów.

2 „ — Minister, Prezes Najwyższej

Izby Kontroli.

3 stawka — Podsekretarz Stanu, Wojewoda, Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

4 stawka — Prezes Prokuratorji Generalnej R. P., Prezes Pocztovej Kasy Oszczędności, Dyrektor Państwowego Monopolu Spirytusowego, Dyrektor Polskiego Monopolu Solnego, Dyrektor Polskiego Monopolu Tytoniowego, Kurator Liceum Krzemienieckiego.

5 stawka — Dyrektor Departamentu, Gabinetu lub Biura we władzach naczelných, Dyrektor Funduszu Kultury Narodowej, Dyrektor Protokołu Dyplomatycznego, Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego, Dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, Dyrektor Loterii Państwowej, Wiceprezes Pocztovej Kasy Oszczędności, Dyrektor Izby Skarbowej, Dyrektor Cei, Kurator Okręgu Szkolnego, Główny Inspektor w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Główny Inspektor Weterynaryi, Główny Inspektor Komunikacji, Główny Inspektor Straży Więziennej, Główny Inspektor Pracy, Naczelnik wydziału skarbowego, i Naczelnik wydziału oświe-

cenia publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

6 stawka — Wicedyrektor Departamentu Politycznego i Gabinetu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Wicewojewoda, Wicekomisarz Rządu na m. st. Warszawę, Naczelný Inspektor Cei w Gdańsku, Wiceprezes Prokuratorji Generalnej R. P., Prezes Oddziału Prokuratorji Generalnej R. P., Dyrektor Mennicy Państwowej, Kierownik Nadzoru Prokuratorского w Ministerstwie Sprawiedliwości.

7 stawka — Naczelnik Biura we władzach naczelných, Prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, Dyrektor Urzędu Długów Państwa, Dyrektor Archiwów Państwowych, Dyrektor Biblioteki Narodowej, Prezes Urzędu Patentowego R. P., Dyrektor Głównego Urzędu Miar, Dyrektor Urzędu Morskiego, Dyrektor Państwowego Zakładu Higjeny, Naczelnik wydziału przemysłu i handlu w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

8 stawka — Naczelnik Wydziału we władzach naczelných, Naczelnik Sekretarjatu Prawniczego w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, Kierownik Biura Orzecznictwa w Sądzie Najwyższym, Delegat Prokuratorji Generalnej R. P., Komisarz do spraw likwidacji niemieckiej, Kierownik Centralnej Księgowości w Ministerstwie Skarbu, Prezes Kolegium Górniczego, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, Dyrektor Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego, Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego, Dyrektor Państwowego Instytutu Meteorologicznego, Dyrektor Biura Meljoracji Polesia, Kierownik Instytutu Hydrograficznego, Dyrektor Pań-

stwowego Zakładu Zdrojowego w Ciechocinku i Krynicy, Dyrektor Państwowej Szkoły Morskiej, Główny Inspektor w Ministerstwie Poczty i Telegrafów, Wiceprezes Głównej Komisji Ziemskiej, Inspektor spraw politycznych, bezpieczeństwa, administracyjny, samorządowy w zarządzie centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Redaktor Dziennika Ustaw R. P.

9 stawka — Inspektor we władzach naczelnych, Kierownik Referatu we władzach naczelnych, niepodlegający naczelnikowi wydziału, Naczelnik Wydziału władzy bezpośrednio podległej władzy naczelnej, Naczelnik Wydziału: w Głównym Urzędzie Statystycznym, Urzędzie Patentowym, w Głównym Urzędzie Miar, w Państwowym Instytucie Geologicznym, Wiceprezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, Naczelnik Urzędu Spraw Mniejszości, Główny Konserwator, Administrator Szkoły Akademickiej, Kierownik Sekretariatu Szkoły Akademickiej, Zarządca Dóbr Liceum Krzemienieckiego, Kierownik Oddziału w wydziale oświecenia publicznego i skarbowym w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, Wiceprezes Kolegium Górniczego, Naczelnik Okręgowego Urzędu Górniczego, Naczelnik Morskiego Urzędu Rybackiego, Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Katowicach, Dyrektor Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń, Dyrektor Wyższego Urzędu Ubezpieczeń, Naczelnny lekarz więzień, Inspektor Więziennictwa, Naczelnik Więzienia I klasy, Dyrektor (Kierownik) szpitala dla umysłowo-chorych w Kobierzynie, Krakowie, Kulparkowie, Lwowie, Tworkach, Wilnie.

10 stawka — Starosta (powiatowy, grodzki, morski), Dyrektor Policji w Województwie Śląskim, Kierownik oddziału i Inspektor we władzach bezpośrednio podległych władzy naczelnej, Kierownik władzy pośrednio podległej władzy naczelnej, Kierownik Archiwum, Biblioteki, Muzeum, Państwowych Zbiorów Sztuki, Kwestor, Kapitan Portu, Kierownik Państwowego Zakładu Chowu Koni, Kierownik Zakładu Wychowawczego lub Poprawczego, Naczelnik Więzienia II klasy, Dyrektor Państwowego Zakładu Zdrojowego w Busku i Druskienikach, Dyrektor Państwowego Zakładu Badania Żywności.

11 stawka — Naczelnik Więzienia III klasy.

R o z d z i a ł 3.

Dodatki służbowe.

§ 40. Przyznaje się następujące dodatki służbowe pod warunkami, określonymi w następnym paragrafie:

1. W Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej:

	zł. miesięcznie
Dyrektor	1,500
Wicedyrektor	800
Kierownik Referatu Ogólnego . .	500
Kierownik Oddziału Gospodarczego	300
Kierownik Referatu Społeczno-Prasowego	300
Kierownik innego referatu . . .	250
Kierownik Biura	250
Kierownik Rachuby	250

Zarządca gmachu reprezentacyjnego	200
Sekretarz Dyrektora	150
2. W dziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:	
Radca w wydziale bezpieczeństwa w zarządzie centralnym	65
Radca w wojewódzkim wydziale bezpieczeństwa i referendarz w wydziale bezpieczeństwa zarządu centralnego	50
Referendarz w wojewódzkim wydziale bezpieczeństwa	40
Referendarz w referacie bezpieczeństwa w starostwach	30
3. W dziale Ministerstwa Skarbu:	
a) Przewodniczący Rady Spółdzielczej	300
Naczelnik (kierownik) Urzędu Skarbowego, Oplat Stemplowych, Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych	100 do 300
Kierownik referatu Egzekucyjnego w Izbie Skarbowej, Zastępca Naczelnika Urzędu Skarbowego, Oplat Stemplowych, Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych, Kierownik Ekspozytury Urzędu Skarbowego, Kierownik działu egzekucyjnego i Katastralnego w Urzędzie Skarbowym, Kierownik działu rachunkowo-	

kasowego w Urzędzie Skarbowym (Oplat Stemplowych) . .	50
Stawki dodatków, określonych w niniejszym punkcie dla naczelników (kierowników) urzędów w wysokości od 100 do 300 zł miesięcznie, ustala Minister Skarbu.	
b) Kierownik Urzędu Celnego w Gdyni	300
Kierownik Urzędu Celnego w Warszawie	250
Kierownik Urzędu Celnego: w Łodzi, Poznaniu, Zbąszyniu, Katowicach, Bielsku, Chorzowie, Krakowie i we Lwowie .	150
Kierownik Urzędu Celnego: w Stołpcach, Turmoncie, Wilnie, Bydgoszczy, Chojnicach, Lesznie, Miasteczku, Tczewie, Toruniu, Chebziu, Cieszynie, Lublińcu, Sośnicy, Sosnowcu, Suminie, Zabrze, Zebrzydowicach, Śniatynie — Załuczu i Zdobunowie	100
Kierownik Urzędu Celnego: w Bytomiu, Grajewie, Przemyśle, Strzebielinie, Jamielniku, Łagiewnikach Śląskich, Łagiewnikach Śl. (Szyb Reden), Bobrku, Brynku, Bytomiu (Dąbrowa), Chałupkach, Drawskim Młynie, Goleszowie, Grudziądzu, Karbiu, Muszynie, Ra-	

wiczu, Sośni, Stanisławowie i Zdunach	80
Kierownicy Urzędów Celných w miejscowościach wyżej niewymienionych	70
Zastępca Kierownika Urzędu Celnego w Warszawie i w Gdyni	150
Zastępca Kierownika Urzędu Celnego: w Bielsku, Chorzowie, Katowicach, Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu i Zbąszyniu	100
Kierownik Ekspozytury Celnej w Warszawie (Pocztą Główną)	100
Kierownik dozorów portowych oraz Kierownik wolnej strefy w Gdyni	100
Kierownik Pocztowej Ekspozytury Celnej w Poznaniu, Katowicach, Krakowie, Lwowie i Łodzi	80
Kierownik Ekspozytury Celnej w Warszawie (Dworzec Główny)	80
c) Urzędnicy Prokuraturji Generalnej R. P.:	
Kierownik wydziału w centrali, Zastępca Prezesa Oddziału Naczelný Sekretarz, Zastępca Kierownika Wydziału w centrali, Kierownik Wydziału w Oddziale, Zastępca delegata	400
Radca	300
	200

Referendarz	150
4. W dziale Ministerstwa Sprawiedliwości:	
wyżsi funkcjonarjusze Straży Więziennej	40
niżsi funkcjonarjusze Straży Więziennej	20
Pełniący służbę w więzieniu na św. Krzyżu:	
nadkomisarz	175
komisarz	140
podkomisarz	120
aspirant	100
przodownik	85
starszy strażnik	70
strażnik	60
5. W dziale Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:	
a) Rektor Uniwersytetu lub Politechniki	500
Rektor: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Akademji Górniczej w Krakowie	400
Rektor: Akademji Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie i Krakowie, Akademji Stomatologicznej w Warszawie	300
Prorektor Uniwersytetu lub Politechniki	300

Prorektor: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Akademii Górniczej w Krakowie	250
Prorektor: Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i Krakowie, Akademii Stomatologicznej w Warszawie	200
Dziekan Wydziału Uniwersytetu lub Politechniki	250
Dziekan: Wydziału Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Akademii Górniczej w Krakowie	200
Kierownik opartego na własnym statucie oddziału lub studjum	200
Kierownik dużego zakładu akademickiego	60
Kierownik małego zakładu akademickiego	40
b) Ministerjalny Wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącym	200
Wizytator szkół w szkolnictwie ogólnokształcącym	150
Inspektor szkolny	150 do 300
Zastępca inspektora szkolnego (podinspektor szkolny)	100
Instruktor oświaty pozaszkolnej	100
Stawki dodatków dla inspekto-	

rów szkolnych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
c) Dyrektorzy i Kierownicy szkół zawodowych oraz wizytatorzy tych szkół (ministerjalni i okręgowi)	od 50—500
Kierownicy Wydziałów w szkołach zawodowych	„ 50—300
Kierownicy warsztatów w szkołach zawodowych	„ 50—250
Stawki dodatków, wymienionych w p. c), ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
d) Dyrektorzy szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich lub innych zakładów kształcenia nauczycieli	od 100—150
Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) trzeciego stopnia (III st.)	50
Kierownik szkoły specjalnej	50
Kierownik publicznej szkoły powszechnej (szkoły ćwiczeń) drugiego stopnia (II st.)	25
Kierownik publicznej szkoły powszechnej pierwszego stopnia (I st.). (Nauczyciel kierujący w tej szkole)	5
Kierowniczka przedszkola	5
Nauczyciel szkoły powszechnej lub średniej, powołany do	

pracy instruktorskiej	100
Kierownicy lub wychowawcy internatu	od 50—100
Stawki dodatków dla dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, lub innych zakładów kształcenia nauczycieli oraz dla kierowników i wychowawców internatu ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
e) Nauczycielom szkół państwowych lub publicznych z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych, oraz wybitnym fachowcom w szkołach zawodowych i specjalnych przyznaje się dodatki służbowe, których stawki ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.	
6. W dziale Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych:	
Kierownik wydziału (działu) w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego	100
7. W dziale Ministerstwa Komunikacji:	
Kierownik kamieniołom., kliniarni	200
8. W dziale Ministerstwa Opieki	

Społecznej:

a) Inspekcja Pracy:

Inspektor okręgowy w Warszawie, Łodzi i Katowicach	250
Inspektor okręgowy w innych miejscowościach	200
Inspektor obwodowy w Łodzi obwód 12 i 14, w Sosnowcu obwód 25, we Lwowie obwód 42, w Katowicach obwód 48, w Królewskiej Hucie obwód 49, w Bielsku obwód 52, w Poznaniu obwód 53 i w Gdyni obwód 60	150
Inspektor obwodowy przy Głównym Inspektorze Pracy i Inspektor obwodowy w Warszawie	125
Inspektorowie obwodowi inni	100
Podinspektor Pracy	50

b) Kierownik działu Państwowego Zakładu Higieny

200

9. Niższym funkcjonariuszom państwowym, z wyjątkiem zatrudnionych w urzędach zagranicznych oraz z wyjątkiem zatrudnionych w państwowych zakładach chowu koni przy obsłudze koni, za pełnienie służby w niedzielę lub święto przez czas przepisany normalnie w dniu poprzednim przyznaje się dodatek służbowy w wysokości 1/30 miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodat-

kiem lokalnym i zasiłkiem wyrównawczym, jeżeli w tygodniu następnym po niedzieli lub święcie nie można było udzielić zwolnienia od służby na jeden dzień powszedni. Niższym funkcjonariuszom państwowym, zatrudnionym w państwowym zakładzie chowu koni przy obsłudze koni, przyznaje się zamiast powyższego dodatku stały dodatek służbowy w wysokości 8 zł. miesięcznie, lub równowartość w naturze, którą określi Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.*

10. Funkcjonariuszom Biura Sejmu i Biura Senatu, zajmującym stanowiska służbowe, które oznacza Marszałek Sejmu i Marszałek Senatu, przyznaje się dodatek służbowy w wysokości określonej przez Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu.

§ 41. Ustala się następujące warunki pobierania dodatków służbowych:

1) można otrzymać równocześnie tylko jeden dodatek służbowy, zaś w razie zbiegu tytułów do dwóch lub więcej dodatków służbowych, służy uprawnionemu prawo wyboru; niżsi funkcjonariusze państwowi mogą oprócz jednego dodatku

* Co do pracowników kontraktowych zob. okólnik Prezydium Rady Ministrów z 14 grudnia 1934 r. (Dz. Urz. M. S. W. 1935, poz. 11) na str. 310.

służbowego otrzymać również dodatek za pełnienie służby w niedzielę i święto;

nauczyciele (dyrektorzy, kierownicy) mogą oprócz jednego dodatku służbowego otrzymać również dodatek z tytułu nauczania lub zajęć w godzinach nadliczbowych;

2) dodatek nie przysługuje osobom pozostającym w stanie nieczynnym, na urlopie bezpłatnym, zawieszonym w pełnieniu służby, jak również w przypadkach niepełnienia z jakiegokolwiek powodu co najmniej przez dwa miesiące obowiązków służbowych, do których jest przywiązany dodatek służbowy. Funkcjonariusze Straży Wewnętrznej, niepełniący służby z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia, zatrzymują prawo do dodatku służbowego przez 6 miesięcy, a jeżeli choroba powstała w związku ze służbą — przez dwanaście miesięcy, licząc od dnia pierwszego miesiąca następującego po zaprzestaniu pełnienia czynności z powodu choroby (urlopu).

§ 42. Dodatki służbowe wymierza właściwa władza naczelna, bądź upoważniona przez nią władza bezpośrednio podległa.

DZIAŁ III.

Umundurowanie niższych funkcjonariuszów państwowych.

§ 43. Następujący funkcjonariusze niżsi obowiązani są do noszenia umundurowania w służbie i otrzymują ze Skarbu Państwa umundurowanie za opłatą 25% jego wartości:

- 1) starsi woźni, woźni i pomocniczy woźni,

- 2) powołani do nadzorowania rybołówstwa morskiego i śródlądowego,
- 3) dozorca celni,
- 4) pełniący służbę w Państwowych Zakładach Chowu Koni,
- 5) funkcjonariusze Straży Marszałkowskiej w Biurach Sejmu i Senatu,
- 6) nadzorcy rzeczni i wałowi, nadzorcy żeglugi i portowi, strażnicy rzeczni i wałowi, kapitanowie statków, kapitanowie pogłębiarek, sternicy, zastępcy sterników, starsi majtkowie, majtkowie, maszyniści, palacze,
- 7) szoferzy.

DZIAŁ IV.

Zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych, pozostających w służbie w dniu 1 lutego 1934 r. oraz zasady automatycznego przechodzenia nauczycieli, pozostających w służbie w dniu 1 lutego 1934 r. do wyższych grup uposażenia.

R o z d z i a ł 1.

Przepisy dotyczące urzędników, niższych funkcjonariuszów państwowych oraz praktykantów.

§ 44. (1) Urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych oraz praktykantów, pozostających w służbie państwowej w dniu 1 lutego 1934 r. właściwa władza (§ 62) zaszereguje do jednej z dwóch po sobie następujących grup uposażenia, z których jedna ma uposażenie zasadnicze wyższe, a druga niższe od dotychczasowych poborów net-

to urzędnika (funkcjonariusza niższego, praktykanta).

(2) W wyjątkowych przypadkach władza za zgodą Prezesa Rady Ministrów może zaszeregować urzędnika (praktykanta, funkcjonariusza niższego) do grupy uposażenia bezpośrednio wyższej od tej, która jest wyższą z dwóch przewidzianych w ust. (1).

(3) Przez dotychczasowe pobory netto, o których mowa w ust. (1) rozumie się sumę obejmującą uposażenie według stanu na dzień 1 stycznia 1934 r. wraz z dodatkami: regulacyjnym, mieszkaniowym, ewentualnie wyrównawczym, a dla utrzymujących rodzinę także z dodatkiem ekonomicznym na jednego członka rodziny, — zmniejszoną o przypadające od takiej sumy: podatek dochodowy, opłatę emerytalną i opłatę na Fundusz Pracy.

(4) Przez dotychczasowe pobory netto osób pobierających uposażenie według wymiaru dla stolicy, rozumie się sumę obliczoną według zasad ust. (3), zmniejszoną o 15%.

(5) Osoby, objęte § 4, pozostające w służbie państwowej w dniu 1 lutego 1934 r. zostają zaszeregowane do grup uposażenia wyszczególnionych w § 4.

(6) Przy zaszeregowaniu na podstawie paragrafu niniejszego nie stosują się ograniczenia przewidziane w § 5 i 6.

(7) W odniesieniu do funkcjonariuszów Biur Sejmu i Senatu uprawnienia przewidziane w ust. (2) przysługują odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.

Rozdział 5.

Właściwość władz.

§ 62. Zaszeregowania, o którym mowa w § 44 i 47, dokona właściwa władza naczelna, lub upoważniona przez nią władza bezpośrednio podległa.

Rozdział 6.

Zasiłek wyrównawczy.

§ 63. (1) Funkcjonariusze państwowi, którzy tracą przy porównaniu dotychczasowej płacy netto z nowem uposażeniem (uposażenie zasadnicze wraz z ewentualnym dodatkiem lokalnym, funkcyjnym, służbowym), przyznanem z dniem 1 lutego 1934 r., więcej niż 7% tej dotychczasowej płacy netto, pobierają zasiłek wyrównawczy.

(2) Zasiłek ten winien pokrywać różnicę między pełną stratą a stratą 7%.

(3) Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje w przypadkach, w których miałby wynosić mniej, niż 5 zł., jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VIII i niższej, a mniej niż 10 zł., jeśli chodzi o pobierających uposażenie grupy VII i wyższej.

(4) Przez dotychczasową płacę netto, o której mowa w ust. (1), rozumie się uposażenie, jakie przysługiwało w dniu 1 stycznia 1934 r. wraz z dodatkiem regulacyjnym, ekonomicznym, mieszkaniowym, kresowym, wyrównawczym, funkcyjnym, służbowym i innym stałym dodatkiem miesięcznym, po potrąceniu podatku dochodowego, opłaty emerytalnej i opłaty na Fundusz Pracy.

(5) Przyznane zasiłki winny być zaokrąglone do sum podzielnych przez pięć, przyjmując kwotę od 2 zł. 50 gr. wzwyż za 5 zł.

Rozp. Rady Ministrów z 6 marca 1934 r. (poz. 165).

§ 1. Przez płacę netto, o której mowa w § 63 ust. (4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r.... (poz. 781) rozumie się w odniesieniu do prowizorycznych funkcjonariuszów państwowych, objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnem prowizorycznych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 64) — uposażenie, jakie przysługiwało tym funkcjonariuszom w dniu 1 stycznia 1934 r. wraz z dodatkiem regulacyjnym, ekonomicznym, mieszkaniowym, kresowym, wyrównawczym, funkcyjnym służbowym i innym stałym dodatkiem miesięcznym, po potrąceniu podatku dochodowego, składki ubezpieczeniowej, uiszczanej przez funkcjonariusza i opłaty na Fundusz Pracy.

§ 64. Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje, lub podlega stosownemu zmniejszeniu, jeżeli funkcjonariusz państwowy awansuje do wyższej grupy uposażenia, lub otrzyma dodatek funkcyjny, albo służbowy, którego poprzednio nie otrzymywał lub otrzymywał w niższym wymiarze.

Z brzmienia § 64 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) w zestawieniu z przepisami § 63 tego rozporządzenia wynika, że odjęcie dodatku funkcyjnego lub służbowego, przysługującego z dniem 1 lutego 1934 r. lub przyznanego po tym dniu, zarówno jak obniżenie grupy uposażenia, posiadanej w dniu 1 lutego 1934 r. lub przyznanego po tym dniu nie może skutkować odżycia lub przyznania zasiłku wyrównawczego. Zasiłek wyrównawczy bowiem służy na pokrycie różnicy między dotychczasowem uposażeniem, jakie przysługiwało w dniu 1 stycznia 1934 r., a nowem uposażeniem, przyznanem z dniem 1 lutego 1934 r. (Pismo ok. Min. Skarbu z 4 czerwca 1934, Dz. Urz. M. S. W. poz. 167).

DZIAŁ V.

Postanowienia końcowe.

§ 65. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

§ 66. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r.

o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych.

(Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503 i 1936, poz. 187).

Na podstawie art. 55 ust. (1) ustawy konstytucyjnej i ustawy z dnia 6 listopada 1935 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 501) postanawiam co następuje:

Art. 1.

Na cele równowagi budżetowej wprowadza się specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych.

Art. 2.

(1) Specjalnemu podatkowi podlegają wynagrodzenia, wypłacane przez:

- 1) Skarb Państwa i Skarb Śląski;
- 2) państwowe: monopole, banki, przedsiębiorstwa, fundusze, zakłady i instytucje;
- 3) związki samorządu terytorjalnego, związki międzykomunalne (celowe), oraz przedsiębior-

stwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorjalnego, komunalne kasy oszczędności i banki komunalne;

4) związki samorządu gospodarczego i zawodowego oraz przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje tych związków;

5) prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń;

6) Bank Polski.

(2) Za wynagrodzenia w rozumieniu dekretu niniejszego uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu wraz z dodatkami i w naturze, jakie płatnik uzyskuje: z tytułu diet poselskich i senatorskich, z tytułu stosunku służbowego, z tytułu najmu pracy, z tytułu udziału w zarządach związków prawa publicznego, z tytułu udziału we wszelkiego rodzaju radach, komitetach, komisjach i t. p., z tytułu spełniania funkcji kontrolnych z ramienia władz nadzorczych, albo też z tytułu prawa do emerytury, renty, pensji lub zaopatrzenia, — bez względu na rodzaj i nazwę tych wynagrodzeń.

(3) Za wynagrodzenia osób, pełniących służbę poza granicami Państwa, uważa się uposażenie zasadnicze, a jeżeli chodzi o pracowników kontraktowych — jedną trzecią część ich wynagrodzenia umownego.

(4) Rozporządzenie Rady Ministrów ustali, jakie świadczenia w naturze będą podlegały specjalnemu podatkowi, oraz zasady obliczania wartości tych świadczeń.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1936 r. o świadczeniach w naturze, podlegających specjalnemu podatkowi od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 255).

Na podstawie art. 2 ust. (4) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503) zarządza się co następuje:

§ 1. Specjalnemu podatkowi od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, podlegają następujące świadczenia w naturze:

1) bezpłatne mieszkania z wyjątkiem: mieszkań reprezentacyjnych w rozumieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 82), mieszkań reprezentacyjnych kierowników urzędów, podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych, mieszkań, przydzielonych funkcjonariuszom nadleśnictw i jednostek organizacyjnych szczególnie w administracji lasów państwowych oraz niższym funkcjonariuszom państwowych zakładów chowu koni, jak również wszelkiego rodzaju pomieszczeń, przeznaczonych do zbiorowego (koszarowego) zamieszkiwania;

2) deputaty, polegające na oddaniu w bezpłatne użytkowanie gruntów rolnych o obszarze powyżej 1/2 ha;

3) wyżywienie w naturze;

4) ordynarje.

§ 2. Wartość pieniężną bezpłatnych mieszkań ustala się według norm, stosowanych przez poszczególne władze, urzędy, przedsiębiorstwa i t. p., wymienione w art. 2 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503), przy wynajmie mieszkań w domach własnych, lub przez nie administrowanych, a w braku takich norm, stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 82).

§ 3. Wartość pieniężną deputatów rolnych (§ 1 pkt. 2) ustala się w stosunku rocznym, według wysokości czynszów dzierżawnych w miejscu położenia gruntu, przyjętych za podstawę ustalenia norm dochodu z gruntów dla wymiaru podatku dochodowego, przyczem na okres do 30 czerwca 1936 r. służą normy, przyjęte za podstawę wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1935, na okres od 1 lipca 1936 r. do 30 czerwca 1937 r. — normy przyjęte dla wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1936 r., a na okres od 1 lipca 1937 r. do 31 grudnia 1937 r. — normy przyjęte dla wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy

1937. Ustalona w ten sposób wartość deputatu rolnego dzieli się przez 12 i otrzymany iloraz dolicza się do wynagrodzenia miesięcznego, podlegającego specjalnemu podatkowi.

§ 4. Wartość pieniężna wyżywienia w naturze nie może być obliczana wyżej niż 30 zł. miesięcznie.

§ 5. Wartość pieniężną ordynaryj ustala się według norm przyjmowanych dla podatku dochodowego, pobieranego według działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym.

§ 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1, poz. 38).

Do art. 2 ustęp (1).

Przez wyrażenie „wypłacane przez” rozumieć należy sam fakt wypłacania wynagrodzeń przez podmioty prawne, wymienione w ustępie (1) art. 2, bez względu na to, czy wynagrodzenia te płyną z funduszy tych podmiotów, czy też z funduszy podmiotów niewymienionych w ust. (1) art. 2.

Przykład: urzędnik Ministerstwa pełni w jakimś przedsiębiorstwie prywatnem funkcje kontrolne lub wchodzi w skład rady nadzorczej i z tego tytułu przedsiębiorstwo to wypłaca mu pewne wynagrodzenie. Wynagrodzenia tego jednak przedsiębiorstwo nie wypłaca mu bezpośrednio, lecz przekazuje Ministerstwu, które dopiero wypłaca je temu urzędnikowi. Otóż w tym wypadku, ponieważ wynagrodzenie to wypłaca władza wymieniona w art. 2 ust. 1, przeto podlega ono również specjalnemu podatkowi.

2) Przez wyrażenie „państwowe..... przedsiębiorstwa” użyte w punkcie 2) ust. (1) art. 2 rozumieć należy tak przedsiębiorstwa, będące odrębnymi osobami prawnymi, jakoteż nieposiadające odrębnej osobowości. Nie są przedsiębiorstwami państwowymi przedsiębiorstwa spółek, w których Skarb Państwa jest udziałowcem (np. właścicielem akcji, choćby nawet wszystkich).

Do art. 2 ustęp (2).

3) Przepis ten zawiera ustawową interpretację pojęcia „wynagrodzenia”, podlegającego w myśl dekretu opodatkowaniu. Zgodnie z tym przepisem podlegają opodatkowaniu

Prawo Urzędnicze.

wszelkie wynagrodzenia, jakie płatnik uzyskuje z tytułów w tym przepisie wymienionych, bez względu na to, jakiego rodzaju są te wynagrodzenia, lub jak się one nazywają. W szczególności należą tu: diety poselskie i senatorskie, uposażenia zasadnicze, wynagrodzenia za pracę, emerytury, renty, zaopatrzenia, pensje, odprawy, wszelkiego rodzaju dodatki, stanowiące uzupełnienie uposażenia zasadniczego lub podstawowego, jak dodatki lokalne, funkcyjne, reprezentacyjne, dodatki dla drużyn konduktorskich i parowozowych za czas służby przy pociągach lub na parowozie, zarówno na kolejach normalno- jak i wąskotorowych, dodatki dla szoferów i konduktorów samochodów przedsiębiorstwa „P. K. P.”, dodatki dla dyspozytorów parowozowni, dodatki za pracę w pocztach ruchomych, za konwój pocztowy kolejami, za konwój poczty na drogach bitych, dodatki za służbę nocną, dodatki sezonowe, dodatki za wydajność pracy, ryczałty obchodowe dla funkcjonariuszów przydzielonych do nadzoru dróg wodnych, ryczałty objazdowe dla nadzorców dróg i mostów, ryczałty nawigacyjne dla funkcjonariuszów niższych zatrudnionych na obiektach pływających, zasiłki wyrównawcze, wynagrodzenia za spełnianie czynności dodatkowych, nagrody pieniężne (remuneration), zapomogi, premje, odszkodowania za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i t. p.

Natomiast wolne są od podatku te wynagrodzenia, które przyznane są wyłącznie na pokrycie kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych. Do tych wynagrodzeń należą w szczególności:

a) należności z tytułu pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe, jak diety, zwrot kosztów przejazdu, zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego, ryczałty za pełnienie służby poza miejscem stałego zamieszkania, ryczałty na wyjazdy, wynagrodzenia za używanie własnego samochodu lub motocykla w podróżach służbowych i t. p.;

b) wypłacane żołnierzom dodatki: ćwiczebne, podczas zaokręgowania, asystencyjne i patrolowe;

c) ryczałty na przybory kancelaryjne, opał, światło, lokal, na posłańców, woźnych, na konserwację służbowych środków lokomocji oraz wzamian służbowych środków lokomocji i t. p.

4) Wolne są również od specjalnego podatku wynagrodzenia, wypłacane tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (pośmiertne), oraz odprawy pośmiertne, wypłacane członkom rodziny zmarłego w związku z jego śmiercią.

5) Nie podlegają specjalnemu podatkowi wynagrodzenia, wypłacane za wynik pracy (umowa o dzieło) np. wynagrodzenia wypłacane nauczycielowi za ocenę książki szkolnej, w wojsku t. zw. zasiłki wynalazcze i t. p. oraz wynagrodzenia za wykrycie wszelkiego rodzaju przestępstw skarbowych (w dziedzinie podatków, monopoli i cel). Wynagrodzenia te bowiem nie są wypłacane z tytułu stosunku służbowego o ile chodzi np. o podatek dochodowy podlegają opodatkowaniu nie według działu II a według działu I ustawy.

Do art. 2 ustęp (5).

6) Przepisy tego ustępu stosują się również do osób, pełniących służbę na obszarze W. M. Gdańska.

7) Osoby pełniące służbę zagranicą i w W. M. Gdańsku i opłacające podatek dochodowy od uposażeń na rzecz państwa, na obszarze którego pełnią służbę, lub na rzecz W. M. Gdańska, wolne są od specjalnego podatku.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 8 kwietnia 1936 r. L. D. V. 20812/2/36 w sprawie specjalnego podatku od zapomóg bezzwrotnych. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 11, poz. 68).

Ministerstwo Skarbu, doceniając wybitnie charytatywny charakter bezzwrotnych zapomóg, wypłacanych pracownikom przez osoby, wymienione w art. 2 ust. (1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 505), zezwała, by od zapomóg powyższych, wypłacanych począwszy od dnia 10 kwietnia b. r., nie potrącać specjalnego podatku od wynagrodzeń pod warunkiem:

1) że zapomogi te nie będą nosiły charakteru częstotliwego, t. j. by nie były wypłacane jednej osobie więcej niż trzy razy do roku,

2) że nie będą wynosiły jednorazowo dla osób, pobierających wynagrodzenie miesięczne do 200 zł. — 100 zł. i ponad 200 zł. do 500 zł. — 200 zł.

W wypadkach, gdy udzielona zapomoga bezzwrotna nie będzie odpowiadać powyższym warunkom, podatek specjalny winien być pobrany na zasadach ogólnych.

Niedobrane z tego tytułu kwoty podatku specjalnego Ministerstwo Skarbu umarza na zasadzie art. 125 § 1 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z roku 1936 Nr. 14, poz. 134).

Ulgą powyższa nie ma zastosowania do państwowego podatku dochodowego, pobieranego na zasadach Działu II ustawy.

Art. 3.

Specjalnemu podatkowi nie podlegają:

1) a) wolne od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych wynagrodzenia, których łączna suma bez jakichkolwiek potrąceń, wypłacana przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p., nie przekracza 100 zł. miesięcznie, i b) wynagrodzenia podlegające tym obciążeniom lub niektórym z nich, jeżeli łączna suma tych wynagrodzeń bez jakichkolwiek potrąceń, wypłacana przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p., nie przekracza 110 zł. miesięcznie;

2) zaopatrzenia weteranów powstań narodowych oraz wdów po nich;

3) zaopatrzenia b. skazańców politycznych oraz pozostałych po nich wdów i sierot;

4) pensje przywiązane do orderu wojennego „Virtuti Militari” oraz do odznaki Krzyża Zasługi za Dzielność;

5) zaopatrzenia osób szczególnie zasłużonych oraz wyjątkowe zaopatrzenia nie oparte na innych tytułach prawnych;

6) zaopatrzenia inwalidzkie, przysługujące z mocy ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr. 5, poz. 31);

7) świadczenia i zaopatrzenia z tytułu ubezpieczeń społecznych i opieki społecznej, z wyjątkiem rent z tytułu ubezpieczenia pracowników umysłowych, unormowanego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) wraz z późniejszymi zmianami.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1, poz. 38).

Do art. 3 pkt. 1).

8) Podane w tym punkcie minima 100 lub 110 złotych wolne są od podatku nie tylko w tych wypadkach, gdy łączna suma wszystkich wynagrodzeń płatnika, jakie on w ogóle pobiera, nie przekracza 100 lub 110 złotych, lecz także wówczas, gdy płatnik pobiera wynagrodzenia od kilku władz, instytucji i t. p., wypłacających mu odrębnie te wynagrodzenia i gdy wynagrodzenie wypłacone w ciągu miesiąca przez poszczególną władzę, instytucję i t. p. nie przekracza złotych 100 lub 110.

Przykład: Płatnik pobiera wynagrodzenie w trzech instytucjach po złotych 80 każde i każda z tych instytucji wypłaca mu wynagrodzenie odrębnie. Płatnik nie podlega specjalnemu podatkowi od żadnego z tych wynagrodzeń. Jeżeli jednak jedna z tych instytucji zamiast wypłacać płatnikowi wynagrodzenie odrębnie przekazuje je drugiej i ta druga instytucja wypłaca płatnikowi dwa wynagrodzenia w łącznej sumie 160 złotych, wówczas suma 160 złotych podlega podatkowi, a ze zwolnienia korzysta jedynie wynagrodzenie trzecie w sumie 80 zł., wypłacone odrębnie przez instytucję trzecią.

Art. 4.

Za podstawę ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku przyjmuje się łączną sumę wszelkich wynagrodzeń, wypłacanych przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p. w ciągu miesiąca, bez jakichkolwiek potrąceń. Jeżeli jednak

wskutek przypadającego dnia świątecznego na normalny dzień wypłaty następuje w jednym miesiącu wypłata stałego miesięcznego wynagrodzenia za dwa miesiące, to dla celów ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku wynagrodzenie za każdy miesiąc traktuje się jako wypłacone w normalnym miesiącu wypłaty.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1, poz. 38).

Do art. 4.

9) Za „poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję” uważać należy każdy poszczególny organ uprawniony w myśl obowiązujących przepisów do asygnowania wynagrodzenia, choćby nawet asygnowało płatnikowi wynagrodzenie kilka różnych organów w ramach jednego resortu, a w wojsku każdą jednostkę administracyjną lub jednostkę gospodarczo samodzielną. Jeżeli więc urzędnik otrzymuje np. jedno wynagrodzenie, asygnowane mu bezpośrednio przez Ministerstwo, a drugie bezpośrednio przez podległą władzę II instancji, to w tym wypadku Ministerstwo i władza II instancji są odrębnymi organami asygnującymi i każdy z nich potraca specjalny podatek według skali, przypadającej dla wypłaconego przez siebie wynagrodzenia. Przewidziana zatem w art. 4 kumulacja wynagrodzeń przez użycie zwrotu: „za podstawę ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku przyjmuje się łączną sumę „wszelkich wynagrodzeń...” zachodzi tylko wówczas, gdy kilka wynagrodzeń wypłaca płatnikowi jeden i ten sam organ asygnujący. Stosuje się to nie tylko do wypadków, kiedy jeden organ asygnujący wypłaca płatnikowi kilka wynagrodzeń z mocy obowiązujących przepisów, ale także wówczas, kiedy dzieje się to *via facti*, a więc kiedy różne władze, urzędy i t. p. przekazują wynagrodzenie jednemu organowi asygnującemu, a ten wypłaca je następnie płatnikowi.

10) Stopę procentową ustala się i podatek oblicza się od wynagrodzenia brutto. O ile chodzi zatem np. o pracowników kontraktowych, podstawę obliczenia stanowi suma wynagrodzenia bez potrąceń z tytułu podatku dochodowego, składek ubezpieczeniowych, opłat na Fundusz Pracy i t. p.

11) W przeciwieństwie do podatku dochodowego, specjalny podatek pobiera się nie od sumy wynagrodzenia w stosunku rocznym, lecz od łącznej sumy tych wszystkich wynagrodzeń, które płatnik od poszczególnej władzy i t. d. faktycznie otrzymał w ciągu miesiąca.

O ile jednak chodzi o:

a) odprawy, wypłacane jednorazowo za trzy miesiące lub za dłuższy okres czasu spowodu bezzwłocznego rozwiązania stosunku służbowego z płatnikiem;

b) stałe miesięczne wynagrodzenia, które nie zostały wypłacone w terminie i wypłacane są za czas ubiegły jednorazowo, lub w kilku ratach;

c) wynagrodzenia z tytułu zaległych emerytur, rent, i t. p. wypłacane jednorazowo, np. na skutek wygrania skargi o emeryturę w Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 150 ordynacji podatkowej zarządza co następuje:

We wszystkich wymienionych wyżej pod a)–c) wypadkach specjalny podatek należy obliczać i potrącać według stopy procentowej, przypadającej od wchodzących tu w rachubę wynagrodzeń osobno za każdy miesiąc.

Například: pewien urząd wypowiada w końcu stycznia b. r. pracownikowi pracę, zwalnia go z dniem 31 stycznia i wypłaca mu trzymiesięczną odprawę za luty, marzec i kwiecień 1936 r. Pracownik ten pobierał miesięcznie wynagrodzenie w kwocie 300 złotych, otrzymał więc w styczniu wynagrodzenie normalne za styczeń w kwocie 300 zł. i w dniu 31 stycznia 900 zł. tytułem odprawy, razem 1.200 złotych. Stosownie do wyjaśnień wyżej zawartych pracownikowi temu należy obliczyć i potrącić podatek od sumy 1.200 złotych, lecz według stopy procentowej, przypadającej od wynagrodzenia 300 złotych miesięcznie.

Przykład drugi: urzędnik skarży do Najwyższego Trybunału Administracyjnego decyzję władzy, odmawiającą mu prawa do emerytury. Skargę wygrywa i w styczniu 1936 r. otrzymuje zaległą emeryturę jednorazowo za trzy lata wstecz w wysokości 125 złotych za każdy miesiąc. Urzędnikowi temu należy podatek obliczyć i potrącić od ogólnej wypłaconej mu sumy, lecz według stopy procentowej, przypadającej od sumy 125 złotych.

Gdyby jednak w wypadkach, o których mowa pod b) i c), wypłacane za czas ubiegły wynagrodzenie za każdy poszczególny miesiąc nie przekraczało minimum wolnego od podatku (100 lub 110 złotych), łącznie zaś suma wypłaconego wynagrodzenia za czas ubiegły przekraczała to minimum, wówczas należy stosować zasady następujące:

A) Jeżeli płatnikowi w ubiegłych miesiącach wogóle nie nie płacono i jeżeli zarazem wynagrodzenie jego nie przekraczało minimum wolnego od podatku (100 lub 110 złotych), wówczas od ogólnej sumy wypłaconego mu za czas ubiegły wynagrodzenia należy podatek obliczyć i potrącić według stopy procentowej przewidzianej dla pierwszego stopnia wynagrodzenia. Np. Płatnikowi wypłacane jest jednorazowe wynagrodzenie za dwa lata wstecz, które miesięcznie wynosi 90 złotych. Ogólna suma wynagrodzenia (90×24) wynosi 2.160 zł. Od tej sumy należy pobrać podatek według stopy 7¹/₂%, lub 5,5%, w zależności od tego, czy wypłacane wynagrodzenie podlega potrąceniu z tytułu opłat emerytalnych lub składek ubezpieczeniowych, czy też nie;

B) Jeżeli płatnikowi, pobierającemu wynagrodzenie w pewnej określonej wysokości, w ubiegłych miesiącach wypłacono tylko część tego wynagrodzenia, a następnie w pewnym miesiącu, oprócz wynagrodzenia bieżącego, wypłaca mu się wyrównanie za miesiące ubiegłe, całkowicie lub częściowo, wówczas od kwoty wypłaconego wyrównania specjalny podatek należy obliczyć i potrącić według stopy procentowej; przypadającej od pełnej sumy wynagrodzenia za każdy ubiegły miesiąc, wyrównyując równocześnie kwoty za mało ewent. potrąconego podatku w miesiącach ubiegłych.

Przykład: Płatnik ma umówione wynagrodzenie w sumie 250 złotych miesięcznie. W miesiącach od 1 lipca 1935 do marca 1936 r. niewypłacano mu pełnej sumy 250 złotych, lecz wypłacono: w lipcu 1935 r. 120 złotych, w sierpniu — 180 złotych, we wrześniu 150 zł., w październiku, listopadzie i grudniu 1935 r. po 160 złotych, w styczniu i lutym 1936 r. po 150 złotych i w marcu 1936 r. 200 złotych. W ten sposób płatnikowi zamiast 2.250 złotych (9 miesięcy po 250 zł.) wypłacono tylko 1.590 złotych. W kwietniu 1936 r. wypłaca się płatnikowi jednorazowo wyrównanie w kwocie 860 złotych plus bieżące wynagrodzenie 250 złotych, razem 1.110 złotych. Podatek od tej kwoty należy obliczyć i potrącić nie według

stopy dla sumy 1.110 zł., lecz według stopy dla sumy 250 złotych, czyli sumy normalnego miesięcznego wynagrodzenia, a równocześnie należy obliczyć i potrącić za mało pobrany podatek w miesiącach grudzień 1935 r. — kwiecień 1936 r., jeżeli on w tych miesiącach był obliczony według stopy procentowej, przypadającej od sumy faktycznie wypłaconej w poszczególnych miesiącach.

Tę samą zasadę należy stosować także i wówczas, gdy wypłata wyrównania następuje nie jednorazowo, lecz w ratach.

C) Zasadę przytoczoną pod B) należy stosować również w wypadkach wypłacania wyrównania wynagrodzenia za ubiegłe miesiące, np. spowodu wygrania skargi o wyższy wymiar emerytury.

W końcu Ministerstwo Skarbu podkreśla, że ulgi przyznane w niniejszym punkcie odnoszą się tylko do stałych miesięcznych wynagrodzeń, natomiast nie mają zastosowania do wypłat wszelkiego rodzaju zaległych i bieżących wynagrodzeń jednorazowych, tantjem, prowizyj i t. p., które powinny być opodatkowane ściśle według przepisów dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r.

Art. 5.

(1) Specjalny podatek pobiera się drogą potrącenia przy wypłacie wynagrodzeń według następujących skal:

1) przy wynagrodzeniach, wolnych od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych:

Stopień wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia, wypłaconego w ciągu mie- siąca w złotych		Stopa procen- towa podatku
	ponad	do	
1	100	150	7
2	150	200	9

Stopień wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia, wypłacanego w ciągu mie- siąca w złotych		Stopa procen- towa podatku
3	200	250	10
4	250	500	11
5	500	1.000	14
6	1.000	2.000	17
7	2.000		25

2) przy wynagrodzeniach, od których opłaca się państwowy podatek dochodowy, opłaty emerytalne lub składki na rzecz ubezpieczeń społecznych albo też niektóre z tych obciążeń:

Stopień wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia, wypłacanego w ciągu mie- siąca w złotych		Stopa procen- towa podatku
	ponad	do	
1	110	165	5,1/2
2	165	220	7
3	220	560	8
4	560	2.350	10
5	2.350		15

(2) Jeżeli płatnik uzyskuje wynagrodzenie w pieniądzu i w naturze, specjalny podatek nie może przekraczać 25% wynagrodzenia pieniężnego.

(3) Specjalny podatek należy potrącać w ten sposób, aby z wynagrodzenia wyższego stopnia po potrąceniu specjalnego podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego wynagrodzenia bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu specjalnego podatku przypadającego na ten stopień. Jeżeli z wynagrodzenia po potrąceniu specjalnego podatku pozostałaby kwota mniejsza niż najwyższe wynagrodzenie niepodlegające spe-

cialnemu podatkowi, — należy specjalny podatek potrącić tylko w wysokości nadwyżki ponad to najwyższe wynagrodzenie.

(4) Jeżeli ta sama władza, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucja i t. p. wypłaca tej samej osobie dwa lub więcej wynagrodzeń, z których jedno wolne są od państwowego podatku dochodowego oraz opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych, inne zaś podlegają tym obciążeniom lub niektórym z nich, to do wynagrodzeń wolnych od wszystkich wymienionych obciążeń stosuje się skalę, określoną w ust. (1) pkt. 1), do wynagrodzeń zaś pozostałych — skalę, określoną w ust. (1) pkt. 2), przy czem wysokość stopy procentowej podatku w każdej skali ustala się na podstawie łącznej sumy obu rodzajów wynagrodzeń. Przepisy ust. (3) stosuje się tu odpowiednio przy uwzględnieniu stopy i wysokości dochodu, przewidzianych w ust. (1) pkt. 1).

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1, poz. 38).

Do art. 5 ustęp (1).

12) Specjalny podatek, podobnie jak podatek dochodowy, pobiera się drogą potrącenia przy wypłacie wynagrodzenia. O ile płatnik pobiera w ciągu miesiąca raz tylko wynagrodzenie, sprawa nie przedstawia żadnych wątpliwości. Jeżeli natomiast płatnik w ciągu miesiąca pobiera wynagrodzenie w kilku terminach np. 8-go, 15-go i 24-go, wybór sposobu i terminu potrącenia podatku pozostawiony jest wolnej woli pracodawcy. Pracodawca może zatem, jeżeli zgóry wie ile wyniesie łączne wynagrodzenie pracownika w danym miesiącu, potrącić mu cały podatek przy wypłacie pierwszego wynagrodzenia, może to zrobić przy wypłacie drugiego, lub nawet ostatniego wynagrodzenia, może wreszcie potrącać odpowiednią część specjalnego podatku przy każdorazowej wypłacie — wogóle może czynić tak jak jemu i pracownikowi wygodniej, byle najpóźniej przy

ostatniej wypłacie sprawa potrącenia całego specjalnego podatku od łącznej sumy wszystkich wypłacanych płatnikowi w tym miesiącu wynagrodzeń, była definitywnie załatwiona, a potrącony podatek został wpłacony do dnia 7-go następnego miesiąca.

13) Osoby, których wynagrodzenia wolne są od potrąceń z tytułu podatku dochodowego i opłat emerytalnych lub składek ubezpieczeniowych a obciążone są wyłącznie opłatami na rzecz Funduszu Pracy, opłacają specjalny podatek według skali określonej w pkt. 13). Przez określenie „wynagrodzenia wolne od państwowego podatku dochodowego” rozumieć należy również wynagrodzenia wolne od tego podatku tylko z tego względu, że nie przekraczają ustalonego ustawą minimum egzystencji, a zatem wynagrodzenia nieprzekraczające w stosunku rocznym — o ile chodzi o grudzień 1935 r. — sumy 2.500 zł., a o ile chodzi o czas od 1 stycznia 1936 r. — sumy 1.500 zł. np. od emerytury w wysokości 120 zł. miesięcznie, która jako nieprzekraczająca w stosunku rocznym sumy 1.500 zł., jest należna od podatku dochodowego, a nie podlega też potrąceniu z tytułu opłat ubezpieczeniowych i emerytalnych, podatek specjalny należy potrącić według skali n. 1) art. 5 ust. 1).

Do art. 5 ustęp (4).

14) Znaczenie tego przepisu obrazuje przykład następujący: Pracownik od jednej władzy asygnującej pobiera dwa wynagrodzenia po 300 złotych miesięcznie, razem złotych 600. Z tych jedno wolne jest od podatku dochodowego i opłat emerytalnych (ubezpieczeniowych), drugie podatkowi i opłatom podlega. Podatek obliczyć należy w sposób następujący: Stopa procentowa dla sumy 600 złotych według skali pierwszej wynosi 14%, według skali drugiej 10%. Do pierwszych 300 złotych należy więc zastosować stopę procentową 14%, do drugiej 10%. Podatek będzie więc wynosił: od pierwszych 300 złotych — 14% czyli 42 złote, od drugich 300 złotych — 10% czyli 30 zł., razem 72 zł.

Art. 6.

Specjalnemu podatkowi podlegają wynagrodzenia:

1) wypłacane w czasie od dnia 1 grudnia 1935

r. do dnia 31 grudnia 1937 r. bez względu na to, za jaki czas wynagrodzenia te przypadają;

2) wypłacane za czas od dnia 1 grudnia 1935 r. do dnia 31 grudnia 1937 r. bez względu na czas wypłaty.

Art. 7.

(1) Obowiązek potrącania specjalnego podatku ciąży na władzach, urzędach, przedsiębiorstwach, zakładach, instytucjach i t. p., wypłacających wynagrodzenia.

(2) Potrącone kwoty należy wpłacić do kasy właściwego urzędu skarbowego w terminie do dnia siódmego miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu podatkowym, z dołączeniem wykazu potrąceń, sporządzonego według ustanowionego przez Ministra Skarbu wzoru, lub odpisu listy płacy, zawierającej dane, niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 1, poz. 38).

Do art. 7.

15) Władze, urzędy, przedsiębiorstwa i t. p., które na podstawie dotychczasowych zarządzeń korzystają ze zwolnienia od przedkładania władzom skarbowym odpisów list płacy w związku z poborem podatku dochodowego według działu II ustawy, korzystają z takiego samego zwolnienia również w odniesieniu, do podatku specjalnego.

16) Wszystkie inne władze, urzędy, przedsiębiorstwa i t. p. winny równocześnie z wpłatą potrąconego podatku specjalnego przedkładać albo odpisy listy płacy, albo wykazy według wzoru obowiązującego w odniesieniu do podatku dochodowego z dz. II. Odpisy list płacy będą wówczas tylko uznane za wystarczające, jeżeli będą zawierały co najmniej następujące rubryki: imię i nazwisko płatnika, wysokość łącznego wypłaconego w miesiącu wynagrodzenia

brutto, tak w gotówce jak i w naturze, suma potrąconego podatku.

Art. 8.

Postępowanie w sprawach specjalnego podatku podlega przepisom ordynacji podatkowej, a w szczególności przepisom, dotyczącym państwowego podatku dochodowego, pobieranego według działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Art. 9.

(1) Należności z tytułu specjalnego podatku wpływają z wynagrodzeń, o których mowa w pkt. 1, 2, 4, 5 i 6 (ust. 1) art. 2 — do Skarbu Państwa, z wynagrodzeń zaś, o których mowa w pkt. 3 ust. (1) art. 2 — do kas związków samorządowych, związków międzykomunalnych bądź innych instytucji i banków samorządowych.

(2) Do kwot specjalnego podatku nie mogą być pobierane żadne dodatki, ani na rzecz Skarbu Państwa ani też na rzecz związków samorządowych.

(3) Przysługujące z mocy szczególnych przepisów zwolnienia od podatków nie mają zastosowania do specjalnego podatku, pobieranego na zasadzie dekretu niniejszego.

Art. 10.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 11.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.¹⁾

¹⁾ t. j. 15 XI. 1935 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 30 grudnia 1924 r.

w sprawie potrącania z uposażeń funkcjonariuszów państwowych wartości, otrzymywanych ze Skarbu Państwa świadczeń w naturze.

(Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1068).

Na podstawie art. 1 punkt A 8 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1924 r. stanowią co następuje:

§ 1. Z uposażenia funkcjonariuszów państwowych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) potrąca się wartości wszelkich świadczeń w naturze, obciążających Skarb Państwa, a nie opartych na przepisach wymienionej ustawy.

§ 2. Wartość świadczeń ustalana będzie przez władzę służbową funkcjonariusza, przy zastosowaniu norm zasadniczych, wydanych przez właściwą władzę naczelną w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 3. Przeciw orzeczeniu władzy służbowej ustalającemu wartość świadczeń przysługuje funkcjonariuszowi prawo odwołania do właściwej władzy przełożonej. Odwołanie należy wnieść w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia orzeczenia. Orzeczenie władzy przełożonej nad władzą służbową funkcjonariusza jest ostateczne.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze nie ma zastosowania do tych świadczeń w naturze, które przyznane zostały, jako wynagrodzenie za pracę w niedzielę (punkt 2 art. 101 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. — Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), jak również do wszystkich świadczeń w naturze pobieranych przez funkcjonariuszów dyrekcyj lasów państwowych i nadleśnictw państwowych.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1925 r.

Okólnik Nr. 26 Prezesa Rady Ministrów

z dnia 22 czerwca 1934 r.

w sprawie zaliczek na uposażenie.

(Dz. Urz. MSW. Nr. 19, poz. 185 i 1936 poz. 37).

Na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 13, 28 i 40 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) i art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) zarządzam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, co następuje:

I. Bezprocentowe zaliczki na uposażenie mogą być udzielane, zgodnie z wyżej powołanymi przepisami, funkcjonariuszom państwowym, wyszczególnionym w § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), żołnierzom zawodowym, oficerom rezerwy, powołanym do służby czynnej, celem prze-

mianowania na zawodowych, oficerom, chorążym oraz pozostającym w stanie spoczynku podoficerom i szeregowcom, powołanym do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji lub zarządzeniem Rady Ministrów, o ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, sędziom, prokuratorom, asesorum i aplikantom sądowym, przyjętym na etat płatny oraz oficerom i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej.

Z pośród osób wyżej wymienionych wyłącza się od prawa do zaliczki: a) pozostające w stanie nieczynnym, b) zawieszone w pełnieniu służby, c) pozostające na urlopie bezpłatnym, d) osoby, którym wypowiedziano stosunek służbowy.

W drodze wyjątku od postanowień, zawartych w pkt. c) ustępu poprzedniego, mogą być przyznane bezprocentowe zaliczki na uposażenie osobom, pozostającym na bezpłatnym urlopie udzielonym dla uzupełnienia studjów. W tym wypadku potrącanie rat udzielonej zaliczki z uposażenia rozpoczyna się od 1-go dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

II. Z funduszu zaliczkowego mogą być udzielane zaliczki dla gorzej sytuowanych funkcjonariuszów państwowych, znajdujących się w trudnej sytuacji z powodu okoliczności od nich niezależnych (choroba, śmierć i t. p.) lub w przypadku budowy własnego mieszkania.

Zaliczki w zasadzie mogą być udzielane funkcjonariuszom państwowym, których uposażenie netto wraz z wynagrodzeniami dodatkowymi nie przekracza kwoty 400 zł. miesięcznie; w wyjątkowych przypadkach zaliczki te mogą być udzielane funkcjonariuszom państwowym, których dochód przekracza 400 zł. miesięcznie, jednakże suma zaliczek dla tej grupy może stanowić najwyżej 15% ogólnej sumy przyznanych zaliczek, w szczególności mogą być w takich przypadkach udzielane zaliczki funkcjonariuszom państwowym, których dochód nie przekracza 600 zł. miesięcznie, na opłaty w szkołach akademickich i w państwowych szkołach średnich wszystkich typów dla dzieci i pasierbów, będących na ich utrzymaniu.

Wysokość zaliczki nie może przekraczać trzymiesięcznego uposażenia i kwoty 1.000 zł.

Prawo do otrzymania zaliczki na koszty budowy własnego mieszkania przysługuje osobom, wymienionym w części I, jeżeli 1) nie mają odpowiedniego do swego stanu ro-

Prawo Urzędnicze.

dzinnego mieszkania, wynajętego bezpośrednio od właściciela w domu, podlegającym ochronie lokatorów i 2) jeżeli same lub do spółki z małżonkiem, rodzicami lub rodzeństwem, o ile z osobami temi prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, rozpoczęły już budowę mieszkania na własność, albo też są członkami spółdzielni mieszkaniowej, która buduje dla nich mieszkanie w domu spółdzielczym. Z pośród wymienionych osób należy uwzględniać przede wszystkim osoby, znajdujące się w wyjątkowo niekorzystnym położeniu mieszkaniowym (np.: osoby mieszkające poza granicami miejscowości, w której pełnią służbę i t. p.). Na budowę jednego i tego samego mieszkania może być udzielona zaliczka tylko raz jeden.

III. Osoba, ubiegająca się o zaliczkę winna szczegółowo uzasadnić jej potrzebę i wysokość. Sprawa przyznania zaliczki i jej wysokości zależna jest od uznania władzy, uprawnionej do udzielania zaliczek.

Udzielenie nowej zaliczki przed spłatą poprzedniej, jest dopuszczalne jedynie pod warunkiem równoczesnego potrącenia reszty rat poprzedniej zaliczki.

IV. Zaliczki na uposażenie przyznaje się w złotych również i dla personelu, przebywającego zagranicą. Wysokość zaliczek nie może przekraczać: a) na cele konsumpcyjne — 2-miesięcznego uposażenia, b) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego — 3-miesięcznego uposażenia, c) na budowę własnego mieszkania — 6-miesięcznego uposażenia.

Warunkiem udzielenia zaliczki praktykantom, asesorom i aplikantom sądowym oraz zaliczki przekraczającej 3-miesięczne uposażenie osobom, które nie nabyły jeszcze praw emerytalnych, jest zabezpieczenie hipoteczne, albo zobowiązanie dwu wypłacalnych ręcycieli.

Za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem lokalnym i zasiłkiem wyrównawczym, a dla oficerów i szeregowych Straży Granicznej, nie mających prawa do dodatku lokalnego — wraz z dodatkiem służbowym. Dla żołnierzy, wyszczególnionych w części I-ej za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie, określone w art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1935 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), wraz z dodatkiem wyrównawczym określonym w art. 12 tegoż rozporządzenia.

V. Zwrot zaliczki, udzielonej do wysokości 1-miesięcznego uposażenia następuje w nie więcej jak 12, zaliczki

udzielonej do wysokości 2-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 18, zaliczki udzielonej do wysokości 3-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 30, wreszcie zwrot zaliczki, udzielonej w wymiarze wyższym, niż 3 miesięczne uposażenie w nie więcej, niż 36 bezpośrednio po sobie następujących ratach miesięcznych.

Raty zaliczki potrąca się z uposażenia, poczynwszy od 1-go dnia miesiąca następującego po przyznaniu zaliczki.

VI. Przyznawanie zaliczek osobom pełniącym służbę we władzach i urzędach niższych instancji należy do władz bezpośrednio podległych władzy naczelnej z wyjątkiem kierowników tych władz, którym przyznaje zaliczki władza naczelna.

Przyznawanie zaliczek osobom, pełniącym służbę we władzach naczelnych należy do tych władz z wyjątkiem ich kierowników, którym zaliczki przyznaje Prezes Rady Ministrów.

Przyznawanie zaliczek budowlanych, przekraczających 3-miesięczne uposażenie należy do władzy naczelnej.

VII. Przyznawanie w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie zaliczki, nie odpowiadającej zasadom niniejszego zarządzenia, wymaga każdorazowo zgody Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu.

VIII. W wypadkach rozwiązania stosunku służbowego bez uposażenia emerytalnego należy zaległe raty zaliczkowe potrącić w całości, względnie wyegzekwować z zabezpieczenia hipotecznego lub od ręcycieli.

IX. W razie śmierci przed spłatą zaliczki dług z powyższego tytułu obciąża spadkobierców do wysokości oddzielonego majątku, zgodnie z przepisami obowiązujących ustaw cywilnych.

X. W sprawie umorzenia nieściągalnych rat zaliczek na uposażenie obowiązują postanowienia okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 4 lipca 1930 r. L. D. III. 205/1/30 w sprawie zasad umarzania niektórych wierzytelności Skarbu Państwa.

XI. Kontrola regularnych spłat zaliczek należy do obowiązków władz asygnujących uposażenie służbowe.

XII. Poprzedni okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 lipca 1935 r. Nr. 42—2/10 w sprawie zaliczek na uposażenie uchyla się.

IV.

PRZEPISY O INNYCH ŚWIADCZENIACH
I ULGACH.ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 28 marca 1934 r.

o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

(Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320).¹

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 9, 28, 37 i 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) oraz art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze reguluje należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia w kraju, na obszarze W.

M. Gdańska i poza granicami Państwa funkcjonarjuszów państwowych, objętych postanowieniami § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), żołnierzy zawodowych, podoficerów i szeregowców, pełniących obowiązkową służbę czynną, jak również nadterminowych, podchorążych, oficerów rezerwy powołanych do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych, sędziów, prokuratorów, aplikantów i asesorów sądowych oraz oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej.

(2) Osobne rozporządzenie normuje należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia żołnierzy w czasie wojny, mobilizacji i uzupełnienia wojska przez powołanie do służby wojskowej zarządzeniem Rady Ministrów, o ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga.

§ 2. (1) Osobom wymienionym w § 1 ust. (1) przysługują:

I. W razie podróży służbowej (komisji) do miejscowości położonej poza zwykłym ich miejscem służbowym:

- 1) diety oraz
- 2) zwrot kosztów przejazdu.

II. W razie delegacji (odkomenderowania) do

¹) Z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozp. Rady Ministrów z 25 maja 1935 r. (poz. 272).

miejscowości położonej poza zwykłym ich miejscem służbowym:

- 1) diety za czas przejazdu i za czas pozostawiania w delegacji (odkomenderowaniu) oraz
- 2) zwrot kosztów przejazdu.

III. W razie przeniesienia na inne miejsce służbowe:

a) w kraju i na obszarze W. M. Gdańska:

- 1) diety dla przeniesionego za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za pierwszą dobę pobytu w temże miejscu oraz dla jego małżonka i dzieci za taki sam czas, a to dla małżonka w wysokości 75%, dla każdego dziecka w wysokości 50% diet, przysługujących przeniesionemu;
- 2) zwrot kosztów przejazdu dla przeniesionego oraz jego małżonka i dzieci; ponadto zwrot kosztów przejazdu dla jednej osoby z jego służby;
- 3) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego;

b) poza granicami państwa:

- 1) diety dla przeniesionego za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za czas do chwili objęcia urzędowania, nieprzekraczający 8 dni, liczonych od dnia następującego po przybyciu na nowe miejsce służbowe, oraz diety za czas przejazdu dla jego małżonka i dzieci, a to dla małżonka w wysokości 75%, dla każdego dziecka w wysokości 50% diet, przysługujących przeniesionemu;

2) zwrot kosztów przejazdu dla przeniesionego, jego małżonka i dzieci;

3) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

(2) Zwykłym miejscem służbowym i miejscowością w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest w odniesieniu do żołnierzy i funkcjonariuszów państwowych, pełniących służbę w administracji wojskowej — obszar danego garnizonu, w odniesieniu do szeregowych Policji Państwowej, pełniących służbę na posterunkach wiejskich — rejon danego posterunku.

(3) Podoficerom i szeregowcom, pełniącym obowiązkową służbę czynną, nadterminowym oraz podchorążym diety nie przysługują, o ile w czasie podróży lub delegacji (odkomenderowania) mogą korzystać z wyżywienia w naturze.

§ 3. Przez pojęcie „małżonek i dzieci“ względnie „rodzina“, użyte w rozporządzeniu niniejszem, rozumie się pozostających na utrzymaniu osób, wymienionych w § 1 ust. (1):

- 1) żonę — z wyjątkiem sądownie separowanej, jeżeli na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;
- 2) męża zupełnie niezdolnego do zarabkowania;
- 3) dzieci ślubne, uprawnione i pasierbów do ukończenia 18 lat, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać — do ukończenia 24 lat, z wyjątkiem tych, które weszły w związki małżeńskie.

R o z d z i a ł 2.

Należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia w kraju.

§ 4. (1) Diety wynoszą dziennie dla:

1) urzędników, praktykantów i niższych funkcjonarjuszów państwowych:

- a) Prezesa Rady Ministrów . . . 80.— zł
- b) Ministra, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli . . . 60.— zł
- c) Podsekretarza Stanu, Prezesa Prokuraturji Generalnej R. P., Wojewody, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Ambasadora . . 40.— zł
- d) Dyrektora Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Dyrektora Biura Sejmu, Dyrektora Biura Senatu, Dyrektora Departamentu, Gabinetu, Biura we władzach Naczelnym, Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektora w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i w Ministerstwie Poczt i Telegrafów, Głównego Inspektora Weterynarji w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych, Głównego Inspektora Komunikacji w Ministerstwie Komunikacji, Głównego Inspektora Pracy w Ministerstwie Opieki Społecznej, Dyrektora Protokołu Dyplomatycznego, Pośła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego I, II i III klasy, Mi-

nistra pełnomocnego, Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku, Delegata Rządu, Ministra Rezydenta, Dyrektora Mennicy Państwowej, Dyrektora Państwowego Monopoli Spirytusowego, Dyrektora Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, Dyktora Polskiego Monopoli Solnego, Dyktora Polskiego Monopoli Tytoniowego, Prezesa Oddziału Prokuraturji Generalnej R. P., Wiceprezesa Prokuraturji Generalnej R. P., Dyktora Loterji Państwowej, Prezesa Pocztowej Kasy Oszczędności, Dyktora Cel, Dyktora Izby Skarbowej, Naczelnika wydziału skarbowego, oświecenia publicznego oraz przemysłu i handlu w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, Naczelnego Inspektora Cel w Gdańsku, Kuratora Liceum Krzemienieckiego, Kuratora Okręgu Szkolnego, Wiceprezesa Głównej Komisji Ziemskiej, Dyktora Głównego Urzędu Miar, Dyktora Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, Dyktora Państwowego Instytutu Geologicznego, Prezesa Urzędu Patentowego R. P., Dyktora Państwowego Zakładu Higjeny . 30.— zł

e) Wicedyrektora Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Wicedyrektora Biura Sejmu, Kustosza Biblioteki i Archiwum Sejmu, Inspektora i Naczelnika Wydziału we władzach naczelnych, Urzędnika do zleceń w Prezydjum Rady Ministrów, Naczelnika Sekretarjatu Prawniczego w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, Naczelnika Biura w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i w Ministerstwie Komunikacji, Wicedyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, Wicekomisarza Rządu na m. st. Warszawę, Wicewojewody, Wicedyrektora Departamentu Politycznego i Wicedyrektora Gabinetu Ministra w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Przedstawiciela Państwa Polskiego przy komisji Mieszanej i Trybunale Rozjemczym do spraw Górnego Śląska, Radcy Ambasady, Konsula Generalnego, Delegata Prokuratorji Generalnej R. P., Kierownika wydziału w centrali Prokuratorji Generalnej R. P., Wiceprezesa Pocztovej Kasy Oszczędności, Dyrektora Urzędu Długów Państwa, Komisarza do spraw likwidacji niemieckiej, Przewodni-

czącego Rady Spółdzielczej, Kierownika Centralnej Księgowości, Redaktora Dziennika Ustaw R. P., Głównego konserwatora, Dyrektora Archiwów państwowych, Dyrektora Biblioteki Narodowej, Ministerjalnego Wizytatora Szkół, Ministerjalnego Wizytatora Szkół, pełniącego obowiązki kierownika referatu we władzy naczelnej, Dyrektora Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego, Dyrektora Urzędu Morskiego, Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, Dyrektora Państwowej Szkoły Morskiej, Dyrektora Państwowego Instytutu Meteorologicznego, Prezesa i Wiceprezesa Kolegium Górniczego, Wiceprezesa Urzędu Patentowego, Kierownika Sekcji w Instytucie Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, Kierownika Instytutu Hydrograficznego, Dyrektora Biura projektu melioracji Polesia, Dyrektora Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń, Dyrektora Państwowego Zakładu Badania Żywności i Przedmiotów Użytku, Dyrektora Państwowego Zakładu Zdrowego, Dyrektora (Kierownika) Szpitala w Kobierzynie, Krakowie, Kulparkowie, Lwowie, Tworzech i Wilnie, Dyrektora Wyż-

szego Urzędu Ubezpieczeń, Okręgowego Inspektora Pracy, Kierownika działu Państwowego Zakładu Higieny 20.— zł

- f) Kierownika oddziału gospodarczego w Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Kierownika referatu i Radcy we władzach naczelnych, Naczelnego redaktora sprawozdań parlamentarnych w Biurze Sejmu, Dyrektora Drukarni Państwowej w Warszawie, Radcy Sekretarjatu Prawniczego w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, Naczelnika urzędu spraw mniejszości, Naczelnika wydziału we władzach, urzędach i instytucjach bezpośrednio podległych władzy naczelnej, Inspektora w urzędzie wojewódzkim (Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę), będącego na etacie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Wiceprezesa wojewódzkiego sądu administracyjnego, Sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, Dyrektora Policji (w województwie śląskim), Komisarza Rządu w Gdyni, Starosty (grodzkiego, morskiego, powiatowego), Radcy Poselstwa, Konsula, Pierwszego sekretarza Ambasady, Radcy handlowego, Radcy emigracyjnego, Radcy finansowego, Radcy

Komisarjatu Generalnego R. P. w Gdańsku, Kierownika Archiwum, Instytutu, Muzeum, Zakładu, laboratorium i działu w instytucjach bezpośrednio podległych Ministerstwu Spraw Wojskowych, Starszego Ordynatora szpitala, Naczelnego Sekretarza Prokuratury Generalnej R. P., Kierownika oddziału w wydziale skarbowym i wydziale oświecenia publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, Naczelnego lekarza więzień, Kierownika Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego, Dyrektora Zakładu wychowawczego lub poprawczego, Kierownika Psychjatrycznego Szpitala Więziennego, Kierownika sekretarjatu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Naczelnika Biura personalnego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego, Administratora Szkoły Akademickiej (zakładu), Kierownika Archiwum, Biblioteki, Muzeum, Państwowych Zbiorów Sztuki, Kierownika Sekretarjatu Szkoły Akademickiej, Zarządcy Dóbr Liceum Krzemienieckiego, Wizytatora Szkół, Inspektora szkolnego, Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Katowicach, Kierownika wydziału i Kierownika działu w Państwo-

wym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego, Metrologa, Naczelnika Morskiego Urzędu Rybackiego, Naczelnika Okręgu Administracji Miar, Naczelnika Urzędu Marynarki Handlowej, Naczelnika Urzędu Probierzczego, Kierownika oddziału w Państwowym Instytucie Meteorologicznym, Komisarza Demobilizacyjnego, Komisarza Pracy (na Górnym Śląsku), Radcy Trybunału do spraw Ubezpieczeń Społecznych.

- g) Inspektora, Kierownika oddziału i Radcy we władzach, urzędach i instytucjach bezpośrednio podległych władzy naczelnej, Wicedyrektora Policji (w Województwie Śląskiem), Wicekomisarza Rządu w Gdyni, Wicestarosty (grodzkiego, morskiego, powiatowego), Drugiego sekretarza Ambasady, Pierwszego sekretarza Poselstwa, Ordynatora szpitala, Naczelnika Urzędu Skarbowego, Naczelnika Urzędu Celnego, Naczelnika Urzędu Opłat Stemplowych, Naczelnika Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych, Członka Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego, Inspektora w Liceum Krzemienieckiem, Konserwatora, Kustosza Archiwum, Kustosza Muzeum, Kwesto-

15.— zł

ra, Instruktora oświaty pozaszkolnej, Kierownika weterynaryjnej pracowni rozpoznawczej, Administratora i kierownika podziału (zakładu) w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego, Kierownika Państwowego Zakładu Chowu Koni, Komisarza ochrony lasów, Komisarza ziemskiego, Powiatowego lekarza weterynaryjnego, Kapitana statku szkolnego, Profesora Państwowej Szkoły Morskiej, Kapitana portu, Naczelnika Okręgowego Urzędu Górniczego, Kierownika referatu w Biurze projektu melioracji Polesia, Kierownika kamieniołomów, Kierownika kliniki, Kierownika państwowego zarządu wodnego, Kierownika powiatowego zarządu drogowego, Lekarza zdrojowego, Radcy emigracyjnego przy Komisarjacie Generalnym R. P. w Gdańsku, Technicznego Inspektora zdrojowego, Kierownika Państwowej Szkoły Położnych, Kierownika szpitala, Obwodowego Inspektora Pracy, Kierownika filji Państwowego Zakładu Higieny, Lekarza powiatowego

12.— zł

- h) Referendarza, Kierownika rachuby, Zarządcy (gmachu reprezentacyjnego), Archiwisty, Bibliote-

karza, Redaktora sprawozdań parlamentarnych, Referendarza Sekretarjatu Prawniczego w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, Kierownika Drukarni Państwowej, Drugiego sekretarza Poselstwa, Wicekonsula, Attaché Ambasady, Attaché Poselstwa, Attaché Konsularnego, Referendarza Komisarjatu Generalnego R. P. w Gdańsku, Konstruktora, Kustosza, Kierownika stacji Hughesa, Zarządcy składnicy, Kontrolera skarbowego, Kierownika sekretarjatu (sądowego, prokurator-skiego), Zarządcy fabryki, Zarządcy kolejki, Zarządcy składu drzewa, Zarządcy tartaku, Nadleśniczego, Taksatora leśnego, Asystenta Archiwum, Asystenta Biblioteki, Asystenta Muzeum, Podinspektora szkolnego (zastępcy inspektora szkolnego), Asystenta weterynaryjnej pracowni rozpoznawczej, Mierniczego, Adjunkta i Asystenta w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego, Podkomisarza ziemskiego, Oficera statku szkolnego, Inspektora we władzach pośrednio podległych władzy naczelnej w dziale Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Oficera portu, Adjunkta i Inspektora stacyj

	w Państwowym Instytucie Meteorologicznym, Adjunkta Zakładu Służby Zdrowia, Podinspektora Pracy	10.— zł
i)	urzędników niewymienionych pod lit. a)—h)	9.— zł
j)	praktykantów	7.— zł
k)	niższych funkcjonarjuszów państwowych	6.— zł
2)	żołnierzy:	
a)	oficerów w stopniu:	
	Marszałka	80.— zł
	Generała broni, admirała	60.— zł
	Generała dywizji, wiceadmirala .	40.— zł
	Generała brygady, kontradmirała	30.— zł
	Pułkownika, komandora	20.— zł
	Podpułkownika, komandora - porucznika	18.— zł
	Majora, komandora - podporucznika	15.— zł
	Kapitana	12.— zł
	Porucznika, podporucznika . . .	10.— zł
b)	oficerów na stanowiskach:	
	Attaché Wojskowego Ambasady .	20.— zł
	Attaché Wojskowego Poselstwa, Zastępcy Attaché Wojskowego Ambasady	15.— zł
	Zastępcy Attaché Wojskowego Poselstwa, oficera przydzielonego do Ambasady	12.— zł
	Oficera przydzielonego do Poselstwa	10.— zł

- c) podoficerów i szeregowych zawodowych w stopniu:
 Chorążego (równorzędnego) . . . 10.— zł
 Starszego sierżanta (równorzędnego), starszego bosmana, sierżanta (równorzędnego), bosmana, plutonowego (równorzędnego), bosmanmata 8.— zł
 Kaprała (równorzędnego), . . . mata, starszego marynarza zawodowego . . . 6.— zł
- d) podoficerów i szeregowców pełniących obowiązkową służbę czynną, nadterminowych oraz podchorążych:
 Podchorążych oraz podoficerów . . . 2.50 zł
 St. szeregowców i szeregowców . . . 2.— zł
- 3) profesorów i pomocniczych sił naukowych w państwowych szkołach akademickich, nauczycieli szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie Państwa:
- a) Rektora państwowej szkoły akademickiej 30.— zł
 b) Profesora zwyczajnego 25.— zł
 c) Profesora nadzwyczajnego 20.— zł
 d) Asystenta starszego z tytułem docenta, Adjunkta z tytułem docenta 15.— zł
 e) Pomocniczych sił naukowych, nie wymienionych pod lit. d) 12.— zł
 f) Dyrektora (rektora) i Kierownika szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego i innego zakładu kształcenia nauczy-

- cieli, szkoły zawodowej, rolniczej i innego zakładu o typie średnim lub wyższym (z wyjątkiem szkół akademickich) 15.— zł
- g) Nauczycieli szkół wymienionych pod lit. f) 12.— zł
- h) Kierownika publicznej szkoły powszechnej, specjalnej (szkoły ćwiczeń) III, II i I stopnia i nauczyciela kierującego w publicznej szkole powszechnej I stopnia . . . 12.— zł
- i) Nauczycieli szkół wymienionych pod lit. h) 10.— zł
- j) Kierowniczkę przedszkola 10.— zł
- k) Wychowawczyni przedszkola 8.— zł
- l) Nauczyciela, pełniącego obowiązki instruktora ministerjalnego, nauczyciela szkoły średniej, powołanego do pracy instruktorskiej 15.— zł
- l) Nauczyciela szkoły powszechnej, powołanego do pracy instruktorskiej 12.— zł
- 4) funkcjonariuszów Straży Więziennej:
- Głównego Inspektora 30.— zł
 Inspektora, Nadkomisarza 15.— zł
 Komisarza 12.— zł
 Podkomisarza 10.— zł
 Aspiranta 8.— zł
 Przodownika 8.— zł
 Starszego strażnika więziennego, strażnika więziennego 6.— zł

- 5) a) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Pierwszego Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego 60.— zł
 b) Pierwszego Prokuratora Sądu Najwyższego 40.— zł
 c) Sędziego Najwyższego Trybunału Administracyjnego, sędziego i prokuratora Sądu Najwyższego i sądu apelacyjnego, wiceprokuratora sądu apelacyjnego 25.— zł
 d) Sędziego i prokuratora sądu okręgowego, wiceprokuratora sądu okręgowego 20.— zł
 e) Sędziego grodzkiego, podprokuratora sądu okręgowego, przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego sądu pracy 15.— zł
 f) Asesora sądowego 10.— zł
 g) Aplikanta sądowego 7.— zł
 6) oficerów i szeregowych Policji

Państwowej:

Generalnego Inspektora	30.— zł
Nadinspektora, Inspektora	20.— zł
Podinspektora	18.— zł
Nadkomisarza	15.— zł
Komisarza	12.— zł
Podkomisarza, aspiranta	10.— zł
Starszego przodownika, przodownika, starszego posterunkowego	8.50 zł
Posterunkowego	6.— zł

7) oficerów i szeregowych Straży

Granicznej:

Komendanta	30.— zł
----------------------	---------

Nadinspektora	20.— zł
Inspektora	18.— zł
Nadkomisarza	15.— zł
Komisarza	12.— zł
Podkomisarza, aspiranta	10.— zł
Starszego przodownika, przodownika, starszego strażnika granicznego	8.— zł
Strażnika granicznego	6.— zł

(2) Osobom pełniącym obowiązki przywiązane do wymienionych w p. 1, 2, 3 i 5 stanowisk przysługują diety, ustalone dla danego stanowiska, od dnia objęcia obowiązków służbowych.

(3) Żołnierzom żandarmerji, pełniącym służbę bezpieczeństwa poza swym garnizonem w rejonach ćwiczeń, manewrów, koncentracji lub zawodów, mających na celu wyszkolenie wojska — przysługuje 50% diet.

(4) W razie awansu należą się wyższe diety od dnia, od którego przysługuje prawo do wyższego uposażenia.

§ 5. (1) W przypadku delegacji (odkomenderowania) wypłaca się diety w wysokości ustalonej w § 4, t. j. całe diety przez pierwsze dwa tygodnie, licząc od dnia, następującego po dniu przybycia do miejsca delegacji (odkomenderowania), przez następnych 6 tygodni diety zmniejszone o 30%, po upływie zaś tego czasu diety zmniejszone o 40%.

(2) Delegacja (odkomenderowanie) może trwać zasadniczo tylko pół roku. Przedłużenie delegacji (odkomenderowania) ponad ten okres czasu może nastąpić jedynie w przypadkach wyjątkowych na mocy decyzji szefa władzy naczelnej, wydanej w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Przepis ten

nie dotyczy przypadków odkomenderowania do szkół wojskowych lub cywilnych.

(3) O ile delegowany (odkomenderowany) otrzymuje bezpłatnie mieszkanie w lokalu rządowym, zmniejsza się diety, określone w ust. (1) o 10%. Postanowienie to nie dotyczy żołnierzy i innych osób pracujących w wojsku na stanowisku etatowym.

(4) Żołnierzom zawodowym i oficerom rezerwy, powołanym do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych oraz innym osobom, pracującym w wojsku na stanowisku etatowym, korzystającym w czasie podróży służbowej lub delegacji (odkomenderowania) z kwatery przejściowej lub naglej, zmniejsza się diety o kwotę, odpowiadającą należności za kwatery, ustalonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113. poz. 957), którą to kwotę przekazuje się władzy, dostarczającej kwatery.

§ 6. (1) Jednostką obliczania diet jest dwudziestoczworgodzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tegoż miejsca, przyczem:

a) jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu, o ile on wynosi więcej niż 12 godzin, cała dieta, o ile zaś wynosi więcej niż 6 godzin — połowa diety;

b) jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa krócej niż 24 godziny, należy się cała dieta, o ile pobyt ten trwa dłużej niż 12 godzin, zaś połowa diety, o ile pobyt ten trwa krócej niż 12 godzin, a dłużej niż 6 godzin.

(2) Przy przejeździe środkiem lokomocji, mającym oficjalny rozkład jazdy (np. kolej, statek), początek przejazdu należy liczyć od chwili odejścia, ustalonego w tymże rozkładzie jazdy. Przy przejeździe innym środkiem lokomocji, niemającym takiego rozkładu jazdy (np. konie, samochód), początek przejazdu należy liczyć od chwili ruszenia z miejsca. Powyższą zasadę należy stosować analogicznie także do oznaczenia czasu zakończenia przejazdu z tym wyjątkiem, że opóźnienie środka lokomocji, mającego oficjalny rozkład jazdy, może być brane w rachubę tylko w przypadku, gdy wynosi więcej niż jedną godzinę i zostanie udowodnione.

(3) Gdy przejazd odbywa się różnymi środkami lokomocji, należy do czasu trwania przejazdu wliczać również uzasadnione przerwy między przejazdami poszczególnymi środkami lokomocji.

§ 7. Diety należą się również za niedziele i święta, przypadające w czasie trwania podróży służbowej, delegacji (odkomenderowania) lub przeniesienia.

§ 8. Diety należą się również w przypadku zachorowania w czasie podróży służbowej lub delegacji (odkomenderowania) przez cały czas spowodowanego chorobą pobytu w odnośnej miejscowości, o ile choroba zostanie stwierdzona świadectwem lekarskim, a odbywający podróż służbową lub pozostający w delegacji (odkomenderowaniu) nie jest umieszczony na koszt Skarbu Państwa w szpitalu.

§ 9. (1) Pozostającemu w delegacji (odkomenderowaniu) nie przysługuje prawo do diet za czas urlopu.

(2) O ile jednak korzystający w czasie delegacji (odkomenderowania) z urlopu wypoczynkowego lub zdrowotnego wyjeżdża na czas tego urlopu do miejscowości zwykłego miejsca służbowego, należy mu przyznać zwrot kosztów jazdy tam i zpowrotem według zasad, obowiązujących przy przejazdach służbowych.

§ 10. (1) Wykonawczy personel pomiarowy urzędów wojewódzkich otrzymuje wynagrodzenie akordowe za wykonanie na gruncie prac pomiarowych przy scalaniu i parcelacji gruntów.

(2) Za czas spędzony w podróży oraz za czynności niemające bezpośredniej styczności z pracami, za które przysługuje wynagrodzenie akordowe, wypłaca się należności na ogólnych zasadach, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem.

(3) Wynagrodzenie akordowe oblicza się w stosunku do ogólnej powierzchni obiektu, w którym prace pomiarowe zostały całkowicie ukończone i uznane za wykonane prawidłowo.

(4) Wynagrodzenie akordowe za wykonanie hektara prac pomiarowych, zaliczonych do zwykłych, wynosi:

1) przy scalaniu gruntów z pomiarem starego stanu posiadania — po 6 złotych za hektar,

2) przy scalaniu gruntów bez pomiaru starego stanu posiadania — po 4 złote za hektar,

3) przy parcelacji gruntów — po 2.50 złotego za hektar.

(5) Za prace pomiarowe zaliczone do trudnych wynagrodzenie akordowe zwiększa się w granicach do 25%, za prace zaś zaliczone do łatwych zmniejsza się w granicach do 25%.

(6) Za prace pomiarowe, przy których niezbędne jest sporządzenie operatów dla katastru gruntowego, wynagrodzenie akordowe zwiększa się w granicach do 100%.

(7) Za prace pomiarowe, związane ze scalem i parcelacją obiektów, których ogólny obszar nie przekracza 50 ha, oraz za prace pomiarowe, związane z drobnymi regulacjami rolnymi (podział wspólnot, zamiana gruntów) i znoszeniem służebności, wykonawczy personel pomiarowy urzędów wojewódzkich nie otrzymuje wynagrodzenia akordowego, a jedynie diety dzienne na zasadach, ustalonych w przepisach § 4, 6—9.

(8) Wynagrodzenie akordowe może być przyznane i wypłacone wykonawczemu personelowi mierniczemu za każde stadium pracy całkowicie ukończone i uznane za wykonane prawidłowo.

(9) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali zasady:

1) zaliczania poszczególnych prac pomiarowych do zwykłych, trudnych i łatwych,

2) rozmiaru zwiększenia lub zmniejszenia wynagrodzenia akordowego w przypadkach przewidzianych w ust. (4) i (5),

3) podziału wynagrodzenia akordowego pomiędzy poszczególnych pracowników technicznych grupy mierniczej, zatrudnionych przy pracach pomiarowych,

4) trybu wypłacania wynagrodzenia akordowego oraz podziału każdego rodzaju prac pomiarowych na stadium wykonania, ze wskazaniem stosunku każdego stadium do całości,

5) obliczania stosunku procentowego prac po-

miarowych, wykonanych przed dniem 1 października 1933 r. do całości pracy.

§ 11. (1) Funkcjonariusze państwowi, stanowiący załogę statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej, otrzymują w czasie zaokrętowania następujące należności:

A. Urzędnicy:	W czasie	W czasie
	rezerwy złotych	żeglugi wewn. miesięcznie
Kapitan statku	100	215
I Oficer	60	125
II Oficer	50	115
III Oficer	40	90
IV Oficer	40	90
Lekarz	—	115
Radjotelegrafista	40	90
Dyr. P. S. M. lub Delegat Ministra	—	215
Profesor P. S. M.	—	125
Wychowawca	—	100
Oficer — mechanik	40	90

B. Funkcjonariusze niżsi:

St. bosman	35	75
II bosman	25	60
III bosman	20	50
St. motorzysty	25	60
II motorzysty	20	50
Żaglomistrz	35	75
Marynarz	10	35
St. cieśla	35	75
Mł. cieśla	10	35
Sternik	10	35
Kucharz	20	50

Pom. kucharza	10	35
Piekarz	10	35
Steward	10	35
Bufetowy	15	40
Chłopiec okrętowy	5	15

(2) Za czas rezerwy uważa się okres postoju statku od dnia następującego po dniu wyokrętowania ostatniej grupy uczniów do dnia zaokrętowania pierwszej grupy uczniów.

(3) Za czas żeglugi wewnętrznej uważa się okres przebywania statku na wodach Bałtyku i cieśnin duńskich do południka przylądka Skagen, o ile statek w czasie tym nie zawijał do żadnego portu zagranicznego.

(4) Należności określone w ust. (1) wypłacane są zdołu. Jeżeli zaokrętowanie lub wyokrętowanie nastąpiło w ciągu miesiąca, to należność oblicza się w wysokości dziennej, licząc po 1/30 części należności za każdy dzień czasu zaokrętowania.

(5) W czasie zaokrętowania załozde statku szkolnego przysługuje prawo do wyżywienia na koszt Skarbu Państwa według norm, które ustali Minister Przemysłu i Handlu.

§ 12. Postanowienia § 4—9 nie mają zastosowania do osób pełniących czynności określone w § 10 i 11 z wyjątkiem § 10 ust. (2) i (7).

§ 13. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje ceny biletów jazdy koleją lub statkiem oraz koszty przejazdu innemi środkami komunikacyjnymi, koszty przewozu bagażu podróżnego oraz ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do dworca i z dworca kolejowego, do przystani i z przystani, do stacji autobusowej, lotniczej i z tych stacyj.

§ 14. (1) Przy przejazdach koleją lub statkiem

zwraca się faktycznie zapłaconą cenę biletów przy-
czem:

1) prawo przejazdu I klasą przysługuje wymienionym w § 4: urzędnikom na stanowiskach wyszczególnionych w p. 1 lit. a)–e), rektorom i profesorom państwowych szkół akademickich, funkcjonariuszom Straży Więziennej w stopniu głównego inspektora i inspektora, oficerom w stopniu marszałka, generała (admirala) i oficerom sztabowym. Attachés Wojskowym Ambasad, sędziom i prokuratorom, wyszczególnionym w p. 5 lit. a)–d), oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej w stopniu od nadkomisarza wzwyż, ponadto starostom i kierownikom starostw, Komisarzowi i Wicekomisarzowi Rządu w Gdyni, Dyrektorowi Policji (w Województwie Śląskiem), osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach Sefów władz naczelných, przedstawicieli państw obcych, misyj zagranicznych oraz oficerów armij obcych, jak również adjutantom i oficerom ordynansowym, podróżującym służbowo w I klasie razem ze swoimi przełożonymi, dowódcami pułków i wyższymi;

2) prawo przejazdu II klasą przysługuje osobom nieobjętym postanowieniami p. 1) i 3), oraz chorążym (równorzędnym);

3) prawo przejazdu III klasą przysługuje: niższym funkcjonariuszom państwowym, podoficerom i szeregowcom, szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej.

(2) Za przejazd sługi (§ 2 p. III-a) 2) zwraca się cenę biletu III klasy.

(3) Jeżeli na statku znajdują się dwie klasy, zwraca się cenę biletu I klasy również i tym, którzy w myśl postanowień paragrafu niniejszego mają

w razie jazdy koleją prawo do biletu II klasy, cenę zaś biletu II klasy tym, którzy w razie jazdy koleją mają prawo do biletu III klasy.

(4) Z reguły zwraca się koszt przejazdu pociągami osobowymi. Zwrot kosztów przejazdu pociągiem pośpiesznym dozwolony jest tylko wtedy, jeżeli podróż służbowa ma charakter nagły, albo jeżeli przez użycie pociągu pośpiesznego zaoszczędzono diety. Potrzebę użycia pociągu pośpiesznego winna władza, zarządzająca podróż służbową, potwierdzić na rachunku kosztów podróży.

(5) Jeżeli zaszła potrzeba przejazdu pociągiem pośpiesznym, w którym niema III klasy, otrzymuje osoba, która posiada tylko prawo do zwrotu kosztów przejazdu klasą III, zwrot ceny biletu klasy II.

(6) Odbywającym podróże służbowe oraz delegowanym (odkomenderowanym) może być przyznany zwrot ceny t. zw. miejscówki po udowodnieniu poniesionych kosztów miejscówki.

(7) Osoby korzystające z ulg w przejazdach państwowymi lub zarządzanymi przez Państwo środkami komunikacyjnymi, otrzymują przy likwidacji kosztów podróży zwrot ceny ulgowej.

(8) Władza zarządzająca podróż służbową może przyznać osobom, mającym prawo przejazdu I klasą, zwrot faktycznie poniesionych i udowodnionych kosztów użycia jednego miejsca w wozie sypialnym, jeżeli podróż koleją trwa dłużej niż sześć godzin między 21 a 6 godziną, a zarazem podróż służbowa ma charakter nagły i zachodzi konieczność pełnienia następnego dnia czynności urzędowych. Nie dotyczy to Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Polski, Ministrów i Prezesa Naj-

wyższej Izby Kontroli, którym w każdym przypadku podróży służbowej służy prawo użycia całego przedziału sypialnego w wozie sypialnym. Zwrot kosztów przejazdu wozem sypialnym winien się odbywać na podstawie dołączenia do rachunku kosztów podróży oryginalnego kuponu, uprawniającego do zajęcia miejsca lub przedziału w wozie sypialnym.

§ 15. (1) Zwraca się udowodnione koszty przewozu koleją, statkiem lub innymi środkami komunikacyjnymi osobistego bagażu podróznego o wadze:

1) do 50 kg. przy podróżach służbowych (komisjach), trwających co najmniej 6 dni;

2) do 100 kg. przy podróżach służbowych, trwających dłużej niż 30 dni, oraz przy delegacjach (odkomenderowaniach).

(2) O ile dla spełnienia czynności urzędowej konieczne jest zabranie ze sobą bagażu służbowego, jak aktów, narzędzi, instrumentów i t. p., zwraca się wszystkie koszty jego przewozu, przyczem w rachunku kosztów należy wyszczególnić zawartość bagażu służbowego, jego wagę oraz faktycznie poniesione wydatki.

§ 16. (1) Przy przejazdach kołowych zwraca się w miejscowościach, w których obowiązują zatwierdzone przez władze taryfy najmu koni, lub samochodu, ceny podane w taryfie. W miejscowościach nieposiadających takich taryf zwraca się cenę najmu koni lub samochodu na podstawie dołączonego przez rachunkodawcę do rachunku własnoręcznego oświadczenia, podającego oprócz zapłaconej ceny także ilość kilometrów odbytej drogi kołowej z wymienieniem miejscowości początko-

wej i końcowej. W razie wątpliwości, czy zapłacona cena odpowiada miejscowym stosunkom, może władza zasięgnąć informacji odnośnego magistratu (urzędu gminnego) i zależnie od otrzymanej informacji odpowiednio zmniejszyć kwoty najmu koni względnie samochodu.

(2) Wydatek na najem koni i samochodu zwraca się tylko wtedy, jeżeli nie ma możliwości przejazdu tańszym środkiem lokomocji, jak kolejami wszelkiego rodzaju, omnibusami, autobusami, statkami i t. p. z wyjątkiem przypadków nagłych, gdy wskutek opóźnienia przyjazdu interes publiczny byłby narażony na szkodę, oraz w razie potrzeby odbycia czynności urzędowych w większej ilości miejscowości, jeżeli to spowoduje oszczędność na dietach.

(3) Przy wspólnych podróżach kołowych wolno, zaliczać jedną podwodę lub samochód na 3 osoby. W razie równoczesnego przewozu większej ilości aktów, instrumentów, narzędzi, wolno zaliczać jedną podwodę lub samochód na 2 osoby, a w wyjątkowych przypadkach na jedną osobę.

(4) Koszty wspólnej podróży kołowej zalicza osoba, której przysługują wyższe diety.

(5) Jeżeli drogę odbyto pieszo lub własnymi środkami lokomocji, przyznaje się kwotę, odpowiadającą taryfie najmu koni, w miejscowościach zaś, nieposiadających takiej taryfy, po 30 groszy za każdy kilometr, o ile nie można było odbyć tej drogi tańszym środkiem lokomocji, jak kolejami wszelkiego rodzaju, statkami, omnibusami i t. p.

(6) Przepis ustępu poprzedzającego nie ma zastosowania do szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej przy patrolach i obławach.

(7) Dla osób, które w podróżyach służbowych używają własnych samochodów, ustali właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Skarbu wysokość wynagrodzenia za używanie własnego samochodu.

(8) Koszty jazdy samolotem zwraca się do kwoty, odpowiadającej kosztom jazdy koleją, w pełnej wysokości zaś tylko w przypadkach uzasadnionych ważnością i nagłością sprawy oraz jeśli użycie tego środka komunikacji spowoduje oszczędności na dietach.

§ 17. Za czynności komisyjne w miejscowościach, położonych bliżej niż 2 km od budynku, w którym mieści się urząd, nie należą się żadne koszty podróży służbowej z wyjątkiem ewentualnego zwrotu kosztów przewozu bagażu służbowego (§ 15).

§ 18. (1) Przy komisjach miejscowych w miastach, mających ponad 50.000 mieszkańców i w Gdyni, zwraca się koszt przejazdu dorożką względnie samochodem w kwocie faktycznie wydanej i odpowiadającej miejscowym cenom, o ile odległość miejsca komisyjnego od gmachu urzędu względnie od mieszkania wynosi więcej jak 2 km. Jeżeli w danym miejscu istnieje tańszy środek komunikacyjny np. tramwaj, autobus i t. p., zwraca się koszt przejazdu tym środkiem komunikacyjnym. W razie konieczności przewiezienia bagażu służbowego (§ 15) koszty przejazdu zwraca się bez względu na odległość.

(2) W garnizonach wojskowych do żołnierzy i funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej stosuje się postanowienia ust. (1) bez względu na ilość mieszkańców w tym garnizonie.

§ 19. (1) Osobom, wymienionym w § 1, z wyjątkiem podoficerów i szeregowców, pełniących obowiązkową służbę czynną, nadterminowych oraz podchorążych, przyznaje się na koszty dojazdu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej, jak również przejazdu z jednego dworca (przystani, stacji) na drugi, za każdy dojazd względnie odjazd ryczałt w wysokości 1.50 zł.

(2) Ryczałt ten nie należy się w przypadkach, gdy dojazd odbywa się służbowym środkiem lokomocji.

(3) Gdy podróż służbowa odbywa się do kilku miejscowości, przyznaje się ryczałt za dojazdy w każdej miejscowości.

(4) O ile odległość od gmachu urzędu względnie od mieszkania do dworca kolejowego lub przystani, stacji autobusowej lub lotniczej, wynosi więcej niż dwa kilometry, dojazd można traktować według postanowień § 16.

§ 20. (1) W razie podróży służbowych w czasie delegacji (odkomenderowania) do miejscowości położonych poza miejscem delegacji (odkomenderowania) uzupełnia się diety, pobierane z tytułu delegacji (odkomenderowania) o ile wypłacane są stosownie do § 5 w wymiarze zmniejszonym do wysokości całej diety. Ponadto zwraca się koszty przejazdu według zasad ustalonych w rozporządzeniu niniejszem.

(2) W razie odbywania podróży służbowych w pierwszych dwóch tygodniach delegacji (odkomenderowania), za które w myśl § 5 należy się cała dieta, nie wlicza się do tego okresu czasu dni, przebytych w podróży służbowej.

(3) Postanowienia, zawarte w ustępach poprzedzających, nie mają zastosowania do podróży służbowych, które nie trwają dłużej niż sześć godzin.

§ 21. Delegowanym (odkomenderowanym), przeniesionym następnie do miejscowości, do której ich uprzednio delegowano (odkomenderowano), przysługuje oprócz należności z § 2 punkt III zwrot kosztów przejazdu do miejscowości, w której mieli stały przydział służbowy, i zpowrotem oraz diety w czasie tego przejazdu według zasad ustalonych dla podróży służbowych, o ile przejazd ten jest konieczny dla uregulowania spraw, wynikłych wskutek przeniesienia.

§ 22. (1) Do miejsca czynności komisyjnych należy zdążać bez żadnej przerwy i to bez względu na odległość.

(2) Rozpoczętej komisji nie wolno przerywać inaczej jak tylko z ważnych przyczyn, które muszą być szczegółowo uzasadnione.

(3) Wyjazdy z miejsca komisyjnego na noclegi dopuszczalne są tylko wówczas, jeżeli w danej miejscowości nie można znaleźć noclegu, a okoliczność tę stwierdzi właściwy dla danej miejscowości magistrat względnie zarząd gminy.

(4) Przy przejazdach kołowych odbywanych jednym ciągiem bez przerwy należy w zasadzie odbyć co najmniej 40 klm drogi w jednym dniu. Zresztą należy używać tylko takich środków komunikacyjnych, które nie powodując niepotrzebnej zwłoki w osiągnięciu celu podróży, połączone są z najmniejszymi kosztami dla Skarbu Państwa.

§ 23. (1) W razie przeniesienia z urzędu lub w drodze konkursu do innej miejscowości przyznaje się poza dietami i zwrotem kosztów przejazdu

(§ 2 pkt. III, 1 i 2) na pokrycie wszystkich wydatków, połączonych z przesiedleniem, ryczałt w wysokości: samotnemu — 50% jednomiesięcznego, utrzymującemu rodzinę — 100% jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z zasiłkiem wyrównawczym.

(2) Odnosnie do żołnierzy zawodowych i oficerów rezerwy powołanych do czynnej służby celem przemianowania na zawodowych za podstawę obliczenia ryczałtu przyjmuje się uposażenie pobierane ostatnio na zasadzie art. 5 i 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664).

(3) Ryczałt powyższy wypłaca się przeniesionemu po jego zgłoszeniu się na nowem miejscu służbowem i objęciu czynności służbowych.

(4) Ponadto zwraca się koszty przewozu urzędu domowego kolejowymi pociągami towarowymi, względnie statkami towarowymi, udowodnione oryginalnymi listami przewozowymi. W razie użycia do przewozu pociągów towarowo-pośpiesznych lub przyśpieszonych względnie takich-że statków albo innych środków lokomocji zwraca się udowodniony koszt przewozu tylko do wysokości kosztów, jakieby wynikły przy użyciu normalnych towarowych pociągów względnie statków na taką samą odległość.

Osoby, którym przysługuje prawo do ulg przy przewozie urzędu domowego państwowymi lub zarządzanymi przez Państwo środkami komunikacyjnymi, otrzymują przy likwidacji kosztów przewozu urzędu domowego zwrot ceny ulgowej.

(5) Przy przeniesieniu na prośbę nie przysługuje należność określona w paragrafie niniejszym, może jednak być przyznana w drodze wyjątku, w całości lub w części według uznania właściwej władzy naczelnej.

(6) Postanowienia paragrafu niniejszego nie dotyczą przeniesień żołnierzy zawodowych, pełniących służbę w Korpusie Ochrony Pogranicza — w obrębie bataljonu granicznego. Za przeniesienia te przysługuje samotnemu 20% — a utrzymującemu rodzinę 40% jednomiesięcznego, ostatnio pobieranego uposażenia (ust. (2)) wraz z prawem ewentualnego przewozu urządzenia domowego pociągiem towarowym za opłatą według taryfy wojskowej. Koszty tego przewozu ponosi osoba przeniesienia.

(7) Postanowienia ustępu poprzedzającego stosują się również do żołnierzy zawodowych, oficerów rezerwy, powołanych do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych, oraz do funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej, przenoszonych z jednej miejscowości do innej w obrębie tego samego garnizonu.

§ 24. (1) Wszelkie rachunki diet i kosztów przejazdu z tytułu podróży służbowych, krótkotrwałych delegacji (odkomenderowań) i przeniesień winny być przedstawiane w terminie 14 dni, liczonym od następnego dnia po odbyciu komisji, delegacji (odkomenderowania) względnie przeniesienia, rachunki zaś kosztów przewozu urządzenia domowego (§ 23 ust. (4)) — w terminie 14 dni, liczonym od następnego dnia po dokonaniu przewozu urządzenia domowego.

(2) Rachunki delegacji (odkomenderowań), trwających dłużej niż 30 dni, należy przedstawiać za każdy miesiąc kalendarzowy zdołu w ciągu ośmiu pierwszych dni następnego miesiąca kalendarzowego. W takim samym terminie mogą być za zezwoleniem władzy naczelnej przedstawiane rachunki powtarzających się w ciągu miesiąca podróży służbowych, o ile w tych przypadkach nie zastosowano przewidzianych w § 26 ryczałtów.

(3) Każdy rachunek kosztów podróży służbowej musi być opatrzony klauzulą władzy zarządzającej podróż lub przełożonej władzy służbowej, stwierdzającą konieczność odbycia podróży, należyte użycie czasu i środków komunikacyjnych, tudzież wykonanie zlecenia służbowego. Postanowienie powyższe nie dotyczy wyższych dowódców wojskowych od dowódcy dywizji i dowódców brygady kawalerji w górę.

§ 25. (1) Udającym się w podróż służbową przysługuje prawo do zaliczki, nieprzekraczającej przypuszczalnych kosztów podróży i należnych diet.

(2) Postanowienie powyższe stosuje się również do należności z tytułu delegacji (odkomenderowania) i przeniesienia oraz często powtarzających się komisji miejscowych, jak również w odniesieniu do osób, pełniących czynności, określone w § 10 i 11, przyczem — odnośnie do wykonawczego personelu pomiarowego urzędów wojewódzkich — wysokość zaliczki nie może przekraczać jednomiesięcznego uposażenia, pobieranego przez danego funkcjonariusza, a zaliczkę tę potrąca się z wynagrodzenia akordowego, przypadającego do wypłaty danemu funkcjonariuszowi.

§ 26. W przypadkach, w których podróże służbowe trwają przez dłuższy okres czasu lub stale się powtarzają, właściwa władza naczelna może przyznać za zgodą Ministra Skarbu zamiast kosztów przejazdu i diet ryczałt, który może być płatny zgóry wraz z uposażeniem.

§ 27. Jeżeli cały urząd zostanie przeniesiony czasowo do innej miejscowości należy stosować § 2 punkt II.

§ 28. (1) Należności za delegacje (odkomenderowania) przysługują również żołnierzom zawodowym oraz oficerom rezerwy powołanym do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych oddziałów zwartych, delegowanym (odkomenderowanym) poza stały garnizon, zaś należności za przeniesienie przysługują tymże żołnierzom oddziałów zwartych przy stałej zmianie dyzlokacji.

(2) Podróży i marszów w oddziałach zwartych oraz podróży i marszów, za które żołnierze otrzymują specjalne dodatki, nie uważa się za podróże służbowe w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

§ 29. Przyznaje się dodatek do diet, płatny równocześnie z dietami, w następującej wysokości:

1) oficerom Korpusu Kontrolerów i tymże oficerom, mianowanym generałami, a mianowicie:	
generałom	— 25% diet
pułkownikom	— 35% „
podpułkownikom i majorom	— 45% „

2) funkcjonariuszom władz górniczych, pełniącym na kopalniach czynności, związane z kontrolą stanu bezpieczeństwa kopalń i ich urzędzeń — 35% diet.

R o z d z i a ł 3.

Należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia na obszarze W. M. Gdańska.

§ 30. (1) Postanowienia rozdziału 2 mają zastosowanie także do podróży służbowych, delegacji (odkomenderowań) i przeniesień, odbywanych z kraju na obszar W. M. Gdańska i w obrębie tego obszaru, jak również do przeniesień, odbywanych z obszaru W. M. Gdańska do kraju, z tą różnicą, że należności, wyrażone w złotych, przelicza się na guldeny gdańskie w stosunku 1 złoty równa się 1 guldenowi gdańskiemu oraz że przez uposażenie, o którym mowa w § 23, rozumieć należy zarówno przy przeniesieniach z kraju na obszar W. M. Gdańska, jak i w obrębie tego obszaru oraz z obszaru W. M. Gdańska do kraju uposażenie krajowe, przeliczone na guldeny gdańskie w tym samym stosunku.

(2) Osoby, odbywające podróż służbową do Gdańska w charakterze kurjera dyplomatycznego, otrzymują diety, w wysokości 10 guldenów gdańskich, zaś żołnierze — według posiadanego stopnia.

(3) Postanowienia § 41 mają odpowiednie zastosowanie.

R o z d z i a ł 4.

Należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia poza granicami Państwa.

§ 31. (1) Należności, unormowane w rozdziale niniejszym, przysługują w czasie podróży zagranicę od chwili przejazdu do chwili powrotu przez polski

punkt graniczny. Za czas podróży i pobytu na obszarze Państwa Polskiego przysługują diety i zwrot kosztów podróży według norm, ustalonych dla podróży służbowych w kraju, z wyjątkiem zwrotu kosztów przejazdu koleją oraz przewozu koleją bagażu podróżnego, a przy podróżach kurjerów dyplomatycznych oraz przesiedleniach, także kosztów dorożek i tragarzy, do którego to zwrotu mają zastosowanie § 39, 40, 43 ust. (2) i § 46.

(2) Przy podróżach zagranicznych przysługują przez cały czas podróży i pobytu poza granicami Państwa Polskiego diety, przewidziane dla krajowego punktu tej podróży. W razie jednak zatrzymania się w drodze dłużej niż 24 godziny przysługują za ten czas diety według norm, ustalonych dla państwa, w którym się zatrzymano.

(3) W przypadku podróży z zagranicy do kraju należą się za czas podróży do granicy Państwa Polskiego diety według norm przewidzianych dla państwa, z którego odbywa się podróż, z zastosowaniem przepisu zawartego w drugim zdaniu ustępu poprzedniego.

§ 32. Wysokość diet ustala Minister Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych.

§ 33. (1) W przypadku delegacji (odkomenderowania) wypłaca się diety w wysokości ustalonej w myśl § 32, t. j. całe diety przez pierwsze dwa tygodnie, licząc od dnia następującego po dniu przybycia do miejsca delegacji (odkomenderowania), po upływie zaś tego czasu diety zmniejszone o 30%.

(2) Delegacja (odkomenderowanie) może trwać zasadniczo tylko pół roku. Przedłużenie delegacji (odkomenderowania) ponad pół roku może nastąpić

jedynie w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych ważnymi względami służbowymi za zezwoleniem właściwego ministra.

(3) Ograniczenie co do czasu, zawarte w poprzednim ustępie, nie dotyczy przypadku odkomenderowania na kursy i do szkół wojskowych lub cywilnych.

(4) Postanowienia § 5 ust. (3) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 34. (1) Postanowienia § 6 mają odpowiednie zastosowanie.

(2) Jeżeli w ciągu 24-godzinnego czasu podróży służbowa odbywała się zarówno na obszarze Państwa Polskiego, jak i na terytorjum zagranicznym, a pobyt na terytorjum zagranicznym trwał dłużej niż 6 godzin, należą się diety zagraniczne.

§ 35. Postanowienia § 7 i 8 mają odpowiednie zastosowanie. Postanowienia te mają również zastosowanie do podróży, pozostających w związku z przeniesieniem do innej miejscowości.

§ 36. Żołnierzom, delegowanym (odkomenderowanym) zagranicę, przysługują po nieprzerwanym rocznym pobycie zagranicą w charakterze delegowanego (odkomenderowanego) w każdym następnym roku pobytu zagranicą diety za czas urlopu wypoczynkowego, spędzonego zagranicą, nie za dłuższy jednak okres czasu, niż za cztery tygodnie.

§ 37. (1) Funkcjonariusze państwowi, stanowiący załogę statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej, otrzymują w czasie zaokrętowania i żeglugi zagranicznej następujące należności:

w czasie żeglugi
zagranicznej
miesięcznie w złotych

A. Urzędnicy:

Kapitan statku	— 700
I oficer	— 400
II oficer	— 300
III oficer	— 240
IV oficer	— 240
Lekarz	— 300
Radjotelegrafista	— 240
Dyr. P. S. M. lub delegat Ministra	— 700
Profesor P. S. M.	— 300
Wychowawca	— 240
Oficer - mechanik	— 240

B. Funkcjonariusze niżsi:

St. bosman	— 220
II bosman	— 140
III bosman	— 100
St. motorzysta	— 140
II motorzysta	— 100
Żaglomistrz	— 200
Marynarz	— 70
St. cieśla	— 200
Mł. cieśla	— 70
Sternik	— 70
Kucharz	— 100
Pom. kucharza	— 70
Piekarz	— 70
Steward	— 80
Bufetowy	— 100
Chłopiec okrętowy	— 15

(2) Za czas żeglugi zagranicznej uważa się okres przebywania statku na wodach leżących na

zachód od południka przyładku Skagen, a także na wodach Bałtyku i cieśnin duńskich, o ile na wodach tych statek zawiązał do portu zagranicznego.

(3) Czas żeglugi zagranicznej liczy się od dnia wyjścia statku z portu krajowego do dnia jego powrotu do portu krajowego. Dzień wyjścia i wejścia do portu krajowego wlicza się do czasu żeglugi zagranicznej, o ile wyjście nastąpiło przed południem, powrót zaś po południu.

(4) Postanowienia § 11 ust. (4) i (5) mają odpowiednie zastosowanie. Postanowienia § 32 — 35 nie mają zastosowania do osób pełniących czynności określone w paragrafie niniejszym.

§ 38. Zwrot kosztów przejazdu obejmuje ceny biletów jazdy koleją lub statkiem, koszty przejazdu innymi środkami komunikacyjnymi, koszty przewozu bagażu podróznego koleją, statkiem lub innym normalnie na danej przestrzeni do przewozu bagażów służącym środkiem komunikacyjnym. zwrot wydatków na tragarzy, jak również zwrot kosztu dojazdu na dworzec i z dworca kolejowego, do przystani i z przystani, do stacji autobusowej, lotniczej i z tych stacyj.

§ 39. (1) Przy przejazdach koleją lub statkiem zwraca się faktycznie zapłaconą cenę biletów, przy-
czem:

- a) prawo przejazdu I klasą przysługuje wymienionym w § 4: urzędnikom na stanowiskach wyszczególnionych w p. 1 lit. a) — f), profesorom i pomocniczym siłom naukowym w państwowych szkołach akademickich oraz nauczycielom wyszczególnionym w p. 3 lit. a), b), c), d), f), funkcjonariuszom Straży Więziennej w stopniu od nadkomis-

sarza wzwyż, oficerom w stopniu marszałka, generała (admirała) i oficerom sztabowym, Attachés Wojskowym Ambasad, Attachés Wojskowym Poselstw i Zastępcom Attachés Wojskowych Ambasad, sędziom i prokuratorom, oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej w stopniu od nadkomisarza wzwyż;

- b) prawo przejazdu II klasą przysługuje osobom, nieobjętym postanowieniami p. a) i c), oraz chorążym (równorzędnym);
- c) prawo przejazdu III klasą przysługuje: niższym funkcjonariuszom państwowym, podoficerom i szeregowcom, szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej.

(2) Odbywającemu podróż samochodem przysługuje zwrot kosztów w wysokości ceny biletu kolejowego odpowiedniej klasy lub, jeżeli chodzi o podróż między miejscowościami, mającymi inną komunikację niż kolejową, przysługuje zwrot wydatku w wysokości kosztów przejazdu innymi środkami w normalnem użyciu środkami komunikacyjnymi.

(3) Jeżeli na statku znajdują się dwie klasy, zwraca się cenę biletu I klasy również i tym, którzy w myśl postanowienia zawartego w ustępie (1) mają w razie jazdy koleją prawo do biletu II klasy, cenę zaś biletu II klasy tym, którzy w razie jazdy koleją mają prawo do biletu III klasy.

(4) Jeżeli przejazd nastąpił pociągiem pośpiesznym, w którym niema III klasy, otrzymuje ten, który posiada tylko prawo do zwrotu kosztów przejazdu III klasą, zwrot ceny biletu klasy II.

(5) Odbywającym podróż służbowe (komisje) może być przyznany zwrot faktycznie poniesionych i udowodnionych kosztów przejazdu wozem sypialnym, o ile mają w myśl postanowień zawartych w paragrafie niniejszym prawo do zwrotu kosztów biletu I klasy oraz jeżeli:

a) podróż koleją trwała co najmniej sześć godzin pomiędzy 21—6 godziną,

b) zachodziła konieczność pełnienia następnych dnia czynności urzędowych,

c) władza zlecająca podróż służbową stwierdziła konieczność przejazdu wozem sypialnym na koszt Skarbu Państwa,

d) do rachunku kosztów podróży dołączono oryginalny kupon, uprawniający do zajęcia miejsca w wozie sypialnym.

(6) Ustęp poprzedzający ma analogiczne zastosowanie do osób mających w myśl postanowień paragrafu niniejszego prawo do zwrotu kosztów biletu II klasy, t. j. może im być przyznany zwrot faktycznie poniesionych i udowodnionych kosztów przejazdu wozem sypialnym II klasy, z tą zmianą, że w krajach nieposiadających wagonów sypialnych II klasy może władza, zlecająca podróż służbową, przyznać tym osobom prawo przejazdu I klasą koleją i wozem sypialnym.

(7) Funkcjonariuszom państwowym, żołnierzom oraz oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej, którym w myśl postanowienia zawartego w ust. (1) przysługuje zwrot ceny biletu I klasy, zwraca się przy podróżach, pozostających w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe (§ 2 punkt III), faktycznie poniesiony i udowodniony koszt przejazdu wozem sypialnym, o ile zachodzą warunki, ustalone w ust. (5) p. a) i d).

(8) Funkcjonariuszom państwowym i żołnierzom, nieposiadającym w myśl postanowień paragrafu niniejszego prawa do przejazdu I klasą, a odbywającym podróż w charakterze kurjera dyplomatycznego, może władza wysyłająca przyznać prawo przejazdu na koszt Skarbu Państwa I klasą oraz wozem sypialnym, o ile jest to konieczne ze względów służbowych.

(9) Postanowienia § 14 ust. (7) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 40. Przy przejazdach linjami kolejowymi Związku Socjalistycznych Republik Rad funkcjonariusze państwowi, z wyjątkiem niższych funkcjonariuszów państwowych, oficerowie i chorążowie (równorzędni), sędziowie i prokuratorowie oraz oficerowie Policji Państwowej i Straży Granicznej mają prawo do zwrotu ceny t. zw. miękkiego miejsca, zaś niżsi funkcjonariusze państwowi, podoficerowie i szeregowcy oraz szeregowi Policji Państwowej i Straży Granicznej mają prawo do zwrotu ceny t. zw. twardego miejsca. Przy przejazdach wymienionymi linjami zwraca się ponadto, pod warunkami ustalonymi w § 39 ust. (5) p. a) i d), osobom wymienionym w § 39 ust. (1) p. a) — koszt przejazdu wozem sypialnym na miejscu I kategorii, zaś osobom wymienionym w § 39 ust. (1) p. b) — koszt przejazdu wozem sypialnym na miejscu II kategorii. Osoby wymienione w § 39 ust. (1) p. c) otrzymują pod warunkiem ustalonym w § 39 ust. (5) p. a) zwrot ceny t. zw. „miejscówki“.

§ 41. (1) Żołnierze, wyjeżdżający pierwszy raz zagranicę służbowo, otrzymują tytułem ryczałtu na uzupełnienie ubrania cywilnego kwotę 250 zł. Żołnierze, wyjeżdżający zagranicę ponownie po upły-

wie 3 lat od daty otrzymania ryczałtu oraz przebywający zagranicą bez przerwy dłużej niż rok, otrzymują jako ryczałt na uzupełnienie ubrania cywilnego kwotę 145 zł.

(2) Przepis ten ma analogiczne zastosowanie do oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej.

§ 42. O ile opłacono bilet okrętowy z utrzymaniem, zwraca się cenę całego biletu, natomiast za czas podróży na okręcie przysługuje tylko 25% diet.

§ 43. (1) Postanowienia § 15 mają odpowiednie zastosowanie.

(2) Postanowienia te mają zastosowanie również do przeniesień na inne miejsce służbowe, przy czym nie obowiązuje ograniczenie co do czasu trwania podróży.

§ 44. (1) Przy podróżach kołowych zwraca się faktycznie wydaną kwotę, o ile okoliczność, że kwota ta nie jest wyższą od przeciętnej ceny najmu koni w danej miejscowości, zostanie stwierdzona przez właściwą władzę konsularną.

(2) Postanowienia § 16 ust. (2), (3), (4) i (8) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 45. Za czynności komisyjne w miejscowościach położonych bliżej niż 2 km od gmachu, w którym mieści się urząd, nie należą się ani koszty podróży ani diety.

§ 46. Osobom, wymienionym w § 1 z wyjątkiem podoficerów i szeregowych, pełniących obowiązkową służbę czynną, nadterminowych oraz podchorążych, zwraca się wydatki na dojazd do dworca kolejowego i z dworca kolejowego, względnie do przystani i z przystani (stacji autobusowej

lub lotniczej) jak również przejazdu z jednego dworca (przystani, stacji) na drugi oraz wydatki, ponoszone na tragarzy przy każdym dojeździe i odjeździe oraz przy każdym przesiadaniu na stacjach węzłowych. Wydatki powyższe zwraca się w wysokości kosztów faktycznych i odpowiadających miejscowym cenom.

§ 47. Postanowienia § 20 ust. (1) i (2) oraz § 22 ust. (1), (2) i (4) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 48. (1) Funkcjonariuszom państwowym służby zagranicznej oraz żołnierzom, przemieszczającym się poza granicami Państwa, nowomianowanym na stanowiska służby zagranicznej, względnie odwołanym do kraju, zwraca się udowodnione koszty przewozu urządzenia domowego w granicach norm, ustalonych według następujących stref:

a) I s t r e f a: Rumunja, Czechosłowacja, Węgry, Austria, Niemcy, Danja, Łotwa, Estonja, Szwecja, Z. S. R. R.,

b) II s t r e f a: pozostałe kraje europejskie,

c) III s t r e f a: kraje pozaeuropejskie.

(2) Koszty zwraca się w wysokości udowodnionej, najwyżej jednak w wysokości nie przekraczającej:

a) dla przemieszczających się z Polski do krajów I strefy lub odwrotnie: samotnych — 75%, utrzymujących rodzinę — 150% miesięcznego uposażenia,

b) dla przemieszczających się z Polski do krajów II strefy lub odwrotnie: samotnych — 100%, utrzymujących rodzinę — 175% miesięcznego uposażenia,

c) dla przemieszczających się z Polski do krajów III strefy lub odwrotnie: samotnych — 125%.

utrzymujących rodzinę — 200% miesięcznego uposażenia.

(3) Przesiedlającym się z jednego kraju do drugiego zagranicą zwraca się koszty: przy przesiedleniu do krajów, z których oba lub jeden leżą poza Europą — według norm strefy III.

(4) Kierownikom urzędów zagranicznych, korzystającym z mieszkania reprezentacyjnego, umeblowanego przez Skarb Państwa, zwraca się udowodnione koszty przewozu własnych przedmiotów urządzenia domowego w wysokości nie przekraczającej 33 i 1/3% norm ustalonych w poprzednich ust. (2) i (3). Kierownikom urzędów zagranicznych, przeniesionym z urzędu zagranicznego, nieposiadającego mieszkania reprezentacyjnego umeblowanego przez Skarb Państwa, do urzędu zagranicznego posiadającego takie mieszkanie, przysługuje zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego na zasadach, przewidzianych w ustępie drugim paragrafu niniejszego.

(5) Przez uposażenie w postanowieniach poprzednich ustępów paragrafu niniejszego rozumie się uposażenie zasadnicze wraz z zasiłkiem wyrównawczym i z przysługującym w danym miejscu służbowym zagranicą dodatkiem lokalnym.

(6) W zupełnie wyjątkowych przypadkach możliwy jest za zgodą Ministra Skarbu zwrot szczegółowo wykazanych i udokumentowanych kosztów przewozu urządzenia domowego, ponad normę ustaloną ust. (1) — (3).

(7) Udowodnione koszty ubezpieczenia przewożonego urządzenia domowego zwraca się do wysokości, nieprzekraczającej w stosunku do kierowników Poselstw i Konsulatów 15%, w stosunku zaś

do pozostałych urzędników i oficerów 10% norm, o których mowa w ust. (1) — (5). Zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego łącznie ze zwrotem kosztów ubezpieczenia nie może jednak przekraczać tychże norm.

(8) Utrzymującemu rodzinę można przyznać dopiero wówczas pełne koszty przesiedlenia, jeżeli dostarczy dowodu zamieszkania rodziny na nowym miejscu służbowym, albo w przypadku odwołania, powrotu jej do kraju oraz jeżeli przesiedlenie rodziny nastąpiło nie później, niż w rok od daty objęcia przez funkcjonariusza lub żołnierza nowego stanowiska służby zagranicznej, względnie do kraju. Termin roczny dla przesiedlenia rodziny może być w wyjątkowych przypadkach przedłużony przez Ministra Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych.

(9) Jeżeli funkcjonariusz lub żołnierz przesiedla się sam, przyznaje mu się zwrot kosztów w wymiarze określonym dla samotnych.

§ 49. (1) Funkcjonariuszom państwowym służby zagranicznej oraz żołnierzom przesiedlającym się poza granicami Państwa, nowomianowanym na stanowiska służby zagranicznej, względnie odwołanym do kraju przysługuje prawo do zarachowania kosztów przejazdu pozostających na ich utrzymaniu żony i dzieci według norm, przysługujących im samym w myśl rozporządzenia niniejszego. Prawo to wygasa po upływie roku od daty objęcia nowego stanowiska służby zagranicznej albo odwołania do kraju. Termin roczny dla przesiedlenia rodziny może być w wyjątkowych przypadkach przedłużony przez Ministra Skarbu na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych.

(2) Ponadto przysługuje wszystkim kierownikom placówek zagranicznych bez względu na ich stan rodzinny zwrot kosztów przejazdu jednej osoby ze służby; wszystkim innym funkcjonariuszom państwowym służby zagranicznej i wojskowym przysługuje zwrot kosztów przejazdu jednej osoby ze służby tylko w tym wypadku, o ile rodzina przesiedlającego się składa się z niemniej, niż trzech osób łącznie z funkcjonariuszem.

(3) Przy podróżach koleją i statkiem zwraca się koszty przejazdu sługi według norm, ustalonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych.

(4) Delegowanym, przeniesionym następnie do miejscowości, do której ich uprzednio delegowano, przysługuje oprócz należności z § 2 punkt III zwrot kosztów przejazdu do miejscowości, w której mieli stały przydział służbowy i zpowrotem, oraz diety za czas tej podróży z wyłączeniem czasu pobytu w obojętnej miejscowości według zasad, ustalonych dla podróży służbowych, o ile podróż ta jest konieczną do uregulowania spraw wynikłych wskutek przeniesienia.

§ 50. Postanowienia § 24, 25, 26 i 27 mają odpowiednie zastosowanie.

§ 51. (1) Funkcjonariusze państwowi, żołnierze oraz oficerowie i szeregowi Policji Państwowej i Straży Granicznej, odbywający podróże w charakterze kurjerów dyplomatycznych do miejscowości, objętych normalnymi rutami kurjerskimi, otrzymują ryczałt, którego wysokość dla poszczególnych rut ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ryczałt ten obejmuje: diety obliczone za czas podróży, ustalony ruczał kurjerską, cenę biletów kolejowych (stat-

ku) najwyższej klasy, oraz miejsca w wozach sypialnych, o ile to jest dla danych rut kurjerskich ze względów służbowych konieczne, jak również przypuszczalne koszty dojazdów do i z dworców kolejowych, względnie przystani oraz usług tragarzy przy każdym dojeździe i odjeździe. Waluty; w jakich będzie wypłacany powyższy ryczałt, ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(2) W razie częściowego tylko odbycia podróży kurjer obowiązany jest zwrócić odpowiednią część ryczałtu.

(3) Za absolutorjum dla wydanego ryczałtu służy stwierdzenie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, że podróż, za którą kurjer otrzymał ryczałt, została odbyta.

(4) Oprócz ryczałtu, o którym wyżej mowa, otrzymują kurjerzy zwrot faktycznie poniesionego i udowodnionego kosztu przewozu t. zw. bagażu administracyjnego na podstawie rachunku, który winni przedłożyć w terminie czternastodniowym, liczonym od dnia następującego po dniu powrotu z podróży. Zaliczki na pokrycie kosztów przewozu bagażu przyznaje się w drodze wyjątku w przypadkach, w których kurjer zmuszony jest zabrać znaczną ilość bagażu.

R o z d z i a ł 5.

Postanowienia końcowe.

§ 52. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

§ 53. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r., z wyjątkiem postanowień § 11 i 37, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1934 r. Od dnia 1 lutego do 31 maja 1934 r. funkcjonariusze państwowi, stanowiący załogę statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej, otrzymują w czasie zaokrętowania i żeglugi zagranicznej należności, obliczone według zasad obowiązujących przed dniem 1 lutego 1934 r.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 lipca 1936 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

Na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 9, 28, 37 i 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) oraz art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) zarządza się co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320), zmienionem rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 maja 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 272), wprowadza się zmiany następujące:

1) w § 2:

w ust. (2) skreśla się wyrazy: „zwykłym“ i „i miejscowością“;

wprowadza się jako ustępy (3) i (4) przepisy następujące:

„(3) Praktykantom przeniesionym na inne miejsce służbowe celem odbycia dalszej praktyki przysługuje jedynie dla nich zwrot kosztów podróży i diety wyłącznie za czas przejazdu.

(4) Oficerom rezerwy, powołanym do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych, w razie:

- a) delegacji (odkomenderowania) celem odbywania praktyki (aplikacji, stażu), potrzebnej do uzyskania charakteru oficera zawodowego,
- b) przeniesienia w związku z uzyskaniem przynależności służbowej po odbyciu praktyki (aplikacji, stażu) —

przysługują diety za czas przejazdu do miejsca delegacji (odkomenderowania) i spowrotem, za czas przejazdu z jednego miejsca delegacji (odkomenderowania) do innego, za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego oraz za pierwszą dobę pobytu w każdym miejscu delegacji i za pierwszą dobę pobytu w nowym miejscu służbowym oraz zwrot kosztów przejazdu.”;

dotychczasowy ustęp (3) staje się ustępem (5);

2) w § 4 ustęp (1) otrzymuje brzmienie następujące:

„(1) Diety wynoszą dziennie dla:

1) Prezesa Rady Ministrów 70 zł

2) Ministra, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Pierwszego Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego 50 „

3) funkcjonariuszów państwowych, pobierających uposażenie:

według grupy II	45 zł
„ „ III	35 „
„ „ IV	25 „
„ „ V	17 „
„ „ VI	13 „
„ „ VII	10 „
„ „ VIII	8 „
„ „ IX	7 „
„ „ X	6 „
„ „ XI—XII	5 „

4) żołnierzy:

a) oficerów w stopniu:

Marszałka 70 zł

Generała broni, admirała 50 „

Generała dywizji, wiceadmirała 35 „

Generała brygady, kontradmirała 25 „

Pułkownika, komandora 17 „

Podpułkownika, komandora-porucznika 15 „

Majora, komandora-podporucznika 13 „

Kapitana 10 „

Porucznika, podporucznika 8 „

b) podoficerów i szeregowych zawodowych w stopniu:

Chorążego (równorzędnego) 8 „

Starszego sierżanta (równorzędnego), starszego bosmana, sierżanta (równorzędnego), bosmana 7 „

Plutonowego (równorzędnego), bosmanmata 6 „

Kaprala (równorzędnego), mata, starszego marynarza zawodowego 5 „

c) podoficerów i szeregowców, pełniących obowiązkową służbę czynną, nadterminowych oraz podchorążych:

Podchorążych oraz podoficerów 2 „

Starszych szeregowców i szeregowców 1.60 „

5) sędziów i prokuratorów, pobierających uposażenie:

według grupy I 25 zł

„ „ II 20 „

„ „ III 17 „

„ „ IV 13 „

6) oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej, pobierających uposażenie:

według grupy I 25 zł

„ „ II 17 „

„ „ III 15 „

„ „ IV 13 „

„ „ V 10 „

„ „ VI—VII 8 „

„ „ VIII—IX 6 „

„ „ X—XI 5 „

3) w § 4:

skreśla się ustęp (2), a ust. (3) i (4) tegoż paragrafu otrzymują numerację (2) i (5);

wprowadza się jako ustępy (4) i (5) przepisy następujące:

„(4) Oficerom i szeregowym Policji Państwowej w ciągu pierwszego roku służby w razie delegacji (odkomenderowania) dla celów wyszkolenia względnie w zwartych oddziałach dla celów bezpieczeństwa diety nie przysługują — po upływie zaś roku przysługują przez cały czas trwania delegacji następujące dietyienne:

oficerom	4 zł
szeregowym	2 „

(5) Oficerom i szeregowym Straży Granicznej, biorącym udział w ćwiczeniach, obozach, koncentracjach, manewrach i zawodach poza zwykłym miejscem służbowym, mających na celu wyszkolenie, przysługują następujące dietyienne:

oficerom	4 zł
szeregowym	2 „

w tym przypadku nie stosuje się przepisu § 5 ust. (3).“;

4) w § 5 w ust. (2) w zdaniu ostatniem po wyrazie: „odkomenderowania“ wstawia się wyrazy: „na kursy i“;

5) w § 6 ustęp (1) otrzymuje brzmienie następujące:

„(1) Jednostką obliczenia diet jest dwudziestoczętygodzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tegoż miejsca, przyczem:

- jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu ponad 6 do 12 godzin połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75% diety, ponad 18 godzin — cała dieta,
- jeżeli pobyt poza zwykłym miejscem służbowym trwa krócej niż 24 godziny, należy się za czas ponad 6 do 12 godzin połowa diety, ponad 12 do 18 godzin — 75% diety, ponad 18 godzin — cała dieta.“;

6) w § 10:

w ust. (1) skreśla się wyrazy: „na gruncie“;

w ust. (4) zmienia się stawki wynagrodzenia akordowego następująco:

w pkt. 1) — 6 zł na 5 zł,

w pkt. 2) — 4 zł na 3.50 zł,

w pkt. 3) — 2.50 zł na 2 zł;

w ust. (9) w pkt. 2) wyrazy: „w ust. (4) i (5)“ zastępuje się wyrazami: „w ust. (5) i (6)“;

7) w § 11:

ustęp (1) otrzymuje brzmienie następujące:

„(1) Funkcjonariusze państwowi, stanowiący załogę statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej, otrzymują w czasie zaokrętowania należności miesięczne w następującej wysokości:

	w czasie rezerwy	w czasie żeglugi wewnętrznej
urzędnicy	do 15 ⁰ / ₀	do 30 ⁰ / ₀
funkcjonariusze niżsi	„ 15 ⁰ / ₀	„ 45 ⁰ / ₀

ich uposażenia zasadniczego.“;

wprowadza się jako ustęp (2) przepis następujący:

„(2) Wykaz stanowisk załogi statku szkolnego oraz wysokość należności w granicach, określonych w ust. (1), ustali Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.“;

dotychczasowe ustępy (2), (3), (4), (5) stają się ustępami (3), (4), (5), (6);

8) w § 14 w ust. (1) punkt 1) otrzymuje brzmienie następujące:

„1) prawo przejazdu I klasą przysługuje funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grup I—V, oficerom w stopniu marszałka, generała, admirała, wiceadmirała, kontradmirała, pułkownika, komandora, podpułkownika, komandora-porucznika, majora i komandora-podporucznika, attachés wojskowym ambasad, radcom ambasad, sędziom i prokuratorom, pobierającym uposażenie według grup I—III, oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej, pobierającym uposażenie według grup I—IV, ponadto bez względu na grupę uposażenia, kierownikom władz bezpośrednio podległych władzy naczelnej, naczelnikom wydziałów (biur), inspektorom we władzach naczelnych, starostom i kierownikom starostw, Komisarzowi i Wicekomisarzowi Rządu w Gdyni, Dyrektorowi Policji w Województwie Śląskiem oraz osobom towarzyszącym służbowo

przy przejazdach szefów władz naczelnych i przedstawicieli państw obcych, misyj zagranicznych oraz oficerów armij obcych, jak również adjutantów i oficerom ordynansowym, podróżującym służbowo w I klasie razem ze swoimi dowódcami pułków i wyższymi“;

9) w § 16:

w ust. (1) wyrazy: „magistratu (urzędu gminnego)“ zastępuje się wyrazami: „zarządu miejskiego (zarządu gminnego)“;

w ust. (5) zmienia się kwotę „50 groszy“ na „25 groszy“;

10) w § 19:

w ust. (1) po wyrazach: „przyznaje się“ dodaje się wyrazy: „w gminach miejskich“;

wprowadza się jako ustęp (5) przepis następujący:

„(5) Jeżeli podróż służbowa następuje w postępowaniu karnem na wezwanie władzy sądowej lub prokuratorskiej, ryczałt za dojazdy wynosi 50 gr za każdy przejazd. To samo dotyczy ryczałtu za przejazdy w związku z konwojowaniem osób i rzeczy do władz wymiaru sprawiedliwości.“;

11) w § 20 w ust. (5) po wyrazie: „Postanowienia“ dodaje się wyrazy: „co do diet“ a po wyrazie: „godzin“ kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się wyrazy: „w razie podróży służbowej z miejsca delegacji (odkomenderowania) do zwykłego miejsca służbowego diety nie przysługują za czas trwania pobytu w zwykłym miejscu służbowym.“;

12) w § 25:

w ust. (2) po wyrazach: „uposażenie pobierane ostatnio“ wstawia się wyrazy: „w poprzednim miejscu służbowym“;

w ust. (5) wyrazy: „w paragrafie niniejszym“ zastępuje się wyrazami: „w rozporządzeniu niniejszym“;

wstawia się na końcu jako ustęp (8) przepis następujący:

„(8) Przy przeniesieniach szeregowych Policji Państwowej z jednej miejscowości do innej w obrębie rejonu posterunku przysługuje tylko zwrot kosztów przejazdu, przewozu urządzenia domowego i diety na zasadach podanych w rozporządzeniu niniejszym.“;

15) paragraf 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 30. (1) Przepisy rozdziału 2 stosuje się także do podróży służbowych, delegacji (odkomenderowań) i przeniesień na obszarze W. M. Gdańska z tą zmianą, że stawki diet, ustalone w tym rozdziale, zwiększa się o 20%.“

(2) Osoby, odbywające podróż służbową do Gdańska w charakterze kurjera dyplomatycznego otrzymują diety, przysługujące funkcjonariuszowi państwowemu, pobierającemu uposażenie według grupy VII, zaś żołnierze otrzymują diety według posiadanego stopnia, zwiększone o 20%.“

(3) Przepisy § 41 stosuje się odpowiednio.“;

14) w § 37:

ustęp (1) otrzymuje brzmienie następujące:

„(1) Funkcjonariusze państwowi, stanowiący załogę statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej, otrzymują w czasie zaokrętowania i żeglugi zagranicznej należności miesięczne w następującej wysokości:

kapitan statku szkolnego	do 150%
urzędnicy	„ 100%
funkcjonariusze niżsi	„ 120%
ich uposażenia zasadniczego.“;	

w ust. (4) wyrazy: „ust. (4) i (5)“ zastępuje się wyrazami: „ust. (2), (5) i (6)“;

15) w § 39:

w ust. (1) litera a) otrzymuje brzmienie następujące: „a) prawo przejazdu I klasy przysługuje funkcjonariuszom państwowym, pobierającym uposażenie według grupy I—VI, oficerom w stopniu marszałka, generała, admirała, wiceadmirała, kontradmirała, pułkownika, komandora, podpułkownika, komandora-porucznika, majora i komandora-podporucznika, attachés wojskowym ambasad, attachés wojskowym poselstw i zastępcom attachés wojskowych ambasad, sędziom i prokuratorom, pobierającym uposażenie według grupy I—III, oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej, pobierającym uposażenie według grupy I—IV, ponadto bez względu na grupę uposażenia kierownikom urzędów podległych Ministerstwu Spraw Zagranicznych, radcom ambasad i poselstw, radcom handlowym, radcom

emigracyjnym, radcom Biura Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, konsulom, pierwszym sekretarzom ambasad oraz osobom towarzyszącym służbowo przy przejazdach szefów władz naczelnych i przedstawicieli państw obcych i misyj zagranicznych.“;

w ust. (5) w lit. a) cyfrę „6“ zastępuje się cyfrą „7“;

16) w § 41:

w ust. (1) po wyrazie: „żołnierze“ wstawia się wyrazy: „zawodowi oraz oficerowie rezerwy powołani do służby czynnej celem przemianowania na zawodowych.“;

po ust. (1) wstawia się jako nowy ustęp (2) przepis następujący:

„(2) Żołnierze pełniący obowiązkową służbę czynną oraz nadterminowi, wyjeżdżający zagranicę służbowo, otrzymują do użytku na czas trwania podróży ubranie cywilne w naturze, które pozostaje własnością Skarbu Państwa“;

dotychczasowy ustęp (2) staje się ustępem (3), a ponadto w ustępie tym wyraz „ten“ zastępuje się wyrazem „ust. (1)“.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 5 czerwca 1934 r.

w sprawie wysokości diet przy podróżach służbowych, delegacjach (odkomenderowaniach) i przeniesieniach poza granicami Państwa.

(M. P. Nr. 161, poz. 211).

Na podstawie § 32 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Przy podróżach służbowych, delegacjach (odkomenderowaniach) i przeniesieniach poza granicami Państwa przysługują diety, ustalone w § 2. osobom, wymienionym w ust. (1) § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320), według następujących kategorii:

- I. A kategoria: Prezes Rady Ministrów, Marszałek;
- I. B kategoria: Minister, Prezes Najwyższej Izby Kontroli;
- II kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. c) ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, oficerowie w stopniu generała broni, admirała, generała dywizji, wiceadmirala, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Pierwszy Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego;
- III kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. d) ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, oficerowie w stopniu generała brygady, kontr-

admirała, profesorowie wymienieni w pkt. 5) lit. a), b), Główny Inspektor Straży Więziennej, sędziowie i prokuratorzy wymienieni w pkt. 5) lit. c), Generalny Inspektor Policji Państwowej, Komendant Straży Granicznej;

IV kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. e), ust. 1) § 4 powołanego rozporządzenia, oficerowie w stopniu pułkownika, komandora, profesorowie, wymienieni w pkt. 3) lit. c), sędziowie i prokuratorzy, wymienieni w pkt. 5) lit. d), oficerowie Policji Państwowej w stopniu nadinspektora, inspektora, Nadinspektor Straży Granicznej;

V kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. f), ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, oficerowie w stopniu podpułkownika, komandora-porucznika, majora, komandora-podporucznika, pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, wymienione w pkt. 3) lit. d), nauczyciele, wymienieni w pkt. 3) lit. f), 1), funkcjonariusze Straży Więziennej w stopniu inspektora, nadkomisarza, sędziowie i podprokuratorzy, wymienieni w pkt. 5) lit. e), oficerowie Policji Państwowej w stopniu podinspektora, nadkomisarza, oficerowie Straży Granicznej w stopniu inspektora, nadkomisarza;

VI kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. g)—h) ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, oficerowie w stopniu kapitana, porucznika, podporucznika, chorąży (równorzędny), pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, wymienione w pkt. 3) lit. e), nauczyciele, wymienieni w pkt. 3) lit. g), h), i), j), l); funkcjonariusze Straży Więziennej w stopniu komisarza, podkomisarza, asesor sądowy, oficerowie Policji Państwowej w stopniu komisarza, podkomisarza, aspiranta, oficerowie Straży Granicznej w stopniu komisarza, podkomisarza, aspiranta;

VII kategoria: urzędnicy, wymienieni w pkt. 1) lit. i) ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, praktykanci, podoficerowie w stopniu st. sierżanta (równorzędnego), st. bosmana, sierżanta (równorzędnego), bosmana, plutonowego (równorzędnego), bosman-mata, nauczyciele, wymienieni w pkt. 3) lit. k), funkcjonariusze Straży Więziennej w stopniu aspiranta, przodownika, aplikanci sądowi, szeregowi Policji Państwowej w stopniu starszego przodownika, przodownika, starszego posterunkowego, szeregowi Straży Granicznej w stopniu starszego przodownika, st. strażnika granicznego;

VIII kategoria: niżsi funkcjonariusze państwowi, podoficerowie i szeregowi zawodowi w stopniu kaprała (równorzędnego), mata, starszego marynarza zawodowego, podoficerowie i szeregowi oraz podchorążowie, wymienieni w pkt. 2) lit. c) ust. (1) § 4 powołanego rozporządzenia, funkcjonariusze Straży Więziennej w stopniu starszego strażnika więziennego, strażnika więziennego, szeregowi Policji Państwowej w stopniu posterunkowego, strażnik graniczny.

§ 2.

(1) Dla ustalonych w § 1 kategorii osób diety wynoszą dziennie:

1) dla kategorii IA bez względu na państwo zagraniczne 450 zł,
dla kategorii IB bez względu na państwo zagraniczne 400 zł,

2) a) w krajach pozaeuropejskich, niewymienionych w punktach następujących:

dla kategorii	II	120 zł.
" "	III	110 "
" "	IV	105 "
" "	V	95 "
" "	VI	75 "
" "	VII	45 "
" "	VIII	35 "

b) w Argentynie, Brazylii, Japonii, dominjach, koloniach i mandatach brytyjskich, koloniach innych państw europejskich w Afryce gdzieindziej niewymienionych:

dla kategorii	II	95 zł.
" "	III	85 "
" "	IV	75 "
" "	V	65 "
" "	VI	50 "
" "	VII	35 "
" "	VIII	25 "

c) we Francji, Algierze, Maroku, Tunisie, Holandji, Niemczech, Szwajcarii, Wielkiej Brytanji i Irlandji:

dla kategorii	II	70 zł.
" "	III	65 "
" "	IV	60 "
" "	V	55 "
" "	VI	45 "
" "	VII	30 "
" "	VIII	20 "

d) w Albanji, Belgji, Egipcie, Jugosławji, Luksemburgu, Rumunji, Szwecji, Turcji, Watykanie, Węgrzech, Włoszech i Związku Socjalistycznych Republik Rad:

dla kategorii	II	60 zł.
" "	III	55 "
" "	V	45 "
" "	IV	50 "
" "	VI	35 "
" "	VII	25 "
" "	VIII	15 "

e) w Austrii, Czechosłowacji, Danji, Islandji, Grecji, Hiszpanji, Litwie, Norwegji i Portugalji:

dla kategorii	II	60 zł.
" "	III	45 "
" "	IV	43 "
" "	V	40 "
" "	VI	35 "
" "	VII	25 "
" "	VIII	15 "

f) w Bułgarii, Estonji, Finlandji i Łotwie:

dla kategorii	II	60 zł.
" "	III	42 "
" "	IV	40 "
" "	V	35 "
" "	VI	30 "
" "	VII	20 "
" "	VIII	15 "

(2) Diety płatne są według uznania przełożonej władzy albo w złotych, albo w innej walucie według przeciętnego ostatniego notowania danej waluty na giełdzie warszawskiej przed rozpoczęciem podróży. W przypadku nienotowania danej waluty na giełdzie warszawskiej przeliczenie nastąpi przy pomocy kursu takiej waluty, która jest notowana na giełdzie warszawskiej, wykazanego na jednej z giełd zagranicznych, na której waluta, potrzebna do wypłaty diet, jest notowana. Przy podróżach dłuższych trwających oraz delegacjach (odkomenderowaniach), przy których wypłata diet ma miejsce miesięcznie, obliczanie diet następuje według kursu z ostatniego dnia miesiąca, poprzedzającego wypłatę.

(3) Gdy podróż służbowa ma charakter reprezentacyjny, ustala się diety w wysokości:

dla kategorii	II	215 zł. dziennie
" "	III	170 "
" "	IV	130 "

(4) O tem, czy podróż służbowa ma charakter reprezentacyjny, decyduje Minister Spraw Zagranicznych.

(5) Przy podróżach służbowych na sesje Ligi Narodów oraz inne konferencje międzynarodowe do Genewy diety, określone w ust. (1) pkt. 2 lit. c), mogą być za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych podwyższone o 50%, z wyjątkiem diet dla personelu pomocniczego (urzędników rachunkowych, kancelaryjnych, stenotypistek, niższych funkcjonariuszów i t. p.), który otrzymuje diety zwykłe.

(6) Przy podróżach służbowych na konferencje międzynarodowe do innych miejscowości może być przyznany procentowy dodatek do diet, obowiązujących dla danego kraju. — w wysokości nieprzekraczającej 40% tych diet. Wysokość dodatku określi w każdym poszczególnym przypadku, stosownie do zachodzącej potrzeby Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych na wniosek właściwego Ministra. Osoby, udające się z polece-

nia Ministra Skarbu w podróż służbową, mającą na celu przeprowadzenie rokowań finansowych, mogą otrzymać procentowy dodatek do diet, o którego przyznaniu i wysokości decyduje Minister Skarbu.

§ 3.

(1) Postanowienia ust. (2) i (4) § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe mają odpowiednie zastosowanie.

(2) Przy podróżach, odbywanych w charakterze kurjera dyplomatycznego, przysługują diety ustalone w § 2 dla VI kategorii.

(3) W razie wykorzystania jazdy kurierskiej w celu odbycia podróży służbowej przysługują diety, przywiązane do posiadanego stanowiska lub stopnia służbowego.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1934 r.

o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej, członków ich rodzin oraz emerytów.

(Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 81).

Na podstawie art. 12 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665), art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666), oraz art. 43 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Państwowa pomoc lekarska przysługuje:

1) funkcjonarjuszom państwowym w rozumieniu art. 1 ust. (2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), wyszczególnionym w § 1 ust. (1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszerzegowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych, oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), z wyjątkiem funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w zarządzie centralnym Ministerstwa Komunikacji oraz w Głównej Inspekcji Komunikacji, którzy otrzymują pomoc lekarską w zakresie, przewidzianym dla pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“;

2) sędziom w sądownictwie powszechnym i administracyjnym, prokuratorom oraz asesorom i aplikantom sądowym;

3) oficerom i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej;

4) emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym polskim, przeniesionym w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby, przekroczonego wieku lub uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego, tudzież tym emerytom, którzy zostali zwolnieni ze służby państwowej na innej zasadzie, ale w chwili zwolnienia mieli nabyte prawo do pełnego uposażenia emerytalnego, albo przekroczyli 60 lat, bądź też istniała co do nich podstawa w formie orzeczenia lekarskiego do prze-

niesienia w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby; emeryci odpowiadający warunkom wyżej podanym, a pobierający uposażenie emerytalne z tytułu służby w charakterze funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w zarządzie centralnym Ministerstwa Komunikacji oraz w Głównej Inspekcji Komunikacji, otrzymują pomoc lekarską z przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ w zakresie, przewidzianym dla pracowników tego przedsiębiorstwa. Od pomocy lekarskiej wyłączeni są emeryci:

- a) podlegający z tytułu swego zatrudnienia obowiązкови ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów;
- b) przebywający w zakładach leczniczych dla umysłowo chorych w myśl przepisów art. 42 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380);
- 5) członkom rodzin funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w pkt. 1), 2) i 3), a mianowicie:
 - a) żonie — poza przypadkami, gdy jest sądowo nie separowana, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;
 - b) mężowi zupełnie niezdolnemu do pracy, będącemu na wyłącznym utrzymaniu żony;
 - c) dzieciom ślubnym i uprawnionym, tudzież pasierbom do ukończenia lat 18, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych, albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swo-

je utrzymanie zarabiać — do ukończenia lat 24;

wylączeni są ci członkowie rodziny, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów lub mają prawo do korzystania z pomocy lekarskiej w przedsiębiorstwach państwowych.

(2) Funkcjonariusze państwowi, wymienieni w ust. (1) pkt. 1), 2) i 3), którzy korzystają z bezpłatnego urlopu, tracą prawo do państwowej pomocy lekarskiej na czas trwania tego urlopu; na ten okres czasu tracą również prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej członkowie ich rodzin.

§ 2. Państwowa pomoc lekarska obejmuje w granicach określonych rozporządzeniem niniejszym:

- 1) poradę i pomoc lekarską z wyjątkiem zabiegów dentystrycznych;
- 2) pomoc położniczą;
- 3) dostarczenie niezbędnych lekarstw;
- 4) leczenie w zakładach leczniczych;
- 5) lecnictwo fizykalno - terapeutyczne i naświetlania wszelkiego rodzaju;
- 6) badania djagnostyczne;
- 7) odnośnie do osób, wymienionych w § 1 ust. (1) pkt. 1)—4), kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych.

§ 3. Pomocy lekarskiej udzielają lekarze i położne, umówieni w tym celu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

§ 4. (1) Pomoc lekarska jest udzielana na podstawie karty porady, którą chory otrzymuje za

uiszczeniem opłaty manipulacyjnej znaczkiem stempowym (§ 23 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842) oraz § 1 pkt. 8) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 797) wartości nominalnej 50 gr.

(2) Osobom, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 1), 2), 3) i 5), wydaje kartę porady władza służbowa funkcjonariusza po stwierdzeniu, że danej osobie przysługuje prawo korzystania z państwowej pomocy lekarskiej. Osobom powyższym, jeżeli przebywają poza siedzibą urzędowania funkcjonariusza i nie mogą się zaopatrzyć w kartę porady u władzy służbowej, oraz emerytom, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 4), wydaje kartę porady właściwa dla miejsca ich przebywania powiatowa władza administracji ogólnej (starosta grodzki, dyrektor policji) po wykazaniu uprawnienia danej osoby do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej.

(3) W przypadkach, wymagających śpiesznej pomocy lekarskiej, pomoc ta powinna być udzielona nawet bez przedstawienia karty porady, którą jednak należy doręczyć lekarzowi najpóźniej w ciągu dni 3.

(4) Na żądanie lekarza chory powinien przedstawić dowód, stwierdzający jego tożsamość.

(5) Karta porady jest ważna do końca tego miesiąca, w którym została wydana.

§ 5. (1) Porad lekarskich udziela się w miejscu i w godzinach oznaczonych; jedynie obłożnie chorych odwiedza lekarz w ich mieszkaniu; pomoc powinna być udzielona zasadniczo w dniu wezwania, a w przypadkach ciężkich — bezzwłocznie.

(2) W przypadkach nagłych (np. krwotoki, złamania, otrucia i t. p.), o ile przybycie lekarza umówionego jest niemożliwe, można wezwać lekarza prywatnego. Koszty w tym przypadku (jedynie za pierwszą wizytę) zwraca wojewódzka władza administracji ogólnej w wysokości odpowiadającej skali obowiązującego w danej miejscowości cennika należności lekarskich.

(3) W razie koniecznej potrzeby mogą lekarze umówieni kierować chorych do umówionego lekarza specjalisty; do umówionego lekarza-specjalisty zamiejscowego może kierować tylko lekarz powiatowy.

§ 6. W zakresie zabiegów ortopedycznych Skarb Państwa zwraca:

- 1) 75% kosztów leczenia szpitalnego na zasadach, określonych w § 8,
- 2) 50% kosztów za aparaty i protezy, obliczonych według taksy ustalanej przez Ministerstwo Opieki Społecznej, jeżeli konieczność nabycia takiego aparatu lub protezy zostanie potwierdzona przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

§ 7. (1) Zabiegi fizyko - terapeutyczne i badania dajagnostyczne mogą być stosowane na podstawie polecenia lekarza umówionego jedynie w zakładach leczniczych, instytucjach i laboratoriach, uznanych przez Ministra Opieki Społecznej.

(2) Za zabiegi fizyko - terapeutyczne i badania dajagnostyczne Skarb Państwa opłaca 50% taksy, ustanowionej dla tychże zabiegów i badań przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

(3) Zakres zabiegów fizyko - terapeutycznych i badań dajagnostycznych, które mogą być stosowa-

ne, określi Minister Opieki Społecznej w drodze instrukcji.

§ 8. (1) Leczenie szpitalne osób, wymienionych w § 1, ust. (1), przeprowadza się:

- 1) w szpitalach publicznych (art. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382),
- 2) w innych zakładach leczniczych, uznanych dla tego celu przez Ministra Opieki Społecznej.

(2) Funkcjonariuszom państwowym, wymienionym w § 1 ust. (1) pkt. 1), sędziom, prokuratorom, asesorum i aplikantom sądowym, wszystkim oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej oraz członkom rodzin tych osób, przysługuje leczenie szpitalne według klasy II, niższym funkcjonariuszom państwowym i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej oraz członkom ich rodzin — według klasy III.

(3) Emerytowani funkcjonariusze państwowi, wymienieni w § 1 ust. (1) pkt. 4), otrzymują leczenie szpitalne na zasadach, określonych w ust. (2).

(4) Za leczenie w szpitalu publicznym Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej, obowiązującej w danym szpitalu.

(5) Za leczenie w zakładach leczniczych, wymienionych w ust. 1 pkt. 2), Skarb Państwa uiszcza koszty leczenia w sposób następujący:

- 1) jeżeli leczenie odbyło się w specjalnym zakładzie leczniczym uznanym, przeznaczonym do leczenia chorych lub zagrożonych gruźlicą — 75% kosztów, obliczonych według przeciętnej opłat dziennych, obowiąz-

zujących w takich uznanych zakładach, znajdujących się na obszarze tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbywało;

- 2) jeżeli leczenie odbyło się w innych uznanych zakładach leczniczych — 75% kosztów, obliczonych wedle przeciętnej opłat dziennych, obowiązujących w szpitalach publicznych na obszarze tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbywało.

(6) Za leczenie szpitalne w nieuznanych zakładach leczniczych koszty tego leczenia mogą być w drodze wyjątku pokryte przez Skarb Państwa w wysokości, nieprzekraczającej 75% przeciętnej opłat dziennych, za zgodą Ministra Opieki Społecznej jedynie w przypadkach nagłych, gdy umieszczenie w szpitalu publicznym lub uznanym zakładzie leczniczym nie mogło nastąpić ze względu na ich zbyt znaczne oddalenie od miejscowości, w której taki przypadek nastąpił, a przewóz chorego do szpitala lub uznanego zakładu leczniczego zagrażał istotnie zdrowiu lub życiu chorego, o ile okoliczności powyższe zostaną stwierdzone przez lekarza powiatowego.

(7) W przypadkach, gdy przeciętna opłata dzienna jest wyższa niż opłata dzienna, obowiązująca w danym zakładzie leczniczym — Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej tego zakładu.

(8) Wysokość przeciętnych opłat dziennych, przewidzianych w ustępach poprzedzających, ustala wojewódzka władza administracji ogólnej i ogłasza w dzienniku wojewódzkim.

Umieszczenie chorego funkcjonariusza państwowego w nagłym wypadku w rządowym lub samorządowym szpitalu na zlecenie lekarza prywatnego nie pozbawia tegoż funkcjonariusza prawa do ulg przy leczeniu szpitalnem, jednak dla zachowania wspomnianego prawa winien on przy pierwszej możliwości uzyskać od urzędowego względnie umówionego lekarza potwierdzenie nagłości wypadku i konieczności umieszczenia w szpitalu. (N. T. A. 15 marca 1928, M. P. Nr. 150/29).

Obowiązek Skarbu Państwa opłacania 75% taksy ustanowionej dla szpitali państwowych i samorządowych dotyczy nie tylko taksy utrzymania, lecz i taksy leczenia, oraz najniezbędniejszych operacyj. (N. T. A. 7 grudnia 1929, Przegląd Prawa i Admin. 1930, kw. II, str. 251).

Niezastosowanie się szpitali publicznych pod względem taksy do rozporządzenia Prezydenta Rz. z 22 marca 1928 poz. 382 nie uwłacza prawom funkcjonariusza do otrzymania 75% wystawionych przez szpital rachunków za zabiegi szpitalne. (N. T. A. 1 października 1931, Z. W. Nr. 431A).

§ 9. (1) Umieszczenie chorego w szpitalu publicznym lub w uznanym zakładzie leczniczym następuje na podstawie karty skierowania, którą na wniosek lekarza umówionego wydaje lekarz powiatowy:

- 1) w przypadku choroby zakaźnej,
 - 2) o ile chory nie posiada w domu należytej opieki,
 - 3) w przypadkach, kiedy opieka szpitalna jest niezbędnie potrzebna.
- (2) W przypadku nagłym chory może być umieszczony w szpitalu lub uznanym zakładzie leczniczym bez karty skierowania, którą jednak należy doręczyć zarządowi szpitala w ciągu tygodnia. Konieczność umieszczenia w tym przypadku chorego stwierdza lekarz powiatowy na podstawie akt szpitalnych.

§ 10. Leczenie szpitalne, określone w § 8, może trwać co do funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w § 1 ust. (1) pkt. 1)—4), najdłużej pół roku, zaś co do osób, wymienionych w § 1 ust. (1) pkt. 5) — najdłużej 3 miesiące w ciągu roku.

§ 11. (1) Pomocy położniczej udziela się w mieszkaniu położnicy bądź w zakładach leczniczych, wymienionych w § 8.

(2) Pomocy położniczej w mieszkaniu udziela położna umówiona, opłacana przez Skarb Państwa; pozatem położnicy przysługuje zwrot udowodnionych wydatków, związanych z porodem (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 25% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 8 ust. (5) pkt. 2) — za przeciąg dni 10.

(3) W razie niemożności udzielenia pomocy położniczej przez położną umówioną, Skarb Państwa zwraca udowodnione wydatki, związane z porodem, odbyty w mieszkaniu położnicy (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 75% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 8 ust. (5) pkt. 2) — za przeciąg dni 10.

(4) W razie odbycia porodu w zakładzie leczniczym mają zastosowanie analogiczne przepisy, podane w § 8 o leczeniu szpitalnem.

§ 12. Zezwolenia na korzystanie z kąpieli lub zabiegów balneoterapeutycznych za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych będą udzielane przez zarząd zakładu zdrojowego na podstawie zaświadczenia lekarza powiatowego, stwierdzającego konieczność kąpieli lub zabiegów oraz ich liczbę.

§ 13. (1) Za niezbędne lekarstwa, przepisane przez lekarza umówionego, Skarb Państwa opłaca 75% należności, zaś za specyfiki zagraniczne — 50% należności, resztę płaci funkcjonarjusz.

(2) Koszty leków, materiałów i środków opatrunkowych, zużytych przez lekarzy w przychodniach i gabinetach lekarskich, ponosi Skarb Państwa.

§ 14. Poza świadczeniami, wymienionymi w paragrafach poprzedzających, funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin korzystać mogą za zwrotem kosztów z zakładów i urzędów, które ewentualnie zostaną zorganizowane przez Ministerstwo Opieki Społecznej na zasadach samowystarczalności, jak również z tarw ulgowych w zakładach leczniczych specjalnych, z którymi zawarte będą specjalne umowy przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

§ 15. (1) Koszty przejazdu lekarza do obłożnie chorego (w obie strony) oraz koszt przewiezienia obłożnie chorego do lekarza lub szpitala (w jedną stronę) pokrywa Skarb Państwa.

(2) Za przewiezienie obłożnie chorego poza miejscowego do lekarza lub szpitala koszty podwojdy będą opłacane lub zwracane w wysokości, nieprzekraczającej 50 gr za przejechany kilometr. O ile podróż odbyła się koleją, będą zwrócone koszty biletu tej klasy, która przysługuje choremu przy przesiedleniu służbowem.

§ 16. Opłaty, przewidziane w § 4, 5, 6, 8, 13 i 14, oraz ograniczenie czasu leczenia w zakładach leczniczych, przewidziane w § 10, nie mają zastosowania, gdy pomoc lekarska następuje wskutek niešťęśliwego wypadku, doznanego przez funkcyj-

narjusz państwowego w czasie i wskutek pełnienia służby.

§ 17. Jeżeli zostanie stwierdzone, że wezwanie lekarza do chorego było nieuzasadnione, dany funkcjonarjusz państwowy obowiązany będzie zapłacić honorarjum lekarskie w wysokości, przyjątej zasadniczo dla lekarzy miejscowych, jako też inne koszty, z wizytą lekarską związane.

§ 18. Państwowa pomoc lekarska, unormowana rozporządzeniem niniejszem, jest zorganizowana jedynie w granicach Państwa Polskiego; na obszarze W. M. Gdańska przysługuje osobom, wymienionym w § 1 ust. (1), jedynie w przypadku, gdy pełnią one służbę albo zamieszkują na obszarze tego miasta.

§ 19. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r., a co do przepisów § 6, 7 i 13 ust. (1) — z dniem 1 marca 1934 r. Z dniem 1 lutego 1934 r. traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 254), zmienione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 51), z wyjątkiem przepisów § 6 tego rozporządzenia, które tracą moc obowiązującą z dniem 1 marca 1934 r.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1934 r.

o ulgach dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi.

(Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 79).

Na podstawie art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663) i art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) zarządza się co następuje:

§ 1. Urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, funkcjonarjusze Straży Więziennej, niżsi funkcjonarjusze państwowi, sędziowie, prokuratorzy oraz asesorowie i aplikanci sądowi — mają prawo korzystania z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi według zasad następujących:

1) za przejazd linjami normalnotorowemi płacą stawki przewozowe według tabeli szóstej, stano-

wiecej załącznik do taryfy osobowej, bagażowej i ekspresowej polskich kolei państwowych, część II, obowiązującej od dnia 1 stycznia 1934 r. (Dz. Tar. i Zarz. Kol. z 1933 r. Nr. 77, poz. 603):

2) za przejazd liniami wąskotorowymi płaci połowę opłat normalnych.

§ 2. (1) Prawo korzystania przy przejazdach kolejami państwowymi z ulg, przewidzianych w § 1, mają również żony osób, wymienionych w § 1.

(2) Nieuprawnione są do korzystania z ulg żony sądownie separowane, chyba, że na mężu ciąży obowiązek alimentacji.

§ 3. Korzystanie z ulg uzależnione jest od przedstawienia przy kasie biletowej i organom kontrolnym w pociągu legitymacji z fotografią, wystawionej przez właściwą władzę, stwierdzającą w legitymacji, że dana osoba ma prawo korzystania przy przejazdach kolejami państwowymi z ulg, przewidzianych w § 1.

§ 4. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r.

Rozp. Ministra Komunikacji z dnia 8 stycznia 1936 r. instrukcja Nr. H 1a zawierająca zbiór ulg pozataryfowych na przewóz osób i bagażu na linjach P. K. P. (Dz. Urz. Nr. 7, poz. 50).

Poz. 41. Przejazdy pracowników państwowych i ich rodzin.

(Ulgą ważną na stałe, oparta częściowo na postanowieniach następujących Rozporządzeń: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28. I. 1934 r. o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz asesorów

i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi (DZURP. z 1934 r. Nr. 10, poz. 79); Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28. I. 1934 r. o ulgach dla oficerów i szeregowych Policji Państwowej oraz Straży Granicznej przy przejazdach kolejami państwowymi (DZURP. z 1934 r. Nr. 10, poz. 80); Rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 22. XII. 1933 r. (Monitor Polski z 1933 r. Nr. 297, poz. 329)).

1. Uprawnieni:

(1) Funkcjonariusze państwowi etatowi (mianowani), pozostający w służbie czynnej, w stanie nieczynnym lub w stanie spoczynku, a mianowicie:

Urzednicy państwowi,

Państwowi funkcjonariusze niżsi,

Sędziowie, prokuratorzy, asesorowie sądowi,

Profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich,

Nauczyciele szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa,

Funkcjonariusze Straży Więziennej,

Urzednicy i państwowi funkcjonariusze niżsi służby wykonawczej przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“.

Funkcjonariusze administracji lasów państwowych;

(2) Prowizoryczni urzednicy państwowi lub prowizoryczni państwowi funkcjonariusze niżsi, praktykanci, aplikanci sądowi;

(3) Pracownicy kontraktowi, z którymi zawarto umowy na czas nieoznaczony (t. j. trwali), pełniący funkcje analogiczne z osobami wymienionymi pod (1);

(4) Żony pracowników, podanych pod (1), (2) i (3), dopóki pracownicy ci nie przeszli w stan spoczynku;

(5) Żony oficerów i szeregowych Policji Państwowej, Policji Województwa Śląskiego i Straży Granicznej, dopóki pracownicy ci nie przeszli w stan spoczynku;

(6) Emeryci Policji Państwowej, Policji Województwa Śląskiego i Straży Granicznej;

(7) Dzieci i pasierby oficerów i szeregowych Policji Państwowej, Policji Województwa Śląskiego i Straży Granicznej, pozostających w służbie czynnej.

Prawo do ulgi mają dzieci ślubne oraz uprawnione do lat 18, a w przypadku uczęszczania do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych — wykluczających możliwość zarobkowania — do lat 24.

(8) Kurjerzy Ministerstwa Spraw Zagranicznych;

(9) Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze następujących instytucji państwowych: Szpitala Powszechnego we Lwowie, Szpitala św. Łazarza w Krakowie, Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie, Zakładu dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie.

2. Objaśnienie uprawnień:

(1) Z ulgi korzystać mogą również urzędnicy prowizoryczni, którzy przeszli w stan spoczynku.

(2) Uprawnienia kontraktowych pracowników uzależnione są:

- a) od trwałości zajmowanego stanowiska, co wyklucza od udziału w uldze pracowników dniówkowych, albo przyjętych na określony czas, np. rok, pół roku;
- b) od pełnienia funkcji takich samych, jak urzędnicy lub niżsi funkcjonariusze.

W kontrakcie służbowym występować musi z jednej strony władza państwowa, a nie np. Dyrekcje przedsiębiorstw, wzgl. kontrakty te powinny być zawierane w imię Państwa, a nie w imieniu tego czy innego przedsiębiorstwa.

Ulga nie dotyczy osób, które weszły z władzą w stosunek umowny, nie dotyczący pracy w publiczno-prawnym charakterze urzędnika lub niższego funkcjonariusza lecz np. agenta, robotnika i t. p.

(5) W myśl powyższych postanowień nie mają prawa do ulgi:

- a) pracownicy i emeryci Monopolów Państwowych oprócz tych emerytów, którzy zostali przeniesieni na emeryturę przed wyodrębnieniem Monopolów w przedsiębiorstwa (np. emeryci Monopolu Tytuńskiego, którzy przeszli w stan spoczynku przed dniem 1. II. 1953 r. mogą korzystać z ulgi);

- b) agenci pocztowi i pocztowi pracownicy kontraktowi, z którymi zawarto umowy na czas oznaczony;
- c) notariusze i pisarze hipoteczni;
- d) robotnicy zakładów, instytucji, przedsiębiorstw, wytwórni państwowych oraz inni pracownicy w tych przedsiębiorstwach, zakładach, instytucjach i wytwórniach, nie będący w znaczeniu prawa publicznego urzędnikami państwowymi, np. urzędnicy Pocztowej Kasy Oszczędności oprócz Prezesa i Wiceprezesa P. K. O., pracownicy Państwowych Zakładów Inżynierji, pracownicy Polskiej Agencji Telegraficznej i t. p.
- (4) Z ulgi korzystać mogą czy to ze względu na zasady podane wyżej, czy też w drodze wyjątku:
 - a) pracownicy kontraktowi zajęci w formacjach i instytucjach wojskowych, jeżeli ich stosunek służbowy odpowiada wymaganiom wskazanym wyżej pod punktem 2 (2);
 - b) pracownicy Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej i Mennicy Państwowej; także kontraktowi, jeżeli ich stosunek służbowy odpowiada wymaganiom wskazanym pod punktem 2 (2);
 - c) agenci pocztowi przyjęci do służby na czas nieoznaczony;
 - d) urzędnicy i niżsi funkcjonariusze państwowi, zatrudnieni w Państwowym Zakładzie Higieny, Państwowym Zakładzie Badania Żywności i Przedmiotów Użytku, w Państwowych Zakładach Zdrojowych;
 - e) przyjęci na okres nie krótszy niż 9 miesięcy kontraktowi nauczyciele, wszystkich typów szkół państwowych i publicznych szkół powszechnych, w których zajęci są jako kontraktowi pracownicy państwowi;
 - f) profesorowie, zastępcy profesorów, prowadzący wykłady zlecone (niewyluczając tych, którzy pełnią obowiązki z ramienia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy uczelniach zagranicznych) oraz pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich (adjunkci, kustosze, prosektorzy, konstruktorzy, obserwatorzy, asy-

stenci starsi, asystenci młodszy, jeżeli wymiar ich zatrudnienia w szkole jest nie mniejszy niż 7 godzin tygodniowo. Także docenci państwowych szkół akademickich, którzy nie mają powierzonych zastępczych obowiązków profesorskich lub obowiązków pomocniczych sił naukowych i jeżeli nie są urlopowani.

(5) Żony pracowników, podane w punkcie 1 (4) i (5), mają prawo do ulgi pod warunkiem, że nie są sędownie separowane, chyba że na mężu ciąży obowiązek alimentacji.

Żony pracowników wymienionych w pkt. 2 (4) korzystają również z ulgi.

3. Obszar i zakres ważności:

Ulgę stosuje się w klasie 1, 2 i 3-ciej pociągów osobowych i pośpiesznych w dowolnych relacjach i do nieograniczonej ilości przejazdów.

4. Warunki stosowania:

(1) Ulgę stosuje się na podstawie legitymacji ustalonych wzorów (patrz także ustęp (6) niniejszego punktu).

(2) Legitymacja urzędowa pracowników państwowych w służbie czynnej i w stanie nieczynnym, uprawnionych do korzystania z ulg na zasadach niniejszej pozycji (t. j. pracownicy etatowi, prowizoryczni i kontraktowi, wymienieni w punkcie 1 pod (1), (2), (3) i (9) oraz w punkcie 2, pod (4) a)—f), składa się z druku wykonanego na białym papierze ze wzorzystym tłem (siatką) koloru pomarańczowo-żółtego i zawiera dane, wskazane w załączonym wzorze Nr. 1. Druk ten naklejony jest bezpośrednio na okładkę oprawionej w skórę koloru czarnego z wyciśnięciem na stronie zewnętrznej godłem państwowym, tłoczonym bez farbowania.

Legitymację Prezesa Rady Ministrów, Ministrów i Podsekretarzy Stanów, Prezesa i Wiceprezesów Najwyższej Izby Kontroli, oraz ambasadorów oprawione są w okładkę koloru czerwonego i posiadają wzór specjalny.

(3) Legitymacja pracowników państwowych w stanie spoczynku wykonana jest z białego kartonu z siatką koloru pomarańczowo-żółtego, zadrukowanego z jednej i drugiej strony danymi wskazanymi w załączonym wzorze Nr. 2. Legitymacja (karton) włożona jest w okładkę z przezroczystego papieru (celuloid) ważna jest na przeciąg 5 lat i nie podlega prolongowaniu.

(4) Żony pracowników państwowych, te o których mowa w pkt. 1 pod (4) i (5) i w pkt. 2 pod (5) oraz dzieci i sierby o których mowa w pkt. 1 pod (7) korzystają z ulgi na podstawie legitymacji według załączonego wzoru Nr. 3, oprawionej w skórę okładkę koloru brązowego z wyciśnięciem na stronie zewnętrznej godłem państwowym, tłoczonym bez farbowania. Naklejona wewnątrz wkładka wykonana jest na papierze białym ze wzorzystym tłem (siatką) koloru pomarańczowo-żółtego.

(5) Legitymacje, wymienione w ustępie (2) i (4) tracą swoją ważność z końcem każdego roku kalendarzowego. Przedłużenie ważności (prolongatę) na każdy następny rok uzyskują legitymacje te przez umieszczenie w odpowiedniej rubryce liczby następnego roku oraz podpisu i pieczęci upoważnionej władzy.

Właściciele nieprolongowanych na dany rok legitymacyj nie mają prawa do korzystania z ulg.

Ogółem legitymacje są ważne w ciągu 5 lat od chwili wydania.

(6) Kurjerzy Ministerstwa Spraw Zagranicznych uprawnieni są do korzystania z ulgi na podstawie „Listu Kurjerskiego” (lettre de Courier) lub paszportu dyplomatycznego, jeżeli na tych dokumentach będzie odbity, przewidziany dla urzędniczych legitymacji stempel: „Uprawnia do przejazdów państwowymi środkami komunikacyjnymi według ulg taryfowych dla urzędników państwowych”.

5. Opłaty:

Do przejazdu stosuje się „Tabelę opłat ulgowych ze zniżką 55%” (tab. 6).

6. Przejście do klasy wyższej lub do pociągu droższego:

Przejście do klasy wyższej lub do pociągu droższego jest dozwolone za dopłatą różnicy cen odpowiednich biletów, obliczonej według tabeli opłat ulgowych. Dopłatę według tabeli opłat ulgowych pobiera się także w pociągu.

7. Ulgowe bilety okęgowe:

(1) Pracownicy państwowi w czynnej służbie, wymienieni w punkcie 1 pod (1), (2) i (3) oraz w punkcie 2 pod (4), którzy posiadają imienne legitymacje urzędowe ustalonego wzoru, uprawnijające do korzystania z ulg przejazdowych, mogą przy przejazdach służbowych korzystać również z ul-

gowych biletów okręgowych miesięcznych, półrocznych i rocznych.

(2) Bilety takie wydaje wyłącznie DOKP na podstawie pisemnego żądania odnośnych władz lub urzędów państwowych. Pisemne żądanie urzędu powinno zawierać poświadczenie, że osoba, dla której zażądano bilet, jest uprawniona do korzystania z ulg przejazdowych, oraz powinien być podany numer odnośnej legitymacji urzędowej. W żądaniu tem musi być wyraźnie podkreślone, że bilet okręgowy ma służyć do przejazdów w celach służbowych.

(3) Ceny ulgowych biletów okręgowych równe są cenom podanym w „Tabeli opłat za bilety okręgowe dla dzieci” (tab. 5).

(4) Poza tem obowiązują postanowienia § 56 TO II.

(5) Bilety te nie są ważne na linje wąskotorowe.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1934 r.

o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych.

(Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 82).

Na podstawie art. 13 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) i art. 8 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Za użytkowanie lokali reprezentacyjnych nie pobiera się żadnych opłat. Koszty umeblowania i konserwacji, jak również koszty oświetlenia, opału i utrzymania w czystości tych lokali pokrywa Skarb Państwa w granicach kredytów, ustalonych ustawą skarbową.

(2) Za lokale reprezentacyjne uznaje się lokale łącznie z pomieszczeniami ściśle mieszkalnymi, użytkowane przez Prezesa Rady Ministrów, Ministrów, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Szefa Sztabu Głównego, Inspektorów Armji, Wojewodów i Szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej, o ile lokale te mieszczą się w gmachach państwowych lub w gmachach, przez Skarb Państwa w całości bądź częściowo wynajmowanych lub administrowanych.

(3) Rozmiar lokali reprezentacyjnych ustala Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, uzgodniony z zainteresowanymi Ministrami.

(4) Do lokali reprezentacyjnych zalicza się także mieszkania zajmowane w gmachach, oddanych Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, przez Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu oraz mieszkania, które funkcjonariuszom państwowym i wojskowym przyznaje się w gmachach, oddanych Prezydentowi Rzeczypospolitej dla celów reprezentacyjnych — Prezydent Rzeczypospolitej, w gmachach, oddanych Sejmowi i Senatowi — odpowiednio Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu, a w innych gmachach reprezentacyjnych — Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(5) Lokale reprezentacyjne nie podlegają podatkowi od lokali.

§ 2. (1) Funkcjonariusze państwowi, zajmujący mieszkania służbowe, uiszczają za te mieszkania opłatę w wysokości 15% uposażenia zasadni-

czego, zwiększonego o dodatek lokalny, o ile taki im przysługuje.

(2) O ileby jednak obliczony w ten sposób czynsz był wyższy od kwoty, która należałaby się za dane mieszkanie służbowe przy zastosowaniu § 3 lub 4 rozporządzenia niniejszego, wówczas opłatę za mieszkanie służbowe pobiera się w wysokości, obliczonej według zasad, przewidzianych w tych paragrafach, w przypadkach zaś, gdy mieszkanie służbowe było zajmowane przez danego funkcjonariusza w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, czynsz za mieszkanie nie może być wyższy od opłaty, uiszczanej przez tegoż funkcjonariusza przed dniem 31 stycznia 1934 r.

(3) Niżsi funkcjonariusze państwowych zakładów chowu koni, zajmujący mieszkania służbowe, zwolnieni są od opłat za te mieszkania.

(4) Za mieszkania służbowe uważać należy mieszkania, przydzielone przez władze przełożone funkcjonariuszom państwowym;

1) ze względu na szczególny charakter czynności służbowych, wymagających zajmowania mieszkania w ściśle określonym gmachu, lub

2) dla wykonywania czynności służbowych związanych z danym gmachem.

§ 3. Za korzystanie z pomieszczeń, otrzymywanych przez funkcjonariuszów państwowych od Skarbu Państwa w naturze, podlegających działaniu ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406), a wynajmowanych w czerwcu 1914 r., poza przypadkami, przewidzianymi w § 1 i 2 rozporządzenia niniejszego, pobiera się komorne w wysokości podstawowe-

go komornego, określonego w myśl postanowień art. 5 powołanej ustawy.

Dekret Prezydenta Rz. z 14 listopada 1935 r. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów. (poz. 504).

Art. 1. (1) Na okres od dnia 1 grudnia 1935 r., do dnia 30 listopada 1937 r. obniża się podstawowe komorne mieszkań i lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, według następujących zasad:

- a) dla mieszkań 3 izbowych (2 pokojowych) i mniejszych o 15%,
- b) dla mieszkań większych oraz lokali przemysłowych i handlowych o 10%.

(2) Komorne za przedmiot najmu, który lokator w całości lub w części oddał w podnajem, ulega obniżeniu w tym samym stosunku co komorne płacone przez lokatora.

(3) Nie ulega obniżeniu komorne, którego wysokość została ustalona w umowie, zawartej w myśl art. 3 ustawy o ochronie lokatorów.

§ 4. (1) Za korzystanie z pomieszczeń, nie podpadających pod postanowienie § 3, pobiera się od funkcjonariuszów państwowych komorne stosownie do powierzchni użytkowej, obliczone w sposób niżej podany:

Miejscowości dzieli się na 5 kategorii, a mianowicie:

- I — kategoria — m. st. Warszawa,
- II — kategoria — miejscowości, mające powyżej 80.000 mieszkańców,
- III — kategoria — miejscowości, mające od 40.000 do 80.000 mieszkańców,
- IV — kategoria — miejscowości, mające od 10.000 do 40.000 mieszkańców,
- V — kategoria — miejscowości, mające poniżej 10.000 mieszkańców.

(2) Wysokość komornego od 1 metra kwadratowego powierzchni użytkowej ustala się:

Gł. miejscowości kategorii	I—9	—	16	zł. rocznie
„	„	„	II—8	— 14 „
„	„	„	III—6	— 12 „
„	„	„	IV—4	— 10 „
„	„	„	V—3	— 8 „

(3) Wysokość opłaty ustala władza lub urząd sprawujący zarząd budynkiem.

(4) Za mieszkania, znajdujące się w mansardach i na poddaszach, komorne może być obniżone do 50%, a za mieszkania, znajdujące się w suterenach i barakach do 25% norm wyżej wskazanych.

Dekret Prezydenta Rz. z 14 listopada 1935 r. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów. (poz. 504).

Art. 2. (1) Komorne w budynkach, nie podlegających ustawie o ochronie lokatorów, a należących do Skarbu Państwa, banków państwowych, związków samorządu terytorialnego, zakładów ubezpieczeń społecznych oraz innych instytucji prawa publicznego, obniża się na okres od dnia 1 grudnia 1935 r. do dnia 30 listopada 1937 r. według następujących zasad:

- a) dla mieszkań 3-izbowych (2 pokojowych) i mniejszych o 15%,
- b) dla mieszkań 4-izbowych (3 pokojowych) i większych o 10%.

§ 5. (1) Komorne za mieszkania, zajmowane przez funkcjonariuszów państwowych na obszarze W. M. Gdańska, nie podlegające gdańskim ustawom mieszkaniowym, pobiera się stosownie do powierzchni użytkowej, przyczem od 1 m² powierzchni oblicza się — o ile na podstawie umów polsko-gdańskich nie okaże się potrzeba stosowania stawek niższych.

dla m. Gdańska — 7 — 12 guldenów rocznie.
dla innych miejscowości na obszarze W. M. Gdańska — 5 — 8 guldenów rocznie.

(2) Wysokość komornego ustala władza lub urząd, sprawujący zarząd budynkiem.

(3) Komorne za mieszkania, znajdujące się w mansardach, na poddaszach, w suterrenach i barakach, może być obniżone według zasad, ustalonych w § 4 ust. (4).

§ 6. Postanowienia art. 8 ustawy o ochronie lokatorów mają analogiczne zastosowanie do pomieszczeń, wymienionych w § 2, 3 i 4 rozporządzenia niniejszego. Ponadto w miejscowościach, w których gminne urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne zostały wybudowane po dniu 1 czerwca 1924 r., pobiera się za pomieszczenia, wymienione w § 3 i 4 rozporządzenia niniejszego, opłaty dodatkowe do komornego za dostarczoną z wodociągów miejskich wodę i za korzystanie z kanałów miejskich.

§ 7. Opłaty, obliczone według zasad § 2, 3 i 4, odnoszą się wyłącznie do lokali mieszkalnych, natomiast za użytkowanie zabudowań gospodarczych, placów, ogrodów i t. p. pobiera się opłaty dodatkowe, stosownie do wartości użytkowanych przez lokatorów przedmiotów.

§ 8. Za mieszkania, zajmowane przez skoszarowanych szeregowych Straży Granicznej w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych, nie pobiera się żadnych opłat.

§ 9. Funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są: urzędnicy, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele

szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, funkcjonariusze Straży Więziennej oraz niżsi funkcjonariusze państwowi, sędziowie w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, prokuratorzy, asesory i aplikanci sądowi, oficerowie i szeregowi Policji Państwowej i Straży Granicznej.

§ 10. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Sprawiedliwości oraz innym właściwym ministrom.

§ 11. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1934 r. i obowiązuje na obszarze całego Państwa, jak również w odniesieniu do mieszkań, zajmowanych przez funkcjonariuszów państwowych w W. M. Gdańsku, w budynkach Skarbu Państwa, w budynkach przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych z wyjątkiem mieszkań w tych budynkach, zajmowanych przez funkcjonariuszów Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

(2) Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 849) wraz z późniejszymi zmianami.

V.

PRACOWNICY KONTRAKTOWI.

OKÓLNIK PREZESA RADY MINISTRÓW
z 16 października 1930 r.

w sprawie zmiany wzoru umów z pracownikami kontraktowymi.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 32, poz. 526).

Po wejściu w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323), którego przepisy odnoszą się także do pracowników umysłowych, zatrudnionych na podstawie umowy w urzędach i instytucjach państwowych (z wyjątkiem wymienionych w art. 4 p. 3) i którego art. 1 uznaje za nieważne wszelkie postanowienia umów indywidualnych mniej korzystne dla pracowników umysłowych, stracił w znacznej mierze znaczenie wzór umów z państwowymi pracownikami kontraktowymi, ustalony okólnikami Prezydium Rady Ministrów z dnia 5 września 1924 r. L. 10769 i z dnia 31 stycznia 1925 r. L. 1691, i stało się koniecznem ustalenie odrębnego wzoru umów dla tych pracowników kontraktowych, którzy podpadają pod pojęcie pracowników umysłowych w rozumieniu powołanego wyżej rozporządzenia, odrębnego zaś dla pracowników kontraktowych, pełniących czynności funkcyjarskich niższych.

Ponadto, z uwagi na obowiązujące ustawodawstwo zachodzi konieczność wprowadzenia pewnych odmiennych postanowień w umowach, zawieranych z pracownikami władz i urzędów, odmiennych zaś w umowach z pracownikami zakładów, przedsiębiorstw i instytucji państwowych. Zmiany te ujęte są w nawiasach (.....) w p. 2, 6 i 7 wzoru B, oraz w p. 4 i 5 wzoru A i B.

Wzór A przeznaczony jest dla pracowników umysłowych wzór B dla pracowników, mających pełnić obowiązki niższych funkcjonariuszów państwowych, o ile nie podpadają pod pojęcie pracowników umysłowych.

Właściwa władza naczelna rozstrzyga o zastosowaniu wzorów przy czym może wprowadzić niezbędne w nich zmiany.

Umowy zawierane według wzoru A oceniać należy w razie wątpliwości według przepisów powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r.

Umowy zawierane według wzoru B przez przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje państwowe, oceniać należy w razie wątpliwości według przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324).

W nagłówku umów zawieranych przez zakłady, instytucje, przedsiębiorstwa, posiadające osobowość prawną skreślić należy ujęte w nawias wyrazy „Skarbem Państwa”.

W p. 1 wszystkich umów należy w wypadkach, w których pracodawcy zależy na terminowym rozpoczęciu stosunku pracy na końcu zdania pierwszego w miejsce kropki dać przecinek i dodać zdanie: „przyczem objęcie służby nastąpić winno najpóźniej dnia 19 ... r.”.

W p. 2 obydwóch wzorów wypłata wynagrodzenia może być nadal ustalana „zgóry”, albo „zdołu”, jeżeli jednak w umowach zawieranych według wzoru A wypłata została ustalona „zgóry”, dniem płatności winien być pierwszy dzień każdego miesiąca kalendarzowego, z uwzględnieniem postanowień ust. 2 art. 12 ustawy o uposażeniu, jeżeli zaś wypłatę oznaczono „zdołu”, dniem płatności w myśl art. 15 powołanego rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych winien być ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego. Jeżeli objęcie służby nastąpiło w ciągu miesiąca kalendarzowego, wypłaca się wynagrodzenie po raz pierwszy, licząc 1/30 wynagrodzenia miesięcznego za każdy dzień służby w pierwszym miesiącu. Wynagrodzenie określone w p. 2 jako równe uposażeniu funkcjonariuszów danej grupy, obejmuje oprócz uposażenia, ustalonego w tabeli, zawartej w art. 3 ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), także dodatek regulacyjny,

10% dodatek, przyznany funkcjonariuszom państwowym w art. 8 ustawy z dnia 18 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725), dodatki miesięczne, przyznawane na zasadzie ust. 1 art. 5 ustawy skarbowej z dnia 22 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 622), ust. 1 art. 4 ustawy skarbowej z dnia 25 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 183), względnie na zasadzie ustaw późniejszych, oraz ewentualnie dodatki ekonomiczny, stołeczny, względnie kresowy. Inne dodatki (z wyjątkiem mieszkaniowego) mogą pracownikowi przysługiwać, jeżeli są w p. 2 umowy wyraźnie wymienione. Zasadnicza zmiana w stosunku do wzoru obowiązującego poprzednio polega na umożliwieniu przyznania wyższego szczebla w danej grupie, a nie tylko szczebla a.

Jeżeli wynagrodzenie nie ma być określone według pewnej grupy uposażenia funkcjonariuszów państwowych, lecz ustalone ryczałtowo, natenczas ustęp 1 punktu 2 otrzymać brzmienie następujące:

„Pan otrzymywać będzie wynagrodzenie w wysokości (słowami) złotych miesięcznie”. W tym wypadku wynagrodzenie nie ulega zmianie, w razie przyznania funkcjonariuszom państwowym jakichkolwiek dodatków, lecz może być zmienione w drodze odpowiedniej zmiany umowy. W tym też wypadku należy w ustępie 3 p. 2 ustalić zwrot kosztów podróży i diety zasadnicze według grupy uposażenia, odpowiadającej danemu stanowisku służbowemu.

Jeżeli pracownik kontraktowy ma otrzymać mieszkanie służbowe w rozumieniu art. 1 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 540) należy w p. 2 wzoru A wstawić jako ustęp trzeci postanowienie:

„Na czas trwania umowy obowiązany Pan będzie zająć mieszkanie służbowe w domu złożone z ... pokoi i , które opróżni w razie rozwiązania niniejszej umowy, z dniem jej rozwiązania z wyjątkiem, przewidzianym w ust. 1 art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323). Powyższe mieszkanie otrzyma Pan bezpłatnie”. We wzorze B nie należy umieszczać wyrazów: „z wyjątkiem przewidzianym w ust. 1 art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323)”.

Miejscowość, w której pracownik kontraktowy ma pełnić służbę, jest w umowie ściśle określona i należy do jej części istotnych. Przeniesienie pracownika do innej miejscowości może więc nastąpić tylko za jego zgodą. Zgoda pracownika na przeniesienie w wypadku konkretnym winna być wyrażona na piśmie.

Jeżeli pracownik ma otrzymać umundurowanie należy w p. 2 po ustępie pierwszym dodać postanowienie:

„Ponadto będzie Pan otrzymywał umundurowanie na tych samych zasadach, na jakich przysługuje ono” (tu wymienić należy funkcjonariuszów tego rodzaju służby, do którego ma być użyty pracownik kontraktowy, a w braku odpowiednich przepisów należy w tym ustępie wymienić szczegółowo części umundurowania i warunki jego używania).

W punkcie 2 umów, zawieranych według wzoru B umieszcza się w razie potrzeby postanowienie:

„Za pełnienie służby w niedziele, lub święta Pan otrzymywać będzie wynagrodzenie według norm i na warunkach, określonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych”.

W wypadkach, o których mowa w ustępie 1 punktu 3, jeżeli wynagrodzenie jest wypłacane „zgóry” nie należy żądać zwrotu części wynagrodzenia, wypłaconego za ostatni miesiąc.

Przyznanie uprawnienia do nakładania kar, przewidzianych w p. 6 należy do właściwej władzy naczelnej.

Jeżeli umowę z pracownikiem zawiera inna władza, niż władza naczelna, byłoby wskazaniem niezwłoczne rozwiązanie umowy z pracownikami umysłowymi zastrzec decyzji władzy bezpośrednio podległej władzy naczelnej, względnie władzy, powołanej do wykonywania nadzoru nad zakładem, instytucją, lub przedsiębiorstwem przyczem zaznacza się, że przyczyny niezwłocznego rozwiązania umowy są w rozporządzeniach Prezydenta Rzeczypospolitej wymienione przykładowo, a nie wyczerpująco.

W p. 9 umów, zawieranych przez władze, urzędy i szkoły państwowe wymienić należy, jako siedzibę sądów przedmiotowo właściwych miejscowość, odpowiadającą siedzibie oddziału Prokuratury Generalnej R. P.

Umowy, zawierane przez przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje państwowe podlegają orzecznictwu sądów pracy, według zasad, zawartych w rozporządzeniu Prezydenta

Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 350), przyczem zaznacza się, że na terenie województwa poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego wynikające z umowy spory o eksmisję wytaczać należy przed sądy przedmiotowo właściwe według zasad ogólnych.

Do kobiet, zatrudnionych w zakładach, przedsiębiorstwach i instytucjach, stosować należy przepisy art. 16 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636).

W tych działach administracji państwowej, których funkcjonariusze podlegają postanowieniom nie ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, lecz postanowieniom innych ustaw, można w p. 4, 5 oraz w p. 7 ust. 1 d) powoływać odpowiednie postanowienia innych przepisów prawnych.

Jeżeli umowa ma być zawarta na czas określony, wprowadzić należy we wzorach zmiany następujące:

W p. 1 po wyrazach: „od dnia 19 roku” dodać: „do dnia 19 roku” i skreślić zdanie drugie.

W ust. 1 p. 3 zamiast wyrazów „wskutek wypowiedzenia, dokonanego przed zajściem powyższych wypadków” wstawić wyrazy: „Wskutek upływu czasu, na który ją zawarto”.

W ust. 1 p. 7 skreślić należy zdanie a) i b), a na ich miejsce wstawić zdanie następujące:

„a) wskutek upływu czasu, na który umowę zawarto”.

W tym samym punkcie skreślić należy ust. 3 (przedostatni).

Jeżeli umowa ma być zawarta na okres wykonania określonej roboty wprowadzić należy we wzorach zmiany analogiczne, jak w umowach na czas określony.

Dotychczasowe umowy zastąpić należy nowymi według załączonych wzorów.

Jeżeli wynagrodzenie było określone ryczałtowo, należy je ustalić w ogólnej sumie, przy uwzględnieniu otrzymywanych dotychczas dodatków.

Poprzednie okólniki, wydane w sprawie umów z państwowymi pracownikami kontraktowymi uchyla się.

U M O W A

Wzór A.

zawarta między ¹⁾ (Skarbem Państwa) a Pan
w sprawie stosunku służbowego.

1. Pan, przyjmuje na siebie od dnia . . . 19 . .
roku obowiązki w ²⁾ w charakterze pra-
cownika kontraktowego. W okresie pierwszych trzech mie-
sięcy, licząc od dnia objęcia służby, uważa się umowę ni-
niejszą za zawartą na okres próbny, po upływie trzech mie-
sięcy za zawartą na czas nieokreślony.

2. Pan otrzymywać będzie wynagrodzenie
równe uposażeniu funkcjonariuszów państwowych
grupy uposażenia szczebla bez dodatku na mieszka-
nie. Wynagrodzenie wypłacane będzie przez cały czas trwa-
nia umowy miesięcznie w dniu każdego mie-
siąca kalendarzowego.

W razie podróży służbowych, delegacji, względnie
przeniesienia, będą Pan przysługiwać należności,
według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów pań-
stwowych grupy uposażenia.

3. W razie niemożności pełnienia przez Pan obo-
wiązków wskutek choroby, lub nieszczęśliwego wypadku,
jeżeli one nie zostały wywołane rozmyślnie, wskutek powo-
łania do pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego, ław-
nika sądu pracy, lub innych obowiązków obywatelskich,
nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek
wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną, dla zapobie-
żenia rozwleczeniu choroby zaraźliwej, Pan zacho-
wuje przez okres 3-ch miesięcy prawo do wynagrodzenia,
zmniejszonego o kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia
prawno-publicznego w razie choroby lub nieszczęśliwego
wypadku, względnie ze Skarbu Państwa w razie powołania
do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków, albo też
wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną. W razie po-
wołania do ćwiczeń wojskowych rezerwy będzie Pan
otrzymywał wynagrodzenie, określone w p. 2 niniejszej

¹⁾ Wpisać nazwę władzy, lub urzędu instytucji, zakła-
du, przedsiębiorstwa (zawierającego umowę).

²⁾ Wpisać nazwę władzy, lub urzędu (instytucji, zak-
ładu, przedsiębiorstwa), w którym pracownik ma pełnić
służbę (z oznaczeniem miejscowości).

umowy bez potrąceń. We wszystkich wymienionych wyżej
wypadkach niemożności pełnienia obowiązków służbowych
prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem trzech mie-
sięcy, jeżeli w ciągu tych trzech miesięcy umowa niniej-
sza ulegnie rozwiązaniu wskutek wypowiedzenia dokona-
nego przed zejściem powyższych wypadków.

W razie powołania do czynnej służby wojskowej na
pięć miesięcy, w myśl art. 60 ustawy z dnia 23 maja 1924 r.
o powszechnym obowiązku wojskowym, w brzmieniu ogło-
szonym obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia
8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) oraz w razie
powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub
częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, prze-
stanie Pan otrzymywać wynikające z niniejszej
umowy wynagrodzenie z końcem miesiąca, w którym nastą-
piło powołanie.

4. Pan będzie służyło prawo do urlopu dla
wypoczynku w wymiarze i na zasadach, określonych w art.
36 i 37 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie
cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

(Punkt 4 w umowach, zawieranych przez przedsiębior-
stwa, zakłady, instytucje ma następujące brzmienie:

Pan będzie służyło prawo do urlopu dla wy-
poczynku w wymiarze i na zasadach, określonych ustawą
z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrud-
nionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz.
334), jako pracownikowi umysłowemu).

5. Pan przyjmuje na siebie obowiązki, określone
w art. 21—27, art. 28 ust. 1 i 2, art. 29, art. 31, oraz art. 32
ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służ-
bie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), a ponadto zob-
owiązuje się stosować się ściśle do instrukcji i zarządzeń,
normujących porządek pełnienia służby wewnętrznej i ze-
wnętrznej.

(Ustęp 1 punktu 5 w umowach, zawieranych przez
przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma następujące
brzmienie:

Pan przyjmuje na siebie obowiązki określone
w art. 21—26, art. 28 ust. 1 i 2, art. 29, art. 31 oraz art. 32
ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie
cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), a ponadto zobowią-
zuje się stosować się ściśle do instrukcji i zarządzeń nor-

mujących porządek pełnienia służby wewnętrznej i zewnętrznej).

6. W razie uchybienia warunkom umowy, a w szczególności obowiązkom służbowym mogą być na Pan nałożone kary pieniężne do wysokości 10% wynagrodzenia, niezależnie od możliwości zastosowania innych rygorów. Kary pieniężne potrącane będą przy wypłacie wynagrodzenia, z zastrzeżeniem, że potrącenie nie może przekraczać 10% wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty po dokonaniu innych, ustawowo dozwolonych potrąceń.

7. Rozwiązanie stosunku służbowego następuje:

- a) w okresie próbnym, t. j. w pierwszych 3 miesiącach służby, po uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniu, które powinno nastąpić na piśmie i być doręczone najpóźniej pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego;
- b) po zakończeniu okresu próbnego, po upływie trzech miesięcy od wypowiedzenia umowy przez lub Pan Trzymiesięczny okres wypowiedzenia winien pokrywać się z miesiącami kalendarzowymi, wypowiedzenie zaś winno nastąpić na piśmie i być doręczone najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia;
- c) w razie wcielenia Pan jako poborowego do służby czynnej w wojsku stałym z dniem wcielenia, z wyjątkiem powołania do służby czynnej na 5 miesięcy, po upływie roku nieprzerwanej służby;
- d) w razie zamianowania Pan funkcyjnarjuszem państwowym, albo też dopuszczenia do państwowej służby przygotowawczej w charakterze praktykanta, po myśli art. 12 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego, względnie zaświadczenia o przyjęciu do służby przygotowawczej.

Po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby, lub nieszczęśliwego wypadku, może ¹⁾ uznać umowę za rozwiązaną. Pozatem nastąpić może rozwiązanie umowy niniejszej w innych wypadkach i na zasadach przewidzianych w art. 25, 28, 29, 31—33, 36—

¹⁾ Wpisać nazwę władzy lub urzędu (instytucji, zakładu, przedsiębiorstwa).

42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 325).

Wypowiedzenie umowy przez ¹⁾ nie może nastąpić podczas urlopu, choroby albo wykluczenia Pan od zajęć przez władzę sanitarną, o ile choroba, lub wykluczenie od zajęć nie trwa dłużej niż trzy miesiące, podczas odbywania ćwiczeń wojskowych, lub pełnienia obowiązków obywatelskich, nałożonych przepisami prawa publicznego, podczas odbywania czynnej pięcioletniej służby wojskowej, o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej rok.

W razie powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji, lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej umowa z tego powodu nie może być rozwiązana.

8. W razie rozwiązania stosunku służbowego obowiązany Pan będzie zwrócić otrzymane zaliczki i uregulować zaciągnięte względem zobowiązania pieniężne i służbowe.

9. Dla wszelkich sporów, wynikłych ewentualnie z niniejszej umowy, będą w pierwszej instancji wyłącznie kompetentne sądy przedmiotowo właściwe, mające siedzibę w

Podpis przedstawiciela władzy:
Podpis pracownika kontraktowego:

Wzór B.

U M O W A

zawarta między ²⁾ (Skarbem Państwa) a Pan w sprawie stosunku służbowego.

1. Pan przyjmuje na siebie od dnia 19 r. obowiązki w ³⁾ w charakterze pracownika kontraktowego. W okresie pierwszych trzech miesięcy, licząc od dnia objęcia służby, uważa się umowę niniejszą za

¹⁾ Wpisać nazwę władzy lub urzędu (instytucji, zakładu, przedsiębiorstwa).

²⁾ Wpisać nazwę władzy lub urzędu (instytucji, zakładu, przedsiębiorstwa) zawierającego umowę.

³⁾ Wpisać nazwę władzy lub urzędu (instytucji, zakładu, przedsiębiorstwa), w którym pracownik ma pełnić służbę (z oznaczeniem miejscowości).

zawartą na okres próbny, po upływie trzech miesięcy za zawartą na czas nieokreślony.

2. Pan otrzymywać będzie wynagrodzenie równe uposażeniu funkcjonariuszów państwowych grupy uposażenia szczebla bez dodatku na mieszkanie.

Wynagrodzenie wypłacane będzie przez cały czas trwania umowy miesięcznie w dniu każdego miesiąca kalendarzowego.

(Ustęp 2 p. 2 w umowach zawieranych przez przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma następujące brzmienie: „Wynagrodzenie wypłacane będzie przez cały czas trwania umowy co 2 tygodnie zdołu”).

W razie podróży służbowych, delegacji, względnie przeniesienia, będą Pan przysługiwać należności, według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych grupy uposażenia.

3. W razie niemożności pełnienia przez Pan . . . obowiązków wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku, jeżeli one nie zostały wywołane rozmyślnie, wskutek powołania do pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy lub innych obowiązków obywatelskich, nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną, dla zapobieżenia rozwleczeniu choroby zaraźliwej Pan zachowuje przez okres 3-ch miesięcy prawo do wynagrodzenia, zmniejszonego o kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia prawnopublicznego w razie choroby lub nieszczęśliwego wypadku, względnie ze Skarbu Państwa w razie powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków, albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. W razie powołania do ćwiczeń wojskowych rezerwy będzie Pan otrzymywał wynagrodzenie, określone w p. 2 niniejszej umowy bez potrąceń. We wszystkich, wymienionych wyżej, wypadkach niemożności pełnienia obowiązków służbowych prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem trzech miesięcy, jeżeli w ciągu tych trzech miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek wypowiedzenia, dokonanego przed zajściem powyższych wypadków.

W razie powołania do czynnej służby wojskowej na pięć miesięcy — w myśl art. 60 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, w brzmieniu ogłoszonym obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) — oraz w razie powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej — przestanie Pan otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie z końcem miesiąca, w którym nastąpiło powołanie.

4. Pan będzie służyło prawo do urlopu dla wypoczynku w wymiarze i na zasadach, określonych w art. 105 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

(Punkt 4 w umowach, zawieranych przez przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma następujące brzmienie:

„Pan będzie służyło prawo do urlopu dla wypoczynku w wymiarze i na zasadach, określonych ustawą z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 354), jako pracownikowi fizycznemu”).

5. Pan, przyjmuje na siebie obowiązki, określone w art. 95—101, art. 102, z wyjątkiem powołanego w nim art. 28 ust. 3 i art. 32 ust. 2 oraz w art. 103 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), a ponadto zobowiązuje się stosować się ściśle do instrukcyj i zarządzeń, normujących porządek pełnienia służby wewnętrznej i zewnętrznej.

(Ustęp 1 punktu 5 w umowach, zawieranych przez przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma następujące brzmienie:

„Pan przyjmuje na siebie obowiązki określone w art. 95, 96, 97 ust. 1, 98, 99, 100, 102, z wyjątkiem powołanego w nim art. 28 ust. 3 i art. 32 ust. 2 i 3, oraz w art. 103 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), a ponadto zobowiązuje się stosować się ściśle do instrukcyj i zarządzeń, normujących porządek pełnienia służby wewnętrznej i zewnętrznej”).

6. W razie uchybienia warunkom umowy, a w szczególności obowiązkom służbowym mogą być na Pan . . . nałożone kary pieniężne do wysokości 10% wynagrodzenia, niezależnie od możliwości zastosowania innych rygorów. Kary pieniężne potrącane będą przy wypłacie wynagrodzenia, z zastrzeżeniem że potrącenie nie może przekraczać 10% wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty po dokonaniu innych, ustawowo dozwolonych potrąceń.

(Punkt 6 w umowach, zawieranych przez przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma następujące brzmienie: W razie uchybienia warunkom umowy, a w szczególności obowiązkom służbowym niezależnie od możliwości zastosowania innych rygorów mogą być na Pan nałożone kary pieniężne do wysokości 10% wynagrodzenia, jeżeli zostały przewidziane w regulaminie pracy. Kary pieniężne potrącane będą przy wypłacie wynagrodzenia, z zastrzeżeniem, że potrącenie nie może przekraczać 10% wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty, po dokonaniu innych, ustawowo dozwolonych potrąceń).

7. Rozwiązanie stosunku służbowego następuje:

a) w okresie próbnym, t. j. w pierwszych 3 miesiącach służby, po uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniu, które powinno nastąpić na piśmie i być doręczone najpóźniej pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego;

b) po zakończeniu okresu próbnego, po upływie jednego miesiąca od wypowiedzenia umowy przez lub Pan Miesięczny okres wypowiedzenia winien pokrywać się z miesiącami kalendarzowymi, wypowiedzenie zaś winno nastąpić na piśmie i być doręczone najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia;

c) w razie wcielenia Pana jako poborowego do służby czynnej w wojsku stałym z dniem wcielenia, z wyjątkiem powołania do służby czynnej na 5 miesięcy, po upływie roku nieprzerwanej służby;

d) w razie zamianowania Pan funkcjonariuszem państwowym z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego.

Po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby lub nieszczęśliwego wypadku może *) uznać umowę za rozwiązana. Poza tym nastąpić może rozwiązanie umowy niniejszej w innych wypadkach, przy analogicznym zastosowaniu zasad przewidzianych w art. 12—19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324).

(Ustęp 2 punktu 7 w umowach, zawieranych przez przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje ma brzmienie następujące:

Po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby, lub nieszczęśliwego wypadku może . . .

uznać umowę za rozwiązana. Poza tym nastąpić może rozwiązanie umowy niniejszej w innych wypadkach i na zasadach, przewidzianych w art. 12—19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324)).

Wypowiedzenie umowy przez *) nie może nastąpić podczas urlopu, choroby albo wykluczenia Pan od zajęć przez władzę sanitarną, o ile choroba lub wykluczenie od zajęć nie trwa dłużej niż trzy miesiące, podczas odbywania ćwiczeń wojskowych lub pełnienia obowiązków obywatelskich nałożonych przepisami prawa publicznego, podczas odbywania czynnej pięciomiesięcznej służby wojskowej, o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej rok.

W razie powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej umowa z tego powodu nie może być rozwiązana.

8. W razie rozwiązania stosunku służbowego obowiązany Pan będzie zwrócić otrzymane zaliczki i uregulować zaciągnięte względem zobowiązania pieniężne i służbowe.

9. Dla wszelkich sporów, wynikłych ewentualnie z niniejszej umowy, będą w pierwszej instancji wyłącznie kompetentne sądy przedmiotowo właściwe, mające siedzibę w

Podpis przedstawiciela władzy.

Podpis pracownika kontraktowego.

Okólnik Prezydium Rady Ministrów z 9 stycznia 1934 r. L. 48—11/14 w sprawie zmiany umów zawartych z pracownikami kontraktowymi (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 1, poz. 10).¹

Umowy, zawarte z pracownikami kontraktowymi według wzorów, ustalonych okólnikiem Prez. Rady Ministrów z dnia 16 października 1930 r. L. 8936/30, należy zmienić (oczywiście tylko za zgodą pracownika) w punkcie 2, do-

*) Wpisać nazwę władzy lub urzędu (instytucji, zakładu, przedsiębiorstwa).

¹) Postanowienia tego okólnika zostały ogłoszone w części 15 pisma okólnego Ministra Spraw Wewnętrznych z 11 stycznia 1934 r.

tyczącym wysokości wynagrodzenia. Formalnie zmiana ta może być dokonana przez zawarcie dodatkowej umowy, lub wpisanie na obydwu egzemplarzach zawartej umowy klauzuli następującej:

„P. 2 umowy niniejszej otrzymuje z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r. brzmienie następujące:

„Pan otrzymywać będzie miesięcznie ze Skarbu Państwa wynagrodzenie równe . . . (słownie:) grupie uposażenia zasadniczego funkcjonariuszów państwowych (wraz z dodatkiem lokalnym w kwocie (słownie:) złotych i zasiłkiem wyrównawczym w kwocie: (słownie:) złotych).

Wynagrodzenie powyższe wypłacane będzie przez cały czas trwania umów w dniu każdego miesiąca kalendarzowego.

Wszelkie zmiany uposażenia (uposażenia zasadniczego, dodatku lokalnego i zasiłku wyrównawczego) funkcjonariuszów państwowych stosują się bez potrzeby zmiany umowy do wynagrodzenia, określonego w ust. I.

W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym, oraz w razie przeniesienia na nowe miejsce służbowe będą Pan przysługiwały należności według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych w grupie uposażenia“.

Pod powyższą klauzulą uzyskać należy podpis pracownika i umieścić podpis przedstawiciela władzy.

Jeżeli w umowach, zawartych według wzoru B. był w p. 2 umieszczony ustęp, dotyczący wynagrodzenia za pełnienie służby w niedzielę lub święta, należy obecnie w nowej redakcji p. 2 ustęp ten opuścić.

Okólnik Prezydium Rady Ministrów z 14 grudnia 1934 r. Nr. 48—11/30 o wynagrodzeniu pracowników kontraktowych, pełniących obowiązki niższych funkcjonariuszów za służbę w niedzielę i święta. (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 3, poz. 11).

Wobec wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. o dodatkach służbowych dla niższych funkcjonariuszów państwowych z tytułu zatrudnienia w niedzielę i święta (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 885) niema obecnie przeszkód do przyznania takich samych dodatków także pracownikom kontraktowym, pełniącym obo-

wiązki niższych funkcjonariuszów państwowych. Ponieważ w umowach, zawartych z tymi pracownikami, zostało opuszczone odpowiednie postanowienie w myśl ostatniego ustępu okólnika Prezydium Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1934 r. L. 48—11/14, należy obecnie w razie potrzeby uzupełnić zawarte umowy przez dodanie w punkcie 2 następującego ustępu:

„Za pełnienie służby w niedzielę i święta Pan otrzymywać będzie dodatek według norm i na warunkach, określonych dla niższych funkcjonariuszów państwowych“.

Dodatek powyższy przyznać należy od dnia 1 lutego 1934 r.

W odniesieniu do pracowników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach, monopolach i zakładach państwowych, prowadzonych w sposób przemysłowy, obowiązuje ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 2, poz. 7), wynagrodzenie zatem za pracę w godzinach nadliczbowych, przypadających w niedzielę i święta, winno im być wypłacane nadal w wysokości, ustalonej w art. 16 tej ustawy.

SKOROWIDZ.

Liczby oznaczają stronicę.

A.

Akta osobowe 19, 123,

— postęp. dyscypl. 121—122.

Aplikanci sądowi 80, 213, 269, 281, 283, 295.

Asesorzy sądowi 80, 213, 269, 281, 283, 295.

Awans 18, 24, 27, 45, 46, 63, 64, 67, 71, 78, 144, 156, 169, 189,
229.

B.

Bezczynność urzędnika 130—131.

Biegli w postęp. dyscypl. 100, 104, 107—109, 110, 111, 113—115,
127, 128.

C.

Choroba 34, 35, 44, 76, 77, 231. Zob. także pomoc lekarska.

Czas służby 19—20, 59, 60, 66—67, 70, 79.

Członkowie komisyj dyscypl. 89, 95, 96, 98—102, 116—119.

Czynności komisyjne 242, 245.

Czynny opór władzy 39.

D.

Darowanie kary dyscypl. 65—67.

Dary 33.

Dekret zwalniający 54.

Delegacje; zob. podróże służbowe,

— odkomenderowania (czas trwania) 229—230, 248—249.

Diety 102, 127, 148, 153, 194, 213—235, 237, 239—242, 244—246,
248, 253, 259, 299, 302, 306, 310,

— przy podróżach zagranicznych 247—249, 263—268.

Dochodzenie dyscypl. 55, 104—105, 109, 111, 120, 125.
Dodatek do diet 246, 267—268,
 — funkcyjny 145—148, 151, 171—175, 189, 194,
 — lokalny 145, 146, 151, 170—171, 194, 257,
 — reprezentacyjny 145, 147, 151, 194,
 — służbowy 145—148, 151, 175—185, 189, 194,
 — z tytułu zatrudnienia w niedzielę 75—76, 183—185, 300, 310—311.
Dodatkowe wynagrodzenie 149.
Dokumenty osobiste 25, 70.
Doniesienie karne 110.
Doręczenia w postęp. dyscypl. 125—126.
Droga służbowa 32, 75.
Dyspensa do wykształcenia; zob. zwolnienie od poziomu wykształcenia.

E.

Egzaminy praktyczne kandydatów na stanowiska urzędni-
 ków 13—17, 39, 56.
Egzekucja z uposażeń 161—164, 211.
Emerytalnych praw utrata 67, 79.
Emerytura 20, 23, 46—47, 52, 57, 64, 67—69, 76, 78—79, 124,
 zob. także uposażenie emerytalne.

F.

Fałszywe dokumenty 57, 70,
 — zeznanie w postęp. dyscypl. 109, 115.
Funkcjonariusze admin. lasów państw. 72, 76, 77, 150, 152,
 165—166, 285,
 — niżsi 2, 70—79, 169,
 — — Kancelarii Cyw. Prezydenta Rz. 71,
 — — Kontroli Państwowej 71, 77, 79, 146, 165, 167,
 — — Sejmu i Senatu 71, 79, 169, 184, 186, 187,
 — Policji Państwowej 80, 81, 95, 143, 144, 190, 208, 212, 265,
 269, 281, 283, 289, 295,
 — Straży Granicznej 80, 81, 144, 190, 208, 212, 265, 269, 281,
 283, 289, 295,
 — — Więziennej 80, 81, 143, 153, 167, 185, 190, 208, 212, 265,
 269, 281, 283, 289, 295.

G.

Godziny urzędowe 34, 38, 73—76.
Grupa uposażenia 3, 5, 24, 26, 45—48, 53, 63, 67, 70, 71, 144—
 146, 168—170, 189, 298.

H.

Hierarchja stanowisk urzędniczych 26—27.

I.

Interesowność 36, 76.

K.

Karność 28, 31, 74.
Karta porady 272—273,
 — skierowania do szpitala 277.
Kary dyscyplinarne 63—67, 68—69, 79, 110, 116, 122, 123,
 — pieniężne nakładane na pracowników kontraktowych
 304, 307—308,
 — porządkowe 62, 63, 79.
Kategorie funkcjonariuszów niższych 70—72,
 — urzędników pod względem wykształcenia 13—14, 17, 18,
 24, 26, 48, 49, 67.
Kawalerowie orderu „Virtuti Militari“ 4.
Kierownicze stanowiska 27, 146—148, 172—175.
Kobiety funkcjonariusze państw. 6, 34, 35, 70, 76.
Kodeks postęp. karnego w postęp. dyscypl. 128.
Koleje państwowe; zob. ulgi.
Komisje dyscyplinarne 65, 69, 79, 88—128.
Komplet orzekający komisji dyscypl. 98—99, 100, 105, 111,
 112.
Kontraktowa służba; zob. pracownicy kontraktowi.
Korzyści materialne 35, 36, 76.
Koszty podróży 43—44, 102, 127, 128, 153, 212—268, 279, 299,
 302, 306, 310,
 — postęp. dyscypl. 89, 126—128,
 — przeniesienia 48, 79, 153, 194, 242—246, 256—259,
 — przewozu urzędzenia domowego 243—244, 256—258.
Krytyka władz przełożonych 28.
Kwalifikacje; zob. oceny kwalifikacyjne,
 — warunkujące przyjęcie 5, 6, 11, 69, 70.

L.

Leczenie; zob. pomoc lekarska,
— szpitalne 274—279.
Legitymacje 24, 282, 286, 287.
Lekarstwa 279.
Lista kwalifikacyjna 27.
Lokale reprezentacyjne 289—290.

Ł.

Łapownictwo 33, 76, 137—139.

M.

Mandat posła i senatora 3, 4, 52—53, 79.
Mianowanie 3, 4, 5, 11, 12, 17—19, 24, 26, 27, 38, 48, 57, 70, 71,
76, 132, 156.
Miejsce zamieszkania 38, 76.
Mieszkania służbowe 290—291, 299,
— w budynkach państw. 155—156, 192, 289—295.
Ministrowie 2, 3, 22, 39, 53, 85, 168, 172, 216.
Mundury 41—42, 76—77, 146, 153, 185—186, 300.

N.

Naczelný rzecznik dyscyplinarny 125.
Nadużycie władzy 129—134.
Nagana 63, 67, 68, 79.
Nagrody pieniężne 149—151, 194.
Należność za przesiedlenie; zob. przesiedlenie,
— w razie pełnienia czynności służb. poza zwykłym miej-
scem służbowym 212—268, 299, 302, 306, 310.
Napaść na urzędnika 40.
Naruszenie obowiązków 60, 79.
Nauczyciele 80, 81, 143, 167, 185, 190, 208, 212, 263, 269, 281,
283, 289, 294.
Niedbalstwo w służbie 60, 79.
Niedostateczna kwalifikacja; zob. oceny kwalifikacyjne.
Niedziela; zob. dodatek z tytułu zatrudnienia w niedzielę.
Niedzielny odpoczynek 34, 75.
Nieletni 6, 70.

Nieobecność na służbie 34—35, 76.

Nieprzystoite zachowanie się w czasie zajęć urzędowych
39.

Nieskazitelność 5—6, 70.

O.

Objęcie służby 19, 70, 156, 158, 243, 298.

Obniżenie grupy uposażenia 63, 79.

Obowiązki funkcjonariuszów niższych 73—76,

— kontraktowych funkc. niższych 307,

— — urzędników 303,

— urzędników 28—38.

Obrazu urzędnika 40—41.

Obrońca w postęp. dyscypl. 90, 102—103, 105, 112—114, 122,
125, 127.

Obwiniony w postęp. dyscypl. 89, 102, 104, 105, 108, 110—
117, 119, 122, 123, 125—127.

Obywatele obcy 10—11.

Obywatelstwo polskie kandydatów 5, 10, 70.

Oceny kwalifikacyjne 27, 57, 79.

Ochrona prawna 39, 76, 140.

Odliczenie lat służby 63, 64, 66—67, 79.

Odmowa jawna posłuszeństwa 58, 79.

Odpowiedzialność dyscypl. 60, 79, 116,

— porządkowa 60, 79,

— służbowa 60—69, 79, 91.

Odprawa 63, 145.

Odroczenie rozprawy dyscypl. 112, 115, 118.

Odwolania od orzeczeń 1, 33, 58, 59, 63, 79, 127, 207—208.

Odwolanie od orzeczenia komisji dyscypl. 89, 92, 119—121,

— stosunku służbowego 5, 70,

— urlopu 43, 77.

Odwolawcza komisja dyscypl. 89, 97, 99, 119, 123, 126.

Odnaki służbowe 41, 76.

Oficerowie (przechodzenie do państw. służby cyw.) 49.

Ograniczenie uposażenia 59, 79,

— wydalania się 38, 76.

Okoliczności wykluczające przyjęcie 11, 12.

Opłaty za mieszkania w budynkach państw 290—295.

Orzeczenia komisji dyscyplinarnych 38, 63, 76, 89—92, 103,
111, 116—122.

Oskarżony w post. dyscypl.; zob. obwiniony.

P.

Pisma, dotyczące postępow. dyscypl. 91.
 Pismo nominacyjne 3, 5, 19, 70.
 Początek służby 19, 70.
 Podatek specjalny 190—206.
 Podatki 150—152, 190—206.
 Podmiot przestępstw urzędniczych 140.
 Podoficerowie zawodowi (nadaw. stanowisk w cyw. służbie) 4.
 Podróże służbowe 102, 212—268, 299, 302, 306.
 Podsekretarze stanu 3, 24, 50, 53, 83, 168, 172, 216.
 Pokrewieństwo 12—13, 70.
 Połóg 54—55, 76, 278.
 Pomoc lekarska 46, 78, 154, 269—280.
 Posłuszeństwo 28—29, 74.
 Postanowienia komisji dyscypl. 90, 100, 103, 119—120.
 Postępowanie dyscyplinarne 61, 62, 65, 69, 79, 88—128,
 — o ułaskawienie funk. skazanych dyscypl. 65—66,
 — porządkowe 61, 62, 79,
 — sądowo-karne 101, 110, 111; zob. wdrożenie postępow. kar-
 nego.
 Pośmiertne 145, 160, 195.
 Poświadczenie nieprawdy 134—135.
 Potrącenia z uposażeń 161—164, 211.
 Potrącanie z uposażeń wartości świadczeń w naturze 207—
 208.
 Powinowactwo 12—13, 70.
 Powołanie ze stanu nieczynnego 52, 79, 156.
 Pozbawienie wolności przez niedbalstwo 135—136.
 Pracownicy kolejowi 80, 81,
 — kontraktowi 2, 5, 10—11, 20, 21, 72, 76, 131, 134, 151, 198,
 — 283, 285, 297—311,
 — przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“
 80, 81, 95.
 Praktyka; zob. służba przygotowawcza.
 Praktykanci 14—23, 42, 46, 47, 54, 56, 57, 79, 86, 167—170,
 186—187, 210, 216, 283.
 Prawa funkcjonariusza niższego 76—79,
 — urzędnika 38—47.
 Prawna ochrona; zob. ochrona prawna.
 Prawo do uposażenia (powstanie i wygaśnięcie) 156—158.
 Pretensje cywilne 62.

Prezes Rady Ministrów (uprawnienia wobec funk. państw.) 10—11, 14, 17—18, 23, 24—25, 27, 36, 49, 71, 91—
 92, 124, 211.
 Prezydent Rzeczypospolitej (uprawnienia wobec funk. państw.) 21, 24—25, 50, 65—66.
 Profesorowie szkół akademickich 81, 143, 167, 190, 208, 212,
 263, 269, 281, 283, 289, 294.
 Prokuratorzy 80, 143, 190, 208, 212, 263, 269, 281, 283, 289, 295.
 Protokółant rozprawy dyscypl. 117, 118.
 Prowizoryczni funkcjonariusze państw. 5, 20, 21, 38, 54—56,
 70, 72, 76, 79, 83, 86, 166, 189, 283, 284.
 Przedawnienie roszczeń o uposażenie 164,
 — w postępow. dyscypl. 69, 79.
 Przedsiębiorstwa (zakaz posiadania) 37.
 Przejazd (zwrot kosztów) 235—241.
 Przejście w stan pozasłużbowy 155.
 Przekupstwo urzędnika 40.
 Przeniesienie 47—49, 79, 300,
 — w stan nieczynny; zob. stan nieczynny,
 — — — spoczynku; zob. stan spoczynku,
 — z innych działów służby państw. 49.
 Przerwa rozprawy dyscypl. 115, 118.
 Przesiedlenie 48, 49, 79, 242—246, 256—259.
 Przestępstwa urzędnicze w k. k. 129—141.
 Przewodniczący komisji dyscypl. 91, 92, 95, 98, 110, 111—119,
 121,
 zob. także członkowie komisji dyscypl.
 Przygotowawcza służba; zob. służba przygotowawcza.
 Przyrzeczenie służbowe 21—22, 70.
 Przysięga służbowa 21—22, 70,
 — w postępow. dyscypl. 106—107, 109.
 Przywrócenie praw nabytych poprzednią służbą 57, 79.
 — terminu w postępow. dyscypl. 126.

R.

Rachunek kosztów podróży 237, 238, 244—245, 253, 260.
 Reaktywizacja (ponowne mianowanie) 19, 56—57, 70, 79.
 Rodzina urzędnika 215, 271—272, 275.
 Rozprawa dyscypl. 111—116.
 Rozwiązanie stosunku służbowego 5, 30, 42, 54—56, 64, 70,
 79, 121, 153, 157,
 — umowy z prac. kontr. 300, 304—305, 308.

Ryczałt dla kurjerów dyplomatycznych 259—260,
 — na przesiedlenie 242—244,
 — za dojazdy 241, 255,
 — zamiast kosztów przejazdu i diet 246.
 Rzecznik dyscyplinarny 89—92, 100—102, 109—113, 115—
 117, 119, 122—126.
 Rzeczoznawcy 37—38.

S.

Sędziowie 80, 143, 190, 208, 212, 263, 269, 281, 283, 289, 295.
 Skazanie przez sądy wojskowe 85.
 Służba przygotowawcza kandydatów na stanowiska urzęd-
 ników 14—21, 56, 168—170,
 — wojskowa 47, 79, 82—87, 158—159,
 — — dobrowolna 86—87,
 — — pracowników kontraktowych 5, 302—305, 306—309.
 Sprzedajność 137—139.
 Stan nieczynny 49—52, 54, 68, 69, 76, 79, 83, 147, 185, 209,
 283,
 — spoczynku 42, 53, 63, 65, 68, 122, 155, 283, 284, 286,
 — zdrowia kandydatów 6, 10, 70.
 Stanowisko służbowe 4, 26.
 Starszeństwo służbowe 26—27.
 Stosunek hierarchiczny pomiędzy urzędnikami 26—27.
 Stosunki służbowe podczas pełnienia służby wojskowej 47,
 79, 82—87.
 Stowarzyszenia funkcjonariuszów państw. 32—33.
 Szef Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rz. 25, 71.
 Świadczenia służby 24.
 Świadkowie w postępie dyscypl. 100, 104—108, 108, 110, 111,
 113—115, 127, 128.

T.

Tabela stanowisk we władzach i urzędach 13, 17, 26.
 Tajemnica służbowa 29—31, 74, 105, 136—137,
 — w postępie dyscypl. 103.
 Termin płatności uposażenia 146, 158, 298.
 Terminy postępie dyscypl. 125—126.
 Tłumacze w postępie dyscypl. 108—109, 128.
 Transakcje gospodarcze 36, 76.
 Tytuł urzędowy 3, 41, 70—72, 76.

U.

Ujawnienie tajemnicy urzędowej 136—137.
 Ulgi przy przejazdach kolejami państwowymi 24, 154, 281—
 288.
 Umorzenie postępie dyscypl. 104, 109—111, 121, 123.
 Umundurowanie; zob. mundury.
 Unieważnienie mianowania w razie niezgłoszenia się do
 służby 19.
 Upomnienie 62, 79.
 Uposażenie 3, 5, 23, 26—27, 35, 44, 45, 47, 52, 54, 59, 60, 64, 67,
 76, 77, 79, 86, 87, 92, 124, 143—166, 167—190,
 — emerytalne 46—47, 57, 63, 64, 67, 68; zob. także emery-
 tura,
 — zasadnicze 145, 194, 210, 257.
 Uprawnomnienie się orzeczenia komisji dyscypl. 121—122.
 Urlop 34, 35, 42—45, 53, 62, 76, 77, 85—87, 102, 185, 209, 231—
 232, 272, 303, 307.
 Urzędnicy Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rz. 25, 175,
 — Kontroli Państwowej 24, 50, 80, 81, 93, 146, 165, 167, 168,
 — sądowi (władza służbowa) 26,
 — Sejmu i Senatu 24, 25, 50, 169, 184, 186, 187.
 Urzędnik w rozumieniu k. k. 131—132, 134, 140.
 Ustanie stosunku służbowego; zob. rozwiązanie stosunku
 służbowego.
 Utrata zdolności do piastowania urzędu publicznego 61, 62.

W.

Warunki mianowania 5, 6, 11, 13, 14, 70.
 Wdrożenie postępie dyscypl. 46, 57—58, 59, 79, 92, 103,
 — — karnego 46, 57—58, 61, 79.
 Władza służbowa 19, 22, 26, 30, 34, 37, 38, 49, 54, 55, 57—59,
 62, 74, 76, 79, 273.
 Właściwość komisji dyscypl. 97—98.
 Wnieśnienie oskarżenia w postępie dyscypl. 110—111.
 Wniosek rzecznika dyscypl. o ukaranie 92, 109—115.
 Wojewoda (mianowanie i zwolnienie) 24, 50,
 — (uprawnienia wobec funk. państw.) 6—9, 26, 45.
 Wojskowa służba; zob. służba wojskowa.
 Wstrzymanie wykonania kary dyscypl. 123.
 Wydalenie ze służby 11, 38, 61, 63—65, 67, 79, 123—124.
 Wykaz służbowy 22—24, 63, 70, 122.

Wykonanie orzeczenia komisji dyscypl. 121—122.
Wykroczenie służbowe 60—62, 69, 79.
Wykształcenie; zob. kategorie urzędników.
Wyłączenie członka komisji dyscypl. 99—100, 112,
— rzecznika dyscyplinarnego 101.
Wystąpienie ze służby 54—56, 79, 155.
Występek służbowy 58, 60, 61, 63, 65, 68, 69, 79, 109.
Wytaczanie spraw w prasie 32, 75.
Wytykanie niewłaściwości w urzędowaniu 60, 79.
Wznowienie postępu dyscypl. 122—124.

Z.

Zachowanie się funkcjonariusza państw. w służbie i poza służbą 31—32, 75.
Zaginięcie funkcjonariusza państw. 159—160.
Zajęcia uboczne 36—37, 76.
Zaliczki 154, 161, 208—211, 305, 309,
— na koszt podróży 245, 260.
Zapomogi bezzwrotne 194—196.
Zasięganie opinii poprzedniej władzy 9.
Zasięgnięcie opinii wojewody 6—9.
Zasiłek dla zwolnionego praktykanta 56,
— stały dla członków rodziny wydalonego 67—68, 79,
— wyrównawczy 145, 151, 166, 188—189, 194, 257.
Zasiłki 149—151.
Zaskarżenie kary porządkowej 63, 79.
Zaszeregowanie do grup uposażenia 145—146, 186—188.
Zawiązanie stosunku służbowego 3, 5, 70.
Zawieszenie postępu dyscypl. 110, 111,
— w pełnieniu służby 46, 57—60, 79, 92, 132, 134, 147, 185,
209.
Zażalenie; zob. odwołanie.
Zezwolenie władzy naczelnej na mianowanie 11, 12, 14, 70.
Zlecenia służbowe 28—29, 74.
Zmuszanie urzędnika 39.
Zniesławienie urzędnika 40.
Znieważenie urzędnika 28, 39.
Zwolnienie czasowe od czynnej służby wojskowej 84,
— od poziomu wykształcenia 14, 17—18,
— ze służby 52, 54, 55, 57, 63, 64, 79,
— z urlopu (urlop) na czas pełnienia służby wojsk. 84—

148999